

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Čekovni račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Zahvalim Te, Gospod...

Ta beseda je postala last človeštva. Označuje pa na najbolj značilen način tistega, ki je bil zastopnik farizejstva v svetišču. Boga je hvalil, da ni bil kakor cestinar in drugi manj vredni ljudje njegovega časa, od katerih se je po zunanjem videzu res razločeval, a jim je bil po svoji miselnosti popolnoma enak, ako ne še globoko pod njimi. Sicer so bile njegove zunanje manire morda nekoliko drugačne, morda bolj uglajene, v jedru pa se od tistih, nad katerimi se je pohujševal, ni prav nič razlikoval. Tudi njegovo življenje je bilo vse preračunljivo in pridobivanje in uživanje. Tudi on ni bil preveč natančen v razlikovanju med svojim in tvojim. Če je brez hrupa mogel sirote pripraviti ob imetje in zatirati vdove, je to storil. Bil je materialist kakor cestinar, le da je bil povrhu še prevzet in v samega sebe zaljubljen hinavec.

Ta svetopisemska zgodba je v vseh časih aktualna, ker takšni tipi nikdar ne izumrjejo. Vzemimo razmere v svetu in pri nas doma: Toliko jih je, ki hodijo okrog in na vsa usta zabavljajo čez kapitalizem, mamonizem, materializem posejudaških slojev — in to vse do trenutka, ko se tudi njim samim ponudi prilika, da se povzpno kvišku in si pridobe premoženje. A tedaj se kaj pogosto zgodi, da so potem, ko žive v udobju in izobilju, v pogledu praktičnega materializma še neprijetno slabši kot so bili tisti, nad katerimi so se še pred nekaj leti zgražali. Ali drug slučaj: Koliko jih je, ki se zgražajo nad poganskim nacionalizmom ali nad komunizmom, nad njegovim brezbožstvom in okrutnimi metodami. Toda če bi na svoje lastno življenje pomislili in analizirali svoje pravne nazore in dejanja, pa bi kmalu odkrili, koliko je tudi v njih liberalizma in stvari, ki praktično zametajo Boga in njegovo postavo. Ni zastoj Pij XI. učil, da so po liberalizmu razrahljane navedene tiste, ki najbolj komunizmu pripravljajo in odpirajo pot in da je marsikdaj družba davno prej, preden se je formalno proglasila za komunistično, bila že dejansko brezbožna. Pomislimo le na množestveno umetno preperevanje rojstev in sistematično ubijanje še nerodnega življenja, ki ga na debelo prakticirajo tudi tako imenovani »krščanski narodi. In se vprašamo: čemu je tako početje bližje: krščanstvu ali komunističnemu brezbožstvu? Ko bi sami sebe bolje poznali, bi se morali neštetokrat zdrzneti nad lastno neiskrenostjo.

John Milton nam v drugi pesnitvi svojega »Izgubljenege paradiza« ríše sceno, ko pridejo knezi teme na posvetovanje, kako bi uspešneje mogli upropasti človeški rod. In tedaj spregovori Mamon veliko besedo: »V nas samih je naše blaženstvo.« Na to mislimo, ko vidimo, da se ljudje velikokrat na zunanji sicer otepajo pogubnega duha mamonizma, poganskega nacionalizma in komunizma, a mu vendar podlegajo v svoji miselnosti. Skupna korenina vseh teh novodobnih gibanj je vendarle eno in ista. Imenuje se materializem.

V mamonizmu, rasizmu, poganskem nacionalizmu ali komunizmu: povsod je v jedru ista brezbožna in nekrščanska miselnost. Pristaši teh navidez povsem nasprotnih gibanj se zaradi tega vsak čas lahko najdejo na istih osnovah in se lahko vselej skupni mizi. Lahko mamonist iz strahu za svoje premoženje grmi proti komunizmu, lahko se rasist in pretrian nacionalist borita proti komunizmu zaradi njegove razredne miselnosti in komunist proti nacionalistu zaradi njegove nacionalne prenapetosti: Toda v praktičnem življenju so si vendar vsi kaj sorodni in na oblasti zelo enaki. Vsi uporabljajo oblast v državi ne pod vidikom pravičnosti in splošne blaginje, ampak po nazorih materializma: kdor je močnejši in ima oblast, se je poslužuje neomejeno in brezobzirno v dosegu lastnih koristi.

Vsem je materializem temelj in vodilno načelo. Pomislimo samo na borbo marksizma proti kapitalizmu! V bistvu to sploh ni borba proti kapitalizmu, ampak za kapitalizem! Ne gre za to, da se zatere denarno gospodarstvo in prevlast kapitala, ampak kako ga postaviti v službo lastnih interesov. Marksizem, ki se rad ponaša, da je edini bорец proti kapitalizmu, je zgradil ustanove, v katerih udeleženci postopajo izključno po kapitalističnih načelih. Tu velja beseda, ki jo je izrekel eden vodilnih socialistov: Tudi socialisti smo kapitalisti, le denarja nimamo v žepu! Zaradi tega tudi ne gre v glavnem za to, da n. pr. kapitalizem ali komunizem zunanje pobijamo. Gre v prvi vrsti za novo miselnost v ljudeh, oziroma bilo bi treba, da najprej mi sami pričnemo res krščansko živeti. Vse drugo je le izganjanje hudiča z belcebubom. Prekletstvo mnogih ustanov in naprav, ki so jih ustvarila omenjena sodobna gibanja na političnem, gospodarskem in kulturnem področju ni toliko v teh ustanovah samih, kakor da se jih človek poslužuje v neomejeni sebičnosti in sproščeni vseh nematerialnih ozirov, sledeč izključno le svojim zlim nagonom.

Odkar je človek na zemlji, so se mnoge miselne glave pečale z vprašanjem družabne obnove. Toda le nekaterim je uspelo. Gotovo gospodarska in socialna reforma ni uspela Juliju Cezarju in Oktaviju Avgustu, ki sta jo na tak način izvajala, da sta imovitim posekala glave, njih premoženje pa razdelila med

Vsa Evropa v pričakovanju Rooseveltovega odposlanca

Vsi tabori že vnaprej izjavljajo, da še ni prišel čas, ko bi se mogla začeti mirovna pogajanja — Z državnim podtajnikom potuje tudi Rooseveltov posebni odposlanec k papežu Piju XII.

Washington, 10. februarja. AA. DNB: Zunanji minister Cordell Hull je sporočil predstavnikom tiska, da bo pomočnik zunanjega ministra Sumner Welles odpotoval 17. februarja z italijansko ladjo »Rex« v Italijo po razgovorih z italijansko vlado odpotuje Wallis v Pariz, Berlin in London. Obisk pri sv. očetu ni predviden. Predstavnik predsednika Zedinjenih držav Roosevelt pri Vatikanu Taylor potuje istotako z »Rexom«, toda je to skupno potovanje samo slučajno. Welles bo imel s seboj vsekakor sodelavca, ki mu bo pomagal zbirati informacije, ki jih želi dobiti.

Dalje je Hull

naglasil, da bivanje Sumner Wellesa v Evropi ni časovno omejeno. Dejal je, da so bile vlade vojskujočih se strank vprašane, če so pripravljene sprejeti Wellesa. V zvezi s tem je Hull dejal, da se bodo z ozirom na obstoječo sovražnost v mnogih delih sveta, nadalje z ozirom na vpliv teh sovražnosti na nevtralne države ter z ozirom na jasno željo vseh držav, da se obnovi svetovni mir na trajni osnovi začeli diplomatski razgovori informativne narave z nevtralnimi državami.

Hull je na koncu svoje izjave dejal, da je treba naglasiti, da ne gre za določen načrt, temveč samo za pripravljalne razgovore za dosego zdravega mednarodnega gospodarskega sistema in zmanjšanja oborožitve. Ti razgovori bi se lahko razširili tudi na vojskujoče se narode, vendar niso ti etiki z nevtralnimi državami, kakor je izjavil Hull v neposredni zvezi s sedanjim Wellesovim potovanjem.

Sodba ameriškega tiska

Ameriški tisk obavlja poročilo o potovanju Sumner Wellesa v Evropo kot senzacionalen dogodek. Del tiska vidi v tem potovanju napor v prilogi miru, medtem ko nekateri drugi listi navajajo to potovanje kot dokaz, da želi Roosevelt ostati na sedanjem položaju ter kandidirati tudi tretjič za predsednika Zedinjenih držav. Roosevelt želi doseči, da bi bil neobhodno potreben zaradi pogajanj z vojskujočimi se vlada. V zvezi s tem se omenja nedaven govor podtajnika Berla, ki je očividno po naročilu Hulla in Roosevelta objavil pripravljenost Amerike prispevati za dosego svetovnega miru in ki je tako rekoč ponudil brezplačno pomoč ameriškega zlata, da bi se obnovila vrednost mednarodnih valut. Kakor je znano, je Berle zelo ostro kritiziral versajsko pogodbo ter jo naznačil kot vzrok sedanjih razmer.

Odmev v Parizu

»Še ni čas, ker niso dani pogoji«

Pariz, 10. februarja. t. Havas. V diplomatskih krogih izražajo svoje veselje, da bo prišel posebni Rooseveltov odposlanec v osebi državnega podtajnika Sumner Wellesa v Evropo proučevati možnost za sklenitev miru. V istih krogih menijo, da bo ameriški državnik, ki bo v Franciji sprejel s polno prisrčnostjo, na podlagi opazovanj, ki jih bo napravil,

prišel do zaključka, da sedaj še ni napolnil čas govoriti o miru, ker niti Anglija niti Francija od Nemčije še nista dobili jama za trajno varnost, k jih je dne 30. decembra Daladier naštel v francoskem senatu. O miru ne more biti govora prej, dokler da povzročitelj sedanjega nemira in nerada v mednarodnem življenju, namreč narodni socializem, ni uničen.

Stališče v Londonu

»Angleški imperij ne bo odložil orožja...«

London, 10. februarja. AA. Reuter: »Daily Telegraph« komentira obisk Sumner-Wellesa v Evropi in pravi med drugim:

Vsemu svetu je znano, da se Anglija in Francija borita za mir. Naš kralj je v minulem letu opozoril voditelje sovražnih držav,

da angleški imperij ne bo odložil orožja, preden Evropa ne bo osvobodena nevarnosti, ki ji preti od napadalca. Predsednik francoske republike pa je dejal, da se mora Francija boriti za mir, ki stoni na pravičnici ter zato, da se popravijo krivice, storjene posameznim narodom v Evropi. Noben državnik in nobena stranka zaveznih držav niso nikoli izjavili ničesar kar ne bi odgovarjali tej goreči želji za mir.

London, 10. februarja. t. Havasov poročevalec poroča, da so v angleških vladnih krogih z velikim odobravanjem sprejeli poročilo, da pride ameriški državni podtajnik Sumner Welles v Evropo, da prouči položaj, če je ugoden za mir ali ne. V

Angliji izražajo svoje posebno zadovoljstvo nad tem, da bo ameriški državnik obiskal London kot zadnjo postajo, predno odide nazaj v Ameriko. Angleška vlada bo Rooseveltovega odposlanca čisto jasno obrazložila svoje stališče glede sklepa miru.

Skupna izjava Anglije in Francije, da je treba krivce trpljenja poljskega naroda kaznovati

Havasov poročevalec je nadalje izvedel, da bosta angleška in francoska vlada v prihodnjih dneh izdali skupno izjavo o preganjanju Poljakov na zasedenem ozemlju. V tej izjavi bosta izpovedali svojo nemahljivo voljo, da je treba povzročitelje trpljenja poljskega naroda kaznovati. Ta izjava bo dobrodošla v trenutku, tako pravi Havasov poročevalec, ko prihaja ameriški državnik v Evropo po informacije, kakor tudi v trenutku, ko se iz nemških krogov vedno bolj glasneje slišijo novice o nekakih pogajanjih za mir. Anglija in Francija bosta v tej izjavi povedali, kateri so pogoji za sklenitev miru in da na kakšen način »beli mir«, o katerem govori neprestano propagandna, ne bosta nikoli sklepali.

Angleški minister podčrtava glavni mirovni pogoj Anglije: demokratično Nemčijo!

London, 10. februarja. t. Reuter. Angleški minister Herbert Morrison je imel v Sheffieldu govor, v katerem se je dotaknil tudi raznih govorov o mirovnih pogajanjih. Morrison je v odločilnih besedah zavrnil vsaka pogajanja z nemškimi narodnimi socialisti. Z njimi ne bomo delali nobenega kompromisa, je dejal Morrison, »to pa zaradi načina njihovega vladanja in maščevalnosti njihovega postopanja. Zapomnite si« — je nadaljeval Morrison — »da nas ne bo premetilo, če bi narodnosocialistični režim nastemu enega voditelja postavil drugega, na primer maršala Göringa na mesto Hitlerja. Za nas je to vse eno. Za nas je nazi — nazi, pa naj bo ta na čelu ali drugi. Narodnosocialistični režim mora izginiti. Ako nemški narod sam zruši narodno-

socialistični režim in postavi demokratično vladavino, potem je prišel čas za mirovna pogajanja kajti potem bi bil eden od ciljev te vojne dosežen.«

Mnenje v Rimu

»Za enkrat še ni čas...«

Rim, 10. februarja. t. Havas. V Rimu je prihod ameriškega državnega podtajnika Sumner Wellesa vzbudil veliko zanimanje. Diplomatski krogi izražajo svoje veselje nad tem, da je prvi obisk ameriškega državnika namenjen Italiji, ter pravijo,

da bo Sumner Welles v Italiji dobil informacije ki mu bodo skrajno koristne za pravilno presojo položaja v Evropi. Italijanski listi podčrtavajo veliko važnost dejstva, da potujeta Sumner Welles in posebni Rooseveltov odposlanec Taylor k papežu Piju XII istočasno in z isto ladjo »Rex«.

Vendar pa pravduje v Rimu mnenje, da za enkrat še ni čas, da bi bilo mogoče upati na kakšen stvarni uspeh teh mirovnih prizadevanj, ki pa bodo zelo koristne za takrat, ko bo prišel čas, da se bo govorilo o miru.

Naziranje v Nemčiji

Amsterdam, 10. februarja. t. Reuter. Tukajsoji »Telegraaf« objavlja dolgo poročilo o vtiču, ki ga je na nemške vladne kroge napravila novica o prihodu ameriškega državnega podtajnika Sumner Wellesa v Evropo. Dopisnik pravi, da nemški tisk, čeprav se vlada sama še ni izjavila, pripisuje velik pomen temu obisku. Saj so narodni socialisti vedno upali na Ameriko. Ko sta Chamberlain in Daladier dne 10. oktobra 1939 objavila mirovne cilje, se je neka visoka narodnosocialistična osebnost v Nemčiji izrazila — tako poroča nizozemski časnik — da »lahko sedaj samo še Amerika nekaj stori.« V zadnjih tednih, ko so se začele širiti novice o nekakih posredovanjih za mir, so na merodejnih mestih v Nemčiji vedno zadrževali, da bi med vsemi nevtralnimi posredovalci prišla v poštev edino le Amerika, ki ima največji vpliv po vsem svetu.

Nizozemski časnikar pa svari pred prevelikim optimizmom čes, tudi v zadnji svetovni vojni je Amerika pošiljala v Evropo svoje zastopnike, toda končni uspeh ni bil mir ampak se je Amerika pridružila vojni fronti — proti Nemčiji.

Nemški guverner Frank o položaju na Poljskem

Berlin, 10. febr. AA. Generalni guverner osvojene Poljske minister dr. Frank je imel, predavanje o upravi in o splošnih razmerah v osvojenih poljskih krajih in na novoorganizirani upravi vzhodnih železnic. Ta uprava zaposluje skupno 33.000 Poljakov, delno uradnikov, delno pa nižjih uslužbencev in delavcev, medtem ko tvori nemško osobe na železnicah na Poljskem okrog 14.000 oseb. V poštotelegrafski službi je zaposlenih skupaj 22.000 Poljakov v vseh službah. Tudi v policijski službi so Poljaki. Skupno število poljskih uslužbencev, ki so bili dosedaj nastavljeni, je doseglo sedaj 19.000 oseb.

Končno je guverner dr. Frank začel obravnavati tudi judovski problem na Poljskem. Poudaril je, da je treba upoštevati, da je bila predvojna poljska država, ki je imela največji odstotek judovskega življa v Evropi.

Nato je dr. Frank govoril o obtožbah, ki se širijo v tujini, glede ravnanja nemških oblasti s katoliško Cerkvijo na Poljskem. Frank pravi, da v zasedenih poljskih krajih, ki so pod Nemčijo, niče ne ovira delovanja duhovnikov kakor tudi ne ovira prebivalstva pri izpolnjevanju verskih dolžnosti. Oblasti nemške glavne gubernije na Poljskem se v nobenem primeru ne vmešavajo v čisto versko delo cerkve. Služba božja je bila ukijena edino v dvorski cerkvi v Krakovu zaradi tega, ker ni bilo mogoče dopustiti, da bi se v neposredni bližini glavnega guvernerja zbirale stotine in stotine oseb, ki hodijo v to cerkev. Toda kapiteljsko duhovništvo ima še zmerom dostop v to cerkev.

Dr. Frank je nato pobijal trditve o nekakih naporih za izstrelitev poljskega razumnitva. Glavni guverner je med drugim rekel, da v vsej Poljski ni niti enega koncentracijskega taborišča in da nasprotno advokati, zdravniki, učitelji, inženirji in pripadniki svobodnih poklicev neovirano opravljajo svoje delo, prav tako so bili postavljeni na svoja

mesta tisoči poljskih uradnikov. Popolnoma netočna je trditev, da bi bili odstranjeni voditelji poljskih uprorov proti nemškim oblastem.

Netočne so tudi obtožbe o ropanju umetniškega in zgodovinskega blaga Poljske. Vse to bogastvo je popolnoma zavarovano. Netočne so trditve, da se oblasti ne brigajo za ljudsko zdravje. Nasprotno on lahko trdi, da razmere v teh krajih še nikdar niso bile tako ugodne kot sedaj. Zaradi primera je treba navesti, da so nemške oblasti v osmih tednih izvršile 720.000 preventivnih cepljenj. To delo se opravlja brezplačno tudi za Jude.

Na polju prehrane je bilo storjeno vse, kar je bilo mogoče. Nikjer na poljskem ni glada. V velikih mestih so nemške oblasti tedne in tedne na svoje stroške prehranjevale bedne. Niso bile uvedene niti karte niti podeljevanje kruha.

Na koncu predavanja je Frank nastopil proti obtožbi o nekem nasilnem ponemčevanju in je rekel: Hitler je odločil, da mora biti oblast glavne gubernije poljska država. Zaradi tega sprejemamo vse Poljake, ki so pripravljeno vrniti se v te kraje. Nemško prebivalstvo se iz tega okolisa seli in tako postaja ta zemlja vse bolj Poljska. Zalostno pa je, da se hočejo tudi številni Judje vrniti v te kraje, da bi naredili zemljo judovsko. V tem delu vzhodne Evrope, ki je bil toliko časa vir preprirov in spopadov ne zahtevamo drugega kakor dejansko sodelovanje med nemškim vodstvom in poljskim življenjem. Bil bi hvaležen, če bi me tisk pri tem delu podprl.

Trda pest proti komunistom na Švedskem

Stockholm, 10. febr. t. Reuter. 300 policijskih uradnikov je danes izvedlo obširne hišne preiskave po društvenih prostorih komunističnih in komunistom prijaznih organizacij, kakor tudi pri velikem številu zasebnikov. List »Nya Pags« je bil ustavljen, glavni urednik pa zaprt. Zaprti so veliko število ljudi. Tudi po drugih večjih švedskih mestih so bile hišne preiskave pri komunistih in je bilo mnogo komunistov spravljanih na varno.

Zagrebska vremenska napoved: Hladno in stalno.

Zemunska vremenska napoved: Na severozahodu se bo ohladilo, pihal bo severni veter in snežilo bo. Toplota v ostalih krajih blaga. Tam bo tudi oblačno in deževno. Na planinah bo snežilo.

vojake in ubožne meščane. Te reforme niso mogle rešiti starega Rima, ki je neizbežno propadal. Mislimo na to danes, ko tako rekoč živimo sredi samih družabnih in gospodarskih reform in se svetovno časopisje že sedaj razpisuje o »novem redu«, ki mora zavladati po vojni. Seveda si vsaka stran drugače predstavlja bodoči »novi red«. Vemo pa že zdaj, da novega reda ne bo brez novega duha, brez nove miselnosti. Tudi starega Rima niso mogle obnoviti

cesarske reforme. Moral je priti nov svet, nova miselnost, ki ni izhajala iz zunanjih gospodarskih preosnov in državnih političnih odredb, ampak iz novega krščanskega duha, ki je notranje pravno premagal mamonistični kapitalizem. In samo ta reforma bi mogla svetu tudi v našem veku prinesiti resnično »novi red«. Brez te reforme pa se bo le staro vino pretočilo v nove mehove in kriza človeštva in njegovega družabnega reda se bo tudi po tej vojni nadaljevala brez konca. Drin

Politični zapiski

Dr. Korošec dijaški mladini o boju zoper komunizem

Dijaški list "Straža v viharju" na uvodnem mestu prinaša dr. Korošev članek v zvezi z anketo Slovenski dijaške zveze o pobujanju komunizma. Dr. Korošec pravi: »Vsakdo, ki želi dobro našem narodu in naši državi, v veseljem spremlja delo dijaške mladine, ki je iz lastne pobude napovedala komunizmu boj na vseh črti. Tudi država se bori proti komunizmu, toda njena borba ne zadostuje. Proti ideji je treba postaviti idejo. To dela naša dijaška mladina. V iskreni borbi proti komunizmu, za pozitivno krščansko miselnost, za narod, državo ter za svojega kralja, zasluži Slovenska dijaška zveza podporo ne samo šolskih, temveč vseh javnih oblasti in države sploh. Osvetljevanje komunističnih pojavov ni nobeno denunciranje, molk v tem pogledu pa je izdajstvo. — Komuniste in njihove prijatelje je lahko spoznati: včasih so bolj odkriti, včasih manj. Včeraj so bili proti vojni in lažizmu, za zapadne demokracije, za svobodo malih narodov, danes so za »slovanstvo«, za veliko »slovanško« bratstvo pod vodstvom Sovjetske Rusije, proti zapadnim imperialističnim demokracijam, jutri bodo morda zopet odkriti za komunizem. Na šolah delajo posamično, še raje pa se vrivajo v dijaška društva, kjer si iščejo prijateljev in vrste podtalno boljševiško propagando. Naj se pojavljajo v tej ali oni obliki, mi jih poznamo; na šolski vzgoji in borbi naše mladine pa je, ali bo komunizmu in zavajalcem mladih ljudi po šolah upadla drznost in samozavest, ali pa bodo postali še drznejši in bodo morda celo iskali potone.«

SDS za centralizem v delavskem zavarovanju

Glasi SDS »Nova Rijeka« v Zagrebu je prinesla članek, kjer se peča z zahtevami hrvatskega in slovenskega delavstva po decentralizaciji delavskega zavarovanja. V svojem članku prihaja do sklepa, da so okrožni uradi v bolezenskem zavarovanju že dolejšaj bili avtonomi, da pa ne gre, da bi se decentralizirale druge panoge zavarovanja. Zato naj, kakor veli list, ostane pri sedesedemletnem centralizaciji. Kdor pa le količkaj pozna ustroj delavskega zavarovanja, ve, da je »avtonomija« okrožnih uradov le na papirju, da pa v resnici vse vodi Osrednji urad, ki je s svojo birokracijo in zapleteno upravo strašno podražil vse poslovanje, medtem ko so Okrožni uradi docela odvisni od njegovih smernic in navodil. Sicer pa razumemo gospode od SDS, da so tudi v tej zadevi centralisti, saj so že od leta 1918 bili to, kar se zlasti pozna v državni ureditvi, ki so jo pomagali centralistično usmeriti. Ne razumemo pa, zakaj naj bi delavski denar, ki je namenjen bolnim delavcem, zaradi kaprice centralističnih polbogov, moral iti za pokrivanje deficitov tistih okrožnih uradov, ki jih centralizem štiti, dasi niso ne potrebni ne sposobni za samostojno življenje. Tako je Slovenija v teku dveh desetletij žrtvovala že milijone delavskega denarja za upravo tistih ustanov na ozemlju naših bratov, ki jih je zagrebški centralizem hotel vzdrževati brez ozira na njihovo potrebo in opravičenost. Sedanja centralizem v delavskem zavarovanju je le potuha za slabo gospodarstvo, drugod, kar je slovenski delavec moral že drago plačati.

Hrvatski odvetniki v Subotici izstopili iz odvetniške zbornice

»Hrvatski Dnevnik« prinaša iz Subotice to-le poročilo: »Po slovitom govoru dr. Dimitrijevič ob ustanovitvi srbškega kulturnega kluba je bilo izrečenih polno žalitev za Hrvate ter so zato hrvatski odvetniki v Subotici izročili odvetniški zbornici predetavko, kjer med drugim pravijo: »Dne 3. svečana t. l. ob ustanovitvi srbškega kulturnega kluba je govoril dr. D. Dimitrijevič kot podpredsednik našega društva. Na tem zborovanju je dr. Dimitrijevič uporabljal take trditve in prostaštva, kakršnih zaradi dostojnosti ne moremo zapisati. Naglašala se, da je odvetniški poklic javni poklic ter bi v svojem javnem nastopu odvetnik ne smel žaliti in obrekovati brez dokazov, zlasti ne kot podpredsednik našega društva. Zaradi teh žalitev na naslov Hrvatov so se hrvatski odvetniki odločili: »Za nas Hrvate ni prostora v društvu, ki v njem eland, poleg tega pa še podpredsednik tako žali, zaradi česar izstopamo iz društva, kot člani in funkcionarji dne 9. svečana 1940.«

To izjavo je podpisalo 6 hrvatskih odvetnikov iz Subotice.

JNS si ne upa sama nastopiti

Te dni je zasedal glavni odbor JNS v Belgradu ter so obravnavali politično stanje svoje nekdanje vsemogoče stranke. Iz te seje so izdali uradno sporočilo, ki naglašala, da veliki interesi zahtevajo, da zlasti združijo tiste opozicijske stranke, ki so lanskega decembra nastopile skupaj pri volitvah. Zato so sklenile znova ponuditi svoje zaveznostno narodni radikalni stranki ter demokratski stranki, naj bi pri morebitnih volitvah z JNS skupaj nastopili. — Iz tega uradnega sporočila JNS jasno sledi, kako pri koncu je že ta stranka, ki je dr. Kramer njen glavni tajnik. Niti enih volitev se ne upa več udeležiti sama pod svojim imenom. Saj tudi ni čudno!

Izjava ministra dr. Tomiča o JRZ

V petek zvečer je belgrajska JRZ imela svoje krajano zborovanje, na katerem je govoril minister za telesno vzgojo g. Jevrem Tomič. V svojem govoru je naglasil delo strankinega predsednika g. Dragiša Cvetkoviča, ki je napravil sporazum s Hrvati. Dejal je: »Prav je, da tudi Hrvati po sklenjenem sporazumu nosijo isto odgovornost za upravo te države.« Nato je naglasil važnost socialnih nalog sedanjega časa ter dejal: »Da pa se bo vse to uresničilo, mora ljudstvo biti organizirano v stranki. JRZ je v 4 letih svoja dela dokazala, da upošteva potrebe malega človeka.«

Dr. Puk izjavlja, da ni bil napaden

Po hrvatskih listih smo zadnjič prinesli poročilo, češ da so kmečki mladeniči napadli hišo dr. Puka v Glini na Hrvatem, ker je pristal franckovstva. Zdej dr. Puk razglša v listih, da sta ga pač opsovala dva pijana kmeta, da pa ni nihče streljal. Pravi, da ni pristal dr. Buča, da pa je pristal politične ideologije dr. Ante Starčevića. Zaradi tega je bila nepopisna sramota za vsakega Hrvata, ki bi ga zaradi tega prepričanja napadel. — Omenjamo, da frankovstvo na Hrvatem sloni na Starčevičevi politični ideologiji.

London, 10. febr. AA. Havas: Kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta nadaljevala včeraj inspekcijsko potovanje po zahodni Angliji ter obiskala Cardiffsko luko.

Predsednik vlade o naši notranji politiki Velik govor predsednika vlade na seji banovinskega odbora JRZ v Nišu

Niš, 10. febr. AA. Pod predsedstvom predsedstva predsednika vlade in predsednika JRZ, Dragiša Cvetkoviča, je bila danes v Nišu seja banovinskega odbora JRZ za moravsko banovino. Navzočnih je bilo šest senatorjev, pa tudi več politikov, ki do sedaj niso pripadali JRZ, med njimi dr. Dragomir Jevremovič, Vlada Miletić in Zivojin Stefanović. Po deseti uri je vstopil v dvorano predsednik Cvetkovič v spremstvu predsedstva banovinskega odbora. Vsi navzočni so predsednika Cvetkoviča pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem. G. Cvetkovič je kot predsednik banovinskega odbora začel sejo nato pa v dvehurnem in vsebinsko polnem govoru prikazal zunanje in notranjepolitični položaj. Predsednik Cvetkovič je podrobno prikazal bitna načela naše zunanje politike. Nato je govoril o narodnem spoznavanju in njegovem izvajanju, o stališču JRZ in o akciji za zblizanje radikalov, o volilnem zakonu in volitvah, o normalizaciji življenja v naši notranjosti in končno o gospodarskem programu vlade. Govor Cvetkoviča so vsi pozorno poslušali in ga burno pozdravljali. Med drugim je predsednik Cvetkovič rekel sledeče:

Dovolite mi, da odprem izredno skupščino, ki sem jo sklical za danes. Nedavno smo imeli o priliki volitev senatorjev že en tak sestanek. Toda z ozirom na to, da so se razmere v državi in v svetu razvijale s takšno brzino, smatram za potrebno, da politični ljudje, ki delajo med ljudstvom, ki z njim preživljajo vse trenutke, ki z ljudstvom politizirajo in se pogovarjajo (Zivel!) in to ste vi, naši strankini funkcionarji. Vi ste pravi nosilci ljudske politike in zaradi tega mi dolžnost nalaga, da sem z vami čim večkrat v stiku. Iz teh razlogov sem smatral za potrebno, da vas ponovno vidim. Poročila, ki jih dobivate od raznih strani, so lahko zmotna, tendenciozna in izumetničena. Zaradi tega so ti sestanki zelo koristni, kajti od vas je odvisen uspeh zdrave in tvorne politike med ljudstvom. Še en razlog, ki govori v prilog tega, da našo moravsko banovino tako držimo. Bila je središče predvojnne Srbije in v njej je takrat močno plulo politično življenje. Dve stvari sta o katerih vam bom govoril:

V zunanji politiki — mir!

Naša zunanja politika in naša notranja politika: Vas kot politike zanima zunanja politika že zato, ker na vse strani naši prijatelji postavljajo zmerom ista vprašanja: Ali bomo ostali v miru? Naši ljudje vedo, kaj je vojna. Imeli smo dosti vojska in jaz mislim, da je prišel čas, da tudi naš narod živi v miru. Mi hočemo mir najprej zato, ker nimamo zaradi niše arsi in v vojno, razen če bi nas kdo napadel. Mi nismo nikdar osvajali tuje zemlje. Nobenih osvajalnih namenov nimamo na svojih mejah niti nimamo nobenih želja. Zakaj nam je potreben mir? Potreben nam je zato, da se bomo lahko v miru razvijali. Samo v miru se lahko narod kulturno in gospodarsko razvija in prav to nam je potrebno. Potreben nam je mir, da bi mogli vložiti vse svoje tvorne sile za napredek in dvig naše države.

Politika sporazuma neizbežna

Po pogledimo sedaj notranje politične razmere, o katerih se danes toliko govori. Eni priporočajo, da bi se morali Srbi zbrati, drugi pravijo, da so Srbi v nevarnosti, tretji pa govore, da bi se morale vse opozicijske skupine strniti in skupaj stopiti v odločno borbo proti vladni politiki, zlasti proti njeni notranji politiki. Jaz pa mislim, da je treba pregledati skupaj naš notranji položaj in potegniti sklepe, da bomo videli, ali smo na dobri poti in ali je postalo potrebno, da se ustvari posebna psihoza v državi, psihoza za ustvarjanje front, ki lahko imajo usodopolne posledice, če bodo temeljile na plemenski osnovi. Jaz mislim, da danes, ki je mednarodni položaj tak, ne more noben pameten in trezen človek gledati na stvari tako in ne more odobriti politike front, če so mu splošni interesi nad njegovimi osebnimi interesi. Politika front nas samo razdvaja, razbijta in slabša naš državni organizem. Še dosti je vprašanj, katera pa življenje samo rešuje in če so v našem delu za narodni sporazum nekatere pomanjkljivosti, jih bo naše skupno življenje hitro odstranilo, ko bodo razmere v državi bolj urejene, ko bomo z bolj mirnimi očmi gledali drug drugega in tedaj upam, da se bomo v tej mirni atmosferi mogli pogovarjati mirneje o svojih napakah in bomo vse skupaj sporazumno opravili. Če pa hoče kdo tak problem, kakor je hrvaško vprašanje, prijeti in podati sklepe, potem ne prime za podrobnosti, temveč za glavne linije tega problema in po njih ocenjuje, ali je bil problem pravilno rešen. Mnogo bolje bi bilo, da bi nas ljudje, ki propovedujejo ustvarjanje raznih front, pustili pri miru, da bi sporazum, za katerega smo odgovornost prevzeli, izpeljali v miru in brez ustvarjanja umetnih ozračij. Moram ponovno poudariti, da politika sporazuma ne more iti po drugi poti. Politika sporazuma je neizbežna. Toda dosti je politikov in političnih skupin, ki delajo drugače.

Na naslov opozicije

Ena politična skupina, ki že 20 let govori našim volilskim množicam, da je neobhodno potrebno skleniti sporazum s Hrvati, se je preobrnila v trenutku, ko je bil sporazum dosežen, proti sporazumu (Živio Cvetkovič!). Oni vidijo nevarnost za srbstvo. Začeli so biti plat zvona, češ da sporazum ni nič vreden, ne maramo takega sporazuma. Edini razlog za tako njihovo preusmeritev je dejstvo, da sporazuma niso sklenili oni in da tudi v vladi niso. Ali je sploh kaj načelnosti v taki politiki? Treba je ljudstvu pojasniti, da vidi kam ga peljejo ti ljudje, ker oni bi radi, da bi šel po poti, ki rešuje tudi njihova osebna vprašanja. 20 let so nas radikalni sumili, da nočemo sporazuma. Sedaj, ko je sporazum gotov, so obrnili hrbet tej politiki. Toda ljudstvo je modro. Jaz mislim, da bo ljudstvo sprejelo sporazum kot eno najbolj važnih državnih potreb tako z ozirom na zunanji kakor notranji položaj države. Jaz mislim, da ta velika ofenziva proti sporazumu počasi upada (dolgotrajno ploskanje). Vsi trezni politiki vidijo, da se s tako taktiko ne rešujejo državni problemi, niti ni to v korist ljudstva.

JRZ in radikalna stranka

Sedaj pa bom rekel še nekaj o nas kot organizaciji. Jaz sem zadnjikrat govoril o naši strankarski organizaciji in o njenem delovanju, ko je bila izvršena sprememba v vodstvu stranke. Kdaj je bila organizirana naša stranka, veste. Kdo jo je svojčas ustanovil? Naši prvi politični ljudje iz nekdanje radikalne stranke s sodelovanjem

dr. Korošca in pokojnega dr. Spaha. Mi smo kot ljudje, ki smo pripadali radikalni stranki sprejeli to njihovo rešitev in prišli v zajednico. Kadar se govori o JRZ, je treba govoriti o tvorbi, ki so jo soglasno ustanovili vsi prvi ljudje iz prvih vrst. In če se najdejo posamezniki, ki se bojujejo proti naši organizaciji, bi jih jaz vprašal, s kakšno pravico in zakaj? (Ploskanje). Mi smo prinesli v stranko kapital. Ni to kapital, ki bi ga samo posamezniki prinesli, temveč smo poklicali tudi vas in vi ste stopili s svojo aktivno v to stranko in ustvarili veliko občestvo, ki se imenuje Jugoslavanska radikalna zajednica. Ko sem sestavljal vlado, sem opazil nekatere napake. JRZ je šla po napačni poti, to moram odkrito priznati, toda mi smo jo hitro ustavili in tem potu. Z diktaturo se ni dalo iti niti prej. Toda nekateri naši tovariši so hoteli odpeljati JRZ v lažšem in jo fašizirati. Tisti, kdor hoče voditi politiko, mora poznati miselnost našega ljudstva. Ljudje, ki so hoteli vpeljati ta sistem, so propadli. Če hočemo danes zbrati vse svoje politične sile, moramo vpoštovati izkušnje iz preteklosti. Ko sem prišel na vladu sem eno takoj poudaril: Rekel sem, da želi JRZ, ki ima v svoji sredi večino radikalov, da bi se vse radikalne skupine zbrale v eno politično organizacijo. Takoj sem postavil parolo: Radikalne je treba zbrati toda zbiranje se mora izpeljati na dostojnem temelju. Ne sme biti zmagovalcev, pa tudi ne premagancev. Nihče ni stopil v politiko s kakim blagoslovom temveč po svoji lastni želji (ploskanje). Če hočemo pregledati razne grešnike, potem mislim, da med nami ni nikogar brez greha. Poznam razne grehe in poznam zgodovino naše stranke. Niti sebi si ne morem oprostiti enega greha. Jaz sem leta 1935 kandidiral. Tedaj sem pojasnil svojim prijateljem, da srbsko ljudstvo noče politike pasivnosti. Mi smo vodili abstinenčno politiko. Toda ljudstvo je ni maralo. Pa naj tudi drugi pogledajo na svoje grehe. Dosti jih je bilo in vsak od nas jih pere s svojega stališča. Jaz sem pri pogajanjih postavil eno načelo, da se vse napake pozabijo, in da ne bo, kakor sem rekel, niti porazenji niti zmagovalcev.

Rekel sem: združujemo se enakopravni! Najti moramo neko rešitev. Nihče ne more izključiti tistih ljudi, ki jih ljudstvo hoče imeti (dolgotrajno vzklikanje: Živio Cvetkovič!). Rekel sem, naj se pokličejo vse radikalne struje in naj rešijo to vprašanje. V takem smislu in v takem duhu trajajo pogajanja. So pa tudi taki, ki jim za te razgovore ni, toda jaz vas prosim, da ohranite prisrčnost in mir. Nočemo odgnati nobenega človeka, ki je vreden.

Jugoslavanska radikalna zajednica bo še naprej ostala nositeljica same zdrave politike. Toliko o drugem našem notranjem problemu, ki se nanaša na pogajanja o zbiranju radikalov.

Moja zadnja izjava v Belgradu ima jasen pomen in naš voz gre naprej. So še kolone, ki grede vzporedno z nami in težijo k istemu cilju. Če želimo enotnost poveljstva in povezanost in ko smo ugotovili, da ni nihče brez greha, potem te pravice nikomur ne moremo dati! (Zivel!)

Demokratizacija in svoboda

Še eno važno vprašanje, ki vas zanima: Volilni zakon. Rekli smo še leta 1935, da gremo h demokratizaciji. Toda moramo upoštevati tudi to, da tudi dve zelo napredni državi, ki sta zibelki demokracije, obračunavata v teh časih. Zbirajo komuniste in stesnjujejo do gotove mere politične svobostine. Mi smo v precej kratkem času vpeljali demokracijo in demokratizirali našo državo. Tisk piše svobodnejše kakor kdaj prej v desetih letih. Nihče ga ne ovira pri njegovih pravičnih naporih in nihče ne zmanjšuje njegove vloge. Vsi objektivni krogi morajo to priznati. Glede političnih zborovanj vlada popolna svoboda. Povsod so zborovanja. In to je stvarna demokracija, ki se je pozivila. Ostane še eno važno vprašanje, vprašanje volilnega zakona. Mi smo takoj rekli, da smo se vrnili na tajne volitve in bomo dali volilni zakon, ki bo kar se da najboljši. Po tem takem se bomo vrnili na stari volilni sistem pred 6. januarjem. Opozicija je nenehoma govorila: O volilnem zakonu ni ne duha ne sluha. Najprej je zanikala možnost sporazuma, pa vendar je postal sporazum delo. Nato je prišla bajka o volilnem zakonu itd. Iz rok opozicije smo jemali orožje drugo za drugim. Danes je opozicija ostala skoro brez gesel.

Gospodarsko izboljšanje kmečkega stanu

Pa še drugo je vprašanje za katerega gre boji in to so naše gospodarske razmere. Tudi o tem morate biti prav tako obveščeni, ko boste stopili pred ljudstvo. Gre za gospodarsko stanje naše države. Našemu ljudstvu je treba dati tisto, kar se imenuje življenje in to je tisto, kar mora biti posledica dobre politike.

Tu je treba pokazati najboljše rezultate. Živimo v zelo težkih časih. So države, ki proizvajajo, so pa tudi take, ki ne proizvajajo v polni meri vsega in dalje so države, katerim so danes potrebnejši kot kdaj prej kmetijski pridełki. So države, ki imajo razvijo industrijo in katere bi rade svoje industrijske proizvode dale za kmetijske in ostale produkte. Nastala je splošna zmeda. V takem položaju in zavoljo naše državne obrambe smo morali vpeljati nove davčne reforme. Te reforme niso šle za tem, da bi obremenile pro-

izvajalce, temveč samo tiste, ki dobro zaslužijo. Če pa so tukaj kakšne nevršene in neprijetne stvari, pa smo pripravljene krivico popraviti. So bremena, ki jih večša propaganda predstavlja čisto drugače. Tu je vprašanje vina in žganja. Kaj se je dogodilo po trošarinji? Cena vinu je padla. Zakaj? Zato ker tisti, ki so dosedaj kupovali, nič več ne kupujejo in a tem umetno zbijajo cene. Mi smo izdali druge ukrepe. Poklicali smo PRIZAD, ki ni ustvarjen samo zato, da vodi samo žitno politiko, temveč da takoj posreduje in kupuje od proizvajalcev vino in žganje. PRIZAD mora izvršiti svojo temeljito reformo, da bo ustregel tudi glede teh proizvodov in ne samo glede žita. Zakaj PRIZAD ne bi kupoval vina in žganja? Ko se bo pojavila PRIZAD-ova intervencija potem bomo videli, kaj bo s kupci (dolgotrajno ploskanje in navdušeno vzklikanje). Država je tukaj, da v tej smeri posreduje in po tej intervenciji se bo videlo kakšno je pravo razpoloženje. Ne bomo dovolili, da bi žganje in vino padla na nizko ceno. (Burno vzklikanje: Živel Cvetkovič). Vino bo dobilo svojo ceno. Imamo še druge proizvode: jabolka, slive, žganje in v vseh teh branžah mora PRIZAD funkcionarirati in posredovati. PRIZAD mora urediti cene v vsej narodni proizvodnji, zlasti pa sedaj, ko so gospodarske razmere na vsem svetu zmedene. Lahko je, kadar je vse normalno, toda sedaj moramo naš izvoz in uvoz po načrtu voditi. Mi moramo za svoje pridełke najti trg v tujini. Zato bomo našo uvozno in izvozno politiko prilagodili koristim našega ljudstva. Mi v tej smeri delamo in želimo, da se naše gospodarstvo dvigne in okrepi. Proizvajalca moramo posebno zaščititi, ker vemo, da ima večina kmečkih posestev v teh krajih komaj po tri hektarje zemlje. Mislim, da bi lahko na prste preštel kmetije, ki imajo več kot tri hektarje. Moramo poskrbeti za to, da dvignemo proizvodnjo malega človeka po količini in kakovosti, da bi mogel živeti od svoje proizvodnje.

Če poslabšamo kmetovo stanje, potem bo kmet zbežal iz vasi, šel v mesto in bo spet prišlo do motenj. Po drugi strani pa je nezadovoljen tisti, ki ostane v vasi, ker je brez sredstev. Treba je torej voditi politiko tako, da se zboljša splošno življenje našega ljudstva. Naj končam s tistim, kar je najbolj važno: To je naša organizacija. Mi moramo biti organizirani, mi moramo biti trdni in varni. Organizaciji morajo prednjačiti pravi možje, katerih moč je v ljudskem zaupanju. Stranka mora imeti čist položaj. Če bomo vse tako uredili in če bomo vse preželi z disciplino, nam uspeh ne more uiti.

Ne pozabite, da je največja politika tista, ki se vodi v ljudstvu. Majhna drobna politika, toda ta mala drobna politika ustvarja in neti veliko politiko. Zaradi tega moramo delati na terenu. Moravska banovina mora biti nosilec državne zastave, ona mora prednjačiti kot vzor, je končal Dragiša Cvetkovič. Zadnje njegove besede so bile pozdravljene s dolgotrajnim in ponovnim ploskanjem in vzklikanjem: »Živel Cvetkovič!« Nato je bilo kosilo, katerega so se udeležili vsi člani banovinskega odbora JRZ. Med kosilom je Cvetkoviču prvi nazdravil lapovski župan, nato je imel lepp zdravico duhovnik Milič iz Petrovca. Popoldne pa je bilo nadaljevanje konferenec pod predsedstvom Stanoje Protiča, razpravljali so o aktualnih vprašanjih, ki se nanašajo na moravsko banovino. Obenem je zboroval poseben odbor o organizaciji stranke po okrajih.

Bencinske karte so že prišle!

Uprava policije sporoča, da so dospelle od uprave državnih monopolov iz Belgrada bencinske karte, določene v čl. 4 naredbе o omejitvi prometa z motornimi vozili z dne 10. novembra 1939.

Vse lastnike motornih vozil, ki so v mesecu decembru vložili prijavo za nabavo bencina, pozivljamo, da dvignejo te karte na upravi policije med uradnimi urami na sobi št. 23 III. nadstopnje. S seboj naj prinesejo prometno knjižico, iz katere bo razvidno, da je vozilo za tekoče leto prijavljeno. Bencinske karte se izdajajo proti plačilu 20 do 40 din.

Lastniki motornih vozil, ki so prekopili vozilo v času po 14. decembru 1939, dobe bencinske karte prejšnjih lastnikov vozil.

Osebnе novice

Belgrad, 10. febr. m. Na poštinem ravnateljstvu v Belgradu je postavljen Josip Cuček, tehn. kontrolor na poštinem ravnateljstvu v Ljubljani; na pošto Ljubljana II je iz pošte Kamnik premeščena Pavla Uršič; iz Murske Sobote na pošto v Velenje Heda Kočvar; v Mursko Soboto iz Velenje Mihela Horvat; iz Ormoža na pošto Maribor I Marija Verlič; na mariborsko pošto je premeščen Josip Kofu, s poštnega ravnateljstva v Split.

Belgrajske novice

Belgrad, 10. febr. m. Podpredsednik narodne radikalne stranke Miša Trifunović je z jutranjim brzovlakom odpotoval v Niš, kjer bo poročal Acii Stanojeviču o političnem položaju ter o zadnjih razgovorih, ki so jih v Belgradu imeli člani glavnega odbora te politične skupine.

JRZ med ljudstvom

Belgrad, 10. februarja. m. Danes v Belgradu ni bilo važnejših političnih dogodkov. Pozornost politične javnosti je bila usmerjena v Niš, kamor je enoči odpotoval predsednik vlade in predsednik JRZ Dragiša Cvetkovič na sestank banovinskega odbora JRZ za moravsko banovino. Kakor poročamo na drugem mestu, je predsednik vlade imel na niškem zborovanju nadvse važen politični govor, s katerim je docela razjasnil politični položaj in postavil vse stvari na svoja mesta. Ze znana izjava, še bolj pa današnji govor predsednika vlade potrjuje vse utemeljenost raznih verzij, ki so jih razne politične skupine pričele zadnje dni razširjati o nekakšni krizi v tej močni politični organizaciji.

V smielu navodil, ki jih je podal v današnjem svojem govoru predsednik Cvetkovič, bodo jutri in pojutrišnjem po državi števili shodi JRZ. Jutri bo med drugim večerji ehod JRZ v Belgradu, na katerem bosta govorila senator in bivši poštni minister Vojko Cvrkić in predsednik belgrajske občine Vojin Djurić. V Novem Sadu bo sestanek banovinske JRZ za donavsko banovino. V ponedeljek na pravoslavni

praznih Treh Kraljev bodo strankine organizacije po Srbiji priredile tradicionalne strankine zabave, ki so bile preje v tradiciji radikalne stranke.

Tovarišija JNS nezaželeno

Včeraj je imel sestanek politični odbor JNS. Člani tega odbora so na sestanku razpravljali v političnem položaju ter o težkem položaju, v katerem se nahaja JNS, ki se je vse otepa in ki je nihče več ne jemlje v resen politični račun. Zato so na seji člani političnega odbora JNS tudi sklenili, da se bodo pri volitvah po možnosti priključili še ostalim opozicijskim skupinam, samo da ne bi morali sami nastopiti pri volitvah in pred vso javnostjo dokazati, da v narodu politično nič ne pomenijo. Želeli bi nastopiti skupno z radikali ali pa demokratski. Toda glavni odbor radikalne stranke kakor tudi demokratski zastopnikom JNS niso mogli dati nobenih konkretnih odgovorov ter sta obe politični skupini odposlanstvu JNS izjavili, da bodo njihove želje predložili v razpravo pri pristopnih strankinih odborih.

Pred zasedanjem banskega sveta

V ponedeljek, dne 12. februarja se začne redno običajno vsakoletno zasedanje banskega sveta naše banovine. Razprave na tem rednem zasedanju so namenjene predvsem obravnavi novega banovinskega proračuna za 1940-41, ki je že izdelan. Toda o tem proračunu bo banski svet razpravljale kot posvetovalni organ bana naše banovine, kajti banski svet v sedanji obliki so nastali iz zakonodaje leta 1929, ko so bile ustanovljene banovine, in zato nosijo pečat tedanje dobe ter so le posvetovalni organi bana. Nimajo pravice izprijemati in sprejemati ali odkloniti proračuna, kar je najvažnejša pravica parlamentov in resnično ljudskih zastopstev na vsem svetu v demokratičnih državah. Zaradi tega je kompetenca banskega sveta zelo majhna. Imamo sicer že preceedenčne primere, ko so dobili banski svet tudi zakonodajne funkcije, toda te funkcije so bile preneznatne, da bi v resnici pomenile prehod od imenovanega sveta k voljenemu ljudskemu zastopstvu.

Sicer pa bi tudi v primeru, da bi banski svet imel možnost razpravljati v resnici odločilno o proračunu in o davkih, to ne imelo pomena, dokler je odobravanje proračunov popolnoma v rokah finančnega ministrstva. Finančno ministrstvo lahko zmanjšuje proračun, ono ga končno veljavno potrdi, tako da je dejansko proračun, tudi če ga v celoti odobri banski svet in osvoji ban, vedno samo predlog proračuna, dokler ga ne potrdi finančno ministrstvo.

Potrebna je gotova enotnost v finančni politiki države in skladnost med financiranjem države in samouprav, toda ta enotnost in skladnost ne sme iti na škodo posameznih banovin. To smo posebno videli pri državnih dotacijah banovinam iz davka na poslovni promet. Iz davka na poslovni promet prihaja letno 100 milj. din, ki se razdeljuje mesto prejšnje drž. dotacije banovinam. Ze prejšnje državne dotacije naši banovine niso bile pravične in sorazmerne, tem manj pa moremo to trditviti o sedaj veljavnem ključu. Kajti v naši banovini se plača mnogo, mnogo več kot dobimo nazaj. Po nedavnem računju je bilo za dotacijo banovinam plačanega okoli 30 milj. din. naša banovina pa je dobila le okoli 2,9 milj. din, kar ima vstavljenega v proračunu. Ze ključ po samem številu prebivalstva bi dal popolnoma drugačne rezultate za našo banovino, kateri bi po tem ključu, če vzamemo za podlago rezultate ljudskega štetja iz leta 1931, pripadlo 8,2 milj. din. Ne govorimo pa sploh o dotaciji na osnovi dejansko vplačanih zneskov v naši banovini, kar bi bila edina pravilna osnova za delitev dotacij! Da ne bo napačnih števil, apeliramo na ministra financ, naj vendar poda enkrat številke o tem, koliko neposrednih davkov vseh vrst, zlasti pa davka na poslovni promet je bilo vplačanega po banovinah. Potem se lahko začne stvarna in strokovna debata. Obenem izražamo željo, da naj bi se tudi državni proračun za leto 1940-41 izdelal bolj decentralistično kot doslej. Le nekatera ministrstva dajejo podrobne proračunske zneske o dohodkih in izdatkih po banovinah, druga pa krijejo vse skupaj v eni postavki, kar povzroča nestvarne debata, ki niso niti v interesu države niti finančnega ministra. G. finančni minister kot predstavnik Hrvatov bo moral to storiti, če hoče pomagati tudi banovini Hrvaški do jasnosti v finančnih vprašanjih.

Banski svet bo na svojem zasedanju moral z vso resnostjo obravnavati številna vprašanja, ki so važna za naše narodno življenje. Pokazal bo številne probleme našega gospodarstva, kulturnega življenja, orisal nam bo socialne probleme naše vase in mesta in predlagal primerne ukrepe za izboljšanje življenjske ravni našega naroda. Pri

tem pa se bo moral zavedati, da bo marsikaj v današnjih časih težko izvesti. Vzemimo na pr. javna dela. Gotovo je, da bo morala država zaradi drugih nujnih državnih potreb opustiti številna javna dela, ki so — bodimo odkriti — včasih bila bolj sama sebi namen kot službi skupnosti. Investicijska delavnost države bo šla sedaj v druge smeri kot poprej. Zaradi tega bo tem več nalog navalilo na samouprave, ki pa zanje ne bodo imela dovolj sredstev. Zato moramo biti pri predlogih opreznini in upoštevati važnost posameznih del za skupnost in za državne potrebe. Danes nam gre za vsak dinar, kajti težka so bremena današnjega časa in gledati bo treba na to, da čim plosnosneje porabimo denar, ki priteka iz žepov davkoplačevalcev. Pa tudi potrebe so sedaj v marsičem postale drugačne, tako da nas čakajo še težke naloge. Mnogo novega nas je naučila sedanja vojna vihra izven naše države, ki je ostala na strani po zaslugi svojih vodilnih ljudi in dr-

žavnikov. Te izkušnje naj ne ostanejo samo izkušnje drugih, ampak tudi nauk za nas v bodoče. Zlasti pa ne smemo samo stati ob strani in gledati, ampak se tudi pripravljati za naše bodoče preizkušnje.

Razprave v banskem svetu so bile zadnja leta na dostojni višini in so pokazale, česa vsega nam še manjka, obenem pa so tudi vedno in vedno podčrtavale potrebo, da pride čimprej do čimvečje samostojnosti naše banovine. Kot rdeča nit se je vlekla skozi debate kritika ostrega centralizma, ki je jemat vsak razmah našim krajem, iziema iz njih denar in ga odvajal drugam, kjer marsikaj ni bil pametno porabljen. Posebno v denarnih vprašanjih smo občutljivi in kritika je tu bolj strastna kot marsikje drugje, kjer ne čutimo tako naravnost posledice nesmiselne centralistične politike. Zaradi tega je vprašanje čimvečje samostojnosti ozko zvezano s finančno samostojnostjo, katero nujno potrebujemo. Ze že bi

nam dali vsaj pravico, da s sedanjimi sredstvi razpolagamo po svoji najboljši pameti in preudarnosti, bi se videlo, kaj se vse da narediti v naših krajih z našim denarjem. Se bolj pa bi se dvignilo naše gospodarstvo in s tem materialna podlaga vsega našega javnega življenja, če bi prišlo do ustanovitve naše banovine, ki bi imela dovolj samostojnosti in možnosti za nadaljnje življenje, saj bi to dalo ugodne sadove ne samo za nas Slovence, ampak tudi za vso državo.

Ogromne sovjetske izgube v vojni s Finci

644 tankov, 331 letal, 206 topov, 502 tovorna avtomobila, 63 vojaških kuhinj, 4 vojne ladje, 200.000 mrtvih in ranjenih

Helsinki, 10. febr. t. Reuterjev dopisnik javlja, da so bile o sovjetskih izgubah od začetka vojne do danes objavljene naslednje številke:

Finci so uničili ali zajeli 644 sovjetskih tankov, sestrelili 331 sovjetskih letal, zaplenili 206 topov, ki so večinoma v uporabi, 502 tovorna avtomobila, 63 poljskih kuhinj, ki so večinoma v dobrem stanju, 28 oklopnih avtomobilov, 20 velikih traktorjev in 1.550 živih konj. 40 tankov uporablja sedaj finska vojska v borbah proti sovražniku.

Finske vojne sile so potopile nadalje 3 sovjetske vojne ladje in eno podmornico.

Kar se tiče človeških žrtev, so številke nezanesljive, pravi uradno sporočilo, toda finski generalni štab računa, da je Sovjetija izgubila do sedaj 200.000 mrtvih in ranjenih ali za borbo nesposobnih.

Val za valom proti Mannerheimovi črti

Helsinki, 10. febr. t. Reuterjev dopisnik poroča, da so Sovjeti davi začeli valiti nove sile proti Mannerheimovi črti. Finci so dosedaj vse navale zadržali. Tudi pri Sumi, kjer so Sovjeti delno vdrl v betonirano obrambno črto, so jih Finci spet vrgli nazaj, toda sovjetske množice napadajo dalje brez prestanka. Nekatere finske čete so že 12 dni neprestano noč in dan v borbi in je vprašanje, kako dolgo bodo vzdržale. Bitka se razvija v strašnem mrazu. Saj je v Karelski ožini zavladal mraz 50 stopinj pod ničlo.

Iz vzhodne fronte pri Kuhmo prihajajo poročila, da Finci vztrajajo in da so skoraj že popolnoma obkrožili 44. sovjetsko divizijo, kateri hitita sedaj na pomoč, ako so opazovanja finskih patrol točna, dve sveži diviziji.

Sovjetski bombniki so večeraj in danes metali zažigalne bombe na mesto Hangö. Nastali so požari. To je bil že 30. bombni napad na to finsko pristanišče.

Stoekholm, 10. februarja. AA. Havas. Posebni dopisnik »Stoekholm Tidingenac« poroča s karelskega bojišča:

Ofenziva, ki so jo začele sovjetske čete, ni bila usmerjena samo proti odseku med Sumo in Katjaladenjerviem temveč tudi proti odseku med Kirkojervijem in Punsijorkijem. Vsi sovjetski napadi na karelskem bojišču so ostali brez uspeha. Smatrajo, da znašajo sovjetske izgube od začetka bitke po en bataljon dnevno. Večeraj so sovjetske čete izgubile 2.000 mož ter je bilo uničenih 21 tankov. Ker so Sovjeti izgubili o priliki napada na jezeru Ladoga 19 tankov, pomeni to, da so v zadnjih dveh dneh izgubili skupno 40 tankov. Pri Tajpali je bila bitka po-

Angleški rušilec potopil dve nemški podmornici

Nemški bombniki so napadli angleške trgovske ladje

London, 10. febr. t. Reuter. Admiraliteta poroča, da se je nekemu angleškemu rušilecu posrečilo potopiti zaporedno dve nemški podmornici, ki sta skušali napasti sprevod trgovskih ladij, ki so plule pod spremstvom vojnih ladij (konvoji).

Admiraliteta dodaja svojemu uradnemu poročilu sledečo opazko: Ni navada, da bi admiraliteta takoj objavljala uspehe dosežene nad sovražnikom, predvsem ne poročil o potopitvah nemških podmornic in sicer iz razumljivih razlogov. Tokrat pa je napravila izjemo zaradi tega, ker je obe podmornici potopil isti rušilec v trenutku, ko sta hoteli napasti sprevod zaščitenih trgovskih ladij. S tem je doprinešen dokaz, da trgovske ladje brezskrbno plujejo, ako so v zaščitenih vodah.

Admiraliteta končno zanika, da bi se bilo večeraj kakšno angleško letalo približalo Helgolandu ali otoku Syltu v Nemškem zalivu. Angleška letala večeraj niso napravila nobenega poleta v to smer.

Nemško poročilo

Berlin, 10. febr. t. Vrhovno vojno poveljstvo poroča, da so nemška bombna letala večeraj napadla skupino angleških trgovskih ladij, ki je potovala v spremstvu vojnih ladij. Nemška letala so potopila 6 trgovskih in 2 patrolni ladij. Le eno nemško letalo je bilo sestreljeno, vsa ostala so se vrnila nepoškodovana v svoja oporišča.

Popoldne je skupina angleških bombnikov poskušala priti v bližino nemških letalskih oporišč v

Nemški minister Frick o „nemškem miru po zmagi“

Monakovo, 10. februarja. AA. DNB: Minister Frick je imel večeraj velik govor na velikem zborovanju uradnikov v nemškem muzeju v Monakovem. Frick je dejal, da stojijo Nemci pred velikim preizkusom sil v zunanji politiki. Na tem polju javnega življenja se borijo proti nam, je dejal Frick, iste sile, ki smo jih leta 1933 premagali v naši notranji politiki. Borba, ki sedaj teče, ni lahka, toda borbeni duh nacionalnega socializma zagotavlja Nemčiji zmago. Anglija je brez potrebe začela vojno, Francija pa se ji je pridružil. Ob tej priliki je videl ves svet, da sovraštvo Francije proti Nemčiji ni nič manjše od sovraštva Anglije. Ze več stoletij je znan ta duh sovraštva in zavisti, ki ne dopušča,

da bi Nemčija prišla do svojih pravic. Naši sovražniki so hoteli ponoviti igro iz svetovne vojne ter uničiti nemški narod. Toda nemški narod ni bil nikoli slonejši in nikoli ožje zvezan kot danes pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Ves nemški narod se je dvignil, da brani sebe in domovino. Mi vemo, je dejal Frick, da se mora ta borba končati z zmago nemškega naroda. Noben gnil kompromis ne more nadomestiti trajnega miru. Vojna se mora končati z nemškim mirom, to je trajni in pravični mirom, na osnovi katerega bo vsak narod dobil svojo pravico in svoj življenjski prostor, ki mu pripada. Mi smo mlad narod in naše prebivalstvo stalno raste. Zaradi tega imamo pravico, je končal Frick, poiskati si mesta na soncu.

Obletnica smrti papeža Pija XI. Službeno mnenje italijanske vlade

Vatikansko mesto, 10. febr. AA. Danes dopoldne je bila v cerkvi sv. Petra spominna služba božja za pokojnim papežem Pijem XI. za obletnico njegove smrti. Službe božje so se udeležili tudi princ Ferdinand Bourbonški, vojvoda Kalabrije, veliki mojster malteškega reda, diplomatski zbor pri sv. stolici, člani družine Rattini in Pace, rimsko plemstvo in okrog 1500 romarjev.

Francija — vsa za Daladierom

Pariz, 10. febr. t. Havas: Tajna seja parlamenta, na kateri so obravnavali razne volunske zadeve v zvezi s hišno preiskavo po raznih prostorih sovjetske trgovinske delegacije, kjer

se ugotovili, da je sovjetsko odposlanstvo sodelovalo s tajnimi nemškimi agenti, se je zaključila, nakar se je takoj začela javna seja. Na javni seji je bilo glasovanje o zaupnici vladi. Daladier je dobil zaupnico, kot še noben francoski predsednik vlade. Glasovalo je 534

Na Kitajskem

Cungking, 10. febr. t. Reuter: Semkaj so prišla poročila, da so kitajske čete popolnoma uničile in pobile skupino japonske armade, ki je štela 2000 mož. To se je zgodilo na bojišču v Kwansiju južnovzhodno od mesta Pinjanga. Bitka je trajala polne štiri dni.

Lyon, 10. febr. t. Havas: Semkaj je prispel vrhovni poveljnik poljske armade Casnikarjem je po pregledu poljskih edinic izjavil, da poljska armada danes ne zahteva nič drugega, kakor orožje, da se bo mogla boriti.

Marksistična spolna morala pred vrhovnim sodiščem

Vrhovno sodišče je oprostilo »Slovenčevega« urednika zaradi članka o knjigi Angele Vodetove

V letu 1939. je Angela Vodetova izdala knjigo v 2 zvezkih »Spol in usoda«. Knjiga je izvala razne kritike in je tudi »Slovenec« v svoji številki z dne 21. jan. 1939. pod naslovom »Kaj pravite?« objavil članek o knjigi Angele Vodetove. »Slovenec« je ugotovil, da pisateljica pogreva davno ovržene teorije Bebla in drugih takih laži-znanstvenikov o spolnih zadevah ter da je črpala snov za svojo knjigo iz kalnih virov marksistične ideologije. Med drugim je zapisal:

»Kar pa se tiče drugih stvari, ki jih Angela Vodetova širi kot neko novo spolsko moralo, je to gola marksistična propaganda za tiste vrste svobodno ljubezen, kakor so jo skušali uresničiti v boljševiski Rusiji in Španiji v polnem nasprotju z dostojanstvom žene in v pogin vsakega skupnega duhovnega življenja in tistega vzvišenega pomena, ki ga zakon za človeka in človeštvo ima. Zveza akademskih žen bi bila storila le svojo sveto dolžnost, da bi bila protestirala proti temu, da se pri nas širijo take vrste nazori, ki uničujejo temeljne osnove našega kulturnega sožitja in zakon ponižujejo v golo paritev — pa tega ni storila.«

To kritiko knjige »Spol in usoda« je smatrala pisateljica Angela Vodetova za kleveto ter je vložila fiskovno tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovenca« g. Cenciču Viktorju.

V svoji obrambi je urednik po svojem zastopniku odvetniku Staretu Milošu, zatrjeval, da je inkriminirano besedilo le kritika knjige zasebne tožiteljice, ki se naslanja v svojih izjavljanjih izključno le na marksistične ter ateistične ideologije kot so Engels, Forel in drugi. Poudarjal je, da so načela, ki jih zastopa tožiteljica, zmotna in protikatoliška, tako glede družine, ločitev zakonov, splavljanja itd. Zaslišani so bili v procesu glede vsebine knjige dr. Odar, Franc Tersegglav in dr. A. Breclj. Okrogno sodišče pa je tožbi tožiteljice ugodilo ter obsodilo odgovornega urednika zaradi klevete na denarno kazen.

Odgovorni urednik je po svojem branilcu odvetniku Staretu Milošu vložil revizijo na Vrhovno sodišče, kjer je poudarjal, da članek vsebuje le kritiko tistega svetovnega nazora, katerega zastopa v svoji knjigi tožiteljica in da je resnično to, da se poslužuje le enostranskih virov t. j. marksistično socialistične ideologije ter da je tako knjigo smatrati za komunistično propagando ter zmotno v temeljnih načelih. »Slovenec« je kot list katoliškega svetovnega nazora bil dolžan, da to javno ugotovi. Vrhovno sodišče je s svojo razsodbo z dne 12. decembra 1939. reviziji ugodilo ter obtoženega odgovornega urednika oprostilo s

tem, da inkriminirane besede ni smatrati za kleveto. V razlogih pravi sodba Vrhovnega sodišča med drugim sledeče:

»Ostala izvajanja revizije se tičejo vprašanja, ali je inkriminirano besedilo kritika ali prehaja v kleveto. V tem pogledu je utemeljen revizijski razlog po § 337 št. 1. a k. p.

Pod obtožbo so iz besedila članka: »Kaj pravite?« iztrgani nekateri stavki. Od teh le prvi direktno aludira na zasebno tožilko s tem, da morata, ki jo širi obtožiteljica, pomeni propagando svobodne ljubezni, kakor so jo skušali uresničiti v boljševiski Rusiji in Španiji, dočim drugi apostrofira direktno le zvezo akademskih žen, zasebno tožilko pa posredno, češ, da bi zveza storila le svojo sveto dolžnost, če bi protestirala proti širjenju takih nazorov, ki uničujejo temeljne osnove našega kulturnega sožitja in zakon ponižujejo v golo paritev. Celotni članek je naperjen proti stališču Zveze akad. naobrazanih žen; članek poudarja, da ne zagovarja načina napada na zasebno tožilko v »Slov. delavcu«, da pa meni, da Zveza ni branila dostojanstva in ženske časti, ker pisateljica zajema v preživelih virih, iz katerih so črpali tudi marksistični ideologi. Na to sledi prvi inkriminirani stavek, kateremu pa je dodano, svobodna ljubezen nasprotuje dostojanstvu žene, da je pogin vsakega skupnega duhovnega življenja in vzvišenega pomena zakona. K drugemu stavku pa se dostavlja, da menda akademsko izobražene žene ne stojijo na ravni take laži-znanosti, ki resnično izobraznega človeka ni vredna.

Pri presoji vprašanja, ali gre za dopustno kritiko, ali za kleveto zasebne tožilke, je odločilna celotna vsebina članka, ne pa samo iztrgani inkriminirani stavek. Celotna vsebina je naperjena proti resničnostni in znanstveni naravi uporabljenih virov in zastopane teze. Le v tej zvezi je bila zasebna tožilka kot pisateljica prizadeta po inkriminiranih stavih. Stojec v taki zvezi ti niso kleveta, ampak kritika, ki ne presega mej dopustnosti. Vsak pisatelj kake ideološke smeri mora z izdajo knjige o spornih kulturnih vprašanjih pričakovati odgovor z nasprotno ideološke strani. Članek se resno obrača zoper pravilnost po tožilki zastopanih nazorov s posebnim poudarkom vzvišenega pomena zakona za človeštvo.

Vpoštevati je treba končno, da je bil inkriminirani članek napisan v listu, ki zastopa krščansko kulturni svet. Če se ima vse to pred očmi, v splošnem vtisu, ki ga daje celotni članek tone ostrina uvodoma omenjenega apostrofiranja zasebne tožilke tako, da inkriminiranih stavek ni smatrati za kleveto v smislu čl. 52 zakona o tisku.»

Gospodarstvo

Reorganizacija obrtnih združenj Pojasnila Zbornice za trgovino, obrt in industrijo

Na podlagi obrtnega zakona je vse naše obrtništvu v dravski banovni pristojno veljavno v svojih stanovskih obrtniških združenjih, katerih delokrog je točno opredeljen z obrtnimi predpisi, nadzorstvo nad njimi pa je v prvi instanci poverjeno Zbornici TOI, v drugi pa kralj. banški upravi. Ta obrtniška združenja, ki po pretežni večini obstojajo še iz časa veljavnosti avstrijskega obrtnega reda, so po svojem okolišu in ustroju zelo različna. Nn del združenj obsega okoliš cele banovine, znaten del je takih, ki obsegajo enega ali več okrajev, zelo mnogo pa je takih, ki obsegajo samo en sodni okraj ali celo samo nekaj občin. Članstvo je urejeno ali tako, da pripadajo dotičnemu združenju samo obrtniki ene ali sorodnih strok (strokovna združenja), ali pa obrtniki najrazličnejših strok. Vseh obrtniških združenj v dravski banovini je 152.

Ze ta številnost in velika raznolikost v obrtniški prisilni organizaciji je bila povod, da je bilo tudi delo in njegov uspeh pri združenjih zelo različen in da so prav mnoga združenja samo životarila, brez koristi za obrtništvo in za delo z oblasti in zbornico.

Ze novi obrtni zakon iz leta 1932 je postavil načelo, naj bi obstojalo v vsakem okraju po eno obrtniško združenje, ki bi združevalo vse obrtnike tega okoliša. Izjemoma je dovolil ustanavljanje združenj za okoliš cele banovine samo za gradbene, elektrotehnične in tiskarske obrtnike. Ker pa nekateri zbornice, med njimi tudi Zbornica TOI v Ljubljani, po letu 1932 niso likvidirale in reorganizirale obrtniških združenj po teh načelih, je smatralo ministristvo trgovine in industrije za potrebno, da s posebnim razpisom z dne 10. jan. 1938 II. st. 46.113-u odredi zbornicam, da morajo čimprej izvršiti to reorganizacijo tako, da bodo združenja obsegala načeloma en, po potrebi tudi več okrajev, da se morajo ukiniti vsa združenja, ki ne morejo vzdrževati svojega urada, ki bi vsak dan redno posloval in plačati primerno kvalificiranega tajnika. Zbornici TOI v Ljubljani pa je ministristvo še posebej naročilo, da mora ukiniti najmanj polovico obstoječih prisilnih združenj.

Obrtni odsek ljubljanske zbornice je že kmalu po l. 1932 na svojih sejah razpravljal o vprašanju reorganizacije obrtniških združenj ter se načelno izrekel za njuno potrebo, da se reorganizacija izvede. Izvršile so se v teku let obširne konzultacije in zbralo obsežno gradivo. Ko je v letu 1938 prišla gori omenjena odredba ministristva, so se izdelali razni predlogi ter je zbornica končno v januarju letošnjega leta pristopila k končni izvedbi reorganizacije.

Po načelih obrtnega zakona in konkretnih navodilih ministristva trgovine in industrije je uknila od obstoječih 152 združenj vsega 102 združenji, med temi 60 takih, ki imajo komaj po 30 do 100 članov, 38 takih, ki imajo 100-200 članov in 5 takih, ki imajo nekaj nad 200 članov. Ostalo je 32 združenj z okolišem samo enega okraja ali mestnega poglavarstva in okoliškega okraja, v katerih so včlanjeni vsi obrtniki raznih strok dotičnega okoliša, dalje 10 združenj za okoliš banovine za eno samo stroko (vrtnarji, dimnikarji, graditelji, zidarski, tesarski in kamnoseški mojstri, elektrotehniki, grafiški, pletilci in konjači) ter združenja krojačev in čevljarjev v Ljubljani in v Mariboru.

Tako preurejena združenja bodo mogla res uspešno delovati. Predvsem bodo mogla vzdrževati urad in kvalificiranega tajnika, ki bo strankam dnevno na razpolago. Stroški vzdrževanja bodo sorazmerno manjši. Obrtništvo okrajnega okoliša bo vse združeno v enem združenju in bo lahko uspešneje obravnavalo važna gospodarska vprašanja svojega okoliša na sestankih in zborih, kakor pa je moglo doslej, ko je bilo raztepeno na najrazličnejša strokovna združenja v oddaljenih centrih, proti čemer se je upiralo zlasti podeželsko obrtništvo. Za reševanje zadev posrednih strok se ustanove v združenju avtonomni strokovni odskeri. Prav tako se ustanove v večjih krajih zunaj sedeža poverjenistva, kar bo olajšalo zlasti prijave in oprostjanje vajencev ter preganjanje šušmarstva. Tudi skrb za obrtne nadaljevalne šole, prirejanje strokovnih tečajev in predavanj, razstav itd. se bo moglo izvajati mnogo uspešneje. Stiki obrtništva in združenj z oblastmi in z zbornico bodo neposrednejši, živahnejši in plodnejši, ker bo število združenj manjše in s tem odpade potreba po zvezah ali okrožnih odborih obrtniških združenj, ki so bili povod hudega odpora obrtništva zlasti zaradi prispevkov za njihovo vzdrževanje. Marsikje si bo moglo obrtništvo postaviti svoj obrtniški dom, kjer bo imelo uradne prostore, predavalnice in prostore za družabne prireditve, tega danes ne more, ter večino dohodkov združenja požre administracija. Tudi humanitarno delo združenj, zlasti podpiranje onemoglih, starih članov in skrb za siromašna vajence, se bo dalo izvajati uspešneje. Ce pride do obrtniškega zavarovanja, se bodo stroški za administracijo znatno znižali, ako se priprejajo administrativno dobro urejena in poslujoča krajevna skupna združenja obrtnikov.

Z izvršeno reorganizacijo zato ni ustrezno samo zakonu in odredbi ministristva, temveč bo v korist in dobrobit tudi obrtništva samega.

SAMO ŠE DANES IN JUTRI

700 bogatih nagrad

lahko dosežete pravo do ene izmed

ki jih razp'suje 'DOMOLJUB' za svoje naročnike

Postanite še danes naročnik »Domoljuba«.

Plačajte nemudoma zaostalo naročnino ali po pošti ahi pa pri našem poverjeniku.

Požarna podpora 1.000 din.

Prvi dve nagradi sta v gotovini po 5000 din

NE ODLAŠAJTE! — IZRABITE ZADNJE URE! — NAROCITE DOMOLJUB! — SREČA VAS ČAKA, KI JO NIKAKOR NE SMETE ZAVREČI!

UPRAVA „DOMOLJUBA“

jevu, kateremu pa takoj sledi Ljubljana. Manj je narasla draginja v manjših mestih in v Zagrebu. Posebno se v srbskih mestih pozna, da draginja še ni zavzela tolikega razmaha.

Za Belgrad izračunava Narodna banka poseben indeks cen na drobno, ki obsega 100 predmetov. Ta indeks je znašal avgusta 1939 81,7 (podlaga so cene v letu 1926. kot 100), v decembru 1939 91,5, januarja pa 93,6.

Preskrba s premogom. Da bi vsaj deloma bila omogočena preskrba konzuma s premogom, je TPD odredila za mesec februar trgovcem s kurivom delne količine premoga. Zaradi izredno velikega zaostanka v dobavah, povzročeni deloma zaradi decembrske stavke, nadalje zaradi zelo ostre zime in zlasti zaradi močno povečanih železniških in drugih državnih dobav, ni mogoče oskrbeti potreb zasebnega konzuma v celoti. Zato prosijo trgovci s kurivom kupujejo običnost, naj se začasno zadovolji z delnimi dobavami, zlasti pa priporoča, da bi konzumenti naročali premog pravčasno, to je vsaj 3-4 teden prej, preden jim dočela poide.

— **Sekcija trgovcev s kurivom** združenja trgovcev v Ljubljani.

Ze tretja licitacija za rekonstrukcijo ceste skozi Slovensko Bistrico. Ker prvi dve licitaciji za rekonstrukcijo drž. ceste št. 50 v km 113.700 do km 114.400 skozi Slovensko Bistrico ni uspela, je sedaj za 24. februar razpisana že tretja licitacija. Proračunska vsota znaša 1.138.927,70 din.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna **ono z rdečimi srci!**

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: **Uprava zdravilnega kopališča SLATINA RADENCI**

Ustanovitev jugoslovansko-bolgarske zbornice v Belgradu. V nedeljo, dne 11. februarja bo v svečani dvorani Trgovinske zbornice v Belgradu ustanovni občni zbor Jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice. Na tem ustanovnem občnem zboru bodo sprejeta pravila zbornice ter bo izvoljen tudi prvi upravni odbor z nadzorstvom obenem. Temu občnemu zboru bo prisostvoval tudi bolgarski trgovinski minister. Ustanovna skupščina Bolgarsko-jugoslovanske zbornice v Sofiji bo 18. februarja t. l.

Nov davek za našo trgovsko mornarico. »Službene novice« z dne 9. februarja objavljajo uredbo kr. vlade o izrednem prispevku pomorskih tovarnih ladij trgovske mornarice za časa trajanja izrednih razmer na mednarodnem pomorskem tržišču. Uredba uvaja poseben prispevek poleg obstoječih davkov in brez ozira na obstoječe zakonite oprostitve, ki ga morajo plačevati tovarne ladje, ki so registrirane v naši državi. Ta prispevek znaša mesečno 1 angleški šiling od vsake tone nosilnosti tovarnih ladij z nad 2500 tonami, pol šilinga pa za manjše ladje (pod 2500 tonami). Tega posebnega prispevka ne plačujejo ladje z manjšo nosilnostjo kot 500 ton, jadnice in motorne jadnice, ladje, ki vrše redno linijsko službo (potniškovorne) in ladje, ki vrše promet v mejah male obalne plozbe, pa tudi ne ladje, ki so v razporeji, za časa njih efektivne razporeje, če je trajala več kot 30 dni. Prispevek je treba plačati trimesečno nazaj v angleških funtih pri Narodni banki. Dohodki izrednega prispevka bodo služili za kritje materialnih izdatkov pomorske uprave ob morskimi obali na osnovi posebnega pravilnika, katerega bo predpisal prometni minister v sporazumu s finančnim ministrom v zvezi z morskjo plozbo. Uredba je stopila v veljavo dne 1. januarja in velja do konca leta. Ministriški svet pa lahko veljavnost uredbe podaljša tudi na kasnejšo dobo na predlog prometnega ministra v sporazumu z ministrom finan.

Borze

Dne 10. februarja 1940.

Denar

Ta teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 12.780 milj. din v primeri z 8.131, 9.043 in 10.681 milj. din v prejšnjih tednih.

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 10.0525, London 17.7425, Newyork 446. Bruselj 75.05, Milan 22.51, Amsterdam 237.20, Berlin 178.75, Oslo 101.82, Stockholm 106.20, Kopenhagen 86.15, Sofija 5.50, Budimpešta 80. pon., Atene 3.30. pon., Carigrad 3.55. pon., Bukarešta 3.35. pon. Helsingfors 7.50 pon., Buenos Aires 104.50.

Sestanek jugoslov.-nemškega odbora za les

Na osnovi nemško-jugoslovanskih sporazumov obstoja jugoslovansko-nemški mešani odbor za les, ki se sestaja sedaj vsake tri mesece, da prouči vsa vprašanja, ki so v zvezi z našim izvozom lesa v Nemčijo in nemškim uvozom lesa iz naše države. Ta mešani lesni odbor je doslej imel že štiri sestanke, od katerih je bil prvi v Eisenachu, drugi v Crikvenici, tretji v Würzburgu, četrti pa lani oktobra v Belgradu. Na tem slednjem sestanku je prišlo do sporazuma v tem smislu, da ostanje nemške cene za naš les nezpremenjene, kar pa se je izkazalo pozneje za ovir pri našem izv. lesa v Nemčijo radi dviga cen na našem trgu.

Peti sestanek odbora je bil napovedan za Bled. Tja je večeraj in danes prispela naša delegacija, ki šteje 10 članov in jo vodi načelnik ministristva za gozdove in rudnike gosp. inž. Milan Manojlovič, nemška delegacija pa šteje 15 članov in jo vodi vladni svetnik g. Bortz. V nemški delegaciji sta med drugimi tudi šef odseka pri ministristvu za gozdove in rudnike g. Albrecht in trgovski ataše pri nemškem poslaništvu v Belgradu g. dr. Funk. Slovensko lesno industrijo zastopa glavni tajnik Zveze industrijev v Ljubljani g. dr. Adolf Golia.

Konferenca se je danes začela ob 11 dopoldne v hotelu »Toplice« ter je delegate pozdravil najprej načelnik g. inž. Manojlovič, zahvalil pa se je za pozdrav svetnik g. Bortz. Odbor je takoj prešel na delo in sta se stvorila dva pododbora, ki naj proučita ves predložen material. Prvi pododbor bo razpravljal o splošnih vprašanjih, načeluje mu pa g. inž. Manojlovič, drugemu pododboru pa je poverjeno proučevanje vprašanja cen. Temu pododboru predseduje g. dr. Golia. Delo tega pododbora je v ospredju zanimanja, kar sledi tudi iz naših uvodnih izjav. Popoldne sta oba pododbora že začela z delom.

Delo bo trajalo precej časa in pričakovati je, da bo zasedanje trajalo nekaj dni in da bo končano verjetno šele v terek s plenarnim sestankom.

Zvišanje prispevne tarife bolniške blagajne TBPD

Vse doslej je imela bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva najnižjo prispevno tarifo za bolniško zavarovanje, t. j. 39%, med vsemi krajevnimi organi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Ze za leto 1938 je bolniška blagajna izkazovala primanjkljaj, ki ne bi nastopil, če bi bila prispevna tarifa 42% kot jo imajo vse ostale bolniške blagajne. Ker ni pričakovati, da bi blagajna brez povišanja zaključila ugodno svoje poslovanje, je bila s sklepom komisara OUZD, katerega je potrdil minister za socialno politiko in ljudsko zdravje, bolniška blagajna pooblaščenca, da zviša prispevno tarifo za primer boleznj od 39 do 42% z veljavnostjo od 1. jan. 1940.

Nova uredba o kontroli cen

Izdelan je že dokončno veljaven drugi načrt uredbe o kontroli cen, katerega je izdelalo ministristvo trgovine in industrije.

Po novem načrtu spada kontrola cen pod ministristvo trgovine in industrije odn. banske uprave. Prvo osnovno načelo nove uredbe je, da se cene ugotavljajo glede na njihovo upravičenost v sedanjih časih. Za podlaga se vzame obstoječe cene dne 1. septembra 1939, nato pa vpoštevajo v kalkulaciji vsi nastali stroški pri proizvodnji, odn. pri uvozu. Drugo je načelo, ki velja ob zvišanju cen. Cene se lahko zvišajo samo tedaj, če se predloži pristojnim organom prošnja za povišanje cen in pristojni organi to odobro.

V trgovinskem ministristvu se osnuje inštitut za kontrolo cen v državi. Toda vendar bo kontrola cen v posameznih delih države sa-

mostojna zadeva, kajti izvrševale jo bodo banovine. Vsaka banovina bo imela v ta namen postavljenega posebnega uradnika, ki bo postavljen v sporazumu s trgovinskim ministristvom. Ta uradnik bo pomožni organ banske oblasti za kontrolo gibanja cen.

Nova uredba ne določa enotnih cen za vso državo in bodo cene v različnih krajih države različne. Toda uredba določa, da te razlike ne smejo biti prevelike in bo inštitut za kontrolo cen v ministristvu imel izvestno vrhovno nadoblast, ko bo šlo za zmanjšanje te razlike.

Uredba ureja tudi vprašanje trgovskega dobička, vendar to vprašanje ne bo urejeno enotno, ampak različno za posamezne predmete (elastični dobiček). Pri industrijah se bo pri določevanju cen vzela v poštev cena na sedežu industrijskega podjetja.

Uredba ne določa nič striktnega glede cen za izdelke, ki so bili izdelani iz surovin, nabavljenih pred 1. septembrom, pač pa vpoštevata dejstvo, da imetniki surovin, katere so kupili pred 1. septembrom, ne utrpel izgub zaradi prodaje surovin po prejšnjih cenah.

Naše cene v decembru in januarju

Pravkar smo prejeli mesečno poročilo Narodne banke za december 1939, iz katerega posnemamo naslednje podatke o gibanju cen v naši državi: Indeks cen na debelo je narasel od 86,8 meseca novembra na 90,9 v decembru 1939 (podlaga so cene v letu 1926 kot 100). Ce primerjamo lanski avgust in december, vidimo, da je splošni indeks cen na debelo narasel od 76,8 na 90,9, kar pomeni zvišanje naše ravni cen na debelo za 18,4%. Naslednja tabela nam kaže stanje cen v avgustu, novembru in decembru 1939.

	dec. 1938	avg.	nov.	dec.
rastlinski proizvodi	85,2	75,7	87,0	90,7
živila in proizv.	65,7	68,0	80,7	82,8
mineralni proizv.	89,9	93,9	101,5	106,5
industrijski izdelki	76,7	78,3	80,5	91,6
splošni indeks	77,5	76,8	86,8	90,9
uvozni proizv.	72,5	77,1	91,3	96,3
izvojni proizv.	76,9	73,1	84,7	90,8

Pregled po posameznih vrstah cen nam kaže, da so od avgusta 1939 do konca leta 1939 narasle cene za naslednje odstotke: rastlinski proizvodi za 19,8%, živila in proizvodi za 21,8%, mineralni proizvodi za 13,4%, industrijski proizvodi za 17,0%, uvojni proizvodi za 24,64%, izvojni proizvodi za 23,9%, skupni indeks pa je narasel za 18,4%. Najbolj so se dvignile cene živine in proizvodov, za kar je znatno povpraševanje izvoza. L. 1938 so od poletja do zime te cene celo padle.

Razvoj cen na drobno nam kaže indekse cen na drobno, ki je izdelan na osnovi cen iz leta 1930. kot 100 in ga ne gre brez vsega primerjati z indeksom cen na debelo.

Indeks cen na drobno je bil v januarju 1940 (v oklepaju podatki za december 1939): Belgrad 108,6 (105,6), Zagreb 100,6 (100,4), Ljubljana 107,2 (102,8) itd. Razvoj cen od avgusta 1939 do januarja 1940 pa nam kažejo naslednje indekse številke (podlaga so cene v letu 1930. kot 100):

	avg.	jan. 1940	pov. v %
Belgrad	93,4	108,6	16,3
Zagreb	88,2	100,6	14,1
Ljubljana	87,2	107,2	22,9
Skoplje	93,8	109,1	16,3
Sarajevo	82,5	103,2	25,1
Novi Sad	96,4	112,6	13,7
Nis	97,3	109,9	12,9
Split	91,3	104,2	14,1
Cetinje	80,0	91,2	14,0
Banja Luka	83,3	94,9	13,9
vsa država	89,3	104,2	16,7

Ta razpredelnica nam kaže, da je v zadnjih petih mesecih raven cen najbolj narasla v Sara-

ŠPORT

Smučarski tek ZFO v Dovjem

Dovje-Mojstrana, 10. februarja.

Za današnji tek Zveze fantovskih odskov kot prvi del klasične kombinacije je vladalo v Dovjem veliko zanimanje. Na odskoku in cilju, ki sta bila oba pred Prosvednim domom, se je nabralo poleg številne šolske mladine tudi mnogo planincev, ki so z velikim zanimanjem zasledovali potek borbe na progi, ki je bila od doma zelo lepo vidna po vsem pobočju. Proga je imela dva sektorja. Težji je peljal proti Hrušici, lažji pa proti Kranjski gori. Oba sektorja sta se križala v bližini starta pred Prosvednim domom. Proga je merila točno 15 tm, in sicer je meril krajši sektor, ki je bil težji, 4 km, drugi daljši, pa lažji pa 11 km. Na etartu se je pojavilo kljub temu, da je po vsej naši ožji domovini zelo slabo vreme, 24 tekmovalcev, in sicer 9 v prvem, 15 pa v drugem razredu. Tukaj sicer vreme ni nagajalo, pač pa je bilo južno tako, da je bila proga zelo težka. V nadaljnjem prinašajo rezultate današnjega teka na 15 kilometrov:

1. Lichtenegger (Dovje) 1:25.13,
2. Kordež (Kropa) 1:28.30,
3. Dekleva (Ljubljana-Siška) 1:29.15,
4. Arh (Boh. Bistrica) 1:30.10,
5. Kajžar (Rateče-Planica) 1:30.27,
6. Jerman (Ljubljana-Sv. Peter) 1:13.25.

S tem tekom je bil torej končan prvi del tekmovalca za klasično kombinacijo. Jutri bo drugi del tekmovalca v skokih, in sicer na mojestranski skakalnici, ki dopušča skoke do 35 m. Jutri dopoldne ob pol 10 bo tekmovalje štiričlanskih stafet, v katerih tekmujejo okrožna tekmovalna moštva na progi 4 krat 10 km. Popoldne ob 2 so tekme v skokih za klasično kombinacijo, takoj ob 3 pa samostojni skoki, za katere vlada poseben veliko zanimanje. Danes so prispeli prvi skakalci, ki so poskušali skakalnice, zlasti oni v samostojnih skokih. Skakalnice so popoldne še urejali, ker je bila zaradi odnjgo premehka in doskočišče ni dopuščalo daljših skokov.

Prihod nemških tekmovalcev za tek na 30 km

Dovje, 10. februarja.

Jutri bo v Mojestrani tekmovalje v teku na 30 km, katerega se udeležijo poleg naših najboljših tekmovalcev tudi nemški tekaci. Dopoldne so prišli v Mojestrano ti-ke tekmovalci: Rössner, Russ, Gritzer, Wieser. Zvečer pridejo še ostali nemški tekmovalci. Nemsko moštvo vodi Bildstein, strokovni vodja za smučski šport v Ostmarki. Z njim je še en sodnik. Tudi naši tekmovalci so že povečini tukaj. Nekaj pa jih pride nočoj in jutri zjutraj.

Športni drobjiž

Nadomestilo za olimpijado — svetovni boksarski turnir. Mednarodna boksarska zveza namerava prirediti svetovne boksarske tekme amaterev, ker je vedno manj verjetno, da se bodo mogle izvesti olimpijske igre v Helsinkiju. Za izvedbo tega turnirja se poteguje kar pet držav. Zelo resna konkurenca sta Amerika in Italija, vendar pa Amerika ne pride v poštev kajti iz Evrope bi moglo iti ob sedanjih razmerah prav malo atletov preko luže. Zato je zelo verjetno, da bo Italija izvedla to prvenstvo v Rimu in sicer meseca septembra t. l.

Tudi za olimpijske pavalne tekme nadomestilo. Mednarodna pavalna zveza je že pristala na to, da se vrše mednarodne pavalne tekme poleti leta 1940 v Rimu. Ta prireditve obsega vse olimpijski program in se lahko smatra kot nadomestilo za olimpijado, ki bi se morala vršiti letošnje poletje na Finskem.

Izborna norveška športnica Laila Shou-Nielsen, ki odlično drsa in igra tenis, je dosegla na mladnem prvenstvu Norveške v hitrostnem drsanju velike uspehe: Zmagala je »samo« v štirih tekah in sicer: na 500 m v času 49,3, na 1000 m v času 3:07,1 min., na 1500 m v času 2:44,1 min. in na 3000 m v času 6:01,8 min.

V panameriških pavalnih tekmah v Buenos Airesu se je odlikovala Braziljanka Marija Lenk, ki je zmagala v prsem plavanju na 200 m v času 3:07,1. Ostala prvenstva so si priborili Amerikanci.

Redni mednarodni kongres mednarodne lahko-atletske zveze, ki bi se imel vršiti letos v Helsinkiju o priliki olimpijskih iger, bo sredi julija v Amsterdamu.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Tržiš. Športni klub Ljubelj v Trziču ima 18. t. m. ob 10 v hotelu Posta svoj redni letni občni zbor. Udeležba obvezna. Odbor.

Ob obletnici smrti Rev. Franciška Turka
vzornega župnika Jugoslovčanov v Kaliforniji

Rev. Francisek Turk

Bridko je v lanskem februarju odjeknila med nami vest o smrti dveh velikih Slovencev: skopljanskega škofa, apostola katol...

slovenski župniji sv. Cirila in Metoda v Rock Springsu (Wyoming), prišel na cilj svojega potovanja, v S. Francisco, v najbolj znamenito mesto v zapadni Ameriki, katerega Amerikanci imenujejo pionirsko mesto na zapadu...

V tem mestu torej, oddaljenem od nas približno 13.000 km, je celo svoje duhovsko življenje deloval naš slovenski pionir g. Turk. Moram pa reči, da še vse večji vtis, kot ga je name napravilo to čudovito mesto, je napravilo name Turkovo delovanje med njegovimi farani.

Takoj prvi večer po prihodu sem bil telefonično poklican v Narodni dom, kjer so se zbrali naši rojaki, ljubljenci župnika Turka, da se pogovorimo o vsem, kar jih je zanimalo. Kmalu sem se prepričal, da ne morejo preboleti smrti svojega dobrega duha, očeta Fathra Turka. Imeli so sicer že župnega upravitelja Rev. L. Krause-a, Irea poroda, a zdeli se se mi vseeno »kot ovce brez pastirja«, ker pač niso več imeli — slovenskega du...

Pokojnega g. Turka, brata vseuč. profesorja dr. J. Turka, žal nisem osebno poznal, ker je polnih 40 let bival v Ameriki. Veliko so mi o njegovih izrednih vrlinah pripovedovali tamkaj živeči moji sorodniki. Posebno pozornost je v nas vzbudilo tudi poročilo, ki ga je »Sloveneč« prinesel o njegovi smrti, oziroma o njegovem plodonosnem delovanju med Slovenci in Hrvatci v S. Francisku, kjer je župnikoval 36 let. Takrat nisem mislil, da bom kmalu imel srečo in čast obiskati njegove zveste farane, obiskati pa tudi njegov grob na pokopališču sv. Križa, v katerem počiva na slovenskem oddelku sredi svojih ovčic.

Lansko poletje sem torej imel priliko, da se tudi sam prepričam, kaj je bil pokojni Father Turk našim ljudem. Ze na potovanju skozi vzhodne države USA, ko sem se za nekaj dni ustavil v Clevelandu, v metropoli ameriške Slovenije, dalje v Chicagu in v bližnjem Lemontu, je bil večkrat pogovor o blagem in narodno zavednem Fathru Turku. S kolikim spoštovanjem hranijo v lemontskem frančiškanskem samostanu njegovo lepo pismo, ki ga jim je poslal 27. I. 1939, torej komaj dva tedna pred smrtjo. Glasi se:

»Častiti očetje: — Za pomoč pri zidavi Vašega novega zavoda Vam pošiljam sto dolarjev. Le zidajte v imenu božjem. Sedanji slovenski rod v Ameriki polagoma, a žalibog — prehitro umira. Slovenskim duhovnikom - pionirjem vedno hitreje ugaša luč življenja. Naslednikov, ki bi časa primerno znali vzgajati našo slovensko ameriško mladino v katoliški veri in obenem v ameriškem duhu, ni mogoče dobiti brez slovensko-ameriškega semenišča, kakor je Vaš zavod, ki je že več Gospodovih maziljenecov pripeljal pred božji oltar.

»Naprej, zastava Slave, naprej, slovenska kri! Za blagor očetujave, naj vera govori!«

Mogoče bo Lemont čez nekaj let edina slovenska oaza v puščavi našega naroda v tej zemlji, edini »otok blešči« na razburkanem morju naše slovenske Amerike. Zato Vam želim pri Vašem podjetju obilo blagoslova božjega za častni in večni blagor našega slovenskega naroda v Ameriki. Ad multos annos!«

Ko je lemontska Ave Marija priobčila to, za zgodovino ameriških Slovencev važno pismo, dostavi še: »Ali niso te besede kakor testament? Ali je slutil, da piše tudi o sebi, ki je vrgel na papir besede: slovenskim duhovnikom-pionirjem vedno hitreje ugaša luč življenja...«

Gotovo je slutil. Saj ni dolgo prej pisal tudi svojemu bratu, da ima vse svoje zadeve urejene in da je pripravljen. Bog torej ni našel svojega zvestega služabnika nepriljubljenega, ko ga je nenadoma poklical, da mu po vzornem, trudopolnem delu reče: »Jaz sam bom tvoje preveliko plačilo.«

19. julija sem v družbi svojega, brata Lovrenca in dobrega prijatelja Rev. Albina Gnidovca, nekčaka pok. škofa dr. I. Gnidovca, zdaj župnika v

Značilen grob Rev. Fr. Turka na novem delu pokopališča, na katerem morajo biti vsi spomeniki enaki. V sredi stoji Mr. John Bartol

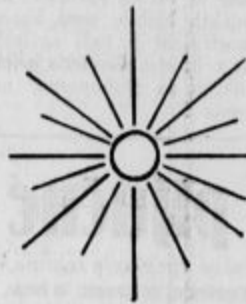
hovníka. Neprestano so me izpraševali, kakšen je in kdaj že vendar pride novi gospod iz Ljubljane. (Tokrat je bil namreč določen g. Martin Starec, ki je pa kmalu nato prošil g. Vitala Voduska, da prevzame težavno, za versko in narodno življenje naših rojakov zelo važno službo, kar je storil šele meseca oktobra.) Tolažiti sem jih moral v njihovi čudoviti boli ter v nepopisnem hrepenjenju po svojem narodnem duhovnem voditelju, kot otroke, ki hrepene po ljubečnem očetu. Tedaj sem šele spoznal, kak apostolski duh je cela desetletja vodil te naše rojake ob Tihem oceanu, ki bivajo v najbolj oddaljeni slovenski naselbini na svetu. Obtundovati sem moral globoko narodno zavednost te slovenske oaze, v katero le redkokdaj zaide kak potopni slovenski kulturni delavec in ki je od prve

Zdrav in močan bo samo tisti, ki hrano pravilno pregrizuje.

Ne pozabi:

Sergov KALODONT PROTI ZOBNEMU KAMNU

najbližje slovenske naselbine s slovenskim duhovnikom v Roch Springsu oddaljena 1500 km.

Naj dodam še nekaj stavkov iz pisma Turkovega 40 letnega prijatelja in sošolca Rev. Johna Dreggana iz Oaklanda:

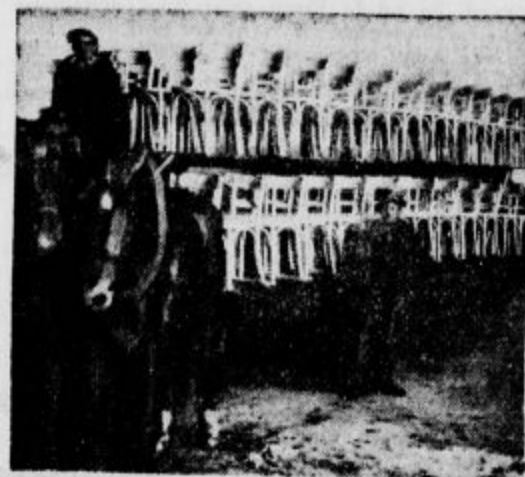
»Mislim, da sem ga v teku zadnjih 36 let vsaj nekaj tisočkrat obiskal. Pri vseh duhovnikih je bil jako priljubljen, močno nadarjen in gostoljuben. Veliko spoštovanje je užival tudi pri svojih predstojnikih, ki so dobro poznali njegove kreposti, pa tudi njegove zmognosti. Obvladal je celo vrsto modernih jezikov v govoru in pisavi, med slovenskimi zlasti poleg materinega jezika hrvaščino, češčino, slovaščino, poljski in ruski jezik. Spovedoval je v sedmih jezikih. Bil je član škof. sodišča in sinodalni izpraševalec. Nadškof Hanna se je nekoč izrazil: »Ni je službe v moji nadškofiji, ki bi je Rev. Turk ne mogel opravljati v zadovoljstvo vseh.« Njegovi farani so se zavedali, da imajo zvečanika po Sreč Jezusovem, ki je deloval za reševanje duš. Globoko so ga spoštovali in iskreno ljubili. Živa vera teh ljudi, ljubezen do Boga in Cerkve, to dvoje je najlepši spomenik in največja zasluga Fathra Turka. Njegov pogreb je bil prav tisti dan, ko so v Rimu polagali k večnemu počitku v kripti sv. Petra slavnega Pija XI. Prevz. nadškof Mitty je vodil pogrebne svednosti, katerih se je udeležilo sto duhovnikov in velika množica Slovanov. Njegov spomin med nami bo vedno živ.«

Naslednji dan, 20. julija, smo šli še na pokopališče sv. Križa. Pridružil se nam je njegov najboljši vdan in zvest sodelavec v farnem občestvu Mr. John Bartol, rodom iz Sodražice. Na grobu velikega pokojnika sem prižgal svečo, katero mi je izročil pri odhodu iz Ljubljane njegov brat g. Jožef, in na spominsko ploščo sem položil dve cipresni vejici, ki sta bili utrjeni na bratovem vrstu tam ob Ljubljani. V tihih molitvah smo molili za blagor njegove duše, a obenem ga tudi prosili, naj

bo pri Bogu dober priprošnik svojim faranom, katere je vedno ljubil s tako nesebično ljubeznijo, zavedajoč se, da ljubezen nikoli ne mine, kakor nas uči apostol narodov.

Nasledniku vzornega in nepozabnega župnika Turka g. Vitalu Vodusku pa želimo in ga tudi z iskrenimi molitvami podpiramo, da bi z isto apostolsko gorečnostjo in nesebično ljubeznijo mnogo let vztrajno deloval v novem, cvetočem vinogradu Gospodovem. Oven Jože.

Majhna dvorana na vozu

Nenavaden tovar smo imeli priliko videti te dni v Ljubljani: cel gozd snežnobelih stolov so peljali iz Remčeve tovarne na Duplici v Slajnarjev dom

Izšla je 2. številka ilustriranega družinskega mesečnika »OBISK« Celoletna naročnina 72 dinarjev

poklanja v dar leposlovne

Vsak naročnik lahko dobi za nagrado knjigo po izbiri zastoj! Seznam knjig in pogoji so objavljeni v 2. številki »Obiska«

»OBISK« razpisuje veliko nagradno tekmovanje!

Uprava: »Obisk« - Ljubljana

knjige

Boguslav Kuczynski:

Beg iz Varšave

»Ta Irena ima prav,« je mislil. »Gre samo zato, da ne umreva ločeno, temveč skupaj...« Pogledal je Marijo. Sla je na koncu. Sla in molčala. Skušala se mu je nasmehljati, pa ni imela toliko sile. Stopil je zato k njej in jo zopet podprl pod roko.

»Bova pa stopala počasneje,« ji je rekel. Skrivoma ji je poljubil roko. Pristal je celo na to, da mu je vzela iz rok najmanjši zavojček, in tudi to, da sta se ustavila in malo počinila. Razgrnil je plašč. Še sta lahko videla prog, dim gorečih bomb, in ljudi ob vlaku. Nekdo jim je na polju v isti vrsti z njimi, dal znamenja. Pozneje sta prišla za njima Melanija in Irena.

»Morda je to gospod Vaclav!« je pomislila Irena. Pa ni bil gospod Vaclav. Ta samotni človek, ki je stopal s klobukom v roki in aktovk, se je napolnil k njim. Bil je to visok in precej močan ter bi človek takoj sodil, da je uradnik.

Poznanjski uradnik jo je skušal prepričati o nasprotnem, toda prtljage ji ni vzel. Ostalo je tako, kot je bilo. Stachowiak, ki je nosil vse pakete, je šel pred vsemi. Tedaj se je obrnil in rekel:

»Sedaj bomo malo počili. Vzemite vendar, gospod, prtljago damam.«

Prišli so krog plotov in se ustavili pri neki koči. Neki bogataš iz vlaka je stal že tu pri gospodarju, ki je zapregel konja v voz. Pod drevesi je imel svoje stvari. Stachowiak jima je nekaj govoril, toda onadva sta ga molče prezrla. Užaljen se je vrnil k svojim.

»Počakajmi! Moramo se za nekaj odločiti.«

Niso poznali terena. Niso vedeli, v katero stran naj mahnejo. Ne hoteli bi izgubljati veliko časa, ker so se bali, da bi jim novi prileci od vlaka ne prevzeli konj in vpreg.

»Oni imajo denar in plačajo vsako ceno,« je pomislil Stachowiak in jim bil nevoščljiv.

To je takoj tudi potrdil majhen človek, ki se je priklopil k njim.

»Po sto zlatih so dajali ljudje na osebo, samo da jih popeljejo v Zelchowo,« je rekel. »In nihče jih ni hotel peljati. Ljudje se boje oditi z doma.«

Pa preveč gostoljubni in vljudni človek, ki je imel majhno kmetijo, jih je čisto po nepotrebnem zapeljal globoko v gozd.

»Konjev nimam,« je rekel in otiral drobne roke. »Toda v vasi dobimo vse, kar bomo potrebovali.«

»Kje pa je vas?« je vprašal Stachowiak, kajti tu sta bili le dve kmetiji.

»Vas je za tem gozdičem. Niti kilometer daleč. Samo da mine gozd. Leokadija se imenuje.«

Po nepotrebnem so se vdali v to. Čeprav so bile ženske utrujene, se je Stachowiak odločil, da gre dalje. Stopili so na peščno pot. Sli so navzgor. Marija se je ustavila

»Samo še košček poti,« jo je tolažil Stachowiak, zaupajoč spremljevalcu.

Ko pa so prišli na vrh hriba, so z grozo videli, da so bila vsa drevesa razklana in podrti od letalskih bomb. Ljaki so bili drug pri drugem.

»Kdaj so ta gozd bombardirali?« so vprašali vodnika; ne verujoč sebi, kar so videli. »Prav sedaj, gospoda. Pred pol ure.«

Da. To mesto je bilo najvišje v vsej okolici. Tu so gotovo stale strojnice, ki so jih slišali ves dan. Stachowiaka je potrdilo v njegovih sumničenjih.

»Železniška proga in postaja sta tam, ne?« in je pokazal v stran, kamor so šli...

»Da!« se je zveselil ta postrežljivi človek.

»Samo da gremo mimo postaje in takoj za proggo je vasica.«

»Bodo ljudje doma?«

»Ne. Ljudi ni. So v gozdovih. Toda gospodarji bodo tam.«

Kljub temu je Stachowiak sklenil, da gre z njim v vas.

»Počakaj name,« je rekel Mariji. »Med tem se odpočij! Vojakov tu ni, mesto pa je prav tako nevarno kot vsako drugo. Jaz grem v vas. Morda kaj najdem?«

Okrenil se je in dejal: »Vrnite se h kočam. So vsaj dalje od proge.«

Nato je šel. Njegov spovednik mu je dejal skrivnostna znamenja, smejal se je in mu mežikal z očmi.

Če bi imel revolver. Bog ve, če bi ga ne ubil?« je pomislil sam pri sebi. »Neumnost sem storil, da sem se zaupal prvemu človeku, ki mi je prišel na pot. Toda kdo bi mogel misliti, da naletim ravno na vaskega tepčka? Govori, ko da je pameten.«

»Sla sta čez tir, ki je bil na tem mestu razdrtn in razrit od bomb. Stachowiak je pri poti, kjer je počakal spovednika, ki mu ni mogel tako hitro slediti, ogledoval majhno vasiko ka-

pelico. Nič posebnega. Novo podobo — tovarniško kopijo — so pribili na trohnelo desko, za katero so gnezdile gosonice in mrčes, iščoč tam varno zavetišče za zimo.

V vsej vasi sta našla samo enega človeka. »Moški so pri mostu,« je povedal, »jaz pa imam stražo v vasi.«

O konjih ni bilo govora.

»Noben gospodar ne bo šel v takem od doma. Lahko vsak hip nastane ogenj v vasi in treba bo reševati lastno hišo. Zato se ni čuditi.«

Ta kmet je bil razumen. Pospremil je Stachowiaka do proge nazaj. Tam sta preživela še en napad. Na srečo niso metali bomb. Stachowiak je nemirno prisluškoval v stran gozda. Tolažil se je, da je Marija že sla h kočam. Pa tudi sicer ni bilo slišati ničesar.

Poslovil se je od kmeta in šel. Njegov prejšnji spremljevalec pa se ni dal odgnati ter je neprestano govoril in Stachowiaka:

»Če ne tu, pa bomo dobili konja v drugi vasi. Tam bo vsega dovolj.«

»In kje je ta druga vas?« je vprašal Stachowiak. »Ali pri glavni cesti?«

»Da. Pri cesti,« se je razveselil kmetavc. In začel je praviti o Franciji, kjer je nekot služil. Ljudje tu se mu seveda smejejo, kajti dobil je drobec premoaga v glavo, ko je delal v rudniku, toda nihče od njih ni bil v Franciji in sploh ne vedo, kako je na svetu.

»Sem me je udarilo,« je rekel in pokazal na tilnik glave. »Pol leta sem ležal v bolnici.«

»Vraga!« je zamrmral Stachowiak. Pa se je kljub temu zasmejal.

»Hii! Hii!« se je smejal njegov vodnik, kažoč jame v zemlji. Lezel je vanje, da bi pokazal, kako so globoke. Prav ves se je lahko skril v njih. Končno sta prišla na vrh.

Marija je s poznanjskim znancem čakala nanj.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 11. februarja: Prva postna nedelja. Lurška Mati božja. Adolf, škof.
Ponedeljek, 12. februarja: 7 ustanovitelj; Melocij, škof.
Torek, 13. februarja: Katarina R., devica; Gregorij II., papež.

Novi grobovi

† V Ratečah—Planici je umrla 9. t. m. ga Marija Pintbah, rojena Kerštan, posestnikova vdova, stara 80 let. Blaga pokojnica je bila nad vse skrbna in usmiljena krščanska mati. Vsakega siromaka je obdarovala in vsakega revnega popotnika je sprejela pod streho. Veliko dobrih del je nesla s seboj v večnost. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gospa Kali Jurjevčič roj. Zamjen, soproga sodnega pisarniškega uradnika. Pogreb bo v ponedeljek 12. februarja ob 4 popoldne izpred mrtvašnice večje splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Dravogradu je umrl predsednik Kmečke obrtnice in posestnik, g. Kajetan Wolf. Pokojnika bodo spremlili k večnemu počitku dne 12. februarja ob 16. Naj počiva v miru! Zalujočim naše sožalje!

† Franc Hočevar

V Mekinjah pri Kamniku je v petek zvečer ob 8, od kapi zadet, nenadoma umrl gosp. Franc Hočevar, solastnik tovarne gospodarskega orodja »Bratje Hočevar« in posestnik. Rajni je bil eden izmed danes redkih obrtnikov, ki so se z lastno pridnostjo in solidnostjo povzpeli iz majhnih razmer do velikega modernega obrata. Po smrti svojega očeta Josipa Hočevarja je bil najstrmeljša opora svoje dobre in daleč na okrog znane matere gospe Ivane Hočevar, ki jo je smrt vzelani v oktobru. Nihče ne bi bil slutil, da bo pridni, dalekovidni in vztrajni sin tako kmalu sledil svoji ljubljenski materi v grob, star še 54 let.

Pokojnikova zasluga je, da se je tovarna gospodarskega orodja »Bratje Hočevar« v zadnjih letih postavila na popolnoma novo podlago in se izpopolnila z najsoodnejšimi tehničnimi pridobitvami. Stara tovarna se je morala umakniti novemu poslopiju, v katerem so zdaj nameščeni moderni stroji, tako da je obrat popolnoma dorasel nalogam časa. Vse to je v glavnem zaslug pokojnega Franceta, ki ni štedil truda in žrtve, da je dvignil podjetje do te višine.

Skrbi in brige, ki so navalile na njegova pleča, so zdaj stisle moža, ki je bil v najlepši dobi in ki bi bil nevdvoma še mnogo ustvaril, če ne bi kruta smrt tako nenadoma prekrizala njegove življenjske poti.

Naj uživa večni mir in pokoj! Zalujočim naše globoko sožalje!

Osebnice

— G. Ilija Alojzij, dosedanj uradnik »Slovenca«, se je te dni poslovil od uredništva lista, ker se hoče posvetiti odvetništvu. G. Ilija je po končanem študiju prava vstopil v uredništvo našega dnevnika in deloval pri listu nad 4 leta. Zaupane so mu bile važne rubrike, tako zlasti notranje politične značaja, ki jih je spretno urejal. Opaženi so bili tudi njegovi vodni članki, v katerih je navadno obravnavala socialna politična vprašanja. V teh člankih se je g. Ilija pokazal kot dober in čuteč poznavalec problemov, ki zlasti tajejo naše delavstvo kmečko podeželje. — Uredniški tovariši so ga cenili kot značajnega in iskrenega tovariša ter mu sedaj ob odhodu žele v novem poklicu mnogo uspehov in božjega blagoslova.

— Poročila se je v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani gđc. Ljudmila Zorica z g. Vincencem Dobnikarjem, učiteljem v Vel. Ilini, Verdarska banovina. Čestitamo!

ŽREBANJE

velike EFEKTNE LOTERIJNE OBRINE družstva za Kamnik in okolico

je na dan Sv. Jožeta dne
19. MARCA 1940

Glavni dobiček je Opel Kadet, moderna spalnica, motorno kolo, radijski aparat, 20 koles i. t. d. v vrednosti 120.000 Din

— Upokojen je bil višji računski inšpektor V. pol. skup. pri dravski finančni direkciji v Ljubljani g. Tomšič Teodor.

— »Komunizem, največje zlo naše dobe« je naslov knjige, ki jo je napisal v poljudnem slogu dr. Aščin. Pisatelj podaja ves sistem komunizma ter ovzrže njegove zmotne nauke. Knjigo toplo priporočamo ne samo v branje, ampak v resen študij. Brošura izvede stane 10 din, vezan 18 din in se naroča pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, I. nadstropje.

Kino Kodoljevo tel. 41-64

Danes ob 1/2 3., 1/2 6. in 1/2 9. uri dva odlična vefilmata:

Gozdni akordi

Hansi Knotek in Paul Richter v najlepšem Ganghoferjevem filmu. Veličastni posnetki deviške prirode, romanca v nebotičnih planinah

Kaznjenci

Pogled za sive zidove, kjer trpe in koprne nešteti izobčenci po civilizaciji, ki jih je zavrgla

— Za Krekov spomenik so darovali v zadnjem času sledeči dobrotniki: Ing. Božič 50 din, Dolenc Ivan, ravnatelj gimnazije v Novem mestu 1000 din, Valant Milan 50 din, Nabavnik in prodajna družba Izlake 100 din, dr. Josip Petrič, zdravnik 30 din, ing. Šuštar, Dol. Stubica 10 din, dr. Ivo Česnik, odvetnik 50 din, Posojilnica Kranjska gora 100 din, dr. Lujo Kosar 100 din, skupaj 1490 din. Skupno doslej nabrano 31.924 din. Vsem darovalcem v imenu odbora pristrana zahvala! Ker se bliža 75letnica rojstva in 25letnica smrti dr. Janeza Ev. Kreka, zato se ponovno obračamo na celokupno slovensko javnost, da pošilja svoje darove na naslov: Odbor za Krekov spomenik, Ljubljana, Zadružna zveza, ček. rač. 17.864.

— »Stražni ognji«. Izšla je nova številka »Stražnih ognjev«, glasila SDZ. Pestro in bogato vsebino povzljajo lepe slike z naše koroške zemlje in planin. Razen naslovnih strani, ki je posvečena slavošpevu slovenskemu domu in domovini, obsega naslednje članke: Slovenska dijaška zveza, Študentka Jožica iz Barake; Mladina le dilce na ramo; Za krutek čas in Poročila. Nova številka je drugi člen v dolgi vrsti prihodnjih, ki so namenjene vzbujenju narodne in katoliške zavesti in domovinske ljubezni v srcu naših najmlajših. Tudi ta številka je temu programu prinesla velik delež. Zato vsem, zlasti dijakom, list toplo priporočamo. Naročnina za dijake stane 10 din, za ostale 16 din. Naročila sprejema uprava, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana.

— Še mesec dni časa je za reševanje nagradne uganke, ki jo za leto 1940 razpisuje »Družinska praktična«. Kdor je že nima, si jo lahko oskrbi. Jugoslovanska knjigarne, Prodajalna H. Nišman in druge knjigarne vam se lahko postrežejo.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravnega »Franz-Josef« gretlice.

— Gluhonema deklica, ki je pred par leti dovršila 8 razredov gluhošolstva, krepke, čudne postavice, pridna in počena, bi rada dobila kako zaposlitev, najrajši v kakem mehničnem delu, ki ne zahteva dosti govora. Morda v kakem podjetju kot zavijalka, ali v kakem skladišču. Delo, ki bi se ji enkrat pokazalo, bi opravljala v največje zadovoljstvo delodajalca. Doma je velika revščina, mati vdova-kočarica v dolejških hribov, med kupom otrok še ena gluhošolka sestra, ki je tudi že izsolana, pa islatoko materi samo v breme. Cenjene prijave sprejema Podporno društvo za gluhošole mladinu v Ljubljani, Zaloška cesta 5.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljuhih, zastarelem kašlju, zastuženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2,-) s točnim naslovom na:

Puhmann & Co., BERLIN 619, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministratva socialne politike, sanitno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

— Za post — čas duhovne obnove je kaj primerna nova knjiga V. Fajdige »Božji otroci«, saj je v njej zgodba izgubljenega in zopet najdenega otroka božjega. Z veliko koristjo jo bodo uporabljali g. duhovniki, pa tudi neuhovnikom more služiti kot knjiga o božji dobroti. Naročite jo v pisarni Marijinih družb, Ljubljana, Streliška 12, II. nadst. Stane broš. 16 din.

— Trgovci! Uho grelec razpošilja vsako množino Stermecki — Celje.

»All-right« KNJIGOVODSTVO enostavno — hitro — sigurno **Oton Stiglic** Ljubljana, Aleksandrova 4/II, tel. 99-09

— Razpis službe zaščitne sestre. Prejeli smo: Vaš ugledni list je objavil v današnji številki pod naslovom »Kaj pravite?« notice, ki v njej prikaže javnosti razpis prostega mesta za skrbstveno sestro pri protituberkuloznem dispanzerju v Murski Soboti. V notici omenja sliko, ki jo od prošilke, ki želi biti nameščena, zahteva Krajevna protituberkulozna liga v Murski Soboti. Ta primer vzporeja za načinom, ki se ga poslužujejo večerni ansambli za angažman pevačice. Izvolite, prosimo, uvaževati, da je protituberkulozni dispanzer v Murski Soboti, kakor vsi ostali v naši banovini, dobredelna ustanova, pri katerem sodelujejo brezplačno in nesebično ugledne osebe, ki pri svojem človekoljubnem delu ne zasledujejo nobenih nelepkih namenov. Zgodi pa se, da prosijo za službo češče tudi telesno slabe in pohabljenе osebe, ki nalogam dispanzerja ne morejo biti kos. Naravno

NOVO! 52 letnik DOM IN SVET

Prva številka je že izšla — druga izide približno 15. februarja

Tudi Vi ste povabljeni, da naročite to priznavo slovensko revijo

In če nam pridobite novega naročnika, Vas nagradimo s krasno knjigo po izbiri

Seznam nagrad in pojasnila dobite pri upravi »DOMA IN SVETA«

Ljubljana, 11. februarja

Gledališče

Drama: Nedelja, 11. febr. ob 15: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Praznik cvetočih češenj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 12. febr.: »Tri komedije«. — Torek: Zaprt.

Opera: Nedelja, 11. febr. ob 15: »Lumpacijs Vagabundus«. Izven. Ob 20: »Frasquita«. Izven. gostovanje Zlate Gjungenac. — Ponedeljek in torek: Zaprt.

Radio Ljubljana

Nedelja, 11. februarja: 8 Jutrnji pozdrav — 8.15 Tamburaški orkester (vodi g. A. Karmelj) — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos bogoslužja iz trnovske cerkve; M. Tome: Druga slovenska maša — 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga) — 10 Plošče — 10.15 Instrumentalni dueti: klavir in harmonij — 11 Drobniž za drobniž (plošče) — 11.45 Klavirski trio (gg. Sl. Marin, L. Comelli, dr. D. Svava) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 16.30 Pol ure za dijake — 17 Kmetijska ura: Oskrbovanje sadnega drevoja (g. Franjo Kafol) — 17.30 Koncert godbe »Zarja« — 18.30 Veselje na deželi (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Operetni napavi (Radijski orkester) — 21.15 Samospevi: ga. Marija Mlejnik-Sibinovič, pri klavirju g. prof. Krmpotič Ivica — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Moderni ritmi (plošče).

Ponedeljek, 12. februarja: 7 Jutrnji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila, — 7.15 Pisan venček veseljih zvokov (plošče) — 12 Ruske pesmi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 18 Zdravstvena ura: Dedne bolezni (g. dr. A. Breclj) — 18.20 Sramli (plošče) — 18.40 Josip Pagliaruzzi Krilan (g. dr. Jože Lovrenčič) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Hilandar in naša prosveta (Prof. Burkovič) — 19.40 Objave — 19.45 Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar) — 20 Ljubljana. godalni kvartet — 20.45 Koncert slovenskih pesmi in plesov (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški dueti ((g. Vilko Skok in Ivan Kosi).

Drugi programi

Nedelja, 11. februarja: Belgrad: 19.40 Srbske narodne — 21 Bolgarske narodne — Zagreb: 20 Vok. koncert — 21 Zab. koncert — Bratislava 2 30 Izseljenska oddaja — 21.25 Moyzesova I. simfonija — Sofija: 20 Sonate — 20.30 Operetna gl. — Angleške postaje: 19.35 Violončelo — 21.45 Angl. pesmi — Beromünster: 20 Straussova opera »Elektra« — Budimpešta: 19.40 Leharjev večer — Bukarešta: 19.05 Romunska gl. — Hürby-Stockholm: 21 Ork in vok. konc. — Trst-Milan: 21 Simf. konc. — Rim-Bari: 21 Verdijeva opera »Trubadur« — Florencia: 19.40 Budimpešta — Oslo: 17.30 Simf. konc. — 19.30 Orgle — Sottens: 21.30 Leoncavallova opera »Bajazzo«.

Privedite in zabave

Podmladek Rdečega križa na klasični gimnaziji v Ljubljani priredi v četrtek 15. t. m. ob 20 v frančiškanski dvorani akademijo s pestrin in izbranim sporedom. Stopili bodo pred občinstvo skrbno pripravljene G. prof. Cerar je vse tri šolske zборе za to priliko dobro umeval. Poleg tega pa se bodo izvajale še baletne in dramske točke ter recitacije. Najlepši pa bo instrumentalni del, kjer bodo med drugimi nastopili tudi nekateri vaši znanci. Vsi starši, bivši dijaki in prijatelji mladine ste vlnudno vabljeni.

V frančiškanski dvorani bo danes popoldne ob 5 velezanimiva igra v sedmih slikah »Podrti križ«, za katero vlada v vseh naših krogih veliko zanimanje. Igralci Stolne prosvete jamčijo, da bo igra v vseh točkah popolnoma zadovoljiva. Vstopnice se dobivajo popoldne in popoldne pri blagajni. Ker je povpraševanje po boljših sedežih zelo veliko, je treba priskrbeti si vstopnice še v dopoldanskih urah.

Predavanja

Salezijanska prosveta na Kodoljevem priredi v ponedeljek, dne 12 t. m. v gledališki dvorani Salezijanskega mladinskega doma skioptično predavanje o »slovenskem domu«.

Sestanki

Pogrebno in podporno društvo državnih uslužbencev vabi na zborovanje društvenih članov, ki bo v nedeljo 18. t. m. ob 8 v dvorani Delavske zbornice. Vstop dovoljen samo članom, zato prinesite člansko knjižico s seboj.

Lekarne

Nočno službo in najo lekarne: v nedeljo: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kural, Gospodarska cesta 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31; v ponedeljek: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Izgubila se je psica bernardinske pasme, rumeno-belo lisasta. Pogrešajo jo že teden dni. Najditelj se naproša, da jo odda v Zavetišče sv. Jožeta, Vidovdanska cesta 9.

Zatekel se je mlad črn pes. Karunova ulica 4. Zenski dežnik sem zgubila od Poljanske ceste do Prešernovega spomenika. Poštenega najditelja prosim, da ga izroči v podružnici »Slovenca«, Miklošičeva c. 5.

je pri razstreljevanju padel na glavo velik kamen in ga občutno poškodoval, rudarja Rudolfa Klamičarja iz Zagorja, ki je, stopajoč v jamo, zdrsil na spolzkih tleh in si pri padcu zlomil levo roko, triletnega posestnikovega sinčka Mihaela Kastelca iz Slitne, ki je doma padel z zapečka in si zlomil levo nogo, in posestnikovega sinka Slavka Mežka, ki si je pri smučanju zlomil desno nogo.

— Priljubljeno majniško romanje na Trsat in v Split, združeno z izletom po morju na otok Rab in Hvar, bo tudi letos o binškojnih praznikih. Kdor želi podrobna pojasnila, naj javi svoj naslov na dopisnico na upravo »Po božjem svetuc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Dve tatvini v gorenskem vaku. V kupeju II. razreda brzovlaka na progi Bled-Ljubljana, je bila ukradena Lumozovskemu Aleksandru črna usnjata listnica s 300 din gotovine in državljansko izkaznico. — Posestnici Alojziji Princ pa se je med vožnjo v gorenskem vaku pridružil neka mlada ženska in ji je med pogovorom izmaknila iz torbe manjšo vsoto denarja.

30. Dražba kož

dičevdi na velesejmu 4. marca 1940

Blago poljite Ljubljana »Dvojča koža«, Velesejmu na naslov:

— Lastni interes vsakega bolnika, ki želi ozdravitvi od astme, pljučnih in podobnih bolezni, je, da izkoristi ponudbe tvrdke Puhmann & Co., Berlin 619, Müggelstrasse 25/25a, ki obstoja že mnogo let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Preberite oglas na strani 6.

— Gg. rezervni oficirji! Vse, kar potrebujete za Vašo uniformo, dobite najceneje pri tvrdki A. Kassig, Ljubljana, Miklošičeva c. 17 — blizu glavnega kolodvora.

— Nevaren divji lovec je Ludvik Gecij iz Motvarjevcev v Prekmurju. Na jesenskem zasledovanju divjace in obmejnem gozdu ga je presenetil lovski čuvaj Stefan Perša, vprav ko je v družbi z dvema drugima tatinskima lovčema ogledoval dve ustreljeni srni. Gecijeva tovariša sta takoj pobegnili, on sam se je pa postavil čuvaju po robu in sprožil vanj puško ter ga ranil v lice in roko. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti je bil obsojen na 1 leto in 5 dni rohije, oba njegova tovariša pa samo na teden dni zapora.

Žive fazane za prodaja Jugolov, pošt. pred. 72, Zagreb.

— Občinsko štampljko je zlorabil mlinar Ernest Lutar iz Hodoša v Prekmurju. Kupil je pri tvrdki Majdič v Celju za 19.000 din mlinjskih strojev. Ker ni imel dovolj denarja, je naslovil na tvrdko vlogo s pečatom bivše občine Krplivnik, ki je bila s komasacijo ukinjena, da ta prevzame obvezno za odplačilo kupnine v mesečnih obrokih. Ko mu je zmanjkalo denar za prvi obrok, je spet uporabil štampljko na prošnji za odgoditev plačila. Ko je prišla prevara na dan, je romal pred okrožno sodišče v Murski Soboti, kjer je dobil 4 mesece zapora.

Zrebanje knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja

Izrebane so bile naslednje številke:

1311 (1. nagrada, knjig za 2.500 din), 1333 (2. nagrada, knjig za 2000 din), 543 (3. nagrada, knjig za 1500 din), 861 (4. nagrada, knjig za 1000 din), 505, 20 (5. in 6. nagrada, knjig za 500 din), 1004, 1353, 993 1224 (7. do 10. nagrada, knjig za 250 din), 230, 1424, 1126, 1016, 1194 (11. do 15. nagrada, knjig za 200 din), 894, 721, 870, 907, 1284, 1427, 158, 594, 315, 124 (16. do 25. nagrada, knjig za 100 din), 151, 481, 166, 2, 1085, 575, 808, 65, 783, 99, 273, 1108, 915, 1300, 1272, 969, 259, 36, 291, 127 (26. do 45. nagrada, knjig za 50 din).

Lastniki izrebranih številki naj nam pošljejo kupone z navedbo svojega točnega naslova in s sporocilom, katere knjige naše Založbe žele kot nagrado DRUŽBA SV. MOHORJA V CELJU

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Anton Hren polegel poškodbam. Pred dnevi smo poročali, da so iz Begunj pri Cerknici na Notranjskem pripeljali v ljubljansko bolnišnico hudo poškodovanega 20 letnega delavca Antona Hrena. Hren je bil na pustni dan v gostilni v Begunjah v večji družbi, ki je veseljačila. Kmalu

LJUBLJANA

Originalno darilo smučarjem

Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič že slovi po svojih pomenljivih in zaradi visoke estetske cene dragocenih darilih za razne tekme in druge prilike. Za III. zvezne smučarske tekme ZFO je pa župan g. dr. Adlešič podaril zmagovalcu tako originalno darilo, da bo zbudilo pozornost gotovo tudi v inozemskih smučarskih krogih, in tako bomo namesto že vsakdanjih pokalov in drugih šablonskih daril tovarniškega izdelka kmalu tudi pri velikih inozemskih mednarodnih tekmah opazili zlato smučarsko palico kot nagrado zmagovalcu. Po načrtu za priznanega smučarja podobnih daril, mestnega arhitekta inž. Borisa Kobeta, je posrebrarska in pasarska delavnica Bratov Žmuc na Tyrševi cesti izdelala to smučarsko palico, ki jo sedaj vse občuduje na Miklošičevi cesti v izlozbi tvrde »Radio«. Palica sama je iz »ljubljanke ebenovine«, kakor po pravici imenujemo zaradi tiščastnega ležanja v vlažni globini Ljubljanskega Barja popolnoma pochrnelo hrastovino. Hrastovina torej ni črno pobarvana ali lužena, temveč je niena naravna barva tako črna. Ročaj z verižico in konica s kolescem sta na roko stružena iz pozlačene kovine za novej. Na ročaju je graviran napis: »Dr. Juro Adlešič, župan mesta Ljubljana, zmagovalcu za 3 zveznih smučarskih tekem ZFO — MCMXXX«.

Kolesce je posejano s 64 velikimi in majhnimi belimi česki dragulji ter se giblje na dveh tečajih na vse strani kakor kolesa pri pravih smučarskih palicah. Vsi kovinski deli so masivni ter je palica visoka 1,25 m da ima torej normalno velikost smučarske palice. Spet je naša umetnostna obrt dokazala, da nikakor več ne potrebujemo uvoženih šablonskih daril tovarniškega izdelka, ker smo s to palico gotovo dali pobudo in zgled celo tuji umetnostni obrti, a Ljubljana se je spet izkazala s svojstveno zamisljivo in odličnim estetskim okusom.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri lenivosti žev je često dovolj, če pijete vrecel Tempel in v kratkem času izginejo neugodnosti.

Predavanje prof. dr. Blaznika o cehih na Slovenskem

V petek je imel na prosvetnem večeru ljubljanske Prosvetne zveze v franciškanski dvorani nad vse zanimivo predavanje v cehih v Sloveniji znani zgodovinar prof. dr. Pavle Blaznik iz Celja. V svojem predavanju je naznačil najprej razvoj obrti v mestih in podeželju v srednjem veku; njihov značaj je podal z opisom slavne slike trpečega Kristusa v Črnomlju, ki je pač edinstven zgodovinski dokument srednjeveških obrti. Ko tako poda razmere v srednjem veku ter samoupravno obrtnikov za svojo obrt, tudi že ob enem naznači, odkod je nastala misel na ceh, ali cunfte, kakor se tudi ponekod imenujejo. Njihov nastanek je tesno povezan z religioznim, cerkvenim življenjem, pa tudi gospodarsko samoupravno. Tako so se cehi po stanovih skupno udeleževali cerkvenih slavnosti, sodelovali pri procesijah, pasionskih igrah, pogrebih itd., pa tudi skrbeli za dobrobit svojih članov ali potujočih tovarištev. Blaznik je razbral podrobno sestav takih cehev, njihovo organizacijo pa tudi njihovo udeleževanje na religioznem, socialnem, gospodarskem in pravnem polju in to vse z ozirom na ceh v Sloveniji (Ljubljana, Kranj, Kamnik, Tržič, Krško, Novo mesto, Celje itd.). Posebno je obrat celovite svobodščine, ki pa so z novimi razmerami vedno bolj plahnele ter so prestale s francoskimi časi. Ostala pa je živa še tradicija tako v Tržiču (kovaška nedelja), še bolj pa in edinstveno evedo v Škofji Loki, kjer je še sedaj celovitsko življenje ohranjeno v stari obliki, seveda samo še kot bratovščina in tradicija, ne pa več kot gospodarska osnova. Številne skopične slike, ki so spremljale živo besedo, so ponazarjale celovitsko organizacijo slovenskih obrtnikov ter tudi pokazale njihov živ spomin v Škofji Loki. Predavanje je bilo gotovo nad vse zanimivo in je odprlo lep pogled v srednjeveško organizacijo celovitva.

Kakor poroča Prosvetna zveza, ima na razpolago predavanje ter ga priporoča zlasti društvom v naših podeželskih mestih. Predavanje je vredno da bi izšlo v kakem našem strokovno obrtničnem glasilu, da osveži v njih stanovsko tradicijo.

Naslednje predavanje v okviru Prosvetnih večerov bo imela ga. dr. Melita Pivec o ženskih samostanih na Slovenskem. Na predavanje vabimo že sedaj ljubljansko občinstvo (16. februarja t. m.).

I Lovsko društvo Ljubljana bo imelo svoj redni občni zbor 19. febr. ob 20. v restavraciji »Zvezda« v Ljubljani.

I Družba sv. Vincencija Pavelskega, ljubljanske in okoliške konferencie imajo danes po sv. maši (ob 7) zborovanje ob pol 9 v Marijanišču v zborovalni dvorani! Vsi člani vseh konferenc nujno vabljeni!

I Sklep duhovne obnove pri franciškanih. Danes popoldne ob 4 bo slovesen zaključek duhovnih vaj v franciškanski cerkvi. Najprej bo sklepna pridiga g. svetnika Karoja, nato pete litanije Matere božje in papežev blagoslov, ki je združen s popolnim odpustom. Po pobožnosti bo delitev spominskih podob.

I Ljubljana dobi krematorij za sežiganje mrhovine. Važno vprašanje higijene vsakega naseljenega kraja zlasti pa mest je pokopavanje mrhovine. Ljubljanski mestni konjač pokopava mrhovino na zemljišču v Mestnem logu, ki je primerno oddaljeno od človeških bivališč. Višina talne vode in deloma močvirni teren zemljišča pa ovira hitro trošenje in razkrajanje mrhovine ter zato ni izključeno okuženje bližnjih travnikov, ako kriti oziroma mrčes, prinesejo izpod zemlje bolj odporne bolezenske bacile. Preračunski načrt mestne občine za leto 1940-41 pa je že ugodil zahtevi mestnega fizikata, da se v Ljubljani zgradi poseben krematorij za sežiganje mrhovine, s čemer bo v Ljubljani rešeno važno higijensko vprašanje.

I Delo ljubljanske reševalne postaje v preteklem letu. Kakor znano, vzdržuje mestna občina ljubljanska moderno opremljeno reševalno postajo z izvežbanim osebjem. Za prevoz bolnikov in onesrečenecv na na razpolago trije sodobni avtomobili, poseben avto pa je namenjen za prevoz malezljivih bolnih. V letu 1939 je reševalna postaja opravila 4575 prevozov ter prepeljala skupno 4644 bolnikov oziroma onesrečenecv. Bolezni, odnosno vzroki prevoza so bili naslednji: notranje bolezni 1225, požar, neugode, nezgode in zastrupljenja 872, porodi in splavi 553, vnetje slepiča 158, samoumori 57, nalezljive bolezni 234, prevozov umobolnih je bilo 102, živčnih bolezni in kap 67, razne krvavitve 163 in drugih prevozov 1133. Uslužbenici reševalne postaje so bili ob vseh prilikah ljubizni in požrtvovalni, dasi so morali opravljati svojo službo često v najtežjih razmerah daleč izven mesta in ob najslabšem vremenu.

I Dekliški krožek Trnovo priredi tridnevni zdravstveni tečaj v torek, 13 febr., nedeljo, 18. febr. in torek, 20 febr. t. l. vsakokrat začetek ob 20 v Prosvetnem domu — Karanova ul. 14 (velika soba). Vljudno vabimo vse članice D. K. kakor tudi naše žene, da se zdravstvenih večerov udeležujejo. Na tečaju bo praktično pokazana teorija domačega zdravnika, ki je vsaki ženi in vsakemu dekletu nujno potreba. Predavanja je oskrbela Sl. k. ž. zv. Vabi odbor.

I Najlepše počaščenje spomina dr. Pavla Grošlja. V spomin svojega ljubega prijatelja, Pavla z Mirja, je poklonil Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani g. dr. Josip C. Oblak, odvetnik in pisatelj v Ljubljani, 1000 din. in pristopil s tem kot ustanovni član. — Neimenovani pa je daroval za »Sklad prof. dr. Pavla Grošlja« 300 din. Prirodoslovno društvo se obema velikodušnima darovalcema najtopleje zahvaljuje s pozivom, da tudi drugi slede njegovemu vzgledu in tako najlepše počaste spomin nenadomesiljivega prirodoslovca-poeta.

I Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana, ima dne 13. februarja 1940 ob 18 strokovni sestanek v predavalnici bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: predavanje dr. Breclja Bogdana; Pawelsova operacija in njena indikacija; dr. Kunc Boris: Ulcus cruris. Vabljeni vsi zdravniki!

Otroški zdravnik Dr. Luka Bezlič zopet redno ordinira

Turnogradska 4/I. Tel. 38-39

I Za dobrih osem kilometrov cevi je bilo lansko leto povečano vodovodno omrežje v Ljubljani. Na mestni vodovod je bilo priključenih v preteklem letu nanovo 237 hiš. Zdaj meri celokupno vodovodno omrežje Ljubljane 173 km 510 m.

I 173 novih stanovanjskih hiš je bilo v letu 1939 zgrajenih v Ljubljani. S tem je bilo nanovo pridobljenih 602 novih stanovanj, od tega 537 malih in 65 velikih. Potom prezidav odnosno adaptacij pa je bilo pridobljenih nanovo 37 stanovanj, od tega 49 malih in 5 velikih. Skupno je bilo torej lansko leto nanovo urejenih v Ljubljani 656 stanovanj. Kljub temu pa je potreba po malih stanovanjih, za katera bi zmogli najemnino manj premožni sloji, še vedno velika.

I Koliko je v Ljubljani lokalov za prodajanje živil. Koncem leta 1939 je bilo po poročilu mestnega fizika v Ljubljani 9 restavracij, 247 gostiln, 17 kavarn, 51 bifejev, 14 krčem in vinočev, 13 ljudskih kuhinj, 7 hotelov, 73 pekarn, 66 mlekarn in 70 drugih obratovalnic za živilla. Vse te lokale so redno pregledovali organi mestnega fizikata. Vse nedostatke so lastniki odpravljali redno v sporazumu z uradnimi organi.

I Društvo Meščanska šola in dom Ljubljana-Vič se najtopleje zahvaljuje za podarjene podpore sledečim tvrdkam: Korn Teodor, Košenina Franc, Umek Ivan, Mrak Ivan in Sedaj Ivan. Omenjene tvrdke so bile zaposlene pri izdelavi novega poslopja meščanske šole na Viču. Podarjeni zneski se bodo porabili za siromašno šolsko mladino.

Založba NAŠA KNJIGA

LJUBLJANA — Jugoslovanska knjigarna

- Izšla je prva knjiga: »PRICE TRPLJENJA GOSPODOVEGA« od Papinija
- Druga knjiga: »ALAHOV VRT« od Hichensa, ki jo naročniki komaj čakajo, izide za Veliko noč
- Tretja knjiga: Jalen: »PREVISI«
- Četrta knjiga: »DANES GROFJI CELJSKI IN NIKDAR VEČ« izide po programu

Ali ste že naročili knjižno zbirko »Naša knjiga« 1940?

- ŠE JE ČAS da jo naročite za din 240— na mesečne obroke po din 20—
- ŠE JE ČAS da z naročilom uveljavite pravico do 25% popusta pri vseh knjigah Jugoslovanske knjigarne (le pri šolskih ne);
- ŠE JE ČAS da napolnite knjižno omaro z lepimi knjigami, ki so zadnjih sedem let izšle v knjižnih zbirkah ter jih bomo dali po globoko znižanih cenah samo naročnikom knjižne zbirke »Naša knjiga«

Vsa pojasnila pri založbi »NAŠA KNJIGA«, Jugoslovanska knjigarna

I Zanimivosti z živilskega trga. Zaradi slabega vremena, poprej snež, nato mraz in zadnje dneve južno vreme, se letos živilski trg še ni nikakor mogel oživetiti. Včeraj je bilo na trgu pomankanje jajc, ki so bila še vedno po 2 din komad. Trg nudi drugače naprodaj vse dnevne živilske potrebščine po stalnih cenah. Krompir je še vedno po 1,75 do 2 din kg. Domača čebula po 10 din kg. Zeljnatne glave srednje po 2 din, druge še dražje. Fižol je po 7 do 8 din kg. Dalmatinska cvetača se je nekoliko pocenila, ker jo je obilo na trgu. Bila je po 5 do 6 din kg. Razna zelenjava je primerno draga. Izredna posebnost je bila, da je neka branjevka prodajala še lepe, zimске hrške po 12 din kg. Cene drugim živilom so ostale v glavnem neizpremenjene.

ZOBOZDRAVNIK dr. Pavločič Franc ordinira na Gospovetski cesti št. 3

I Narasčanje ljubljancev. Zaradi južnega vremena, ki traja že peti dan, se snež naglo taja. Ljubljana je začela narasčati. Na Spici je terenska sekcija za regulacijo ljubljancev včeraj zjutraj izmerila, da je tam Ljubljana narasla za 60 cm. Hidrocentrala na Fužinah je včeraj opoldne javila, da je Ljubljana tam narasla že za 95 cm. V času najhujšega mraza v januarju je dosegla tam najnižje stanje 65 centimetrov pod normalo.

I Letna prijava biciklov in kočij za leto 1940. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike biciklov in fikserskih voz, da se rok za prijave vozil bliža koncu in da bodo morali od 1. marca 1940 zamudniki plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak bicikel 37,50 din, za vsako kočijo 67,50 din.

I Letna prijava motornih vozil za leto 1940. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike motornih vozil, da prijavijo svoje avtomobile, avtomobile in motocikle najdalje do 29. t. l., ker bi po 1. marca 1940 morali plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak avtomobil in za vsak avtoBUS 180 din, za vsak motocikel brez priklole 80 din, za vsak motocikel s prikolico pa 92,50 din.

I Letna overovitev voznikiške izkaznice za voznike motornih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike voznikiških izkaznic, da je rok za plačilo banovske takse na te izkaznice samó še do konca tega meseca. Ob enem poziva prizadete lastnike, da v določenem roku iste predložijo v overovitev za leto 1940. Zamudnike bo zadel kazen.

Kvalitetno blago

je trpežnejše — zato tudi cenejše! Z obledo pa imate veselje le, če Vam dobro pristojal — Obiščite znano domačo tvrdko

Drago Schwab LJUBLJANA Ateksandrova c. 7

kjer Vam strokovno postrežejo po zmernih cenah.

I Z nabalnimi polami so na lahek način hoteli priti do denarja trije ljubljanski mlajši nepridipravi. Njihov idejni vodja in organizator je bil 28 letni zasebni uradnik brez posla B. F., ki se je moral sonečasno že zagovarjati pred sodiščem zaradi poveverb. B. je organiziral vso stvar takole: pri nekem graverju je dal napraviti štampiljko za »Združenje absolventov trgovskih šol«, ki jo je pritiskal na več nabalnih pol, s katerimi so on in oba njegova pajdaša hodili okrog trgovcev in drugih strank ter pobirali prispevke za »akademijo«, ki jo bo to društvo priredilo, da »izboljša težak gmotni položaj absolventov trgovskih šol«. Tako je stalo na nabalni pol in s podobnimi besedami so nepridipravi tudi utemeljevali svoje moledovanje okrog ljubljanskih trgovcev. Posrečilo se jim je na ta način, da so nabrali nad 1000 din gotovine in okrog 40 raznih daril za »akademijo«. Eden od njih se je t dni oglasil pri trgovcu Novaku na Kongresnem trgu. Le-ta pa se ni dal speljati na led, temveč je vprašal nabiralca, kdo ga je poslal. Nabiralec, ki morda res ni vedel, kaj se skriva za tem nabiliranjem, je povedal ime B. F. Trgovca ga je nato s svojim pomočnikom poslal v tajništvo trgovskih združenj, kjer so seveda kmalu ugotovili, da se za tem nabiliranjem skriva goljufija. Polcija je B.-ja hitro izsledila in tako napravila konec njegovemu početju.

I Nepoboljšljiv tat je 28 letni Ivan Ježek, star znanec policije in sodišča. Več kakor polovico svojih mladih dni je preživel po ječah, kjer si je nakopal tuberkulozo. Zdaj je njegova bolezen že blizu zadnjega štadija in ne bo mu več dolgo usojeno življenje v senci kriminala. Kljub temu pa, da že bela žena steguje svojo roko po njem, išče še vedno prilike, da kje kaj izmakne. Oni dan se je sukal v poslopju Okrožnega urada, kjer je neki pacientki, med tem ko je šla v sobo k zdravniku, izmaknil torbico, v kateri je bilo 200 din.

Poleg tega je opeharil brezposelnega reveža Bertoncija Jožeta za čedno Hubertus-suknjo. Bertoncij mu jo je iz usmiljenja posodil, Ježek pa je šel in jo še isti dan prodal za 60 din....

I Razne tatvine. Brumec Ivan je prijaviil policiji, da mu je bila v pustni noči v nekem lokalu ukradena srebrna moška ura »Omega« z 18 rubini in kvadratni obsek v skupni vrednosti 2900 dinarjev. — V stanovanje Bernard Božene na Tyrševi cesti 127 se je splazil ponoči neznan tat in odnesel zlato damsko zapestno uro z verižico in eno damsko obleko, v skupni vrednosti okrog 800 din. — Neki kurji tat pa se je splazil v noči na 8. februarja v kurnik Košute Martina, nasproti glavnega kolodvora, in odnesel iz njega pet kokoši, vrednih 100 din. — Tinti Ladislav pa je nekdo odnesel z dvorišča hiše Pod Ježami št. 19 Sotor rjave barve v vrednosti 400 din. — Plut Mariji na Domobranski cesti št. 13 je bilo ukradenih 530 din in ključ večnih vrat iz torbice, ki jo je imela v stanovanju na mizi.

† Višji sodni svetnik Jože Kovač najstarejši slovenski sodnik

Novo mesto, 10. februarja. Kdo ga ni poznal, ko jo je kljub svojim devetinosemdeset letom mahal vsak dan po mestnem trgu na svojo merito dalmatina? Nadsvetnik Kovač, najstarejši slovenski sodnik, trd kakor grča. Bil je doma iz Suhz Krajine, tam kjer je svet kamenit in kjer se mora človek trdo boriti z naravo za svoj obstanek. Zato ga je življenje napravilo kremenitega, zdravega in odolitega. Ni ga bilo dogodka, da ga ne bi zanimal in da ne bi bil pozoren na kak važnejši kazenski primer, ki se je dogdil. Še vedno je živel z nami, še vedno nas nadziral, kako čuvamo nad zakoni in kako jih izvršujemo. Človek bi si mišlil v njegovih letih, da splot ne ve, kaj se dogaja, kako njegovi stanovski tovariši žive na mestih, na katerem je on že zdavnaj služboval. Nadsvetnik Kovač je bil med starimi ljudmi res prava izjema, še vedno je živel z duhom časa, bil je kljub svojim visokim letom vedno čil in svež. Veselil se je življenja, hrepeneče pričakoval, kdaj bo zakukala kukavica, hudomušno pravil, koliko let mu je še nakukala in kdaj bo šel zopet lahko z bližnji potok, da se bo kopal in tako dosegel vsakoletni rekord. Hotel je dočakati sto let in več, tako mi je pravil, da se je pogodil v maju s kukavico.

Prestriga je pa tudi njemu bridka smrt račune. nenadoma ga je nam vzele, odšel je od nas, ne da bi se mogli posloviti, ne da bi mu kaj naročili za oni svet. Saj se je tako hladnokrvno razgovarjal o smrti, kakor da je vsak čas pripravljen na njen obisk. Pa je tudi bil, bil je globoko veren in kakor je rad prihajal v družbo, tako tudi ni nobenkrat pozabil na svoje verse dolžnosti. Tudi pokaral te je, če je videl, da si bil mlačen in brezbrizen v versem oziru.

Tak je bil naš nadsvetnik, pravi sodnik nad drugimi in nad seboj. Markantna osebnost je z njim izginila iz Novega mesta in dolgo ga ne bomo mogli pozabiti. Danes smo ga spremili na zadnji polji na šmiheleko pokopalnico ob številni udeležbi njegovih znancev in prijateljev, zlasti njegovih stanovskih tovarištev.

Naj počiva v miru, njegovim, zlasti gospej eoprogji in obema hčerkama pa želimo naj se potolajžijo v nadi, da ee še kdaj vidijo.

Štokrat na odru

Kdo ne pozna prijazne in prikupne mladenke Marije Bečajeve iz Borovnice, ki praznuje svoj stoti nastop na borovniškem prosvetnem odru. Mimo tega jubileja ne sme mo kar tako iti, saj je vendar zaslužila, da se je spomnimo v »Slovenec«. Marija pa praznuje tudi toletnico delovanja borovniškem prosvetnem društvu. Požrtvovalno deluje v dekliškem krožku in jo vidimo med prvimi telovadkami. Njena vesela narava razveseli vse, ki pridejo z njo v stik. Njeno največje veselje je je oder, ki je z dušo in srcem navezana nanj. Skromna, ljubezniva in nasmeganega obraza daje veselje in korajžo vsem. Svojeja očeta, ki je bil v železniški službi, je Marija izgubila že pred dvajsetimi leti. Njena skrbna mati gospodari doma in Marija se jo z vsjo ljubeznijo oklepa, ker ve, kaj je mati. Naša Marija ne zna biti žalostna, vedno jo bomo srečali z nasmejanim obrazom, prav kakor jo vidite na sliki. K jubileju, ki ga praznuje naša odlična prosvetna delavka, ji iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče posvetila vse svoje zmožnosti in sposobnosti ljudski prosveti. Bog živi našo Marijo.

Pod pariškimi mostovi Film ganljive ljubezni, vernega prijateljstva in vedrega humorja. Danes ob 10.30 (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. **JEAN PIERRE AUMONT — MICHEL SIMON KINO SLOGA tel. 27-30**

PLES NA DVORCU Najboljša muzikalna komedija z novo, mlado film. zvezdo Alida Valli. Balet milanske »Scale« Ob 10.30 15., 17., 19. in 21. uri. **Kino Matica 21-24**

Veseliolga radosti, ciganske muzike, lepih pesmi, ognjevitoga temperamenta, ljubezni in kavalirstva! **Čardaš - kavalirji** Gustav Fröhlich Camilla Horn, Tibor Halmay, Glasba: Paul Abraham Ob 10.30 dopoldne (znižane cene) ob 15., 17., 19. in 21. uri. **KINO UNION, telefon 22-21**

V spomin † msgr. Jakobu Gašpariču

»Razveselil sem se, ko so mi rekli, v hišo Gopodovo pojdem reven sem bil rojen, reven umrjem.« To so prvi stavki njegove oporoče. Skromno se čujejo te njegove besede, pa vendar so bile osnova za vse njegovo življenje. Saj bi on lahko, po svojih zmožnostih postal premožen, pa je sam sebe žrtvoval v blagor ljudstva. »Z dobrotljivoostjo bom začel«, tako je bilo njegovo geslo ob nastopu trbo-

nje, da se to v kratki dobi izvede. Predobro se je zavedel, kolikoga pomena bi bila ta ustanova za Trbovlje, v sredini rudarskih kolonij. Prilagoditi se je znal v vse razmere. V družbo je rad zahajal, a nikdar se ni omejl na gotovo omizje. Govoril je malo, a kar je izrekel, je držalo in nikdo ga ni mogel drugače prepričati, pa se mu tudi ni oporekalo. Castihlejši ni poznal, še celo sovražil

Pogreb msgr. Jakoba Gašpariča v Trbovljah na pokopališču

veljske župnije. Držal se je trdno vse življenje Kristusovega nauka »Ljubi Boga nad vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe«. Visoko naobražen, impozantne postave, je bil ponižen, skromen, kakor brat med brati. Naj je bil gospod, kmet ali delavec, v vsakem je gledal samo človeka s krščanskega vida, namreč, da smo vsi ljudje med seboj bratje in sestre v Kristusu. Zato je bilo njegovo delo utrjevanje Kristusovega duha med ljudstvom in ko je tako ustvarjal duhovno življenje svojih faranov, je bilo vidno opaziti napredke srca in duhovne kulture med ljudstvom.

Dasi je bil duhovnik, se je živo zanimal za vsako delo izven cerkve. Povsod si ga videl v prvih vrstah, najsibo pri dobrodelnih, prosvetnih ali socialnih društvih. Mladina mu je bila posebno pri srcu. Da bi jo rešil cestnega pohajkovanja, se je mnogo trudil, da bi se za njo zgradilo zavetišče in cerkev na Vodah, kjer je središče rudarske industrije. Vincencijeva konferenca, katere vodja je bil vsa leta od ustanovitve sem, je v ta namen že kupila obširno zemljišče. Naložil si je s tem ogromno dela. Popolnega urešenja te, za Trbovlje zelo važne ustanove, sicer ni doživel, a stvar je v toliko zrela, da je upa-

je veako tako mišljenje. Odlikovan z raznimi posvetnimi in cerkvenimi odlikovanji, a njih vidna znamenja ni nosil nikdar ali se dal titulirati.

Prosvetna društva je rad podpiral. Ako se njih prireditve ni mogel radi pomanjkanja časa osebno udeležiti, svoj dar je gotovo prispeval. Posebno v časih je pa imel cerkvene organizacije. Kako je bil vesel, videč, kako stopajo številni možje in fantje k obhajilu mihi, kako rad je vsaki umrli članici Marijine družbe žen ali deklet na grobu govoril poslovilne besede. Sploh je pa bilo vse njegovo delo usmerjeno le v prid katoliške Cerkve.

Njegovo življenje je tako polno vsevrstnega dela, da ni mogoče v kratkih besedah povedati. Omejit nam je pa dolžnost, da se je pod njegovim župničevstvom zgradila v Hrastniku, ki spada cerkveno pod Trbovlje, cerkev Kristusa Kralja, kjer se sedaj lepo razvija versko življenje, medtem, ko je bil poprej ta kraj v verskem ozirju zapuščen in prepuščen drugim za narod nevarnim vplivom. Plodonosno je bilo njegovo delo v vseh ozirih v Trbovljah, to se vidi že danes, kakor se bo še mnogo let. Bog mu povni za vse njegove dobrote, mi pa molimo zanj in ga ohranimo v hvaležnem spominu!

nih predavateljev. Pri volitvah je bil izvoljen dosednji odbor, v katerega je prišel na novo strokovnjak za plinsko obrambo prof. Modic.

»Danes popoldne ob pol petih bo v Meljskem otroškem vrtcu, Erjavčeva ulica št. 3, predaval odvetnik dr. Andrej Veble o temi: »Kaj je zanimivega v evropskih državah. Predavanje bo zelo poučno in zanimivo ter vabimo vse prijatelje Meljskega prosvetnega društva k udeležbi.

»Ljudska univerza. O bistvu in pomenu demokracije bo govoril v ponedeljek, 12. februarja dr. Evgen Sladovič, rektor ekonom. kom. visoke šole v Zagrebu.

»Občni zbor podružnice ZAKS v Mariboru bo 18. februarja ob pol devetih dopoldne v Gamlinovi dvorani. Poleg običajnosti je na dnevnem redu tudi predavanje o kmetijsko-kemijskih analizah pri alkoholnih pijačah.

»Smrt kosi. Na Tržaški cesti št. 1 je umrla suproga okrajnega stražmojstra v pok. Ivana Jurca. V bolnišnici je pokosila smrt služiteljico Julijano Valentan, staro 56 let. Naj počivata v miru!

»Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD vrši danes dr. Stanko Pogruje, Tyrseva ulica 14-I.

»Predstojništvo mestne policije opozarja vse lastnike vozniških izkaznic, da izteče rok za podaljšanje teh izkaznic dne 29. t. m. Zaradi tega se pozivajo vsi lastniki vozniških izkaznic, da se zglasijo na predstojništvu mestne policije v sobi 17-II., med uradnimi urami, kjer se jim bodo izkaznice podaljšale.

»Nesreča v tovarni. V neki mariborski tekstilni tovarni je tiskarski stroj zmečkal roko 20 letni delavki Jožefi Lovrenčičevi. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Gledališče

Nedelja, 11. febr. ob 15: »Neopravičena ura«. Znižane cene. - Ob 20: »Cigan baronc.

Celjske novice

»O organizaciji slovenskih stanov v minulih šestih tednih v dvorani Ljudske posojilnice v torek 13. februarja ob 8 zvečer prof. dr. Pavle Blaznik.

»Za gozdarskega inženirja je bil diplomiran na zagrebški šumarski fakulteti g. Svetličič Adolf. Čestitamo!

»Strah pred banksko odredbo. Rastoča draginja, ki je občutno zajela najširše ljudske plasti, je vedla kr. banksko upravo k temu, da je izdala odredbo, ki ima namen, vsaj skromno priskočiti na pomoč tistim privatnim nameštencem, katerih delodajalci so gluhi za vse apele javnosti in raznih ustanov po zvišanju plač. S tem svojim dejanjem je storila bankska uprava korak, ki so ga prisrčno pozdravili vsi nameštenci, med katerimi se nahajajo takšni, katerih zaslužek je tako sramotno nizek, da ne zadostuje niti za človeka vredno preživljanje, ki pa so v strahu pred brezposelnostjo vedno molčali in neredko lažno večali svoje prejeme, ker jih je bilo sram povedati resnico. Z novo odredbo bi jim bilo preživljanje neprimerno olajšano, če ne bi delodajalci tudi sedaj iznašli poti, ki varuje njihove sebične interese v škodo nameštencev. Da bi se namreč izognili dolobam nove odredbe, deloma službena razmerja enostavno odpovedujejo, deloma pa izmalčujejo službene pogodbe, hoteč tako obiti besedilo bankske odredbe. Tako grozi dejstvo, da bo ostala ta odredba, ki jo je narekovala skrajna nujna in jo je izzvala vsega obsojanja vredna brezbriznost in socialna brezuturnost nekaterih delodajalcev, iluzorna. Gmotni položaj nameštencev bo ostal slejkoprej tisti, odnosno se bo z odpovedmi služb še poslabšal, če ne bodo merodajna oblastva s strogo kontrolo in brezobzirnim kaznovanjem preprečila, da bi pešiči delodajalcev izigravali oblastne ukrepe in izpodkopavala vsega odobravanja vredna prizadevanja bankske uprave.

»Celjski »Zvon« ima pevsko vajo za ženski zbor v ponedeljek ob 8 zvečer, za moški zbor pa v četrtek ob 8 zvečer.

»Opereta »Cigan baronc« v celjskem gledališču. Narodno gledališče iz Maribora bo uprizorilo v sredo, 14. februarja, ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču slovitno Johana Straussova opereto »Cigan baronc«. Predstava je za obnovo. V petek, 16. februarja, pa priredi veseligo »Konto X«. Tudi ta predstava bo za obnovo. Neobnovevati določa vodstvenec v Slomškovi tiskovni zadrugi.

»Sadržji iz celjskega kraja bodo dan z zorovali ob pol 9 dopoldne v telovadnici okoliške deške šole v Celju.

»Kongregacijski sestanek celjskih gospa. Celjske gospa imajo drevo ob 6 v kapeli šolskih sester kongregacijski sestanek. V torek ob 8 zjutraj pa je družbena sv. maša. Vabljen!

»Danes ob 2 popoldne ima Prosvetno društvo na Lopati pri g. Freccetu, Lopata št. 1, II. redni občni zbor.

»V St. Jurju pri Celju prirede v nedeljo, 18. februarja, veliko akademijo, pri kateri bo sodelovalo 10 nastopajočih.

»Predavanje za rezervne častnike bo jutri v ponedeljek ob pol 9 zvečer v mali dvorani Narodnega doma. Predavanje generala g. Skekiča bo interpretiral dr. Vrhone iz Ljubljane.

SCHICHTOV RADION
vsebuje
MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vso nesnago. Perilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

Schichtov
RADION
pere sam!

MARIBOR

Uspešno delo Angleškega kluba

Maribor, 10. febr. Sročil je bil osemnajsti redni občni zbor Angleškega kluba v Mariboru. Ta zbor se je vršil v lastnih, na novo opremljenih klubskih prostorih v Krekovi ulici. Vodil ga je agilni predsednik prof. dr. Janko Kotnik, ki je podal zelo zanimivo poročilo. Ugotovil je nenavaden društveni napredak tako glede pridobitve novih, reprezentativnih društvenih prostorov, kakor glede angleškega počitniškega tečaja, zasnovanega v velikem obsegu s pomočjo angleških in naših univerz ter kulturnih ustanov. Kljub dejstvu, da se je iz vrst angleškega kluba odmaknilo nekaj drugodornih članov, se je zanimanje za klubovo delo izredno poživilo. To se vidi iz močnega povišanja števila članov, ki se še vedno prijavljajo ter iz stalnega povečanja števila angleških tečajev, za kar gre prvenstvena zasluga novodošlemu profesorju angleščine Mr. Petru Bougheyu, ki je med drugim organiziral tudi tečaj bogoslovcev, tečaj gojencev zasebnih zavodov in tečaj natakarjev, pa tudi prof. dr. Kotniku in Sumljaku, ki vodita po več tečajev. Angleških tečajev se udeležuje 160 Mariborčanov. — Tajnik prof. Kos, ki je za tem poročal, je omenjal zasluge belgajskega angleškega konzula grola Stenbocka za pridobitev novih klubskih prostorov, v katerih se razvija klubsko življenje po angleškem načinu. Poudaril je tudi pomen lanskoletnega angleškega tečaja za spoznanje Maribora tako po Angležih, kakor po udeležencih iz naših južnih pokrajin. Tečaj so obiskali med drugimi tiskovni ataše angleškega poslanstva v Belgradu Mr. Childs, angl. gen. konzul v Zagrebu Mr. Rapp, dopisnik Timesa Mr. Maitland, predsednik angleško-ameriško-jugoslovanskega društva v Belgradu Pepić, univ. profesor dr. Popović in drugi. Mariborski klub so nadalje lani obiskovali generalni tajnik British Councila iz Londona Mr. Johnson in Mr. Everett, predavali pa so v okviru kluba Mr. Copeland, član angleškega poslanstva Mr. Johnson, minister v pok. Vladislav Savič, Miss Tafts iz Londona. Klub se je po svojem predsedniku udeležil medklubske konference v Belgradu ter je bil povabljen na častni sprejem, ki je bil prirejen predsedniku British Councila lordu Lloydju. — Klubov blagajnik prof. dr. Bogovič je poročal o povišanem denarnem prometu, ki je dosegel izredno višino 85.000 dinarjev. Klubove finance so prav zadovoljive, dasj so se potrebe zelo povečale. Preglednika računov dr. Toplak in prof. Sumljak sta izrekla blagajniku priznanje in pohvalo. Knjižničar Gnivišek je ugotovil porast knjižnice in povečano zanimanje čitačev publike. V klubu so na razpologo številni novi dnevniki, tedniki ter mesečne angleške in ameriške revije. Pri volitvah je ostalo v glavnem pri starem, zamenjala sta mesti prof. dr. Bogovič, ki bo od slej preglednik računov, blagajnik pa bo prof. Sumljak, na novo pa se izvoljilo v odbor Mr. Peter Boughey, Jesih in gospa Spendalova. Klub je nato pozdravil konzularni zastopnik Francije dr. Rapotec. Končno je predsednik najvil zanimivo predavanje o ekspedicijah na Mount Everest v letih 1933. in 1936. Mr. Hugh Rutledgeja iz Londona, ki se nahaja na predavalni turneji po Švici, Italiji ter pride v Jugoslavijo. Predavanje je namenjeno širši javnosti ter se bo vršilo v sredo 21. t. m. ob 20. uri v Ljudski univerzi s skiopičnimi slikami v angleščini, poskrbljeno pa bo tudi za slovensko razlago.

m Katehetski sestanek se bo vršil v ponedeljek popoldne ob treh, in ne danes popoldne, kakor je bilo pomotoma javljeno v našem listu.

m V Narodnem gledališču gostiju v četrtek, 15. febr. Mrakova gledališka skupina. Gostje bodo uprizorili najnovejšo Mrakovo tragedijo: »Stari Rimljan«, ki je v Ljubljani žela izredno velik uspeh.

m Rezervnim častnikom v Mariboru. Za rezervne častnike v Mariboru bodo sledeča obvezna predavanja: Danes dopoldne ob 11 do 12 v kasarni Vojvode Putnika (artilerijska vojašnica) o modernem orožju, Dne 20. februarja ob 20 do 22 v prostorih Ljudske univerze o borbah na gozdnatem ozemlju, Dne 27. febr. ob 20 do 22 v prostorih Ljudske univerze o opazovalni službi.

m Naznanjanj cenj. občinstvu, da je tvrdka JAS & LESJAK v Mariboru, Ulica 10. oktobra št. 2, prenehala obstojati. Pri tej priliki naznanjanj cenj. občinstvu tudi, da bom v kratkem času odprl v Mariboru popolnoma novo, modernu urejeno trgovino in se priporočam blagohotni naklonjenosti tudi za novo podjetje. Z odličnim spoštovanjem MAKŠ JAS.

m Fantovski odesk Maribor II. ima jutri zvečer točno ob osmih redni sestanek, na katerem bo imel svoje zaključno predavanje prof. dr. Josip Hohnjec o »razlikah med vzhodno in zapadno cerkvijo«.

Preproge, zavese, odeje vatrane in volne, nene kupite najceneje pri »OBNOVA«, F. NOVAK, Glavni trg 1 in Jurčičeva ulica 4.

m Občni zbor gasilske župe Maribor je bil te dni v gasilskem domu na Koroški cesti 12, pod vodstvom predsednika ravnatelja Bogdana Pogačnika. Rezultati dela v okviru te župe so bili v preteklem letu zelo razveseljivi ter je uspeh jako viden. Mariborska gasilska župa vodi naše gasilstvo v severnem delu Slovenije ter je važno središče, v katerem se osredotočujejo vsi gasilski tečaji, obenem pa daje za podeželje največ strokovno podkova-

Sreča Vas čaka!

Naročite »Domoljuba«! 700 nagrad Vas čaka!
Še danes in jutri imate čas, da plačate naročnino!
Uprava »Domoljuba«

»Predavanje o zaščiti civilnega prebivalstva pred napadi iz zraka bo imel danes ob 10 dopoldne v risalnici meštanske šole g. inž. Lavrenčič.

»Glavni turnir Celjskega šahovskega kluba. V petek je bilo odigrano 8 kolo glavnega turnirja. Rezultati so sledeči: Pešič : Csörgö 1:0, Grašer : Reichman 1:0, ing. Sajovic : Diehl 0:1, Rupar : Schneider 0:1, Cijan : Fajs remis, ing. Marjanovič : dr. Cerin 0:1, Stanje po 8. kolu: Pešič 6 (1), Grašer 5, Rupar 4 (1), ing. Sajovic in Diehl 3½ (1), Schneider 3½, Cijan 3 (3), Fajs 3 (2), Cernež 3 (1), dr. Cerin 3, Tavčar 1 (2), Reichman 1 (1), Csörgö ½ in ing. Marjanovič 0 (2).

»Za mestne reveže sta darovala namesto venca na grob pokojnega veltgoveca g. Stigerja 350 dinarjev ga Avgusta Paeciaffo in g. direktor ing. Hruška Anton.

»Kmetijska predavanja. V območju celjske mestne občine bodo strokovna predavanja iz veterine in kmetijstva po sledečem razporedu: v Košnici pri pos. Slandru Francu dne 11. in 18. febr. ob pol 3 popoldne, v Lokrovcu pri posestniku Krušiču Janezu dne 14. in 21. februarja ob 7 zvečer, na Ostrožnem pri posestniku Fazarincu Francu dne 15. in 22. februarja ob 7 zvečer, na Babnem v gasilskem domu dne 16. in 23. februarja ob 7 zvečer. Kmetovalci se vabijo, da se predavanj udeležijo v čim večjem številu.

»Lastnike starih poslovnih knjižic opozarjamo, da čimprej dvignje nove pri predstojništvu mestne policije v Celju.

»Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolico, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

»Huda železniška nesreča. Na postaji Loka pri Zidanem mostu je v petek zvečer vlak povozil 25 letnega pekovskega pomočnika Kuneja Albina. Ponesrečenec je počela lobjanja in je dobil tudi hude notranje poškodbe. Še z istim vlakom so ga prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer leži še vedno nezavesten. Njegovo stanje je zelo resno.

»Aretacija predznega sleparja v Celju. V Celju se je posrečilo aretirati predznega sleparja, o katerem je poročalo časopisje, da je opeharil za več jurjev 4 mariborske trgovce. Njegovi triki so takšni, da so mu morali res nasteti. V četrtek je prišel slepar v Celje, da bi tudi tu poskusil svojo srečo. V vinotočju Matkovič je naročil 10 litrov vina. Predstavil se je za rav. dr. Mayerja iz Gosposke ulice 19 ter prosil, da mu prinese vino na stanovanje, s seboj pa toliko drobiža, da bo lahko menjal tisočak. Ko je prinesel Semrov Anton vino v hišo št. 19, ga je ustvil slepar, elegantno oblečen, in rekel, naj mu izroči denar, on pa da bo skučil po tisočak h gospoj, ker se mudi. Sleparju se je »res mudilo« in jo je pobrisal skozi dvorišče ter zbežal. Semrov je takoj uvidel, da je imel opravka z goljufom. Tekel je za njim, a slepar je ušel ter se skrival v klet Gremija trgovcev v Razlagovi ulici. Okrog 7 zvečer se je posrečilo, da so sleparja ujeli in ga izročili policiji. Pri aretaciji je policija našla v njegovih nozavnicah 800 din. v podlogi hlače za pasom pa 2.500 din. Slepar se je v Mariboru izdajal za Mayerhologa, prof. Bevc, imel pa je tudi več drugih legitimacij. Pri včerašnjem zaslišanju je priznal, da je Maslnak Franc, doma iz Loke pri Zidanem mostu. Izročili so ga mariborski policiji, kjer ga bodo še natančneje zaslišali.

Skoplje

Komemorativna akademija ob obletnici smrti skopljanskega škofa dr. Ivana Gnidočca je bila v nedeljo, 4. februarja v Prosvetnem domu v gledališki dvorani. Križ s trnjevim vencem in slika pokojnikova sta bila simbol njegovega življenja. V pritajeni svetlobi so nastopali recitatorji in besedniki. Naši dijaki so lepo izvedli globoko zamisljeno meditacijo. Ad hoc je bila kompozicija pesmi v slovo pokojniku. Govor je imel ban. uradnik g. Marko Boboleza, ki je orisal delo nepozabnega nadpastirja. Na koncu so dijaki dovršeno odigrali Pregljevo »Smrt sv. Cirila«. Sodeloval je g. Orel, član skop. gledališča.

V katoliškem prosvetnem domu v Skoplju razstavlja Metod Lepavac Lemeto, slikar iz Prilepa. On je razstavljal v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Kakor je sicer mecenstvo za narodne stvari zelo razvito pri Srbih, se ne opaža zmisel za dejajne umetniške napore posebno domorodcev. Razstava je bogata južnosrbijanskih-makedonskih pokrajinskih slik, posebno iz Skoplja. Ima tudi nekoliko portretov. — XI. razstavo namerava Lemeto otvoriti v Sarajevu. Naj bi slovenski umetniki razstavljali kdaj v Skoplju.

Medeljsko branje

Oblaki so črni

Zračna vreča čofota — stoji okorelo in vodoravno — pade nazaj, plahuta sem in tja in spet šine kvišku. Trava je mokra.

»Človek božji, v tem blatu vendar ne leti noben rep!«

Mali ulanec zamežika od strani in si mirno zapevja letalsko obleko. »Če Lovrenc leti, bo že vse prav!«

Motorji zahrumijo. Dvokrilniki stojijo v dolgi vrsti drug poleg drugega. Krila se tresajo.

Lovrenc si potegne pahovko čez brado in opazuje pri tem plazeče se cunjce oblakov. Njegov motor melje v prazno.

Monter izstopi. Lovrenc korači s sklonjeno glavo k svojemu Galebu. Monter mu pomaga kvišku. Lovrenc stopi na sedež, dvigne roke, se spusti nizdol, potegne roke k sebi in tipa z nogami po stranskem krmilu.

Letala zdrčijo po polju. Motorji zarjovejo. Z dvignjenim repom teče Lovrenčev dvokrilnik po travi, dvigne se, zbrzi tik nad tlemi in plane nato, tresoč se v sunkih vetra, za svojimi petimi tovariši.

Lovsko letalsko brodogve se oblikuje.

Tamle se vije Somma skozi ljakasto zemljo. Ruševine Bapauma počepajo pod črnimi progami deževne vihere. Arras je pod medlimi pajčolanji. Iz vrveža jarkov puhajo oblaki zadetkov. Tako je, kakor bi se zemlja zvijala v krčih. Ljudi ni videti. Le zdaj pa zdaj zažari lesket streljajoče baterije.

Letalo divje skače. Lovrenc sedi sključen za obema strojnicama in opazuje obzorje. Mehanično se izogiba sunkom vihre, ne da bi odvrnil oči z drhteče zemlje. Če se ozre v stran, vidi tovarišev dvokrilnik, ko se poleg njega dviga kvišku in se pogreza nizdol. Prijatelj mu pokima. Konec njegove pahovke frfota. Proti Pérannu sta namenjena. Senčnata obrisa dveh tujih letal se dvigata iz umazane rjavine listaste zemlje, ostro se odražata od sivega nebesa, črne krpe oblakov ju zabrišejo, letita dalje proti mestu Albert.

Lovrenc potisne krmilo na stran in si pomaga s stranskim krmilom. Galeb se uleže v krivuljo. Treba jima je odrezati pot!

Dež zbada v obraz. Lovrenc pregleda nebo — zemljo —, ne da bi izpustil onih dveh izpred oči.

Sovražnika postajata zmeraj večja; natančno sta videti njuni kokardi.

Lovrenc se ozre. Tovariš pluje počez nad njim. Ta mali ulanec v svoji drznosti kar izstrelji. Prav! Smeh spreleti Lovrencu obraz. Potem zoži oči in pogleda obe strojnici. Modrobelo-rdeči kokardi sta večji. Trdno se vrže Lovrenc nazaj.

Malo potegniti! — Veter zgrabi levo krilo in ga vrže kvišku. Letalo frči. — Malo pritisniti! Lovrenčev palec pritisne na tipko. Trdo seka desna strojnica.

Sovražnik se zažene strmo v krivuljo in odpluje na levo.

Proč s palcem! — Pritisniti! — Letalo se trdo stresa, skače. Nepoznano prasketa skozi hrumenje motorja.

Lovrenčeva glava se zasučje okoli. Tik nad desnim krilom visi tovariševo letalo!

Trčila bosta! Liki vroč val mu telo prešine kri, toda levica že mirno potegne plinski navor nazaj. Strojníci zdrkneta pod obzorje. Roka pritisne na ročico. Burja tuli propeler je kakor vrtničasta senca. Zaudarja po olju, bencinu in smodniku.

Cunjce sivih oblakov jadrajo mimo. Dež zbada. Sunki vetra trdo butajo.

Lovrenc sedi skoraj nepremično. Zobe je stisnil skupaj. Če bi me le sunki vetra pustili v miru!

Tovariš ga obletava v polževi črti. Zdi se mu, da vidi ostro začrtani obraz prijatelja. In tudi tretji tovariš leta nad njim. Kokardi sovražnikov sta izginili.

Trdo šklepetajo sunki vetra. Letalo skače, ječi, poka.

Le mir! Kar naravnost! A srce mu vendarle burno utripa. Zaveda se, da skoraj ni mogoče, da bi srečno pristal na zemljo. Nima še nobenega padala kakor na privezanih balonih. Sliši, kako v njegovem letalu nekaj tuje stoka in poka — vidi oblake, ki jih biča vihar, — občuti zbadanje dežja na obrazu, in vč, da bo en sam sunek viharja dovolj, da se bo njegovo poškodovano letalo razbilo.

Stisne zobe. Sivo se vlačijo oblaki, polni moče so in mrzlate. Za hip se mu zazdi, da spozna strmo pečino. Izgubljeno strmi vanjo in na kratko pokima: Kaj pa takrat v Leških Alpah! Takrat je vihar prav tako besnel in je megla prav tako strašila! Pa prijatelj Martin je bil zraven. Nisva mogla ne naprej ne nazaj in sva čepela ves dan in vso noč, dokler ni prišla rešitev.

Spet je pokimal. A naročeni ukaz je bil vendarle izvršen.

Trdo je butnil veter.

Mirno mimo!

Rezko zahrešči, tovariš je pred njim v krivulji in ga zaskrbilno obkroža.

Višinsko merilo kaže 300 metrov. Spodaj so lijaki, črni drevesa. Utrujeno se vlečejo sive vode reke Somme. Oblaki dima se dvigajo. Strelji zadevajo, drugi jih odbijajo.

Prijatelj spet spolzi v široki krivulji mimo. Razločno je videti znak letala, letalo je ne-

maro nepoškodovano. Prijatelj čepi pri krmilu, ves kot senca samih skrbi, ves tovariški.

Sunki vetra!

Lovrenc sedi nepremično. Njegov obraz je ves trd v temni usnjati avbi. Srce razbija. Ali je to res konec? Pa niti ne od krogle?

Vihar buta in buta. Ogrodje škriplje in cvili. Nekaj črnega odrfota. Višinsko merilo kaže 300 metrov.

Neizmerna utrujenost prevzame Lovrenca. Tako mu je, kakor da se je to že zgodilo, kar bodo prinesle prihodnje minute. Letalo bodo odmontirali. Kakor takrat pri Verdunu...

Lovrenc zameži.

Stirideset zmag — zaslužni križec... Zmaj je z glavo — saj ni za to! Saj ne ždim tukajle za tema dvema strojnicama, da bi si pridobil čast in slavo in da bi me veselilo moriti! Saj le to želim, da bi tu spodaj pomagal svojim tovarišem, saj bi le rad — kot oni — branil domovino!

Oblaki so črni, gozd je črn, vihar buta, letalo ječi. Lovrenčev obraz je ko železen.

»... Bog mi pomagaj...« spregovori sam sebi. »Oče — mati...«

Motor trdo udarja. Lovrenc ga ugasne. Vihar še nekajkrat zatopota in obstane nato počez kakor črna loputa. Čudno tiho je. Samo ozračje šumota nad krili in nad trupom.

Lovrenc zamežika na usnjati sedež. Drevesa so postala večja. V lijakih stoji voda. Jarki potekajo švigašvagasto.

Megla ga v sivem sprejme vase. Moča mu plane v obraz. Stisne ustnice kakor bi ga zabolelo; les zastoka.

Novi sunki trdo butnejo. Letalo se vzpne. Potisne ga nalahno z roko. Veter žvižga v kablih. Temno frčijo cunjce. Zgornje krilo se prepogne.

Lovrenc vse to vidi, ne da bi zganil z glavo. Iznova pritisne burja. Les zaprasketa in se lomi, blago se cefra, letalo se nagne na levo, strojnici se pogrezata, burja tuli.

Lovrenc mehko potisne ročico nazaj, a motor se pogrezne še bolj pred njim. Hreščече se odtrga vrhnje krilo. Spodnja krila se vdajo. Jarki vrviijo. Propeler še enkrat zamahne. Ozračje visoko zapiska. Lovrenc se z nogami močno upre v stransko krmilo. Desnica se dvigne h glavi, porine naočnike proč. Zračni pritisk pograbi roko, jo potegne kvišku, da je videti, ko da bi zamahnil v pozdrav.

Se enkrat globoko zasope.

Zemlja raste.

Trava, kamenje, pesek! Vse tako veliko in tako — blizu!

Levica se oklene ročice, nehote jo potegne k sebi.

»... Bog mi pomagaj...« mu primiglja poslednja misel.

Udarec vzplamti kvišku.

Dež mrzlo šklopoče, oblaki se črno vlečejo — in nič ne vedo o njem...

Ondi, kjer je umrl Lovrenc, raste zdaj žito, kmet orje, konji so v hlevih, oblaki so črni.

Ondi stoji zdaj visok križ v spomin Lovrencu in v spomin na tisoč drugih. Dan na dan gmirajo letala novih ljudi nad njim. Spet frfotajo propelerji, spet se leskečejo krila, spet so oblaki črni nad novimi bojišči. In spet se zemlja zvija v krčih in vsesava potoke krvi in zakriva trupla.

(T. G.)

P. Besnard: Siba vojne.

Levica se oklene ročice, nehote jo potegne k sebi.

»... Bog mi pomagaj...« mu primiglja poslednja misel.

Udarec vzplamti kvišku.

Dež mrzlo šklopoče, oblaki se črno vlečejo — in nič ne vedo o njem...

Ondi, kjer je umrl Lovrenc, raste zdaj žito, kmet orje, konji so v hlevih, oblaki so črni.

Ondi stoji zdaj visok križ v spomin Lovrencu in v spomin na tisoč drugih. Dan na dan gmirajo letala novih ljudi nad njim. Spet frfotajo propelerji, spet se leskečejo krila, spet so oblaki črni nad novimi bojišči. In spet se zemlja zvija v krčih in vsesava potoke krvi in zakriva trupla.

(T. G.)

Sveti Gabrijel, strašno igrišče enajstega dejanja, gora lobanj in strahov...

Bojevniki, ki so tiste dni ležali v teh strelskih jarkih, vzbujajo spomine. Kažejo bojno črto, ki je šla od doberdobske planote preko Sv. Gabrijela na Banjsko planoto, katero je, kakor Kalvarijo, odlično branil legendarni junak Turuda — Dalmatinec, in pripovedujejo strahote.

Zvonovi cerkve Svete gore so zazvonili. Pojoča harmonija, božajoča, laskajoča je bežala po višinah in zdelo se nam je, da smo doma. Cerkev je arhitektonska umetnost, iz rezanega kamna zidana, v rimskem slogu, s svojo masivnostjo vzbujajoča občutke spoštovanja, kakor tržaški Castello in solkanski most. Slava in mogočnost nekdanjega slavnega Rima je v tem slogu — trudeč se, da bi tudi še danes bil tako mogočen. Notranjost cerkve, strop, oltarji so okusno umetniško delo. Človek, ki stopi v te prostore, čuti, da je stopil v nekak nov svet — nepoznan, sluten, željen, a zopet kakor domač, v svet miru in medsebojne ljubezni.

Proti vzhodu s Svete gore je razgled še vse lepši. Valovito pogorje, gorovje, globoke doline, vzpenjajoči se grebeni... A nebo, v raztrganih oblakih različnih oblik in podob, je kakor na veliko platno naslikane zamisli. Izpod enega, velikega, nekako ogromnemu bitju podobnemu, so lili prameni sončnih žarkov v radiumu kakor s kakšne božanske slike. Sonce samo pa je bilo skrito za tem oblaknim bitjem. V dolini, tudi valoviti, se vijugajo ceste z eleganco v daljavo, rastejo drevesa, se razprostirajo travniki in njive. Vse je kakor bi bila razgrnjena preko vse poljane tam doli velika, široka, najlepša perzijska preproga.

Bivši vojni kurat Leopold Kolene iz St. Vidu pri Grobelnem je pred maso v cerkvi na Sveti gori pridigal:

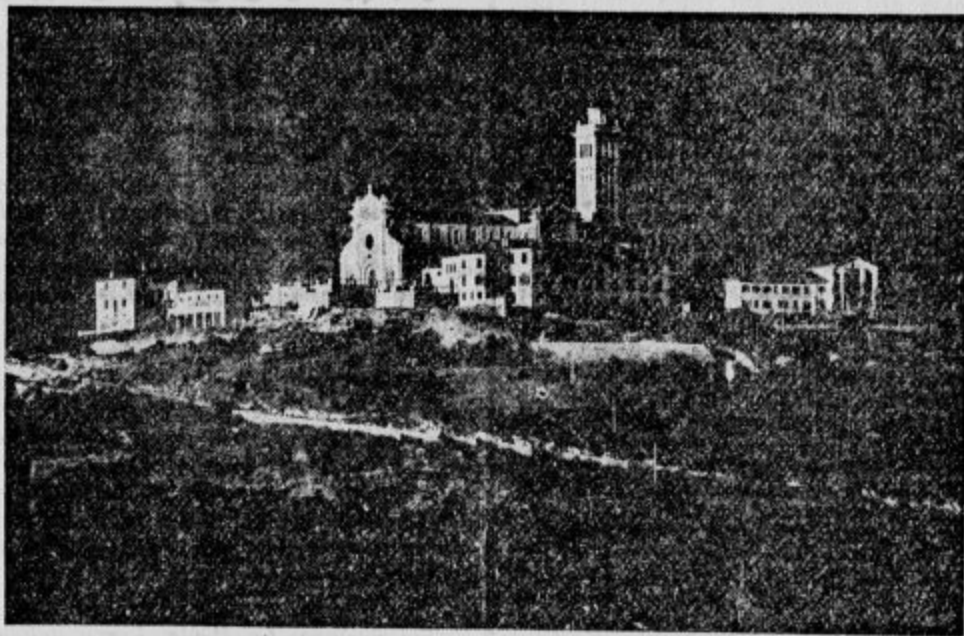
»Zbrali smo se danes iz bele Ljubljane, iz lepe Dolenjske, iz ponosne Gorenjske, iz zelenege Štajerje, svobodni Jugoslavo-Slovenci tukaj pri gorski Materi božji, da obudimo spomine na tiste strašne dni pred dvajsetimi leti, ko smo umirali za svobodo in mir ter padali po teh gorovjih. In če tako pogledam in se v duhu povrnem nazaj pred dvajseto leto, vidim zopet, kako tu po doberdobski planoti rjove topovi. Njih grom buči od brda do brda, se odbija v skalovje, tisočkrat se ponavlja, da je kakor bi peklo odprlo svoja žrela. In vidim umirajoče, stokajoče, mrtve, ranjene, raztrgane, razmesarjene... tega brez noge, onega brez roke... strahota, kar vidim. Sama Marija gorska je morala bežati odtod. In resnično je, da je bilo rojstvo svobode oznanjeno z gromom in bliskom, v divjanju vseh besov, da so naši fantje in moške, umirajoč v avstrijski uniformi, umirali zato, da vsaj ni vsa Slovenija padla v tuje roke. Danes smo prišli, da počastimo kraje velikega oznanjenja, trpljenja in vstajenja, z željo, da takih grozot ne sme več biti, da človek človeka več ne sme moriti. Mnoge žene in matere niso mogle priti. Prosile so nas, naj v njihovem imenu počastimo sveti kraj trpljenja, kjer so padli njihovi dragi...«

Videl sem v klopih sedeče ženske in moške — romarje, izletnike, bivše bojevnike z doberdoba, kako si otirajo solze, ki polzijo po licih.

»To je najdragocenejši spomin padlim in najdragocenejša počastitev njihovih žrtve,« sem pomislil. »Solze bolečine, solze sočutja in solze priznanja.«

(Ivan Vuk.)

Na Sveto goro

Pogled na Sv. Goro pri Gorici.

Zgodaj zjutraj nas peljejo z avtobusi na Sveto goro. Krasna cesta. Elegantno se vijuga navkreber. — Solkan je za nami. Tam je znameniti železniški most preko Soče — solkanski most. Po elegantnih serpentinah drve avtobusi. Očem se odpira krasen razgled na vse strani. Do ene tretjine ceste je za avtobuse na Sveto goro. Potem je treba vzeti avtotaksi, ali pa jo mahiniti peš. Šli smo peš. Bilo je kakor bi šli na Šmarno goro, ali boljše, kakor bi šla štirikrat na Šmarno goro, da smo prišli enkrat na Sveto goro.

Mrke kaverne so nam zijale v pozdrav na vsakem koraku. V trdo skalo so izdobljene, še zdaj grozo vzbujajoče. Ostanke tistih dni, ko je bila zastrta božja zapoved: Ne ubijaj!

Na vrhu Svete gore smo. 608 metrov je visoka. Pred vojno je bila 612 metrov visoka. Zaradi grmenja topov in udarjanja granat se je znižala za štiri metre. Ze to dejstvo pove, kaj je to: vojna.

Divno krasna je panorama s Svete gore gledana. Nasproti njej je gora Sabotina, 600 m visoka. Kakor bi gledal gamsa v Karavankah, se zdi gora Sabotina. Človeku se zdi, kakor bi ležal okameneli predpotopni zmaj, ves brazdat in plešast.

Tu doli, pred Solkanom, je tisti znameniti solkanski most, ki je pred vojno vzbujal pozornost cele Evrope kot edini te vrste v Evropi. Iz rezanega kamna je zidan, obokan, v rimskem slogu, kakor cerkev na Sveti gori, elegantno vijugast. V začetku vojne je bil razstreljen. Zdaj je zopet kakor je bil.

Pripoveduje mi očaneec iz Solkana: »Takrat, ko je bil most dozidan in izročen prometu in določen dan, ko popelje prvi vlak

preko njega, je stal njegov stavbenik na cesti pod mostom. Revolver je držal v rokah. Če most ne vzdrži vlaka, se ustrelil. Most je vzdržal vlak — postal znamenitost — stavbenik je živ!«

Hrbti gorovja: Svete gore, Sabotina, Velikega vrha, Svetega Gabrijela so kakor bi bili povezani s tankimi, belimi trakovi, kakor kodri dekleta. Poci-česte so to. Na koncu Sabotina, kjer se vije Soča proti Solkanu, se tisti vrh imenuje Vrh sv. Valentina. Nekoč je stala tam cerkva sv. Valentina in zato tako ime. Visok je 557 metrov. Zdaj je na njem spomenik padlim — dva vzpenjajoča se volkova.

Gora Sv. Gabrijel je visoka 647 metrov. Bila je zadnja postojanka avstrijske vojske, ko je padla Sveta gora. Ivan Matičič piše v knjigi »Na krvavih poljanah«:

»Gora sv. Gabrijela je nema priča največje grozote, strašnejše od pekla, nečloveških strahot, najgroznejše morišče, kjer se je zgrudilo deset polkov ljudi, kjer je razsajal najbesnejši orkan, kar jih je divjalo preko razbičane zemlje. Sveti Gabrijel, največji žrtvenik slave in pohlepa in krvava krona pobesnele vojske, Sveti Gabrijel, s katerega se je trgalo pretresljiv krik, kjer sta si razbijali dve armadi svoje sile, kjer si je raztrgalo trideset polkov svoje prapore, kjer je dosegla višek vsa sila pekla, to je Sveti Gabrijel. Gora kosti in mrtvaških glav... O Gabrijel, razbičana gora, v katero je bruhalo desetisoče žrel, ob katero je tresčilo milijone udarov... Trije kori so bili pognan na tvoje grude, trije kori ljudi neusmiljeno pahnjeni pred smrt bljuvajoča žrela... Strašna sila je mlela ljudi, curljala je kri v podnožje, a vrhu gore je bil zasajen v zmes ila in mesa okrvavljen, raztrgan prapor...«

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše ček, račune. Belgija: št. 8064-64, Bruxelles. Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: številka 1458-03, Ned Dienst; Luksemburg: številka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Plavajoča brna na severnem koncu Ladoškega jezera na Finskem.

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Jest vam done tlela raj kar narau-nast puvem, de na bom nekol več u »Sluvence« jeziki ste-jiila, če m; bote zav-le tega zmeri skuz zube ulačile. Nekar na miselte, de sem jest kašna klepetula in de na morem nekol jezika za zubmi držat. Usak kulturen člouk je holt douzan, de neki za soj narud stri. Nahter delaja za narud z rukam, al pa z nučam. Velik je pa tud takeh, ke delaja sam s trebuham. Jest delam pa holt z jezikom, koker delaja profesari, keder mladina pudučujeja. Al miselte, de je tu igrača? Udrašene ldi tkala na ta prav pot spraut, ni špas. Kar puskuste, pa bote videl, kuku je ta reč Kene, če enem desetem ustrezem, pa drugem desetem prou gvišen ne. Sej veste, de se Buh na more usem ustret, pa bo ena najfoh babenca, koker sem jest? Ce enga puhvalem, de je s tem al pa z unem narude hedu ustregu, se bo prec usem tišem fržmagal, ke nisa se nekol nč za narud sturl. Če b že iz previdnast vole enkat kar use ldi puhvalila, b pa spet nubenmu na blu prou. Vem de b se prec ta ali pa un uglasu in m začeu naprej metat, zakua sem tud take ldi puhvalila, ke prouzaprout nisa za nubena raba na svet. O jest ta reč dober puznam. Sej nistem šele done iz lupine prlezla. Jest sem že prou velik skuz naredila. Ene parkat sem bla že u navarnast, de me boja gspudi spraul dol na Ste-denc. Pa u konfinciaci sa me tud že mislel preselit. Sevede, tu je blu še tiste čase, ke sma mel še precej hud režim. Dondons pa ni nubene navarnast več. Ce ga eden glih kej pulom, rečima, če kašna zemla pr peke ukrade, ga holt za ene par mescu zamehurja, tu pa sam zatu, de sa peki en čas pred nim na varnem. Ce pa eden kermu mljone zaplen, pride pa sam u kašen časupis, de maja lde večji respekt pred nim. Vite, tku je ta reč.

Puglejt! Zadenč enkat, sej še ni doug tega, me je srečala dol na Dulejnsk cest ena gvišna Pepca iz Kurje vasi. No, tista, ke ma enga aizenponarja za muža. Kar na sred ceste me je ustaula, pa m začela prpoudvat, kuku me je ena moja ta narbulš prijatelca upraulala. »Use t je rekla, sam člouk ne. Veš, sej jest ja nistem tla pušlat. Ene parkat sem tla kar pubegent, pa me je ta mercina zagrabila kar za kila in me ni pestila nekamer. »Mejčken še pučak, de t bom use puvedala. Pol boš saj vidla, kuku te ma toja najbulš prijatelca u želodcu,« je hitela prpoudvat. Jest s nistem mogla na nubena viža pu-magat. Kar stale sva tam sred ceste več ket dve ure u sneg. Ke naj je sneg zamedu že od trebuha, pa tku nisa mogle nekamer. Kar ubstale sva tam, pa čakale na kašenga čluvka, de b naj rešu. Lepu vas proseem, tu ja ni špas, tkula kar ene dve ure stat prgmah u snegu. Jest sem mela že kar čiat trde nug. Pepca pa mende glih tku. K sreč je prou glih tekaj en pulcaj ub hišah, ke je mou naručen, de more hišne gspudarje spout, de morja kar prec pestil sneg izpred hiš udmetat, čz ne bojo strogo kaznuvan. Na tega pulcaja sva se holt ubrile in ga prusile, de nej hiter skoč kam pu mestne deluce, de naj boja iz snega izkupal, če ne bova kar tlela u snegu konc uzete. Oh, ti na veš, Neška, u kašnem strah sem bla jest tekaj. Pulcaj je prec sprevidu, de sva res u smrtm navarnast. Kar hiter se je ubrnu, pa skoču pu deluce. Ene dobre pu ure sva mogle pa le še u snegu smrzvat, de sa deluci saj tulk snega ukult naj udkupal, de sva se lohka ven izkubacale.»

Vite! Use tula m je zadenč prijatelca na sred ceste kar u snegu prpoudvala. Sneg je pa tud tku strašen naletavu, de se ni nekamer videl. Tku sva tle jiti nazadne narazen pu sojeh upraukeh, sva ble pa tud medve že od trebuha zamedene. Nekamer se nisa mogle več ganit. Ce sva bl brcale ukul seba, bl sva ble u sneg zahumatane. Druzga nama ni kazal, koker de sva začele na pumuč klicat. Tku sva pa rjule, de sa prtelc en deluci z lupatim in naj začel udkupavt. Ke sa bli fertik, me je pa en deluc prašu, če bo šou še sneg. Reku je, de sa ga prezbošle hedu putreben. Jest mu nistem vedla drugu udgu-vort, koker de ga je zdej že zadost za potreba. »Keder bole tega u blanca zmetal, bo pa Buh že skr-bou spet za družga. Sej Buh nubenga na zapesti,« sem mu rekla.

»Hvala lepa, milustiva, za tulažba,« m jz reku deluc, pa še udkrou se m je. »Ce b m šenkak še ene dva dinarčka, de b mou za en štampel slivučka, b vam biu pa du smrt hvaležen. Veste, milustiva, tam-la čez pr brajuce maja že tku fajv slivuček, de sem ga done ž pet štampelru pucuku. Glih še eden m manka, pa bom spet na kojne.»

Ke jz biu tku manirlih, de m je reku milustiva, sem mu pa hiter stielca tiste dva dinarčka u roka, de je lohka skoču h brajuce še na en štampel. Sevede, jest ga nistem čakala, de b prou spet ven ud brajuce, če prou sem bla ferbčna, kašen bo na kojne. Mene je preveč u noče zebel, de b še naprej ziale predajala. Pa dam se m je tud že medil, ke je šla ura že na anajat.

No, ali zdej vidite, kašna emola mam jest u žeu-lejn? Zdej sem u noče uzela, pa ub tiste dva di-narčka, ke sem jih dala deluce za slivuček, sem tud. Glih presgerm sem tla jiti kupet, de bom kum nar-edila, pa m jih je deluc zapiu. Zdej bova mogla bit z možam spet ene par dni brez kruha. Al ni tu emola? Prouzaprout mam pa jest že ud nekdej smola. Prec ke sem na svet pršla, sem se začela emert. Scer jest tega več na pounem, ampak mama m je večkat prpoudvala, kuku sem se drla. Ke sa m s tistem cucelnam usta zamašel, de b bla tih, sem ga pa ud jeze vesga zgrizla. Pol sem se pa še naprej drla, de je use skuz usesa letel. Koker se iz tega razvid, sem se mogla rudit pud prou nasrečna zvez-da. Skoda, de je blu glih tekaj ublačen, ke sem se jest rudila. Tku de zdej prou nubeden na ve, pud kašna zvezda sem se rudila. Žalibog.

No, pol ke sem začela u šla hodet, m je šlu še use precej pu ereč, koker m je mama praula. Ke sem pršla u drug klas, sem ga začela pa spet loimt.

Enkat, ke sem tla jiti pu kusil u šla, sem sre-čala na cest kar tri prijatelce, ke sa hudile tud u drug klas, koker jest. Te prijatelce sa me začele pgu-guarjat, de nej grem raj z nim na Goluc črne jagude nabirat, ke na Goluce je valik luštini, koker pa u šul. En čas sem premišvala, al b šla al ne. Nazadne sem jim pa le verjela, de je luštini na Goluc, koker u šul. Mal me je pa le skrbel, kua boja duma rekla, če boja zvedel, de sem šla na putep namest u šla. Prijatelce sa me pa le prantale, ke sa m rekla, de duma na morja tega zvedet, ke u šul boja mislel, de sma kej zbulete, duma boja pu mislel, de se u šul prou priden piflama. No, pa sma ja ubrale preke Goluc. Ke sma pršle na vrh Goluca, sma se tku do-ber počutili, de sma s prec naprej uzete, de boma hudile ud zdej zanaprej raj na Goluc, koker u šla.

V ogledalu

Mladi kralj Severin se je poročil s prelepo, nedolžno devico Grizeldo. Ko so minule dvorne ceremonije in se je celo najljubša kraljičina spletična odstranila iz razkošnih soban, sta si globoko oddahnula in prijala za roke. Toda ma-homa, kakor bi pripravalo neke izpod stropa, se je pojavilo pred njima prečudno vilinsko bitje.

»Jaz sem vila Radmila,« je dejalo to bitje, »jaz sem spremljala vajino usodo od rojstva do danes in vaju srečno privredla skupaj. Nista me nikoli do sedaj videla, toda čutila sta mojo navzočnost, ko sta se prvič srečala in se za-ljubila. Svoj cilj sem dosegla in sedaj me ča-kajo druge naloge. Da pa nikoli ne bosta po-zabila, da sta rasla pod varstvom vile Radmile, ki vaju je, — čeprav tega ne vesta, — mnogo-krat obvarovala hudih nesreč, vama prinašam svoj poročni dar.« In razgrnila je pred njima dva prelestna, s srebrom in zlatom tkana pla-šča. Bila sta tanka in nežna kot najrahlejša pajčevina, lahko drhteča v luninem svitu in tako lahka, da si oba lahko skril v eno samo

in kraljica sta čula te vesti, toda smehljala sta sta se. Bila sta preveč uverjena o trdnosti svoje medsebojne zvestobe, in v varstvu svojih vilinskih plaščev sta se čutila povsem neomaj-na. Zato nista poslušala rahlega notranjega klica, ki ju je svaril, in sta povabila oba tujca, da ostaneta nekaj dni na dvoru.

Prisel je večer preizkušnje. Na naglo prirejenem odru v mogočni, vi-teški dvorani okrašeni z orožjem in slikami starih, slavni prednikov, je pel tuji pevec in njegova prekrasna sestra ga je spremljala na harfi.

V dvorani so se zbrali vsi vitezi in plemen-itai od daleč naokrog in skoro brez diha pos-lušali nadnaravno lepi glas pevčev in se divili ljubkosti spremljevalke.

V prvi vrsti sta sedela Severin in Grizelda. Ob začetku sta se skrivaj sprijela za roke, tako ju je prevzel čar prve pesmi.

Pevčev glas se je dvignil kot škranček in zaplaval daleč, daleč in se v krogih spet vra-

Glavna ulica finskega trgoveškega mesta Rukimäke, ki je važno cestno in železniško križišče.

dlan roke in vendar sta toplo in mehko po-kriila vse telo.

Ko sta Severin in Grizelda vsa začudena držala te dve umetni v rokah, jima je vila še zašepetala: »Vzemita in cenita moj dar, kajti teh plaščev ni tkala človeška roka. Tkala sem jih jaz sama iz niti vajine usode. Vse vajine otroške zlate sanje sem porabila, vzela sem vaj-inj smeh, vajine čiste, nedolžne mladeniške in dekliske misli, vtakala sem vajino zrelo hrepenenje, vtakala vajine odpovedi in žrtve, delo in razvedrilu. Vse je tu pestro pomešano in ni je zle misli, ki bi doslej skalila vajino preteklost. Plašča sta čudovito ogledalo vajine vesti in jaz, ki sem čula nad vajino usodo, sem srečna, da vama ju morem pokloniti. Toda pomnita, pla-šča bosta odslej ogledalo vajine zakonske zvestobe. Vdahnita sem vanju čudovito moč, da bosta pokazala vsako, tudi najmanjšo nezvesto-bu. Pomni Severin, če prelomiš zvestobo Grizeldi, pa četudi le v mislih, bo dobil tvoj plašč takoj grd madež, kot viden dokaz tvoje nezvestobe. Isto se zgodi s tvojim plaščem, Grizelda, če se izneveriš svojemu soprogu. Pla-šča naj vama bosta spomin na čisto mladost in obenem stalen opomin, da živita trajno v medsebojni zvestobi in ljubezni in da dajeta dober zgled tudi svojim podanikom. Obvaruj-ta torej plašča pred vsakršnim madežem!«

Po teh besedah je vila Radmila izginila. Sedem polnih let sta živela Severin in Gri-zelda v sijaju svojega dvora sredih premožnih občudovalcev, zahrbnih in odkritih, ki so se jima laskali in dobrikali. Kljub temu sta ostala čistih src in sta modro in pravično vladala nad svojimi podaniki. Ostala sta zvesta svoji za-konski obljudi in njuna plašča sta se lesketala ko sonce v svoji čarobni čistoti.

Zgledno življenje kraljevske dvojice pa ni bilo pogodu hudobni vili Hudinji. Ona je ho-tela, da bi bili vsi ljudje zli in pokvarjeni kot ona sama in je zato po vsem svetu razpošiljala svoje sle, da s sladko zgovornostjo in pesmijo omamijo slabotna človeška srca in jih pripelje-jo na pot zla in pogube.

Tako je poslala dva posebno večča sla tudi na kraljev dvor.

Lepega dne sta torej prišla na Severinov dvor vitek, mlad pevec, strastnih, ognjevitihi oči, in mlada prečudna krasotica, o kateri so dejali, da je bajje pevčeva sestra.

O pevcu je šel glas, da premore s svojim nebeško sladkim petjem prevzeti in do dua pretresti sleherno žensko srce in da je njegova zmagoslavna pot posuta s strtimi srci žen, sol-zami zapuščenih otrok in divjimi maščevalnimi naklepi zakonskih mož. Enak glas je šel o lepi krasotici, da je se poigravala z moškimi srci, ko da bi bili lističi, ki jih v jeseni meče veter na tla in jih mimoidoči pohodijo. O, tudi kralj

De b tu bl držal, sma ustanoule pa »Klub neudvis-neh«, de na boma kar tku.

Use nam je šlu pu ereč. Jagud sma se prou pušten najdede. Sam tu je biu pa hudiman, ke sem skori en ura bl pozen dam prckukala, koker puna-vad. Tu je bla še areča, de je bla naša kuhna precej temna, ke ni mela nubenga vočna. Mama je glih večerja kuhala, ke sem stupila u kuhna. Ke se je tud mam čuden zdel, de sem pršla tku pozen dam, zatu me je prec prašala, kod sem hudila tulk časa. Jest sem bla že tekat tku brikhna, de sem s znala puma-gat u sil. »Eh, mama, en prijatelj sem pomagala na-loga delat, ke ja sama ni znala, pa je prec čas me-niu.« sem rekla, pa je blu dober. »No, pol s pa že pridna,« me je puhvalila mama. »Kar u soba pejd, pa mal pučak. Večerja bo prec fertik.« Prou doug m res ni blu treba čakati. Kumi sem čeuole dol djala pa šlape ublekla, je že stala mama s talarjem u rok pred mana. Ke sem s ubrnila preke ne in ja pugledala, se me je pa tku ustrašila, de ji je padu talar iz rok. »Za bozja vola! Kašna s pa, Neška? Al ste u šul done tinta pil? Sej s vender usa črna ukul ust.« Jest ji na tu nistem vedla kej udgovort, tku sem se tud jest prestrašla. Kar naenkat se je pa prpugnila k men, koker de b me tla kušent, pa me je mende sam puduhala. Prec na tu me je pa začela tku čufat ukul use, de m še done začne bubnet pu useših, keder se k slabmu uremen prpraula. Naš »Klub neudvisneh« je šou pa tekat tud u franže.

čal iz neskončnosti. Osamljen in sebe prepola, tužen in spet ves prevzet neke tajne sladkosti, kakor slavec v mesečini majske noči, hrepeneč in nežen se je prelival pevčev glas po dvorani.

Nenadoma, hote ali nehote, se je srečal tujčev pogled s pogledom Grizeldinim. Vse bolj opojno so postale njegove melodije, rasle so, kakor rasejo valovi morja ob nevihti in butajo ob nedostopne pečine, zagorele so v de-moničnem ognju in prebliski strasti so se vžigali v njih.

Tedaj je Grizelda spustila soprogo roko in se čimdalje bolj predajala tem vabljuvim glasovm.

Severin niti čutil ni, kdaj mu je Grizelda odtegnila roko. Ni ga prevzemal samo pevčev

Na božji lrvni

Ke pustnega časa nas Cerkev prestavlja v štiridesedanski post s posebnim spominom: »Tedaj je Duh Jezusa odvedel v puščavo.« Pri tem se zopet spominimo na puščavnika, kakor ga je izrezal med drugim kipei nam znani podobar na svojem rezbar-skem delu: »Kristus pred letoviškim parkom«. Tam ob skali pol sloni in pol kleti puščavnik, ves zamaknjen v Kristusu. Tik ob puščavniku stoji lovec, začuden, češ kako je ta zašel sem v letovišče ...

Dva prijatelja proste narave, pa s kakšnim razločkom. S puščavnikom hodi mir in molk; lovec nosi divji strel po hosti. Puščavnik s knjigo in križem pomirja duše; lovec z gonjači in čuvaji bega ljudi in živali. Pred lovcom se skriva ptica; puščavniku pa vsa domača sede na dlan. Mir in molk, kako je mil in drag begavi ptici, kako da ne bi bil ljub ljudem.

Sedaj smo v postu. Prebrali nam bodo postno poslavo. Le škoda, ker o nekem potrebnem postu, ki tudi zadeva usta, ni v postati nič govora. Ko bi imel moč nad ljudmi, je nekdo dejal: bi za eno leto zapovedal molk. Vsak bi moral iti molče na svoje delo in vprašati bi smel samo to, kar je potrebno. Domačo in javno družabnost bi omejil le na nekatere ure v dnevu in tednu. Vse politične in druge prazne čenče bi strogo prepovedal. Kako bi se ljudska duša oddahnila in počivila v tem blagodejnem postnem času.

Ali si ne bi mogel vsak sam dati take zapovedi? Ali si ne bi vsak sam hotel nalo-žiti takega posta? Tako bi zopet našel čas za lepe, dobre in resne misli. Tu in tam bi ga morda kdo pogrešal v kateri kleti ali kavarni, doma pa bi se družina veselila njegove pri-srčne domačnosti. Državniki pa bi zopet lah-ko vladali ter bi se ne bali treh bričko pro-slutih reči: kaj bi jih naštevali, saj jih vsi poznamo! Potem bi sploh človeška beseda do-bila svojo moč in svoje posvečenje. Spošljivo bi poslušali tega, ki govori, ker bi vedeli, da govori samo ta, ki ve in ima nekaj važnega in vrednega povedati. Zapadni Evropeje ve-liko preveč govori, ni čudno, da se piše: o propadu evropskega zapada.

Čenčavam ljudem moder mož ne zaupa in njih čenč ne verjame. Danes je tak čas, da moremo svoji domovini in državi več koristiti z molkom kakor z govorom. Naredimo novo postno poslavo. Kmalu bo več jasnosti med nami.

glas, še bolj ga je očarala ljubka pevčeva spremljevalka. Njene čudovite, prebele roke so čvrsto, a vendar rahlo ko sen prebirale har-fine strune. Nenaden, hitro okret glave in že so se ji preko ramen razpustili zlatoplavi va-lovi las. Oči, kakor dvojice tihih gorskih jezer so od časa do časa sramežljivo — plaho upre-je vanj in njih modrina ga je pritegnila nase, da se niti zavedel ni prav, kdaj je zahrepenel po njej.

Oba, Severin in Grizelda sta rdela in ble-dela in kakor v vročici čakala konca pred-stave. Nato sta se, kakor hitro je dovoljeval dvorni običaj, odstranila v svoje sobane.

Vsa drhteča je Grizelda ukazala spletični primesti vilinski plašč in si ga vznemirjena ogrnila okoli ramen.

Toda joj, na drugače brezmadežnem pla-šču je nočoj čepel velik, grd madež! Na smrt prestrašena Grizelda je padla na kolena in bridko zajokala: »Če moj soprog to zapazi, sem otrok smrti! Kaj naj storim kaj naj storim? In saj vendar nisem storila ničesar hudega!

Zvita sobarica je položila prst na svoj topi nosek in dahnila: »Kaj, ko bi ga brz poslali v kemično čiščenje?«

»Toda to je vendar vilinski plašč, ki mu nobeno čiščenje ne more do živega,« je žalostno odmahnila kraljica.

Prefrignano se je spletična zasmejala: »Že vem, že vem, zamenjajmo ga s plaščem njego-vega veličanstva kralja! Potem ste rešenile!«

Grizelda je prestrašeno pogledala svojo spletično. Zopet jo je skrivnosten glas svaril pred prevaro. Toda Grizelda je majceno, maj-ceno stopila na opolzko pot, zdaj ji drsi in ah, ko bi vendar mogla čisto nazaj! A pot je tako vabljuvo gladka in lahka, da se kar nič več ne boji iti malce naprej.

Srce morda še neče, toda usta že govore: »Pojdi Rozamunda, hitro, hitro, to je edini iz-hod, da si rešim življenje in čast. Toda glej, da te kralj ne opazi!«

Spletična Rozamunda je skrila plašč v nedrje in že beži, hiti, preden jo more kralj-ica priklicati nazaj. Par minut in že je nazaj ter zmagoslavno vihti zamenjani plašč v roki.

Z občutkom slabe vesti in vendar olajšana je stopila Grizelda s plaščem pred visoko ko-vinsko zrcalo. En pogled vanj je že zadostoval, da ponovno zbledi in omahne. Žalost gre skozi njeno srce, ko mora priznati: »Tudi njegov plašč ima madež!«

Radovedno je pristopila spletična in se lahkomišelnost zasmejala: »Zares, tudi ta ima madež! Pa saj to je vendar predivno!«

»Predivno, praviš!« se je tedaj zares raz-srdila kraljica in si strgala izdajalski plašč z ramen, kajti le-ta ji je dovolj povedal o kra-ljevi nezvestobi.

»V tem primeru je pač divno,« je ponovila spletična. »Madeži so, kakor bi rekel kateri vaših učenjakov, kompenzirani. Madež na kra-ljevem plašču izbriše tudi vašo krivdo!«

»Toda, psst! Njegovo Veličanstvo prihaja! Bodite pametni!«

In medtem, ko je Rozamunda z globokim poklonom izginila, je vstopil kralj ves bled in s povešenim pogledom. Poljubil je svoji ženi roko, jo potegnil v temnejši kot sobe in dejal:

»Poslušaj Grizelda, moram se ti nekaj iz-povedati! Na mojem vilinskem plašču se je iz-pokazal grd madež. Ne zavedam se nobene krivde in vendar me strašno muči ta najdba. Dovoli vendar, da uničiva oba plašča, preden postane-ta motilca najnega zakonskega miru in naj-jine dosedanje sreče. Kaj so misli? Pene so in sanje! Kdo jih more krotiti, kadar se same od sebe prikradejo v možgane? Nikdo! Niti kralj ne! Ali naj naju torej misli ločijo in razdva-jajo?«

S pravo velikodušno kraljevsko kretnjo je vzela Grizelda svoj in soprogov plašč v roke in dejala: »Prav imaš, dragi prijatelj! Naj naju misli ne razdružijo. Kaj so misli? Pene so in sanje, kot si pravkar rekli! Le dejanja so res-nična, kaj moremo torej za misli in sanje?«

»Nič!« je zadovoljno dejal Severin, »zato nam tudi ni treba biti zanje odgovornim!«

Grizelda je zamahnila in vrgla plašča v ogenj, ki je gorel v kaminu. — — —

Mahoma je stala pred njima vila Radmila. Ena sama kretnja roke in že je ugasnil ogenj v kaminu in plašča sta nedotaknjena obvisela v njenih rokah. Jezno je dejala prestrašeni dvojici:

»Nesrečneža! Kako hitro vaju je speljalo zlo! In kako brz so vaju prevzele misli, ki so začetek zla! Kaj je pu vajinem preje, misel ali dejanje? Brez misli dejanja ni, kajti vsako dejanje se porodi najpreje v mislih. Misli, ki jih mislimo ob polni zavesti in zdravem ra-zumu, niso sanje in pene, za katere nismo krivi. V naši moči je, da ugonobimo vsako kal zle misli in v naši moči, da pospešimo še tako rahlo zamisel dobrega, da preide u dejanje. Za svoje misli smo prav tako odgovorni, kakor za svoja dejanja, da še bolj, ker so le-te izvor naših dejanj. Vajina nezvestoba v mislih je prav tako velik madež, kakor da sta bila nezvesta u dejanju. Z uničenjem plaščev sta hotela že vnaprej prikriti svoje nezvestobe v bodočnosti, ki pa sta si jih zamislila že kot dejanja.«

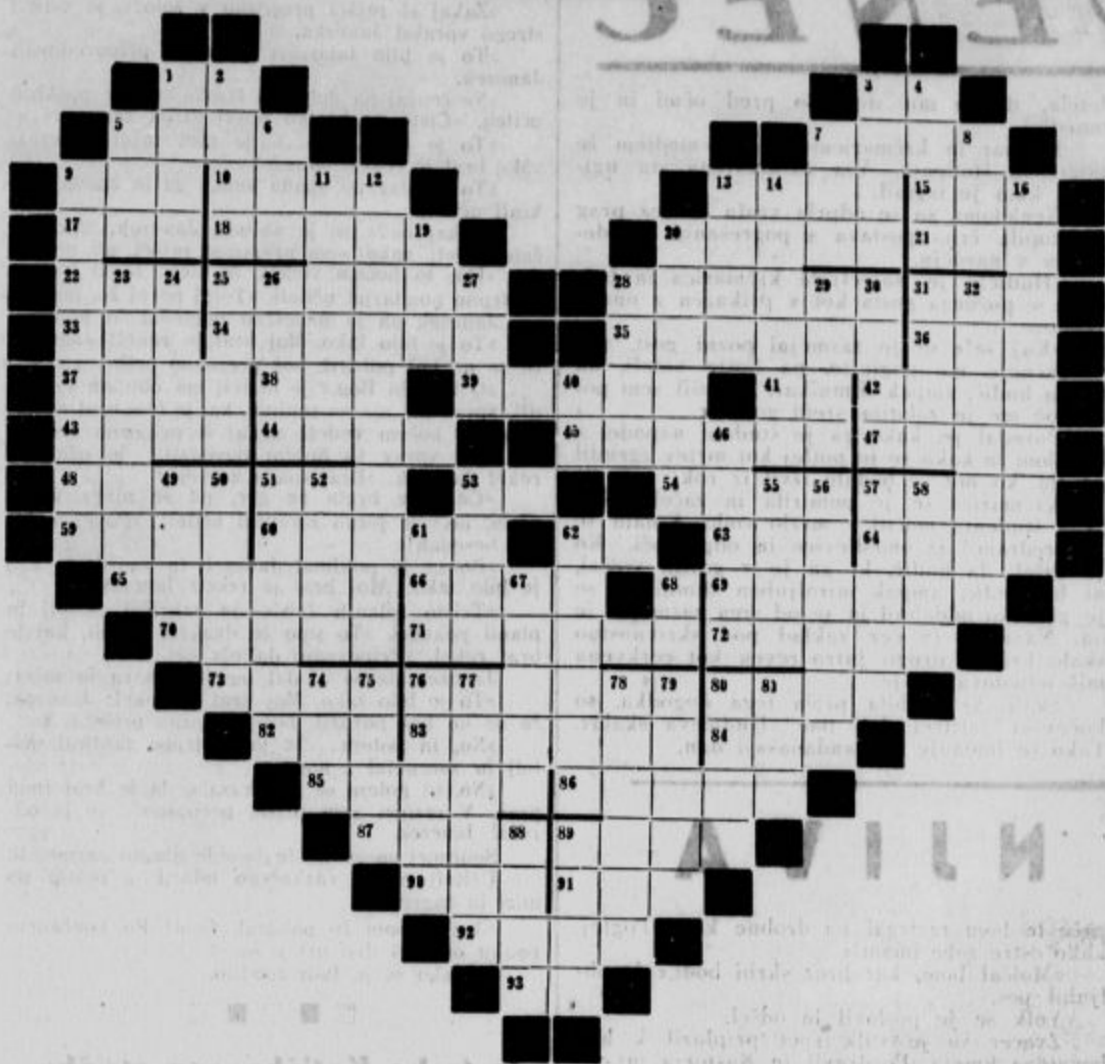
Dahnila je v plašča in vrnila vsakemu svo-jega in nadaljevala: »Plašča sta odslej neunič-ljiva! Nikoli, slišata, nikoli vaju ne bosta za-pustila in vaju bosta spremljala pri vseh va-jinih dejanjih. Vsak večer, ko bosta sama, bo-sta primorana pogledati svoja plašča. In čim več bo madežev na njih, tem dlje jih bosta morala opazovati. Sen bo bežal z vajinihi oči, nemir bo prevzemal vajino dušo in čim bolj se bosta utapljala v zlu, tem bolj bosta hrepnela po njem in ga obenem sovražila. Zato vama dam dober svet: Naj ostane pri tem prvem madežu, ki naj vaju svari pred nadaljnimi. V začetku se je lažje obrniti z napačne poti, kajti pozneje bi bilo mogoče prepoznati!«

Nato je vila Radmila izginila in pustila Grizeldo in Severina v globokem premišlje-vanju. (K. Rihar.)

Preprosta fiska kmečka hiša.

Križanka

Vodoravno: 1. Tretja oseba množine glagola biti. 3. Enota električnega upora. 5. Drugo ime za filmsko zvezdnico. 7. Strokovni izraz za glasbeno delo. 9. Letenje, polet. 10. Atenski kralj, ki je od žalosti nad domnevno izgubo sina skočil v morje, ki se od takrat po njem imenuje. 13. Žitni proizvod. 15. Del krogovga oboda, primitivno orožje. 17. Zemlja, prst. 18. Vrsta lahke bleščeče tkanine. 20. Mesna jed. 21. Žensko krstno ime. 22. Mehka gozdna rastlina. 25. Slovenski motoklistični dirkač sleteči Kranjec. 28. Majhna država na Apeninskem polotoku. 31. Industrijska rastlina. 33. Hrvaška reka, pritok Save. 34. Odprta kraška ognjišča. 35. Prebivalec največjega polotoka na svetu. 36. Tisto (kazalni zaimek). 37. Lepo, ljubko. 38. Tvor samostalnik od glagola kihiniti. 39. Zelo lepo žensko krstno ime. 41. Grška črka, polumer učrtanega kroga. 42. Tropski les — drevo. 43. Kraj ob Donavi pod Fruško goro. 44. Povesno slame, žita... 45. Tuj, dosti rabljen izraz za mejnik, občestni kamen. 47. Noč, svetlobno stanje, če spremeni naglas tudi osnovna misel. 48. Žensko krstno ime, grška boginja zmage. 51. Krajevno določilo, poziv nezaheljenim gostom. 53. Enica na igralni karti, stara rimska denarna enota. 54. Hlod, velik kos lesa. 57. Nebesni obok, okroglast strop. 59. Mesto in morje v Zapadni Aziji. 60. Kemična prvina, najstarejši član naše vladarske dinastije. 62. Časovni veznik. 63. Rimski pozdrav. 64. Reka v severovzhodni Aziji, beseda pomeni tudi brezdelna, nedelavna. 65. Gotski kralj, ki je pridrl v Italijo. 66. Slovenski kralj, beseda pomeni tudi »izključno lec. 69. Starostna nadloga, pljučna bolezen. 70. Lepo vedenje, bod-ton. 71. Graščinski podložnik. 72. Klic brezposelnih in lačnih. 73. Najmanjši delec snovi. 76. Planina v Zasavju. 80. Star slovenski ljudski izraz za ječo. 82. Drugi sklon besede pod 17. vodoravno. 83. Mamljiv, vplivajoč. 84. Stevnik. 85. Kraj pri Domžalah. 86. Operni spev, pesem; 87. Druga beseda za rodi, razširja se »moli«. 89. Domača priliznjena žival. 90. Zgoditve v nogometni igri. 91. Vrsta pesnitve, povečujoča pesem. 92. Upanje. 93. Glas pri smehu.

rečju, posedujejo, vsebujejo. 29. Plin, ki se mnogo uporablja v reklamne namene. 30. Kuhinjska začimba. 31. Predstojnik strojnega inštituta v Ljubljani. 32. Eksotična čvetlica. 40. Poštna kratica za priporočeno. 46. Ustanovitelj znane tovarne cikorijske. 49. Prevozno sredstvo, del voza. 50. Hrib pri Belgradu in poročevalska agencija. 51. Kovati železo (avtogenično). 52. Moško krstno ime. 53. Zapisek, letopis. 55. Član starega azijskega naroda. 56. Grška boginja maščevalka s kačami na glavi. 57. Če je človek gluhi, je brez... 58. Zamašek pri sodu. 61. Stran neba (mednarodna označba). 62. Izumirajoče prevozno sredstvo. 67. Messenetska opera. 68. Veznik. 74. Romunska reka, pritok Donave. 75. Bog vojne, planet. 76. Dragocena snov, ki je v kosteh. 77. Leposlovnih ponarejevalec, posnemovalc. 78. Češki pesnik. 79. Žensko krstno ime. 80. Del drevesa. 81. Osebnostni zaimek. 88. Mohamedanski bog. 89. Velemestna kraljica.

Rešitev križanke z dne 4. februarja

Vodoravno: 2. Polotočje. 10. Maček. 11. Berta. 13. Vidi. 14. Ave. 16. Zola. 17. Rel. 18. Verd. 22. Ili. 28. Reja. 26. Peronospora. 29. Moda. 30. Kedo. 32. Za. 33. Ki. 35. Pag. 37. Nin. 39. En. 40. Ta. 41. Rog. 42. Rak. 44. Adam. 46. Miki. 47. Salon. 49. Dukat. 51. Ana Karenina. 54. Bolan. 56. Liter. 58. Orada. 60. Opeka. 62. Ritem. 64. Dumma. 65. Skeli. 66. Ahaja. 68. Ravel. 70. Nanos. 72. Atena. 74. Trakt. 76. Golen. 78. Edgar. 80. Ali ne. 82. Drama. 83. Vijak. 84. Letak. 86. Edina. 96. Opava. 98. Lajež. 100. Sokot. 101. Vraže. 102. Klada. 104. Reka. 106. Trot. 108. Ata. 110. Zge. 111. Tika. 113. Tren. 114. Altar. 115. Jadra.

Navpično: 1. Rt. 2. Pad. 3. Oče. 4. Le. 5. Okarina. 6. Obelisk. 7. Ce. 8. JRZ. 9. Eta. 10. Mi. 12. Al. 15. Veto. 19. Ep. 20. Rem. 21. Drozg. 23. Rodin. 24. Ero. 25. Ja. 27. Oda. 28. Pek. 31. Opera. 34. Znaki. 36. Anoda. 38. Itaka. 42. Gala. 43. Riki. 45. Moka. 46. Muni. 47. Sabor. 48. Nana. 49. Delo. 50. Taras. 52. Norik. 53. Nekaj. 55. Latevi. 57. Teman. 59. Delen. 61. Puhar. 63. Milan. 64. Dante. 65. Sraga. 67. Astra. 69. Atoli. 71. Okama. 73. Elija. 75. Agata. 77. Enako. 79. Dreta. 81. Ekipa. 82. Dieto. 83. Vogel. 85. Karat. 87. Padar. 89. Povod. 91. Lijak. 93. Bakar. 95. Meža. 97. Polt. 99. Že. 100. SK. 101. Vrata. 103. Atena. 105. Eliil. 107. Oger. 109. Akt. 110. Zrd. 112. A.A. 113. Ta.

Dobernik in Štibernik sta se peljala v Ameriko. Doberniku je bilo strašno slabo, zviljal se je in zdihoval v svoji kabini. Pa vstopi Štibernik in pravi: »Vstani Luka, pojdi greva na krov, pravkar bomo srečali velik parnik.« Dobernik: »Kaj meni mar parnik, pridi mi povedat, kadar bomo srečali kako drevo.«

premisleka stavila na prvo številko. Koj nato je bila že vsa v igri.

Marki je nekaj časa razdvojen obstal pri njej. Že je hotel oditi in opazovati pri drugi mizi drugo igro, ki ga je bolj zanimala kot ruleta, pa ga je nagovoril znanec in se nekaj časa razgovarjal z njim. Ko se je slednjič poslovil od njega, je marki poiskal Elizabeto in je videl, da je tako zatopljena v igro, da je neopazno obstal za njo, ker ji ni hotel motiti njene zabave. Zamaknil se je v njen lepi obraz, čigar živahno beganje potez mu je povedalo, ali dobiva ali izgublja, ne da bi mu bilo treba pogledati na mizo.

Potem pa se mu je pogled počasi povsobil na njene roke in tedaj — se je nekaj v njem spremenilo v led. Te nad vse ljubljene roke, ki je mislil, da mu je njih izraz do najmanjšega drobca znan, so tuje roke, roke, ki jih brez dvoma še ni videl. Vpravi tisti hip, ko se njegov pogled povsobil nanje, se postavijo pokoncu kakor zverine, ki so pripravljene za naskok, — tako so pohlepne in grabeljive — in koj nato — krupir pravkar zakliče številko — se razklesnejo, desnica oblastno potrka po mizi, češ da njej pripada tisti denar. Ko ji denar s paličico porinejo, tedaj se iztegnejo prsti, ki se zadržijo brezkončni, ki so videti kakor dolge lovke pajka, in potegnejo denar k sebi, pa s tako kretanjno, ki se mu zastudi zaradi pohlepa po denarju.

Markija obide tak gnus, da začuti, kako mu izstopi mrzel pot iz vseh znojnic. Bog nebeški, le kje je imel doslej svoje oči? Le kako je mogel ljubiti in ljubkovati roke, ki izražajo v taki nesramnosti najnižjo grabeljivost? Tako

TEHNIKA

Ventili

Z ozirom na procese, ki se vršijo v avtomobilskem motorju (n pr. izgorjevanje bencina) in z ozirom na veliko hitrost vrtenja, je razumljivo, da mora material, ki je izpostavljen močnim mehničnim sunkom, pa tudi močnim termičnim obremenitvam, veliko prenesti. Ta okolnost se še poslabša, če pomislimo, da mora biti motor čim lažji in čim cenejši. Tako velikokrat pri kakovosti motorja ni važna zgolj njegova izdelava, ampak še v večji meri material, iz katerega je izdelan.

Najbolj kočljivi deli motorja so cilindri, v katerem se vršijo eksplozije, ki mora biti poleg tega dovolj odporen proti obrabi zaradi gibanja bata, bat sam, ležaji, gred motorja in ventili. Kakšnim nalogam mora pri takih delih kljubovati material, vidimo najlepše, če si ogleđamo delovanje izpušnega ventila.

Izpušni ventil je tisti, ki odpira izgorelim plinom pot iz cilindra v izpuh. Pri eksploziji nastopajo temperature okoli 1500 stopinj Celzija. Te temperature trajajo samo majhen čas, saj bi se drugače material, ki bi bil izpostavljen taki vročini, raztopil. Kljub temu, da ves prostor, v katerem plini izgorjevajo, izdatno hladimo, pa doseže povprečna temperatura v bencinskem motorju še vedno 500°C, in pri dieslovem motorju do 750°C.

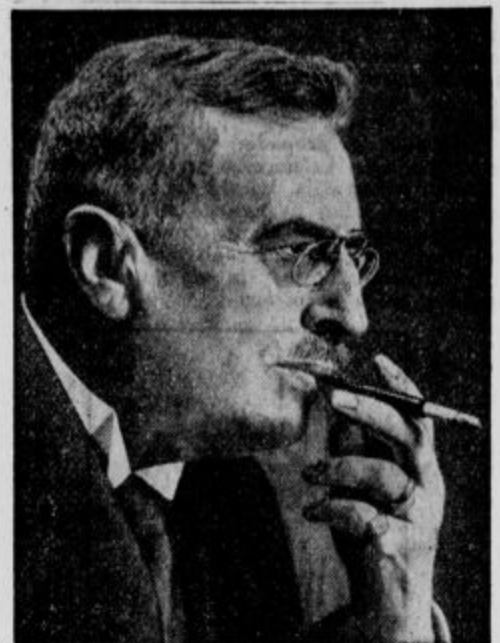
Izpušni ventil, ki spušča v izpuh pline zelo visoke temperature, je pri izgorjevanjih, ki sledijo pri motorjih zelo hitro drug drugemu (pri 4000 obratih v minuti ima štiraktinski motor okoli 33 eksplozij v vsaki sekundi), tako rekoč med obratom ves čas v močnem ognju.

Vtaknimo kos železa v ogenj, da se bo razžaril; če bomo poskušali tak žareč kos obdelovati (tolči ali kriviti), bomo videli, da je izgubil v primeri z mrzlim železom skoraj vso odpornost. Tudi ventil motorja je med obratom razgret do rdečega žaru, pa mora kljub temu ohraniti trdnost, da popolnoma nepropustno zapre prostor cilindra, v katerem vlada ob eksploziji pritisk 25 do 30 atmosfer pri bencinskem motorju, in do 70 atmosfer pri dieslovem motorju. Jasno je, da je pri tako neugodnih okoliščinah velike važnosti, kako bomo odvajali ventilu toploto, ki se prenaša nanj z razbeljenih plinov. Da mora biti ventil izdelan iz posebnega materiala, ki je dovolj odporen kljub neugodnim razmeram, je samo po sebi razumljivo, posebno, ekr tiči steblo ventila v dolnjem delu v vodilu, ki je lahko le slabo mazano in tako izpostavljen obrabi in povečanju toplote zaradi trenja.

Dandanes je izdelovanje ventilov že tako napredovalo, da so njih dimenzije omejene s posebnimi normami (pravili). Prvotno so izdelovali ventile tako, da so jih izstružili iz polnega kosa jekla, ali pa so iz enega kosa najprej skovali primerno obliko, ki so jo nato obdelali kakor je bilo potrebno. Prvi način je bil drag, ker je bila obdelava (veliko strožnja) draga in je šlo veliko materiala v izgubo.

Kovanje ventila pa je povzročilo, da je bila snov na robu, ki zapira prostor na sedežu ventila, neenakomerna, zaradi česar sta se ventil in sedež kmalu neenakomerno izrabila. Danes se izdelujejo ventili skoraj v vseh večjih tovarnah na poseben način, ki se je začel uveljavljati pred kakimi 15 leti, in ki mu pravijo matriciranje. Za določen ventil vzamejo najprej jekleno palico, ki je komaj nekaj desetink milimetra debelejša od premera stebila izgotovljenega ventila. V posebnem stroju se ta palica na enem koncu segreje in stroj skuje iz materiala palice nekako hruskasto glavo, katere prostornina odgovarja natančno prostornini dogotovljene glave ventila. Nato pride ventil pod močno prešo, ki mu hruskasto glavo skuje v zahtevano obliko. Na ta način se dobi enakomerno porazdeljen material. Ventil sam pa se samo še na površini obdela.

Pri motorjih, kjer so ventili termično posebno izpostavljeni, pa uporabljajo danes votle ventile, ki imajo znotraj posebno maso, da toplota iz glave hitro odvaža navzdol na steblo ventila in odtdo na steno. Kot material za ventile se uporabljajo posebna jekla, ki tudi v razžarjenem stanju ne izgubijo svoje trdnosti. Vrsta takega jekla, ki ga uporabljajo v Ameriki za avtomobilske motorje, vsebuje 16 odstotkov kroma (tako imenovano »silchrom« jeklo), za avijonske motorje pa se uporabljajo jekla, ki imajo do 60 odstotkov kroma v sebi.

Slavni švedski raziskovalec Sven Hedén je izpolnil 75. leto.

Šah

Dr. Euwe — Keres

Slovenska šahovska zveza je pred kratkim pod vodstvom njenega podpredsednika g. Bizjaka pozvala včlanjene klube na medkлубsko tekmovanje za prvenstvo zveze, ki je redna zvezina prireditelj. Klubi so razdeljeni v Ljubljansko, Celjsko in Mariborsko skupino, kakor so bili tudi v prejšnjih tekmovaljih. Najmočnejša je Ljubljanska skupina, v kateri bodo klubi tekmovali v dveh razredih. V prvem razredu so Ljubljanski šahovski klub s prvim in drugim moštvom, Centralni šahov. klub s prvim in drugim moštvom in šah. klub Triglav. V tem razredu bo najbrž tekma najostrejša in najzanimivejša, ker edino Centralni šah. klub osporava Ljubljanskemu šah. klubu prvenstvo in je pričakovati ostre konkurence. Zelo verjetno bo iz tega razreda tudi končni prvak. Od ostalih klubov bo konkuriral za zvezino prvenstvo seveda tudi Celjski šah. klub, ki je bil lansko leto prvak. V Mariboru je šahovsko življenje šele zadnje čase postalo živahnejše in njegova sedanja šahovska moč ni znana. To zvezino medkлубsko tekmovanje je za naše šahovsko življenje zelo važna prireditelj, ker sili klube k živahnejšemu udeleževanju in pomaga k večjemu pregledu našega šaha. Po tem tekmovalju si bo šele mogla zveza ustvariti točnejšo sliko o našem šahovskem življenju in bo vedela, kje bo treba naše šahovsko življenje v prvi vrsti dvigniti. Pričakovati je, da se bodo klubi vabilu k tekmam v čim večjem številu odzvali in s tem podprli zvezo pri njenem delu. Tekmovanje se bo pričelo 18. febr. in bo predvidoma zaključeno šele v mesecu maju.

Iz matcha z Euwejem prinašamo danes 7. partijo, v kateri je Keres izgubil zaradi hude napake v časovni stiski.

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. Lf1—b5, a7—a6; 4. Lb5—a4, Sg8—f6; 5. 0—0, Lf8—e7 (Euwe raje igra na tem mestu Sf6×e4, kar vodi do bolj odprte igre); 6. Tf1—e1, b7—b5; 7. La4—b5, d7—d6; 8. c2—c3, 0—0; 9. d2—d4 (verjetno je dopustitev vezave belega konja z Le8—g4 za belega toliko neprijetna, da je boljše igrati najprej h2—h3); Le8—g4; 10. d4—d5 (beli nima boljšega), Sc6—a5; 11. Lb5—c2, c7—c6 (črni takoj napade belo središče in doseže tako dobro igro); 12. d5×c6, Sa5×c6; 13. Sb1—d2, b5—b4; 14. Le2—a4 (igra postane zdaj zelo zapletena), Ta8—c8; 15. La4×c6, b4×c3! (sicer bi črni izgubil kmeta); 16. Le6—b7, c5×d2; 17. Lc1×d2, Te8—b8; 18. Lb7—a6, d6—d5! (črni mora napasti v središču takoj, ker bi po T×h2 beli igral La6—c4 in črni bi imel težko igro); 19. La6—c2 (na e4×d5 bi sledilo e5—e4 z močnim napadom), Lg4×f5; 20. g2×f3 (slabše je L×f3 zaradi d×e4 itd.), Le7—c5; 21. Ta1—b1, d5×e4; 22. Ld2—c3! (Euwe se brani zelo previdno. Po f×e4 S×e4 bi bil črni napad zelo močan), Le5—d4; 23. Le5×d4, e5×d4; 24. Le2—f1, Dd8—d5; 25. f5×e4, Sf6×e4; 26. Dd1—f5, f7—f5; 27. b2—b3, Dd5—a8 (grozi Se4—d2); 28. a2—a4, Tb8—b6 (na Se4—d2 bi sedaj sledilo D×a8, T×a8, Lg2 in beli je vse ubranil); 29. Tb1—d1, Da8—a5 (to je težka napaka, po kateri je črni takoj izgubljen. Potrebno je bilo Tb6—g6+ in beli mora igrati Lf1—e2, ker na Kg1—h1 sledi Se4—f2 mat); 30. Lf1—c4+ in črni se je vdal, ker izgubi konja e4 brez vsakega nadomestila.

Zahtevajte povsod naš list!

ROKE

Bilo je v Ženevi, ob priliki ene prvih sej Društva narodov, ko se je diplomat starega plemiškega rodu blazno zaljubil v mlado vdovo, ki je bila tudi iz take rodbine kot on.

Ta osem in dvajsetletni marki ni bil nikakršen novinec v ljubezni in je bil tudi vaju svoja čustva razporediti. Dobro se je zavedal, da se v to vdovo ni zagledal zaradi njene izredne lepote, marveč zaradi njenih rok, ki se je vanje na prvi pogled zaljubil Zakaj, še nikdar prej ni bil videl takšnih izrazitih živih rok, ki so bile kot alabaster in so imele dolge, ozke prste. Kadarkoli jih je pogledal, je občutil, kakor bi se bil v njih sam Bog razodel kot kipar, ko jih je bil ustvaril, saj jih nobena človeška domišljija ni mogla bolj dovršeno izoblikovati. In ker je bil marki že od nekdaj zaverovan v proučevanje rok in jih je že zmeraj delil na prijetne in neprijetne, na govoreče in brezizrazne, da celo na dobre in hudobne roke, je bilo kar razumljivo, da ga je povsem prevzel čar teh rok in njihove lastnice.

Nekoč zvečer — takrat sta že nekaj tednov poznala drug drugega in se v najlepši skladnosti sporazumevala — sta šla v igralno dvorano in sta nekaj časa opazovala igre pri ruleti. »Tudi jaz bi igrala,« je mahoma vzkliznila Elizabeta, in čeprav se njemu njena želja ni zazdelo čudna, mu je vendar nekaj zoprnega spozlelo v dušo, in kakor da bi ga obšla slutnja o nekakšnih hudih posledicah. A še preden je utegnil kaj odgovoriti, je Elizabeta že kupila igralne znamke za vsoto, ki se ji je zaradi višine na vso moč začudil, in je brez

svojega življenja zaradi same domišljije? Če si je v duhu predstavljal njen angeliški obraz, se mu je zazdelo nemogoče, da je ta obraz Madone last iste ženske, ki so bile njene tudi tiste roke, katere so mu razodele nekaj zločinškega, čeprav so bile lepe kakor roke Giottovih angelov. In večkrat ponoči, ko je napol v sanjah obupno zahrepenel po njej, je nenadoma začutil, kako se mu bližajo dolgi, skrivljeni, pajku slični prsti, tako da je planil kvišku. Podnevi ga je pekla ves, češ da je storil krivico, ki je ni moči popraviti, sam sebi in človeku, katerega ni videl nikdar drugače ko v dobroti. Čez več let nato so se mu zdeli tisti dnevi v Ženevi nekaj najlepšega, karkoli je sploh mogel doživeti. Večkrat je tudi skušal, da bi se z Elizabeto pobotal. Vendar ni dobil nobenega odgovora na svoja pisma, in sprevlel je, da je to žensko preveč užalil in da mu ni mogla nikoli odpustiti. Ko je pa njegovo poslednje pismo prišlo nazaj kot nedostavljeno se je moral sprijazniti s tem, da je zanj izginila in da je bilo njeno bistvo zanj skrivnost, katere uganka mu je do konca dni grenila življenje.

Mogoče bi bil rešen trpljenja, če bi bil slutil, da se je čez pičlo leto po njegovem begu iz Ženeve vršil v tuji državi proces, ki je v zasebnih krogih vzbujal velikansko pozornost. Gospa iz najdoličnejše družbe je svojo staro teto tako dolgo davila z rokami za vrat, dokler ni ta v smrtni grozi podpisala oporoko njej v prid. Proces se je vršil za zaprtimi vrati, in ime zločinke ni prišlo v javnost. Toda ko je obdolženca stopila v sodno dvorano, se je sodnik tako zmedel, da je preteklo nekaj sekund, preden je sploh mogel spregovoriti.

(Tilda Kriesl.)

MLADI SLOVENEK

To je bilo tako

»Zakaj si prišel prepozno v šolo?« je učitelj strogo vprašal Janezka.

»To je bilo tako...« je začel pripovedovati Janezek.

»Ne čenčaj na dolgo in široko,« ga je prekinil učitelj. »Čisto na kratko povej vzrok zamude.«

»To je bilo tako...« je spet začel Janezek.

»Moj brat je rekel: Janezek...«

»To vendar ne spada sem,« ga je znova prekinil učitelj.

»Zakaj ne?« se je začudil Janezek. »Saj hočete vedeti, zakaj sem prepozno prišel, ali ne?«

»Da, to hočem vedeti, in sicer samo to,« je nestržno poudarjal učitelj. »Torej povej že, povej!«

Janezek ga je nedolžno pogledal in ponovil: »To je bilo tako. Moj brat je rekel: Janezek, če se ne boš požuril, boš prepozno prišel...«

»O ti ljubi Bog,« je učitelj ves obupan vzkliznil, »prav nič me ne zanima, kaj je tvoj brat rekel; samo to hočem vedeti, zakaj si pripročno prišel.«

»Saj prav to hočem povedati,« je užaljeno rekel Janezek. »Brat spada zraven.«

»Če brez brata ne gre, pa še njega vpleti vmes, no,« je jezno zarenčal učitelj. »Povej v nekaj besedah!«

»Bom,« je pokimal Janezek in zadržal: »To je bilo tako: Moj brat je rekel: Janezek...«

»Tristo zelenih žabic je zakričal učitelj in planil pokonci. »To smo že dvakrat slišali, kaj je brat rekel.« Pripoveduj dalje!

Janezek pa se ni dal ugnati. Znova je začel: »To je bilo tako. Moj brat je rekel: Janezek, če se ne boš požuril, boš prepozno prišel...«

»No, in potem...?« je nestržno zaklical učitelj in zacepetal z nogo.

»No, in potem se je izkazalo, da je brat imel prav. V resnici sem prišel prepozno!« se je odrezal Janezek.

Součenci so se na te besede glasno zasmeli. Učitelj pa je razkačeno udaril s pestjo po mizi in zagrmel:

»Jaz ti bom že pokazal, falot! Po končanem pouku ostaneš dve uri v šoli.«

In tako se je tudi zgodilo.

Ptiček

Sredi tihe gmajnice droben ptiček poje:
»Kje so, kje so pesmice radostne zdaj moje?«

Pa prižvižga vetrček in se ponorčuje:
»Jaz sem jih ukradel in jih prodal na tujec!»

Sredi tihe gmajnice droben ptiček poje:
»Vrni, joj mi, pesmice! Vetrček jih noče!»

M. Kunčič:

Hudičeva skala v Kočevju

Nekoč je po kočevski deželi romal reven študent. Pot ga je vodila zdaj čez prostrano polje, zdaj skozi samotni gozd. Pa mu še mar ni bilo strahov. Veselo je žvižgal in pel.

Ko ti tako lahkini nog roma za nosom, mu nenadoma prilomasti nasproti velik medved. Gotovo je bil lačen, požeruh, in si je hotel s svežim mesom potlačiti godrnjajoči želodec.

Študent se je kosmatinec krepko postavil po robu. Udrihal je po njem s palico, da je kar pokalo. A s tem je lačno mrcino še bolj razdražil. Nemilo je zasadil svoje ostre kremplje v njegovo ramo. Študent je imel še toliko moči, da je pobral šila in kopita ter jo ucvrl čez drn in strn.

Ves blede in prepaden je prišel do bližnje krčme. Oče krčmar in mati krčmarica sta se močno prestrašila, ko sta tako na lepem zagledala pred seboj neznanega mladeniča z razmršenimi lasmi, razcefrano obleko in krvavečo rano. Na hitro sta mu rano izmila z žganjem in ga obvezala. Potlej sta mu gostoljubno porogla z jedjo in pijačo.

»Kaj pa se je prav za prav zgodilo?« je povprašal oče krčmar, ko se je študent za silo okrepčal in se opomogel od strahu.

»Velik medved me je napadel,« je povedal. »Pošteno me je šavnil. Če ne bi imel tako urnih nog, mu ne bi mogel uiti.«

Krčmarica se je zamislila in resno odkimala z glavo.

»Nak, to pa že ni bil medved,« je rekla. »Veste, po tem gozdu se klatijo hudobni duhovi in počenjajo svoje norčije. Včasih se ta ali oni duh spremeni v žival in straši ljudi. Tudi vaš medved je bil takšen duh. Ali ste opazili medvedje gozda veliko skalo? Pod skalo je široka votlina, v votlini pa prebiva sam bog-nasvaruj. Stari ljudje vedo povedati, da čuva zaklad, ki je tam skrit.«

Na te besede se je krčmarica pokrivala in pobožno vzdihnila:

»Bog in ta sveti božji križ naj nas varujeta hudobnih duhov!«

Študent ni rekel ne bev ne mev. Na tihem pa je sklenil: »Ta zaklad moram poiskati!«

Ko se je stemnilo, se je neopazno zmuznil

iz krčme in jo mahnil naravnost v gozd. Na nebu je sijal lunin ščip in mu s svojo revno leščerbo kazal pot. Kraj, kjer leži skrivnostna skala s hudičevim zakladom, mu je krčmarica tako natančno opisala, da ga ni mogel zgrešiti.

Hodil je in hodil ter bistro gledal okoli sebe, da ga ne bi spet kakšna krvooločna zverina presenetila. Suhljad je zamolklo hreščala pod njegovimi nogami. Zategel glas sove mu je zdaj pa zdaj jeknil na uho. Drugače je bilo tiho vse. Tako čudno tiho, kakor da bi bil ves gozd zaklet. Najmanjšega šuma ni bilo slišati v vrhovih dreves. Bog ve, ali ni tudi veter nekje v varnem zatišju zadremal?

Obrisi skrivnostne skale so mu zdajci ostro zastrleli nasproti. Ležala je sredi gostega grmičevja in širokih bukovi debel. Študent je obstal, pridržal sapo in prisluhnil. Gluha tema je vladala naokrog. Po prstih se je splazil dalje.

Ze je bil tik skale, že je hotel tipajoč najti vhod v votlino. Tedaj ga je obšla mrščavica. Izta stoletnega bukovega debela se je izmotala črna postava in se mu bližala. Študent ni utegnil premišljevat, kako in kaj. Bliskovito je potegnil izza pasu majhno bodalo in se zaglal v prikazen. A preden je zamahnil, ga je prikazen tako trdo zgrabila za roko, da je od bolečine zaječal. Bodalo mu je zdrknilo iz pesti in padlo na tla. Takšna groza ga je spre-

letela, da se mu stemnilo pred očmi in je omedlel.

Krčmar in krčmarica sta bila medtem že pogrešila študenta. Vsa zaskrbljena sta ugibala, kam je izginil.

Nenadoma so se odprla vrata in čez prag je stopila črna postava s pogrešanim mladeničem v naročju.

»Hudič!« je zaječala krčmarica in bolščala v poznega gosta kot v prikazen z onega sveta.

»Kaj šel!« se je zasmel pozni gost. »Le natančneje me pogledajte, pa boste videli, da nisem hudič, ampak dimnikar. Izgredil sem pot in noč me je zalotila sredi gozda.«

Povedal je, kako ga je študent napadel z bodalom in kako se je potlej kot mrtev zgrudil na tla, ko mu je bodalo izvilo iz rok.

Krčmarica se je pomirila in začela ubogega študenta močiti z mrzlo vodo. Kmalu se je predramil iz omedlevice in odprl oči. Ko je slišal, da hudič, ki ga je v gozdu srečal, ni bil hudič, ampak miroljuben dimnikar, se je globoko oddahnil in se od srca zasmel na on. Napravil je čez zaklad pod skrivnostno skalo križ in drugo jutro reven kot cerkvena miš odstopoval dalje.

Skali, ki je bila priča tega dogodka, so kočevski šaljevci dali ime »Hudičeva skala«. Tako se imenuje še dandanašnji dan.

MLADANJIVA

Zima odhaja

Starka zima, beži v kraj!
Vsi smo te že sili zdaj:
dosti bila dolga si,
Beži, več te treba ni!

Res, da tudi zima ti
dosti imaš lepih dni,
ali lepša je pomlad,
polna je mladostnih nad.

Jožef Mihelič, Dobrava pri Kropi.

Slovo od sestre

Vijolice opojno so dehtele,
trosile med bolnike diš pomladi.
Mehkó so tvoje ustnice drhtele,
drhtele v nemi, sladki nadi.

Rokó sem drobno ti podala
in zrla v temno tjo oko.
Prav vso bridkost sem občutila,
ki vtisne v dušo jo slovo.

Kdaj je med naju smrt stopila
in vzgala nama svoj pečat?
Strmim zdaj v Vardarja valove —
leden vihar gre preko trat...

Olgića Kurétova, Kosovska Mitrovica.

Volk in pes

(Basen.)

Volk je postal hudo lačen. Premišljeval je, kje in kako bi dobil pečenke. V glavo mu je šinilo, da živi v bližini bogat kmet, ki ima psa. Z njim bi se dalo dobro spoprijateljiti.

Odšel je v vas in rekel psu:

»Dragi Kastor, bodi poslej moj prijatelj! Kadar bom jaz kaj ukradel, ne pravi tega nikomur, kadar boš pa ti kaj ukradel, pa tudi jaz tega ne bom povedal nikomur. Že nočuj pridem k tvojemu gospodarju, da si privoščim kakšnega pujsa. Le glej, da boš molčal, dra-

gače te bom raztrgal na drobne kose. Pogledaj, kako ostre zobe imam!«

»Molčal bom, kar brez skrbi bodi,« je obljubil pes.

Volk se je poslovil in odšel. Zvečer se je volk spet priplazil k hiši bogatega kmeta. Pozdravil je Kastorja in odšel v svinjak, kjer je začel mesariti prašiče. Prašiči so začeli glasno kruliti. Kastor je divje zalajal pred vrati. Ljudje v hiši so se zbudili in hitro stekli v svinjak. Ko so zagledali volka, so začeli neumljeno tolči po njem. Volk pa je nazadnje vendarle usel. Skril se je za ograjo in ododond oprezoval. Ko je zagledal Kastorja na pragu, je z onemoglim glasom zaklical:

»Jaz ti že pokažem! Čez tri dni pridem z veliko vojsko, kar pripravi se!«

To rekoč, je volk odšel v gozd in začel iskati pomagačev. Naprosil je divjega merjasa, medveda in zvito lisico.

Tudi Kastor se je pripravil na boj. Naprosil je mačka, racmana in gosaka, naj mu pomagajo volka in njegovo vojsko pobiti.

Napočil je dan boja. Volk je pridrvel s svojo vojsko pod hrast in rekel:

»Ti, merjasec, skrij se pod tale kup hrastove stelje. Vidva, medved in lisica, pa splezajta na hrast, da bosta videla, kdaj se bo bližal sovražnik. Jaz se skrijem za onile grm.«

Medtem se je že približal Kastor s svojo vojsko. Sprejaj je kot poveljni stopal sam, za njim maček z zavihanim repom, za mačkom pa sta koracala racman in gosak.

Ko je lisica videla močno armado, je zaječala:

»Sovražnik se bliža! Prasec je molelo uho iz listja. Na uho je sedla muha. Prasec je pomagal z uhljem, da bi muho odgnal. To je opazil maček. Misli je, da je miška. Skočil je tja in pograbil uho. Tedaj je prasec puhnol kvišku in zbežal.

Maček se je prestrašil in skočil na hrast. Medved in lisica sta od strahu padla na zemljo in jo odkurila v gozd. Ko je volk za grmom to videl, je še sam pokazal pete.

Kastorjeva vojska se je zmagoslavno vrnila na domače dvorišče.

Božidar Žnidaršič, Zamušani pri Moškanjih.

Iz torbe Kotičkovega strička

P. M., dijak, Maribor. — Označba »poet« za pesnika se Ti gotovo zdi hudó gosposka in imenitna, zato v svojem pismu nikjer ne omenjaš pesnika, ampak vsekoli samo poeta, ali z drugimi besedami — sebe. Saj bi Ti verjel, da si res poet, če ne bi svojemu pismu priložil tudi nekaj pesmi, ki si niso s poezijo prav nič v sorodu. Pa me navrh še prosiš, naj izrečem svojo sodbo o njih, češ: »Saj vem, da bo ugodna!« Od hudimana si mi samozavesten. Kar preveč samozavesten za svoja leta. No, če na vsak način hočeš, da »izrečem svojo sodbo, jo pa bom. Poslušaj! — V eni izmed priljubljenih pesmi opevaš kolone in sporeča vesoljnemu svetu velevažno vest, da si zadnjič kar tri klobase krvavice za večerjo pojedel. Ta pesem je vsekakor najboljša. Iz nje je razvidno, da dober poet sicer nikoli ne boš, pač pa utegneš postati na vso moč dober — poe-jed. Tudi to je nekaj vredno! Zahvali Boga, da imaš tako zdrav želodec; jaz ga nimam. Boljše je biti pojed z zdravim želodcem kot poet z bolnim.

Pa brez zamere in lep pozdrav!

UGANKE
Kdo išče, česar nihče ni izgubil?
(Lovec divjadi)

Pozimi se me boje, poleti pa vsi me časte — kdo sem?
(Senc.)

Majhno je kot luščina, a dražje kot graščina — kaj je to?
(Ok.)

Mirko Kunčič:

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

20.

Kako je nastala dovška cerkev

(Legenda)

Stoji, stoji bela cerkva na vzvišenem prostoru sredi dovškega polja. Kakor stara, častitljiva božjepotnica, ki ima dolgo romanje za seboj, stoji in vsa zamaknjena strmi v dolino, kjer so kot pisani kamenčki nakupčkane mojstranske hiše. In še dalje, čez Grančiče in Črno goro, proti jugu, kamor je božja roka položila veličastno skupino sivih snežnikov, hiti njen pogled. Triglav, kralj Juljskih Alp, ji kot nema priča stoletij, ki so mimo njega šla, kima v pozdrav. Sonce, ta neprekosljivi umetniški božji, ji z zlatim čopičem barva škodljivo streho. Sava Dolinka ji izpod vzočja dovških njiv šepeta sladke spomine; njim pa, pastirjem božjim, ki so tod duše pasli in jih že zdavnaj ni več, šumi pokojno uspavanko v tihih nočeh. Stiranjšaj jih je bilo doslej, nekaj več kot apostolov Jezusovih, petnajstemu pa so farani z zlatimi črkami v marmornato ploščo vklosali:

VSAKO JUTRO V ZARJI NOVI
NAŠI ZAZARE VRHOVI,
GLEDAJO, KDAJ PRIDEŠ SPET,
KI SI BIL JIM VARIH SVET:
NAŠ TRIGLAVSKI KRALJ MATJAŽ,
ŽUPNIK Z DOVJEGA — ALJAŽ.

Daleč nazaj v zgodovino sega ljubka legenda o farni cerkvi sv. Mihaela sredi polja, sredi prelepega dovškega polja.

Tiste čase, ko so prvi priseljenci začeli krčiti in trebiti neprodorne goščave pod Borovljami,

Vrtáškim vrhom in Mežákljo, ni bilo v širokem pasu naokrog božjega hrama. Več sto očenašev hodó so morali verniki premeriti, če so hoteli poslušati božjo besedo in biti deležni milosti svete daritve. Prav tja na Róđine so poletji in pozimi, ob hudi uri in snežnih zametih vozili tiste, ki jih je bela žena smrt pokosila. Róđine pri Zabreznici so bile takrat, tako vé povedati staro usno izročilo, edina božja njiva, edino grobišče za vso gorensko dolino.

V tej dušni stiski so dovški kočarji sklenili, da si postavijo svojo cerkvo. Dolgo so iskali pravi prostor zanjo. Ponekod se jim je zdel preamoten, ponekod prestrm in preveč izpostavljen viharju. Beseda je dala besedo in zedinili so se nazadnje, da postavijo cerkev sredi Govóčevega vrta, ki tik pred nosom nove dovške šole leži.

Navozilo so les, apno in kamenje, začeli so kopat in poiagati temelje. A kakor da bi jim Bog odrekel svoj blagoslov: delo jim kar ni šlo izpod rok. Nagajalo jim je vreme, pestila jih je bolezen in še hudobni duhovi so jim menda v škodo hodili.

Pa je nekega dne od nekd priletel droben golobček. Suho svetlično bilko je držal v kljunčku in bel je bil kot sneg. Prav nizko nad glavami zidarjev in tesarjev je krožil in tako skrivnostno se je védel, kakor da bi jim hotel nekaj zaupnega povedati.

Zidarji in tesarji so odložili orodje, zasenčili so si oči in začudeno strmeli v zrak.

»Izgubil se je in zdaj ne vé kam,« je menil star tesar s košato brado in ukripljenim hrbotom.

Mlad zidar, z miščastimi ramami in lopatastimi dlanmi, pa se je pošalil:

»Gneздо bi si rad spletel pod streho nove cerkve, pa nas je prišel priganjat, ker se mu mudi,

Če bi znal govoriti, bi nam zaklical: Pohitite, lenobe lene, pohitite!«

»Opletaš z jezikom kot furman z bičem. Ne stresaj vendar takšnih!« ga je posvaril tršat očanec, ki je s težkim batom kamenje drobil. Hudó resen je bil njegov obraz in čudno zamišljene so bile njegove oči. Kakor samemu sebi je mrmrajoč dodal: »Vendar se mi zdi, vse se mi tako zdi, da ta golob ni navaden golob.«

»I, kaj pa naj bi bil? Nemara sveti Duh?« se je široko zasmel prešerni mladec in pomežiknil tovarišem, češ: Ali ga luna trka!

»Beseda je v eter; tebi iz ust, meni mimo ušes. A včasih tudi slepa kura zrno najde,« ga je z modrim pregovorom izpodrél očanec in mu s pridigariskim glasom navrgel zlat nauk: »Mladec, kakor si burjast in klamast, ne pozabi: Vsako našo stopinjo čuje Bog!«

Mladec pa je še kar naprej v veselem smehu kazal zdrave zobe in sitno rinil vanj. Ne tolikanj iz hudobije, kolikor iz mladostne neugnanosti. Nagajivo je zaploskal in zavpil:

»Čujte, ljudje božji, čujte! Mojster Kočjanč spet pregovore iz rokava stresa. Pa nič ne pove, od kod ta njegova žlahtna modrost. Jaz pa vem: nadúdla se je od popotnega črnosolca, ki se je pod njegovo streho tepkovec napil.«

»Jaz pregovore, ti otrobe,« mu je milo za drago povrnil mojster Kočjanč. In je imel koj nov pregovor na jeziku: »Mladec, govóri, kar je res; stori, kar smeš; to sta dve stezi do nebes.«

Še bi se bila obdelavala izkušeni očanec in veterjaški fant, pa je zdajci nekaj čudovitega poseglo vmes.

Golobček, beli golobček se je oberoč spustil na očančovo ramo, položil svoje krempljčke nanjo in tam obsedel. Krotko je mojstra Kočjanča s svojimi milimi očesci pogledal, narahlo se je s kljunčkom dotaknil njegovih ust.

Zidarji in tesarji so ostrmeli in se vprašujoče spogledali. A preden so utegnili izreči besedo, eno samo besedo, je golobček odrefetal nazaj v zrak. Še kratko minuto je krillil nad Govóčevim vrhom, potlej pa je prav počasi odletel. Naravnost v ono smer, kjer cerkev sv. Mihaela stoji, je kot svetla točka zatonil.

»Božji migljaj!« se je svečano sprožilo mojstru Kočjanču iz grla in nekaj kot živo navdihnjenje mu je blisnilo iz oči.

»Čudno, res čudno,« so zidarji in tesarji mrmrali in majali z glavami vsevprek. Še obraz prešernega mlada se je kar na lepem zresnil.

Drugi dan je golobček spet priletel. In vse se je zgodilo natančno tako kot prvi dan: nekaj časa je krožil nad delavci, potlej se je spustil na očančovo ramo, krotko ga je pogledal z milimi očesci, narahlo se je s kljunčkom dotaknil njegovih ust. Ko pa se je dvignil nazaj v zrak, je mojstru Kočjanču rekel notranji glas: Vstani in pojdi za njim!

Mojster Kočjanč je vrgel bat od sebe in šel. Golobček je radostno frljal nad njegovo glavo in mu kazal pot.

Komaj za tri očenaše hodá je bila dolga ta pot. Sredi polja, sredi prelega dovškega polja je čudežni ptič zviška šinil navzdol in odložil svetlično bilko na tla. Očanec je stopil bliže in ni mogel verjeti svojim očem: dokajšen kupček bilk je že ležal tam; skrbno je bila vsaka bilka položena druga vrh druge, kakor da bi si golobček hotel splesti toplo gnezdo iz njih.

»Božji migljaj!« je pobožno ponovil mojster Kočjanč in se vrnil na Govóčev vrt, ves presunjen in tih.

In ko je golobček še tretjega dne priletel in storil, kakor je v spominu dovških faranov za vse večne čase zapisano, je mojster Kočjanč mogočno povzdignil svoj glas:

»Tako vam rečem, mladei in možje: božja volja je, da postavimo cerkev drugje! Sam Bog nam je poslal svojega sla in nam odkazal kraj.«

Popeljal je zidarje in tesarje s seboj, pokazal jim je bilke, skrbno položene na kupček — in glej, ta hip so živo verovali že vsi, da je bil golobček, ki je hodil k njim, sam sveti Duh.

»V ime božje, pa naj cerkve na tem kraju stojit!« so rekli in si zavihali rokave.

In jim je šlo po sreči vse, ker je sam Bog blagoslovil delo njihovih rok. Čez nekaj tednov osorej je nova cerkva že zrasla iz tal. Milo je zaklenkal v linah zvon in vabil vernike k molitvi. In milo klenka še dandanes — mrtvim v spomin, živim v opomin — in bo milo klenkal vse dotlej, dokler bo naš rod dva dragulja, dve svetinji v srcu hranil: jezik in vero svojih dedov.

Takšna je legenda o cerkvi sv. Mihaela sredi dovškega polja.

Družina

Mati se smehlja

Pet otrok sedi za mizo: to so deklice s trdimi kitičami in dečki z divjimi grivami. Oči se svetijo, lica so rdeča. Mati prinese ko-

silo na mizo. Glave se dvignejo, oči pogledajo v skledo.

»Le jejite!« pravi mati in vzame najmanjšega fantička v naročje. Na stečaj se odpirajo rdeča usteca.

Tišina je med jedci, le žlice žvenketajo mično melodijo. Z zdravim tekom srka petorica otrok toplo juho in požira mastne kose. Mati vsa srečna motri svojo deco.

»Zakaj pa ti ne ješ?« vpraša najstarejša deklica mater. Mati se smehlja, in otroci že vnaprej vedo, kaj bo mati odgovorila. Vsak dan pove isto: »Sem sita. Sem že v kuhinji jedla.«

Njene oči gledajo v daljavo, nekam izven hiše. Pogled postane prazen. Vendar se kmalu povrne k otrokom in se spet razvedri.

»Ali je dobro?«

»Pa še kako!«

»Hvala Bogu!«

In noben otrok ne opazi množico gub in gubic krog materinih oči in ust. Nihče ne vidi utrujenih, izgaranih rok, osivelih las, sključenega hrbta. Mogoče vse to vidijo, vendar tega ne opazijo. Saj so matere vse enake. Otroci občutijo le njih srce in najčistejšo ljubezen, kar je je na svetu.

Ko so nasičeni, ostane v skledi še malo jedi. Obrišejo si usteca in gredo.

»Kadar bom velik,« pravi fantiček, »boš morala ti same potice jesti, veš, mama!« Mati se vedro zasmeje.

»Ali se veselimi! Da le ne boš pozabil! Saj mati izlaska prehrani pet otrok, a pet otrok ne more prehraniti ene matere!«

Za hipec je vse tiho za mizo, saj otroci tega ne razumejo. Potem pa veselo planejo ven in skačejo krog hiše. Le mati obsedi sama v sobi, in poje ostanek iz sklede.

Mahoma pride fantek, ki je objubil potice, spet v sobo. Celu mu je namršeno. Zaskrbi ga objuba na potice. Široko se razkorači pred materjo in vpraša: »Ti, ali vsaka mati toliko poje?«

Detje bodi na zraku, a ne sme ga zebsti

Če je vreme tako slabo, da se otrok ne more zunaj igrati in počivati, je treba en- ali dvakrat na dan odpreti okno in sobo dobro prezračiti. Ko se soba zrači, bodi otrok toplo obločen. Ima naj volneno jopico in na nogah

volnene gamaše, ki jih je treba prav visoko kvišku potegniti. Če je pa vreme lepo, naj bo otrok zunaj, čeprav je hud mraz. Kadar otrok leži in spi, mora ležati prav v toplem. Mogoče imamo steklenico ogrevačo iz gumija, ki jo dajmo kam v voziček, na glavi pa naj ima kapuco. Ves naj bo v tako zvani spalni vreči, ki se zapenja na kovinasto zadrgo. Nato ga je treba pokriti še s pernico, voziček, ki ima streho dvignjeno, pa postavimo kam v zatišje.

Tako ima otrok dovolj svežega zraka. Bog varuj, da bi takega majhnega otroka začeli utrjevati v hudem mrazu! Otroku nima zadosti lastne toplote za take poskuse in izgubljeno toploto prav počasi nadomešča. Zatorej je treba otroka oblačiti zmeraj tako, da je primerno takratni temperaturi. Vendar oblekice ne smejo biti tesne in težke. Predvsem je treba skrbeti, da so noge in roke na toplem.

Kdaj piješ lipov čaj?

Pozimi naj bo lipovo cvetje zmeraj pri hiši. Lipov čaj je zdravilo zoper vsakovrstne prehlade. Predvsem ga pijemo takrat, če se hočemo spottiti. Lipov čaj je izvrstno zdravilo za kašelj, če so pljuča zasluzena, in če so bolečine v trebuhu in mehurju, kar večkrat izvira iz zasluzenih ledvij.

Kafra zoper nahod

Kdor ima nahod, naj se poskusi zdraviti s sopuhom od kafre. Napolniš lonec z vrelo vodo, stresiš vanjo žličko zdrobljene kafre, skloniš se nad lonec in vdihavaš sopuh z zaprtimi usti. To preprosto zdravilo pomaga celo takrat, ko nobena druga stvar ne zaleže.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Roke v mrazu

Pozimi, posebno v mrazu, postanejo roke rdeče, kar ni prav nič lepo videti. Da se to prepreči, ne smeš z mrzlimi rokami, ko prideš domov, takoj k topli peči ali razgretemu štedilniku, posebno še, če so roke vlažne. Ko spodnja pere ali sicer kaj opravlja z mrzlo vodo, si jih ne sme pogreti pri peči, ampak naj si jih ogreje tako, da jih drgne ali pa zavije v ruto.

Domáci vrt

Ali kaj mislimo na vrt?

Globoko tičimo še v snegu in kaže, da zime še ne bo konec. Ker ne moremo v vrt, dajmo pa doma nekoliko povrtnariti. Dela bomo našli dovolj v shrambi za vrtno orodje in druge vrtnarske potrebščine; v shrambi za semena je tudi še marsikaj narobe. Pogledati treba tudi v prezimovališče za sobne cvetlice in drugo okrasno rastlinje, ki smo ga umaknili čez zimo na varno.

Torej najprej vrtno orodje. Kos za kosem vzemimo v roke in pregledamo. Kar je pokvarjeno na stran, da bomo dali popraviti, ako sami tega ne zmremo. Kar manjka si zabeležimo in dokupimo. Nazadnje vse orodje temeljito osušimo, železne dele namažemo s kakšno maslo (vazelino), lesene dele pa popleskajmo z oljnatno barvo. To ni samo lepo, ampak na vse strani koristno. Kakršen delavec tako orodj, kakršno orodje, tako delo.

Kaj pa okna za tople grede? Pregledamo, če so okvirji še celi, če ne manjka tu ali tam kakšna šipa. Popravimo vse in prepleškajmo nazadnje okvirje z obeh strani dvakrat z oljnatno barvo. Tako uredimo in pripravimo samokoležice, razno posodje za ssetev, zabojčke, lončke, deže itd.

Čas setve se bliža. Pregledamo torej od prejšnjega leta ostalo vrtno semenje, preskusimo njegovo kalivost, kar manjka, dokupimo. Letos bo nemara trda za semena, zato je na mešu skrajna štedljivost. Prve setve bodo na tople grede. Ta prostor je pa najbrž še pod snegom. Mrzle nadloge se najlaže in najhitreje znebimo, ako potresemo sneg s sajami ali pepelom. Tudi z gredic na prostem, kjer bi radi najprej sejali, preženimo na ta način sneg.

Sedaj pogledamo pa še enkrat v shrambo z lončnicami in rastlinami v dežah! Najhujša sovražnika teh rastlin v prezimovališču sta prevelika toplota in preobila moča. Toplina nekaj stopinj nad ničlo (5-8° C) jim najbolj prija. Pri tej toplini se zelo dobro počutijo: olzander, evonimus, dracena, juka, muza Martini, nageljni, rožmarin, fukisije, pelargonije i dr. Rastline čez zimo ne smejo odganjati. Zato jih tudi prav po malem in previdno zalivamo. Ob lepih dneh, ko zunaj ne zmrzuje, shrambo zračimo.

Ljubitelji dalj (georgin) naj gomolje pregledajo in takoj odstranijo, ako je kaj gniloga. Tudi čebulice mečkov, gomolje begonij kan in drugih vrtnih rastlin, ki prezimujejo v obliki podzemeljskih delov, (gomoljav, korenin itd.), večkrat pregledajmo, da vsako kvarjenje pravočasno preprečimo.

Ali ste jeseni posadili v lončke kaj hijacintov in tulipanov? Te je treba postaviti na svetlo, ako

Finski otroci

(Iz poročila švicarskega lista.)

Gospa, ki se je udeležila evakuacije finskih otrok, nam piše iz Stockholma:

Vse se vrši tiho, brez nepotrebnih besed. Spravili smo skupaj najpotrebnejše stvari za malčke, poskrbeli listine, in popoldne tistega dne, ko so se odpeljali, so se vsi zbrali v kleti zavetišča v Helsínkih. Finski otroci so tihi in žilavi. Pri slovesu ni slišati ne glasu, ne kriki, ni videti nobene solze. Ko se je zmratilo, so vstopili v nerazsvetljen vlak. Pet do šest ur vožnje je bilo treba do 140 km oddaljenega mesta Abo.

Parnik, ki je imel prej lepo ime severnega vetra — zdaj so ime skrbno izpraskali z ladijskega oboda — čaka nerazsvetljen v mesečini kakor črna ogrodje, tiho in resno. Ne le otroci, tudi mi odrasli s trpkim občutkom stopamo po gugajočih se stopnicah. Kako bo potekla s to tiho ladjo naša usoda? Do Stockholma je dolga pot. Saj so še danes rdeči bombniki bombardirali pristanišče in tudi mesto Abo, in v dalji je še videti rdeče svetlikanje požara, ki ga še ni bilo moči pogasiti. Morje je polno ledu — ali bomo mogli do jutra doseči švedsko vodovje? Ali bo naše spremstvo parnika (konvoj) zadosti močno, da nas bo moglo varovati in rešiti, če bi se kaj pripetilo?

S seboj imamo 46 otrok, samih finskih otrok od šestih mesecev do osmega leta starosti. Le malo mater je zraven. Finske ženske nečesto zapustijo svoje domovine, ko je v nevarnosti. A malčki morajo biti rešeni. Saj je preveč grozno, da bi človek gledal, kako otroci mrjejo pod krogami strojnih rdečih letal. Matere morejo biti svojim možem in domovini laže v pomoč, če jih ne tare skrb in strah za njihove otroke.

Na parniku sprejemo otroke veselo švedske pomočnice. Otroci sedijo s stisnjenimi ustnicami, resnih oči in polni pričakovanja. Ti otroci, ki se njih očetje v polarnem snegu bijejo in zmagujejo, ki so sami šele šestletni tolikrat spremljali na smučeh svoje očete — kaj mislijo zdaj? Kaj se dogaja v njih trmastih, malih glavkah? Te otroke je lahko nadzorovati. Nobene jedi ne zavrnejo, nobene skodelice ne prevrnejo. Molčeji so, zakaj to, kar je zadelo njih, to, da so oče, mati in domovina kar za večnost izginili iz njih mladega življenja, to je treba še premisliti in preudariti. Ti otroci ne poznajo čustvenega jokanja in kričanja. Sedijo in molčijo. Temna ladja jih odnaša v negotovost, skozi sneg in led v sretnjšo, a tujo Švedsko.

K U H A

Cmoki iz divjačine

Za te cmoke moreš uporabiti sleherne vrste meso od divjačine. Meso odstrani od kosti in ga razreži z mesoreznicjo. Prav tako razreži dve žemlji in eno čebulo. Nato napravi iz pol litra mleka, dveh žlic moke in malo masti temno, gosto prežganje. V to daj meso, žemlje, eno jajce, nekaj muškata, obrabano lupino limone, nekaj žbic in brinjevih jagod. Z dvema, v vodo pomočenima žlicama izoblikuj cmoke, ki jih skuhaj v slani vodi in jih malo oprži na razbeljeni masti. Zraven daš v oblikah krompir in omako iz brusnic ali ribeza.

Obleka z okraskom

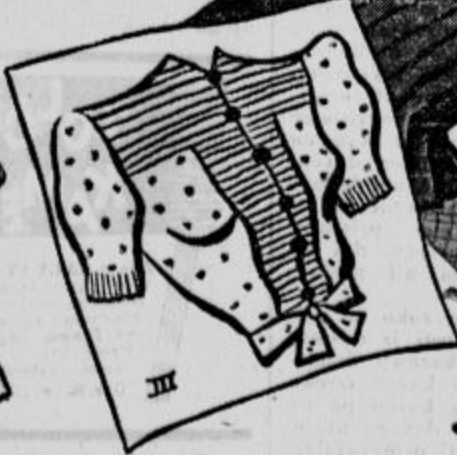
Obleka na sliki je iz zgibanega (plisirana) škrep žoržetac. Za riše iz tega blaga kupiš le 4 cm v dolžini 70 cm. Ko delaš, najprej razrežeš na dva enako velika dela, ki ju

ovijesh okrog prsta, ju spodaj sešiješ, zgoraj pa razčepiš, tako da je videti kot nageljnjev cvet. Oba cvetova daš na varnostno zaponko, kjer je pritrjena kovinasta ploščica, ki ima štiri luknjice, da skozi luknjice prisišješ cvetova (kakor pri gumbu).

Blago in pletenine skupaj

Letos je jako moderno, da je navadno blago v zvezi s pleteninami. Na pričujoči sliki je, na primer, prijetna obleka I, ki sestoji iz krila iz enostavnega volnena blaga in iz jopice, kjer sta sprednji del in ovrtnik spletena kockasto, hrbet in rokava pa progasto. Rokava sta iste barve kot krilo. — Moderni so tudi pleteni okraski in našivi in vprav ta moda nuja priliko, da moremo stare obleke in bluze prenoviti. — Na drugi skici je enobarvna, rjava obleka II., ki je dobila zlatorumene pletene rokave, ovrtnik in pas. Zlasti ta pas je novost, ki jo je moči zlasti s pridom uporabiti, če je obleka prekratka. — Na skici III. je modra bluza, ki ima pisan pleten vložek in prav taka zapestja. Obe pletenini sta spleteni v progah, in sicer sive, bele in modre barve. Seveda je treba za to primerno debele volne.

Šas domači zdravnik

M. P. L.: — Pred štirimi leti se vam je napravil tvor na spodnjem koncu križnice. Ker se vam je vedno ponavljal, ste si ga dali operirati. Rana se vam je zacelila, pa čez nekaj časa znova odprla. To se ponavlja zdaj že več let. Rana se zapira in odpira, iz nje se cedi gnoj.

Cudim se vam, kako morete leta in leta prenašati nadlogo s seboj, ne da bi ponovno vprašali zdravnika za svet! Fistulo imate. To je navadno ustničasta ali cevasta odprtina, od katere vodi v notranjost do stvari, ki je povzroča. Vzrok fistulam pa so bolezenska kotička ali pa tučki v telesu. Le če odpravimo vzrok, se fistule zacelijo. Obrnite se na kirurga. S preiskavo bo mogoče dognati, kaj je pri vas vzrok.

S. M.: Neozdravljivo nadohu imate. Bolehate že sedem let. Letos ste bili na orožnih vajah. Radi pogostih napadov so vas poslali domov. Napadi so zelo pogosti, zlasti če hitro hodite, tečete ali težko nosite. Vprašujete, če imate pravico zahtevati, da bi bili etalno nesposobni za vojaško službo. Če je pri nas za to bolezen kakšna posebna bolnišnica? Ali se lahko pričakujete, da popolnoma ozdravite. Stari ste 27 let.

Zglasite se na vojaškem krožju, kateremu pripadate. Tam vas bodo poslali na superrevizijski pregled. Komisija bo potem odločila. Specijalne bolnišnice za to bolezen pri nas ni. Bolezen je težko ozdravljiva. Upate pa lahko, da se vam bo bolezen z leti ublažila.

M. K.: — 25 let ste stari, visoki 182 cm, tehtate 79 kg. Pred letom in pol ste opazili, da se potite. Sprva ste mislili, da se potite radi vročine. Potite se pa tudi pozimi v mrazu. Potite se pa samo pod pazduho. Sli ste k zdravniku, ker vas je bolelo tudi za desno lopatico. Zdravnik ni našel nobenih bolezenskih sprememb. Potite se pa še neprestano, zadnjih 5 mesecev tako, da imate ves sukunjič premočen pod pazduho. Zadržite čase vas boli za pleči ko ustanete zjutraj. Občutek imate, kakor bi vas peklo. Tudi ste se v presledkih ponoči do desetkrat potili. Kadite do 15 cigaret dnevno. Ne pijete. Ne kajlitate, tudi ne pljujete kri. Bojite se, da ste bolni na pljučih.

Iz tega, kar ste napisali, ne morem trditi, da bi bili bolni na pljučih. Prav pa je, če se obrnete na strokovnjaka, ki vas bo tudi temeljito pregledal. Potenje, zlasti krajevno, pa je navadno od živčevja. V nekaterih primerih je zelo trdozvočno in mu je le težko priti do živega. Poskusite potrosati pazduhe z kininovim praškom ali pa s formalinovim cvetom. V prav trdozvočnih primerih pa je uspešno samo zdravljenje z rentgenovimi žarki. Zdravljenje pa se seveda ravna v prvi vrsti po vzrokih.

Z. M. K.: Dvainvajset let ste stari, poročeni. Ob mesecu imate hude bolečine, ki trajajo dva dni. Bolečine ob mesecu imajo številne in različne vzroke. Večkrat pa te bolečine minejo sčasoma same po sebi. Ker ne omenjate nobenih drugih znakov, sklepam, da ste zdravi. V novem stanju se bo tudi ta nadloga ublažila, če ne že popolnoma prešla.

S. F. L.: Na koncu pisma ste napisali: »Pozdravljiva vas izvržek slovenskega naroda«. Prijatelj pa ni tako hudo. Več nepravilnih korov vse vaše nadloge vam dela vaša razgrela domišljija. Z 20 leti vendar ne boste obupavali nad življenjem, ki vas šele čaka. Leta nerodna ste prebredli. Doživljali ste padec za

padcem — vedno pa ste na vstajenje upali. Ko ste zdaj to dosegli, ne mislite več nazaj ampak naprej. Usmilite se svoje mladosti, odpustite ji vse. Posvetite se resnemu delu in zdravemu športu. Ne brskajte naprsto po sebi. Na vas ni nobenih nepravilnosti. Nadlogo, ki vas mori, lahko odstranite. Umivajte se redno z vodo v hypermanganovi raztopini.

Potrpežljiva: Stari ste 40 let, 5 otrok imate. Lani je bil šestni na poti. Imeli pa ste nesrečo radi nepravilne lege notranjih genitalij, kakor so vam ugotovili. To, da imate že od prvega poroda. Bolečine imate v križu, ki se stopnjujejo zlasti ob mesecu. Čutite, kako vse tišči navzdol.

V letih, v katerih ste, bi bilo že prazgodaj, da bi bili tako nadležni. Z malo operacijo pa se dajo te nadloge odpraviti. Prav storite, če se čimprej zato odločite.

K. J. Sk. L.: Imeli ste krčne žile. Masirali ste jih z aparatom — z elektriko. Po masaži so se krčne žile izgubile. Meča pa so vam postala trda, boleča in rudeča in otekla. Kako bi se varovali komplikacij naprej.

Znaki, ki ste jih našli, govorijo zato, da so se vam žile vnele, kar je včasih prav resna bolezen. Dokler vnetje ne mine, morate brezpogojno ležati. Noče morajo popolnoma mirovati. Na nože pa si devajate mrzle obkladke. Če v kratkem ne bi bilo bolje, pokličite zdravnika.

T. T.: V desni strani trebuha spodaj čutite bolečine, ki izžarevajo v križ in navzdol.

Premalo ste povedali, da bi vam mogoče točno odgovorile. V glavnem pridejo k boleznim vpoštev: vnetje slepiča, vnetje žolčnika oziroma žolčni kamen, vnetje ledvic (oziroma ledvični kamen), in vnetja oziroma boleznii desnega jajčnika. Kateri izmed teh je pri vas, more ugotoviti le točna preiskava.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!
Če vam je le mogoče, dajte mu za zdravlje in užitek čim čišče najboljšo mineralno vodo ono z rdečimi srci.

Ce sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravlju.
Uprava Radenskega zdravilnega kopališča SLATINA RADENCI.

B. H. Š.: Vaša, sicer zdrava in kreпка, 15 let stara hčerka ne more izgovarjati črke k in g.

Takole poskusite: Pritisnite jezik z ročajem žlice takoj za spodnjimi sekalci na dno ušne duplice. Izgovarjajte črko k, ki naj jo deklica za vami ponavlja. Ko se ji bo to posrečilo, naj se postavi pred ogledalo in naj izgovarja črko k, ne da bi ji jezik tiščali, kakor sem prej opisal. Ko bo tudi to šlo, naj se vadi brez ogledala. Nato pa jo vadite izgovarjati črko k v zvezi: n. pr. ak, ek, ik itd., potem aka, ake, iki itd., potem besede in stavke. Vadi naj se do desetkrat dnevno po eno do dve minuti.

Naš živinozdravnik

Gnojni izliv iz spolovil psice. J. G. C. - Že kakšne tri mesece opažate, da se cedi iz sramnice psice neka gnojna tekočina. Nekaj časa je še jedla, nato se ji je uprla tudi jed in zdaj pije le mleko in vodo. Opažate tudi, da je dlaka po hrbtu kakor osmojena. Psica ni menjala v jeseni dlake, kakor sicer. Ker je psica dober čuvaj — dasi zadnje čase samo spi — bi jo hoteli na vsak način ohraniti pri življenju. — Na podlagi vaše izjave, da se psica cedi iz sramnice neka gnojna tekočina, je mogoče sklepati na gnojno vnetje nožnice ali pa maternice. Da se omogoči zdravljenje — v kolikor ni po treh mesecih prekasno — je treba najprej odstraniti gnoj, ki se je nabral v telesu, oziroma v spolnih organih. Bolezen je težko narave, kar lahko tudi sami uvidite in močno dvomim, da bi mogli sami uspeti brez strokovne pomoči samo z domačimi zdravili. Poskusite dajati psici 10—15 kapljic čistega terpentinskega olja dnevno dvakrat na mleku. Namesto vode ponudite psici čaj, kateremu ste dodali nekoliko ruma. Na križ psice stavljajte čim toplejšo vlažno obkladke v tej ali oni obliki, n. pr. poparjeni deteljni drob. Od prednjih zdravil pa ne smete pričakovati preveč, ker ste se precej zakasnil.

Zakaj trumoma poginjajo mačke? V. S. K. - Slišali ste že, da so v več krajih Slovenije poginile skoraj vse mačke. Zdaj je ta mačja kuga prišla tudi v vaš kraj, kjer počasi, a sigurno kosi med mačjim rodom. Posebnih bolezenskih znakov ne opažate. Obolela mačka preneha jesti, večkrat bruha zelenkasto-rumeno tekočino in v nekaj dneh je po njej. Če bo šlo takoj naprej, se bojite, da kmalu ne bo več nobene mačke v vašem kraju. S čim bi zaustavili bolezen in smrt, ki preti mačjemu rodu? — Verjetno gre za kužno ali pa parazitarno bolezen. Precej podlage bi imela domneva, da so po sredi črevesni zajedalci —

trakulje. Miši in podgane so raznašalci trakulj, ki rabijo za svoj razvoj dve vrsti živali. Taenia crassicolis — znanstveno ime za trakuljo, ki živi v mačkah potrebuje za svoj razvoj miš ali podgano in potem pa mačko. Z raznovrstno hrano dosepejo tudi jajčeca trakulje v želodec miši ali podgane. Tu se iz jajčeca razvije zametek, ki potuje po telesu in se kasneje naseli v enem od telesnih organov, n. pr. v jetrih. Če mačka požre tako miš ali podgano, se kmalu razvije v njej prava zrela trakulja. Svojega gostitelja uničuje na več načinov: jemlje mu hrano, izloča strupe, ki povzročajo živčne motnje. S svojo hitro rastjo in nagomilavanjem večkrat popolnoma zamaše črevo, da postane neprehodno za hrano. Na ta način trakulji kaj kmalu uspe uničiti svojega gostitelja. Še preden uniči svojega hranilca, izloča posamezne členke, ki vsebujejo polno jajčec. Členki z jajčeci prihajajo z blatom živali na najrazličnejša mesta, kamor imajo dostop tudi miši in podgane, ki se okužijo z jajčeci trakulje in razvoj pričena znova. Jajčeca trakulje so zelo odporna ter ostanejo živa pod ugodnimi pogoji tudi do mesec dni. — Bolne mačke je težje ozdraviti, ker je njihov zdravje že precej omajano, preden ljudje to opazijo. Za zdravljenje bolne živali je skoraj neobhodno potrebna strokovna pomoč. Priporočljiveje je dajati mačkam, ki so na oko še zdrave, dnevno 10—15 olušenih bučnih kočič, posebno se v takih krajih, kjer je bolezen zelo razširjena. Mačkam je treba nuditi dovolj hrane, da jim ni treba jesti ulovljenih miši in podgan. Od časa do časa je tudi koristno dajati živalim po malo žličko ricinusovega olja, da se dobro izčistijo. Zaradi sigurnosti pa je priporočljivo poslati kadaver mačke na brezplačno preiskavo Državnemu veterinarskemu bakteriološkemu zavodu v Ljubljani.

Kmetijski nasvet

Arnika ne uspeva v kraškem svetu. A. R. S. - Iz visokih hribov ste prinesli zdravilno rožo »arniko« s koreninami ter jo vsadili ob vznožju hriba Sabotina. Želite vedeti, kakšno zemljo potrebuje, oziroma če bo pri vas uspevala? — Arnika ali brdnja, tudi gorski kokovčnik (arnica montana) je rastlina planinskih predelov, kjer raste po svetlih gozdovih, travnikih in pobočjih navadno na globokih humoznih zemljah. Na kraških tleh pa ne uspeva. Morda jo ohranite eno ali dve leti živo, potem pa odpove. Pa tudi njene zdravilne lastnosti opesajo v suhem in za njo neprikladnem toplem podnebju. Rastline iz visokih gora se težko prilagodijo nižinskemu podnebju in zemlji.

Hišna goba in srez v stanovanju. Č. M. M. S. - V komanj 5 let stari visokoprtilični hiši iz opeke rastejo v kuhinji in sobi gobe. V eni sobi je bil pod že izmenjan, ker ga je izžrl »vuk« (gobe). V kuhinji bo kmalu treba isto napraviti. Okviri vseh vrat so izjedeni. — Nadalje se je zdaj pozimi v sobah na stenah meter visoko napravil srez (led), v kotih pa do stropa. Ko se led raztaja, ostanejo stene vlažne. Shramba je zaradi sreza neuporabna, ker v njej vse zmrzne. Poleti so stene sicer suhe, kažejo pa nekake sence. Je-li temu kriva ostra zima, ali je stavba slabo zgrajena? — Kar se tiče sreza po sobah in shrambah, je temu kriv letošnji ostri mraz, ki prdira skozi zidovje. Srez se kaj rad dela posebno v shrambah, kjer je obilo vlage. Novejše stavbe so slabše zgrajene kot predvojnne, zato so manj odporne proti mrazu in se težko dajo izkuriti. Verjetno je, da stene vaše hiše niso izolirane proti vlagi iz zemlje z lepenko in katranom, kar se zdaj navadno dela. Vlažne stene so seveda bolj mrzle. Tu ni drugega sredstva kot kuriti, kuriti in prezračevati. — Drugače je s hišno gobo. Tudi ta je posledica vlage, vlage v stenah, vlage v lesu. Dokler ne osušite zidovja, dokler ne vzamete za pod samo suhe deske, tako dolgo se ne

boste rešili gob v stanovanju. Zidovje osušite tako, da odkopijete zid na obeh straneh v globino, omet izluščite, zid namažite s kakim terom ali karbolinejevim preparatom in potem ga ometite s cementno malto. Tako boste preprečili dvig vlage po zidu navzgor. Okvirje vrat morate tam, kjer so po gobi pokvarjene, popraviti in novi les namažati s katranom, karbolinejem ali z oljem za mazanje poda. Ta sredstva preprečujejo, da se le ne more navzeti vlage in uničijo tudi vse klince in podgobje lesne gobe. Kot izborno obrambno sredstvo proti gobi priporočajo tudi navadno kuhinjsko sol, s katero potrosimo povsod tam, kjer se pojavlja ta goba. Izkušnje pričajo, da s soljo potroseni pod ni bil več napaden po

njej. Pogosto prezračevanje prostorov pa že samo na sebi veliko pripomore, da se lesna goba ne pojavlja v stanovanjih.

Strojenje suhih kunčjih kož. M. B. P. - V »Slovenec« od 14. januarja ste med kmetijskimi nasveti čitali, kako se ustrojijo kunčje kožice. Radji bi vedeli, če se dajo na tak način ustrojiti tudi posušene kože? — To bi se dalo, če morete suhe kože tako ovlažiti s kako masno tekočino, da postane volna kakor sveža. Ker je pa to z domačimi sredstvi težko doseči, storite najbolje, da jih nesete h krznarju in se z njim domenite glede strojenja. Brez take predpriprave se pa kaj rade lomijo in postanejo nerabne.

Pravni nasveti

Škarpa na meji. J. K. J. Če mislite, da je soesed pred 10 leti postavil škarpo na meji predaleč v vaš svet in hočete sedaj ta svet nazaj, potem bi morali najprej zahtevati, da sodišče določi pravo mejo. Če bi ta meja črta izpadla v vaš neprilog, tako, da bi kazala, da je škarpa še vedno na sosedovem svetu in ne na vašem, potem bi morali s tožbo dokazati, da je dotični sporni svet vaša lastnina. Taka tožba pa je le dopustna, če bo sodišče pri določitvi meje sporno plošček ocenilo z vrednostjo nad 500 din. Po našem mnenju ne kaže, da ta postopek pokrenete. Pač pa v bodoče pazite na pravilne meje.

Ogoljušana žena. T. H. K. Poročili ste moža, ki vas pa vara z drugo. Z notarskim zapisom sta drug za drugim dedič, če ne bo otrok. Ker otrok v zakonu verjetno ne bo in nočete, da bi vaš mož po vaši smrti še poročil s preustnico in ž njo užival vaše premoženje, vprašate, kako bi to preprečili. — Po vaši smrti se lahko vaš mož poroči s katerokoli samsko žensko. Tega mu tudi z naročilom v oporoki ne morete uspešno preprečiti. Če imate res dokaze, da vas vaš mož vara z drugo, potem vam svetujemo, da zahtevate ločitev zakona veld možave krivde. Ko bo zakon ločen, potem lahko razderete tudi medsebojno dedno pogodbo in boste s svojim premoženjem razpolagali po svoji volji in ne bo vaš mož nič dobil iz vaše zapuščine.

Odstopljena terjatev. P. F. S. Svojemu upniku ste odstopili večjo terjatev, ki jo naj bi iztirjal od vašega dolžnika in presežek vam izplačal. Dolžnik je bil iztožen in nato se je vodila izvršba, ki pa ni dala kritja, ker je bil zavezanec prezadolžen. Upnik sedaj od vas zahteva plačilo terjatev, ker ni dobil pri odstopljenem dolžniku kritja. Ker je preteklo že več kot tri leta, odkar ste terjatev odstopili, vprašate, če je ta terjatev zastarana. — Po našem mnenju bi bila ta terjatev zastarana, če bi od tistega dne, ko se je izvršba pri odstopljenem dolžniku pokazala kot brezuspešna, pretekla 3 leta, ne da bi vas v tem času upnik tirjal. Ker ta čas še ni potekel, boste morali upniku celo terjatev poravnati.

Prepozno spoznanje. G. T. K. Radi simpatije do znanca ste zanemarjali svojega moža in je prišlo do ločitve zakona. Prejšnji prijatelj, ki vam je etalno obljubljal večno prijateljstvo in nespremenjena čustva do smrti, pa se je kmalu po ločitvi spremenil tako, da ste ostala brez moža in brez doma. Vprašate, če lahko zapeljivca tožite na odškodnino. — Če se vaš »prijatelj« sedaj ženi in bo poročil drugo, mu zato nič ne morete. On je samek in se lahko poroči. Nam kot zakonski ženi pa ni mogoče resno obetati zakona, saj ste dobro vedeli, da se tudi kot ločenka ne morete poročiti, dokler vaš pravi mož živi. — Prosite odpustanja svojega ločenega moža, morda vas zopet sprejme.

Vloge v nezaščitenih hranilnicah. J. F. O. Hranilnice in posojilnice, ki niso zaprosile za zaščito, so dolžne izplačati vloge po pravilni odpovedi, kakor to določajo pravila. V kolikor bi bili ti odpovedni roki za vlagatelje ugodnejši od odpovednih rokov, kot so določeni po uredbi od jeseni leta 1939, ko je izbruhnila nemško-poljska vojna, veljajo za dotedanje stare vloge odpovedni roki po tej uredbi.

Brezbrizen oče. R. N. M. A. Oče je že od leta 1913 v Ameriki. Na posestvu pa živita dve hčerki, ki obdelujeta posestvo in plačujeta davke. Do leta 1929 je oče še pisal, sedaj pa ne odgovarja več, čeprav še živi. Ker ni gospodarja, posestvo vodi oče, oče pa moreta hčerкам izročiti posestva. — Hčerki ne moreta očeta prisiliti, da jima izroči posestvo. Če bi oče umrl brez oporoke, potem bodo vsi otroci zakoniti dediči po enakih delih. Ker sestri na posestvu gospodarita, jima grede tudi vsi dohodki. Z dohodki posestva pa sta sestri tudi dolžni, da vzdržujeta posestvo vsaj v takem etanju, v kakršnem je bilo pri odhodu očeta v Ameriko. Če se pa sestram ne spleča posestva obdelovati, lahko tudi opustita venko obdelovanje. Potem bi pač občina prevzela skrb in bi posestvo oddala v zakup, da bi se pokrili vsaj davki.

Posojilo. A. J. Tisti, ki je dal posojilo, ga je upravičen terjati in če dolžnik ne plača, pa ga sme tožiti na povračilo posojila. Če ste se zmenili z dolžnikom, da bi za primer vaše smrti moral posojilo vrniti vaši hčeri, imate še vedno pravico, da posojilo še sami iztirjate in ga vam mora dolžnik vrniti. Svetujemo vam, da stopite na uradni dan na sodišče in prosite sodnika, naj povabi žj vsega dolžnika. Potem se boste že s posredovanjem sodnika z dolžnikom zmenili, koliko in kdaj vam bo

moral vrniti od glavnice in koliko znašajo obresti. Če se tak dogovor na sodišču zapiše, velja kot sodba in boste vi ali pa vaši dediči potem lahko dolžnika tudi rubili, če ne bi hotel ob pogojnem času posojila vrniti.

Pravica druge žene. A. L. 100. Oče je kupil kot vdovec parcelo in jo vam podaril ter je vključena na vaše ime. Čez nekaj let se je oče v drugič oženil in deli parceli postavil deloma z lastnim denarjem, deloma z denarjem mačhe in stanujeta oba v tej hiši. Ali ima mačeha kake pravice do te hiše, če bi oče nenadoma brez oporoke umrl. — Ker je oče z vašim znanjem in z vašim privolenjem postavil hišo na vaši parceli, je hiša očetova in bi po njegovi smrti spadala v očetovo zapuščino. Zakoniti dediči te zapuščine bi bila vdova, do ¼ zapuščine, ostale ¾ zapuščine pa pripada vsem očetovim zakonitim otrokom, bodisi iz prvega ali drugega zakona, vsem po enakih delih.

Izročitev posestva vnuku. M. M. L. Oče lahko izroči svoje posestvo tudi nezakonskemu vnuku. Zakonski otroci bodo ob očetovi smrti imeli pravico zahtevati le nujni delež. Višina nujnega deleža se po preračunala po čisti vrednosti očetove zapuščine, odnosno očetovega premoženja, ko ga je še za življenja izročil svojemu vnuku.

Dve pokojnini. I. K. — Iz vašega pisma izhaja, da ste do leta 1937 prejeli celo pokojnino od železniške uprave in razliko na pokojnino od mestnega poglavarstva v Ljubljani. Stvarno ste torej prejeli dve pokojnini, in sicer celo državno in del samoupravne. Ker pa po § 156 uradniškega zakona in po § 138 zakona o državnem prometnem osebju nihče ne sme prejemanj dveh pokojnin (državnih, ali državnih in samoupravno), se vam sedaj izplačuje na podlagi vaše izjave pri davčnem uradu le železniška pokojnina. — Čudno se nam zdi, da ste se odločili za pokojnino, ki je manjša. Da boste dosegli vaše prejšnje prejemke, se odločite za pokojnino mestnega poglavarstva. Vozne ugodnosti pri železnici vam bodo kljub prejemanju pokojnine od mestnega poglavarstva pripadale.

Železniški invalid. Č. J. — Na vas se je obrnil železniški invalid, ki živi v revščini. Radi bi mu pomagali do boljšega gmnotnega položaja in vprašate kako. — Ne moremo vam drugega svetovati, kakor da upokojenec L. J. vložiti in direkcijsko državnih železnic v Zagrebu prošnjo za obnovu postopka. Uspeh prošnje pa bi bil le tedaj verjeten, če more L. navedbe v prošnji podkrepiti z dokazi, ki še niso bili predmet upravnega postopka; pa tudi za uveljavljanje takih dokazov so predpisani roki. V prošnji naj vsekakor navede podatke iz pisma, ki ste ga poslali nam. Morda bi bilo dobro, če bi ob vložitvi prošnje obvestil Društvo upokojencev in prosil tam ali kje drugje za intervencijo.

Maturant. M. J. — Pred 10 leti ste odslužili vojske, nakar ste dokončali srednjo šolo. Vprašate, ali se vam bodo v vojski priznale ugodnosti »dijakac« in kam se vam obrniti — Obrnite se na poveljstvo pristojnega vojnega okrožja, ki mu sporočite vsebino gornjega vprašanja in prosite za priznanje ugodnosti »dijakac«.

Všetjete periodskega poviška v pokojnino. A. R. — Čim je bil periodski povišek državnemu uslužbencu priznan, se mu v primeri upokojitve tudi vračuna v pokojnino.

Vzdrževanje rejenca. N. G. — Ze več let vzdržujete tujeja otroka, ne da bi vam njegova občina kaj prispevala k vzdrževalnim stroškom. Ko ste se obrnili na občino, vam je odgovorila, da rejenca izročite njej, da mu ona preskrbi službo. Vi pa tega ne marate storiti, ker bi želeli fanta šolati. Vprašate, ali bi lahko dosegli podporo za rejenca. — Po občinskem zakonu je občina dolžna skrbeti za vzgojo siromašnih in zapuščenih otrok. Seveda pa odloča sama o tem, kako bo take otroke preskrbel. Zato ne boste mogli od občine naravnost izsiliti podpore za šolanje rejenca, če ga ona hoče na drug način preskrbeti. Z lepa se bo pa gotovo dalo tudi to doseči. Zato se obrnite s prošnjo do župana in mu stvar razložite ter ga prosite, naj vam izposluje vsaj nekaj podpore.

Davčni nasveti

Poslovni promet. Interesna skupnost.

Glede interesne skupnosti vsebuje uredba od 23. 12. 1939 o spremembah zakona o skupnem davku na poslovni promet sledeča določila: Če nabavlja skupn. davku zavezani proizvajalec svojemu zastopništvu, podružnici ali pomožnemu lokalu, oziroma kaki drugi pravni ali fizični osebi, s katero je v interesni skupnosti, bodisi za nadaljnjo prodajo ali pa za predelavo ali dovršitev, ne more biti osnova skupnega davka nižja od cene, dosežene pri prodaji drugim osebam. Da taka interesna skupnost obstoji, je treba prijavit pristojni davčni upravi v 15 dneh od dne nastanka.

Interesna skupnost med proizvajalcem in omejenjo drugo pravno ali fizično osebo obstoji vselej, kadarkoli znaša nabava taki drugi osebi več kot 15% skupne količine ali proizvajalce vrednosti blaga, ki ga ta proizvajalec v enem koledarskem ali poslovnem letu na območju kraljevine v promet, kolikor davčni zavezanec s predloženimi dokazili ne dokaže nasprotnega. Obstajanje take interesne skupnosti mora prijavit proizvajalec pristojni davčni upravi najkasneje v mesecu dni po vsakem končanem (koledarskem ali poslovnem) letu.

Proizvajalec, ki v določenem roku ne prijavi obstojanja interesne skupnosti iz odstavkov 2. in 3. tega paragrafa, se kaznuje denarno z 10.000 do 100.000 din. To kazen izreka prvostopno davčno oblastvo; ta kazen pa ne izključuje posebne kazni zaradi davčne utaje. Interesno skupnost mora prijavit proizvajalec, ki tudi plača skupni prometni davek.

Š. F. Selce. - Kmečki vozovi na vzmeteh — davščina za cestni fond. Pred kratkim ste prejeli vi, kakor tudi mnogi drugi kmetje, od davčne uprave plačilne naloge za plačilo te davščine. Svoj voz uporabljate izključno v kmetijske svrhe. — Po še zdaj veljavni uredbi o državnem in banovinskem cestnem skladu (člen 10, točka 2) se mora plačevati letna davščina za cestni sklad od vseh vozil na vzmeteh brez izjeme. Davščine so prosti le navadni vozovi, ki se uporabljajo redno za potrebe kmečkih gospodarstev. Na vidiku pa je menda sprememba uredbe in je finančna direkcija odredila, da se te davščine zaenkrat do nadaljnega eksekucijsko ne izterjuje.

ZOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT CAJ proti solčnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se dobiva pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. — Prospekt o zdravljenju pošiljamo zastonj. O. r. S. br. 27870-1936. Bn. 3487.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knitae?

SLOVENCEV SVETOVALEC
 odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.
 Slovenec 11. februarja 1940

Ali je Zalivski tok spremenil svojo strugo?

Vpliv »kurjave s toplo vodo« na letošnje zimo v Evropi

Človek ne more reči drugega, kakor da Zalivskemu toku slaba prede. Pa se mu godi krivica. Kar tisočletja dolgo je s svojimi toplimi vodami dovajal gorkoto na dvajst tisoč kilometrov dolgi poti iz Mehškega zaliva ob evropskih obalah in se je zato imenoval evropska centralna kurjava, pa ga zdaj vsi obdolužejo, da je on povzročil letošnjo hudo zimo! In sicer pravijo, da zato, ker je kar na nos na vrat spremenil svojo strugo.

Kaj je neki storil? Pa pustimo šalo in pogledimo, kaj pravi znanstvenik prof. Wüst, ki se bavi z vprašanji Zalivskega toka. Saj se je sam nekoč udeležil

odvisna od neperiodičnih omahovanj. Iz tega izhaja, da bi moral, na primer, polotok Labrador, ki je razmeroma jako blizu Zalivskega toka, imeti veliko bolj milo zimo, kakor jo pa ima. Zakaj da je nima, je pa vzrok v temperaturi vetrov, ki tako rekoč odvajajo toploto Zalivskega toka proč od njega.

Kakor meni omenjeni profesor, je skoraj nemogoče, da bi bil Zalivski tok mahoma spremenil svojo smer. Glede na milo podnebje pri Spitzbergih ni to nič novega. Skoraj dvajset let opazujejo v severnih polarnih krajih precej večji vpliv Zalivskega toka, kar se posebno izraža pozimi. Tako je bilo na Spitzbergih po-

ekspedicije za raziskovanje sestava Zalivskega toka. O tem toku je bilo že toliko govorjenja, resničnega in neresničnega, da mora laik misliti, da je res kaj prav posebnega s to letošnjo zimo, in da bo skoraj vsa Evropa spet v ledeni dobi.

Treba je le, da se ozremo na karto sistema Zalivskega toka, da vidimo, kako je s to stvarjo črno na belem. Zalivski tok je razdeljen na več oddelkov in za nas sta najvažnejša »Atlantski tok« in »Norveški tok«. Navzlic temu, da sta oba tako oddaljena od Mehškega zaliva in da se vedno mešata z mrzlo vodo, je vendar vodna toplina v toku 5 do 10° na površju vode, in 4° v globini 200 m. Da, celo pri Spitzbergih, kjer so zadnji izrastki Zalivskega toka, ki segajo v Severno ledeno morje, imajo vode Zalivskega toka še nekaj stopinj toplote. Pravijo, da je norveški del toka priplul še dalje na sever. Toda, ali bi to imelo kakšen pomen na naše vreme?

Prof. Wüst odločno zanika tako naziranje. Pravi, čeprav bi izrastki toka dosegli zemljepisno širino Spitzbergov, je vendar topla voda že zdavnaj obšla severnozahodno evropsko obalo s svojimi toplimi vodami. Za nas je popolnoma brez pomena, čeprav bi bile vode Zalivskega toka prišle do 84° zemljepisne širine. Toda nečesa niso opazili, kar je jako velike važnosti. Če duma odpremo, na primer, centralno kurjavo, bo v sobi na vsak način toplo, če je zadosti vroče vode v ceveh. Kadar ima pa Zalivski tok posebno velike množine gorke vode, s tem se nikakor ni rečeno, da bi imeli pri nas zato milo zimo! Saj tako preproste vendarle niso postavbe vremenskih prilik. Pri teh je treba upoštevati še različne druge vzroke, predvsem zračni tlak in pa razne smeri vetrov. Natančno povedano, najbolj gorki del Zalivskega toka ob obalah severnozahodne Evrope prav malo zaleže, če nimamo obnem tudi ugodnih smeri vetrov in pa primerne zračne mase, ki nam dovajajo segrete oceanske množine zraka.

Seveda moramo kar gladko pritrčiti, da Zalivski tok vpliva na naše podnebje. Prav tako je pa res, da je njegova množina vode

V velikih posodah in čutarah prinašajo vojaki, donasenci jedil, svojim tovarišem okrepčila na zahodni nemški fronti

zimi l. 1937-38 več kot za 16° toplejše, kakor pozimi l. 1916-17. Brez dvoma je to povzročil tudi Zalivski tok. Vendar ni on edini vzrok! Kakor tudi ni vzrok hude zime 1939-40. Kaj je torej povzročilo sedanji mraz? Po mnenju prof. Wüsta se dozdeva, da je ta zima v zvezi z znanimi sončnimi pegami, ki se ponavljajo približno vsakih 11 let. To bo res, ker je bila zadnja huda zima tudi pred 11 leti, in sicer l. 1928-29, in prejšnja huda zima je bila prav tako 11 let nazaj, l. 1917-18.

Vendar pa vsa ta zadeva le ni tako preprosta. Saj imamo v preteklosti različne, jako hude zime, ki jih ne moremo razporediti v take periode. Če bi imeli ugoden zračni tlak in bi bile vetrovne razmere tako ugodne, da bi nam vetrovi pravilno dovajali toploto Zalivskega toka, bi brez dvoma imeli milo zimo, kakor prejšnja leta. Zakaj pa je bilo to letos drugače, in zakaj bo nemara drugo zimo naproti, tega pa tudi najbolj učenj vremenoslovec ne bo mogel nikdar do pičice povedati!

Hoja po belgijski „deželi brez gospodarja“

Eupen in Malmedy — temna in prazna

Alarm v Ardenih

V Eupenu, v začetku februarja:

»Že skoraj 14 dni smo tu v »deželi brez gospodarja«, pravi krčmar maloštevilnim gostom, ki jih je vlak pravkar pripeljal v mesto. V noči od 13. na 14. januar, ko so se oglasile vesti, da se bo zahodno bojišče raztegnilo do nemško-holandske in nemško-belgijske meje, so zadonele po vsej dolini alarmne sirene. Sredi noči so povečali obmejne straže, patrolje so potrojili, napeljali so vagona na kolodvor, in zjutraj zarana se je začela evakuacija civilnega prebivalstva...

Od tega 15. januarja dalje biva med Belgijo in Nemčijo nekakšna pokrajina brez gospodarja, proga neobljubene, prazne zemlje, ki sega od belgijskega mesteca Verviersa, ki je le nekaj kilometrov oddaljeno od Aachena, daleč dol do juga, do gozdnatih ardenskih dolin. Na tem kosu zemlje so tri mesta: Eupen, Malmedy in Sv. Vid, ki jih je Belgija dobila po določbah versajskega miru

Varuh Vandame iz Nieuporta

Medtem se je napetost polegla, v tisti kot Evrope je prišel mir, dasi nihče ne ve, koliko časa bo trajal. Eupen, Malmedy in Sv. Vid so tiho in brez ljudi pod snežno odejo. Večina evakuiranih ljudi je ostalo ondi, kamor jih je vlada poslala, vrnilo se je le nekaj trgovcev in svojcev svobodnih poklicev. Vendar jih ni dovolj, da bi mesto obudili k novemu življenju, samo prevažanje vojaških avtobusov ali topov in motorjev oživljajo pota ardenskih dolin.

Kje so starci, bolniki, ženske in otroci iz »krajev brez gospodarja«?

Prebivalce teh krajev so 13., 14. in 15. januarja evakuirali. Medtem ko v Bruslju niso mogli prikriti nekakšne nervoznosti, pa so bili obmejni prebivalci kar mirni. Brez vznemirljivih prizorov in v lepem redu so odpravili z vlaki in avtobusi ženske in otroke za na pot na zahod. Da je vse tako mirno poteklo, je pač velika zasluga belgijskega notranjega ministra Van der Partena. Tega veličastnega miru ni motila ne ledena zima in ne govorica o prihodu inozemskih čet od vzhoda, in tudi ne to, da je počila plinska cev eupenske mestne razsvetljave, za kar je bilo mesto sredi evakuacije popolnoma temno, pa tudi ne gneča v vagonih in avtobusih. Vse je potekalo ko »po žnorce« — evakuacija prebivalstva in povečanje obmejnih straž.

Središče njihovega bivanja je mesto Nieuport na skrajnem zahodu Belgije, na flamski obali Severnega morja, ne daleč od kopališča Ostende. Usoda jim je mila, zakaj mynheer Vandamme, župan Nieuporta je pravi angel varuh beguncev. S taktom in neumorno pridnostjo in sočutjem je znal zmanjšati število žalostnih prizorov, ki se ob takih prilikah pojavljajo in pripraviti prisileceno novo bi-

Kako ribe vidijo ribiča! Tale slika, ki je na razstavi v New Yorku v oddelku za prirodopis, hoče pokazati, kako zivali vidijo človeka. Tu je na primer ribič, kakršnega vidi riba. Na razstavi je podoba naslikana v naravnih barvah, saj ribe niso slepe za barve kakor so n. pr. psi, ki ne razločijo nobene barve.

Finski ribiči gredo po ledu domov z lova.

Predhodnica Mannerheimove črte

Ko slišimo iz finskih in ruskih vojnih poročil o Mannerheimovi črti, ki jo moremo primerjati z Maginotovo in Siegfriedovo črto, je treba vedeti, da je bila Finska že večkrat pozorišče bojev z Rusi in da je bila ondi tudi že prej obrambna črta. Vojna v letih 1788-91, ko se je Švedska borila proti Rusiji in so bili Finci takrat švedski državljani, je imela to posebnost, da so bila od vsega začetka vojne do konca vzporedno zmeraj tudi mirovna pogajanja. Ko so 9. aprila 1791 podpisali mir, je švedski kralj Gustav III. sprejel ruske častnike. Tedaj je stopil prednje v svojem prestolnem oblačilu, mogočne ostroge so ženketale na njegovih jahalnih škornjih, ostroge kralja Karola II.; na širokem, čez rame vretenem traku pa mu je visel meč kralja Karola XII.

Glede na predhodnico Mannerheimove črte poročajo zgodovinske knjige: Po posebnem naročilu ruske carice Katarine je spomladi l. 1791 junak turške vojne, Suvorov, nadzoroval rusko mejo na Finskem. Dobil je tudi ukaz, da izvede načrt utrjevanja te meje. To je Suvorov dovršil v poldrugem letu. V tem času so se Hamina, Lapeenraata, Savonlinna spremenile v močne trdnjave, a Utti in Liikala v strateški oporišči. Brodovje v utrdbi Ruotsinsalmi je dobilo trdno postojanko in nova trdnjava Kyminkartamo je ojačala dohod v rusko Finsko vzdolž obale.

Med tisto dobo in dobo nordijske vojne je preteklo skoraj sto let in zmeraj so bili vmes kakšni spori. Finska in Ruska sta se zmeraj spet dvignili iz vojne in izgube. Finska, na primer, je vihre nordijske vojne razmeroma dobro prestala. Sredi 18. stoletja ni finski narod samo prebolel izgube, ampak si je celo mnogo izboljšal stanje, ki je bil v njem na predvečer lakote v 17. stoletju. Leta 1750 je imela Finska 421.537 duš; ob koncu nemirov pa je imela 578.145 ljudi, in čez 20 let nato 705.625.

V začetku 19. stoletja je bilo na Finskem 832.659 prebivalcev. Finska je ostala dežela kmetov, saj je bilo konec 18. stoletja le 5%

prebivalstva v mestih, kjer je bilo vsega skupaj 45.500 duš. Vendar se je v tem stoletju bistveno spremenilo lice finskih mest.

Največje tedanje finsko mesto Turku, opisuje leta 1782 neki ruski gost kneza Vjazemskega takole: Turku ima 8504 prebivalce. Mesto vsebuje 102 cesti in 1100 hiš, od katerih je 50 kamnitih, do 4 nadstropnih zgradb. Policija sestoji iz 35 mestnih vojakov in 1 častnika. Gasilci premorejo tri velike sesalke. V mestu je bolnišnica s 40 posteljami. Turku ima 2 ladjedelnice, 2 tobačni tvornici, 1 tvornico za sladkor in 1 za žganjkuho. Tisto leto je priplulo v mesto 19 tovornih ladij in jih je odplulo 16. Devet ladij je bilo last trgovcev iz Turka, ki so imeli vsega skupaj 14 ladij. Turku so sledila mesta: Helsinki, takrat s 4000 prebivalci, dalje Ouli (5000 preb.), Vaasa in Pori (po 2500 preb.). Število prebivalcev drugih mest je obsegalo po 2000 (Porovo) do 500 duš (Kajaani).

Povečanje Stalinovega rojstnega kraja

Kakor poročajo sovjetskoruski listi, bodo mesto Gori, rojstni kraj Stalina, preuredili po načrtih georgijskih stavbenikov in umetnikov, tako da bo nastalo lepo, moderno mesto. V načrtu je tudi široka cesta, ki se bo nazivala po Stalinu, in ki bo vezala kolodvor z rojstno hišo Stalina. Na obeh straneh ceste bodo postavljene sohe najbližjih Stalinovih sotrudnikov, seveda, kolikor jih bo ob Stalinovi smrti imelo še to ime!

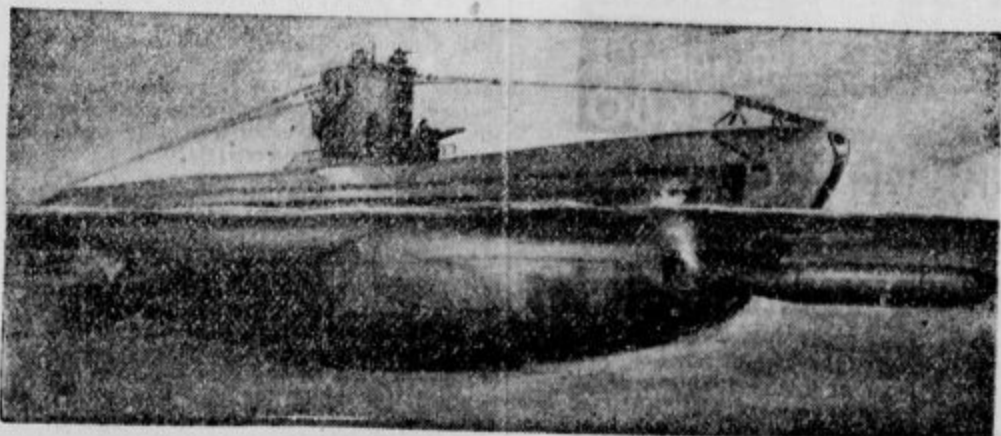
Film z Greto Garbo na Švedskem prepovedan

Švedski cenzor filmov je na Švedskem prepovedal vprizoritev finskega filma »Veliki nemir«, ker se film ne sklada z nevtralnostjo Švedske napram Rusiji. Film obravnava zgodovinske dogodke iz 18. stoletja in posebno še usodo nekega finskega prostovoljca v armadi švedskega kralja Karola XII. Dalje poročajo, da je tudi drug film z Greto Garbo, z naslovom »Ninočka«, kjer ima ta igralka prikrat bolj veselo vlogo, na Švedskem za zdaj prepovedan, ker je snov filma v zvezi z rusko tajno policijo.

Novi potresni sunki v Turčiji

Iz Rima poročajo:

V okolici Kavahisarja so občutili nove potresne sunke. Kraj Pulur je povsem porušen. Deset oseb je mrtvih, mnogo jih je ranjenih. Pri Erzindžanu sta se spet dve vasi sesuli. Tu je bilo 45 mrtvih in mnogo ranjenih.

Torpedo je izstreljen iz podmornice

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Tako v vojaškem, kakor na diplomatskem polju je pretekli teden vladala velika delavnost. V kolikor liče izkjučno vojaških zadev, je bila finska fronta mnogo bolj razgibana zakor zahodna. Na diplomatskem polju pa je bila glavna pozornost obrnjena vprašanjem, ki tičejo južnovzhodne Evrope.

Razgled po bojiščih

Na zahodni fronti na suhem ni bilo nič novega. Zračna delavnost se je razgibala proti koncu tedna, ko so nemška letala v večjih skupinah napadala angleške in nevtralne trgovske ladje na Severnem morju in ob vzhodni obali Anglije in Škotske. Pri tej priložnosti je prišlo tudi do manjših bojov v zraku. Na morju je nemško orožje spet potopilo nekaj angleških, še več pa nevtralnih trgovskih ladij, ki so riskirale, da plujejo brez kritja vojnih ladij. Na koncu tedna so bile tudi objavljene številke dosedanjih izgub na morju. Številke, ki jih je objavila Nemčija (409 angleških ladij s 1.493.000 tonami) je angleško mornarstvo poveljstvo odločno zanikalo ter navedlo, da znašajo izgube samo 110 ladij s 500.000 tonami, nevtralne izgube pa 117 ladij s 339.000 tonami. Prav tako so preteklemu tednu mnogo govorili in pisali o velikih nemških pripravah za spomladansko ofenzivo ter o tem krožijo najbolj različne domneve, med njimi tudi ta, da bo Nemčija istočasno napadla na suhem s tisočimi topovi in tanki, v zraku s tisočeriimi bombniki in na morju s stotino novih podmornic. Anglija in Francija odgovarjata, da sta pripravljena na vse in da ju ne bo nič presenetilo.

Anglija in Francija imata tudi veliko pol milijona moč močno armado pripravljeno v Siriji, to je na meji Turčije ter v Egiptu. Poveljnik te vzhodne armade je francoski general Weygand, ki je pretekli teden inspiciral to armado, šel na ogledno potovanje v Turčijo, kjer je inspiciral turško armado ter se na koncu tedna znašel v Egiptu, kjer je pregledal tamošnjo angleško armado. Iz vsega tega bi sklepali, da imata Anglija in Francija s to armado neke posebne namene. Eni pravijo, da sta ju pripravili za to, če bi Sovjeti in Nemci skušali napasti kakšno balkansko državo ali pa Turčijo, drugi pa trdijo, da boeta Anglija in Francija sami v kratkem napadli Sovjetijo in Kavkazu, da zasedeta petroleške vrelce. Toda to so samo ugibanja, sredi katerih pa stoji trdno dejstvo, da vlada v tej angleško-francoski vzhodni armadi velika delavnost, kakor da bi se pripravljala na skorajšnje velike dogodke.

Na finskih bojiščih so bile ves teden sredi borbe. Sovjetska ofenziva na finske utrjene črte traja ves teden z nezmanjšano silo. Sovjeti so očitno odločeni, da prebijajo tako imenovano »Mannerheimovo« utrjeno črto in da od vzhoda sem presekajo Finsko na dvoje. Čeprav so Sovjeti pretekli četrtek na enem mestu že vdrli v Mannerheimovo črto, so jih Finci še mogli vreti ven. Tudi na drugih osekkih se Finci zmagovito upirajo ter odbijajo Sovjete z velikimi izgubami. Inozemski opazovalci pravijo, da je junštvo Fincev nadčloveško, toda vsi pristavljajo, da bo morala pomoč iz tujine hitro priti, če ne, bodo Finci pred toliko premočjo omagali. Glede pomoči se čujejo razne novice. Anglija, Francija in Italija so že poslale orožje, Švedska, Norveška, Danska in Italija pošiljajo prostovoljce. Sedaj pa nameravata Anglija in Francija poslati Fincem na pomoč še 100.000 vojakov poljske armade, ki je zbrana v Franciji in bo to verjetno zadostovalo, da se zdrži sovjetski pritisk.

Politični pregled

Glavno pozornost je potegnila nase konferenca balkanskih držav, to je Jugoslavije, Grčije, Romunije in Turčije, ki je zasedala v Beogradu. Balkan je danes skrajno privlačen za vse velike države, za oboje vojskujoča se tabora, a tudi za Italijo in Sovjetijo, ki se vojne sicer ne udeležujeta, a skrbno pazita, da ne bi prišli nepozno. Balkan ima mnogo živeža in je bogat na tistih rudah, ki so za vojno potrebne: petroleji, iz katerega se izdeluje bencin, baker, mangan, bauxit, železne rude. Oba vojskujoča tabora si prizadevata, da bi pridobila Balkan za sebe, ali pa, da bi dosegla vsaj toliko, da ne bi Balkan pošiljal svojih bogastev nasprotnemu taboru. Prišlo je že do hudih zategnenosti, ko je Nemčija pritiskala na Romunijo, da mora poslati čim več petroleja, in sta Anglija in Francija zagrožili s protikuropi. Znano je nadalje, da hoče Sovjetija čez Balkan priti do Carigrada in do bosporskih in dardanelških vrat iz Črnega in Sredozemskega morja, in da se temu Italija z vso silo protivi. Balkan je na ta način pod križnim ognjem štirih vplivov, ki si vsi prizadevajo, da bi izkoristili neednost med balkanskimi narodi v svojo korist. Zato ni čudno, če so balkanske države smatrale za potrebno, da se sestanejo in da zavzamejo stalne stališče. Paziti morajo na svojo hišo, da se sredi evropskega požara, ki meče iskre na vse strani, ne vname. Na konferenci so balkanske države sklenile, da bodo ostale strogo nevtralne, da se ne bodo obeležale na noben tabor, ampak da bodo napravivale vsakemu enako goreče. Sklenile so nadalje, da bodo storile vse, kar je mogoče, da se notranji prepripi med balkanskimi državami čimprej uredijo. Končno so sklenile, da bodo s pomočjo gospodarskih posvetov svoja bogastva najprej izkoristila za svoje lastne potrebe, odvsično blago pa oddajala drugam po načelih stroge nevtralnosti. Nemir, ki je zadnje tedne vladal okrog Balkana, se je polegel in vojne ne-

varnosti so se spet za nekaj časa oddaljile. Uspeh beigradske konference je bil torej pomemben.

Združene države Severne Amerike so započele pobudo, ki ima za cilj, da bi se čimprej spet vzpostavil mir. V Evropo pride na obisk ameriški državnik Summer Welles, ki bo obiskal vse velesile ter se osebno informiral, pod kakšnimi pogoji bi bile pripravljene skleniti mir. Amerika hoče na podlagi teh informacij potem začeti svoje mirovno delo.

Notranji pregled

Ob obletnici Cvetkovičeve vlade

Pretekli teden je minilo leto dni, odkar je g. Dragiša Cvetkovič sestavil svojo prvo vlado. Pri tej priliki je treba znova omeniti, da je prejšnja Stojadinovičeva vlada morala odstopiti, ker je odstopilo pet ministrov, kateri se niso strinjali s Stojadinovičevim politiko do Hrvatov in do ureditve države sploh. Takrat sta poleg socialnega ministra Cvetkoviča odstopila tudi slovenska ministra dr. Krek in Franc Snaj skupaj z muslimanskima zastopnikoma v vladi dr. Spahom in dr. Kulenovičem. Odstop te petorice ministrov, ki so svoj odstop utemeljili s hrvatskim vprašanjem in z urejanjem države, je potem omogočil sestavo nove vlade z g. Dragišo Cvetkovičem na čelu. Slovenski zastopniki so takrat imeli odločilno vlogo skupaj s svojima muslimanskima tovarišema.

Ob obletnici svoje vlade je predsednik g. Dragiša Cvetkovič zdaj izjavil, kakšen je bil namen njegove vlade: usvariti sporazum s Hrvati ter urediti državo v vsestransko zadovoljnost. V izjavi je naglasil, kako je ustvarjanje sporazuma šlo in kaj je njegova vlada v teku enega leta storila za ureditev razmer v državi. Poleg tega je naglasil še socialne in gospodarske naloge, ki čakajo sedanje vlade v teh težkih časih.

Politični dogodki

Med tem pa je nekam potihnila debata, ali naj bodo pred ureditvijo vse državne celote volitve ali pa naj se poprej preuredi država kot celota. O tem se danes ne govori dosti, pač pa je na srbski strani toliko glasnejši klic po ustvaritvi srbske banovine, kar zlasti srbski nepolitični krogi z vso odločnostjo zahtevajo. So pa ureditvi tega vprašanja prej ko slej na poti razne ovire, ki smo jih že ves čas naglašali. Hrvati hočejo imeti Vojvodino in pa vse tiste kraje Bosne in Hercegovine, kjer so Hrvati z muslimani vred v večini. Srbi pa odločno naglašajo, da bi kaj takega za nobeno ceno ne dopustili. Prav tako se Srbi upirajo avtonomni Bosni in Hercegovini, kar pa spet zahtevajo bosanski muslimani. Z ozirom na to pišejo hrvatski listi, da Hrvati niso zoper avtonomno Bosno, da pa Srbov tistih okrajev, kjer so Srbi v večini, nikakor ne gre siliti, da bi na to pristali. Zato svetujejo muslimanom, naj se priklju-

čijo Hrvatski, ki bo potem mogla verne interese muslimanov in tudi drugo uspešno braniti. Srbi od svoje strani pa trde, da je Vojvodina srbska, kakor je srbska Bosna in Hercegovina, ki so za nje krvaveli. Hrvatom očitajo, da bi radi srbske kraje zaveli, ker so srbski kraji bogati, med tem ko je sedanja Hrvatska revna. V tem smislu piše zlasti glasilo Srbskega kulturnega kluba »Srpski glas«. Pravoslavni episkop tuzlanski dr. Nektarije pa je dejal, da Srbi pristanejo le na tako ureditev, da ne bo v Hrvatski več Srbov, ko bo Hrvati v Srbiji.

Črnogorci pa so v svojih listih tudi povedali, kaj hočejo. Z ustanovitvijo Srbske banovine namreč računajo že kot z golovim dejstvom. Zahtevajo pa, naj postane glavno mesto srbske dežele Cetinje. Pravijo, da je Cetinje že po propadu srbske države bilo branik srbstva, da so se tam rodili imenitni možje. Če bo Cetinje zvezano z železnicami in cestami z drugimi srbskimi deželami bodo te dežele dobile odprto pot k morju. Belgrad naj pa ostane glavno mesto vse države.

V političnih krogih pa je ta teden stalo v ospredju vprašanje obnove narodne radikalne stranke, ki ji je šef stari Aca Stanoevič. V ospredju so bila pogajanja zaradi sodelovanja ali združitve radikalov z JRZ. V tem pogledu je nastal zastoj, toda predsednik vlade g. Cvetkovič je na ta teden sam obiskal šefa radikalne stranke, s katerim se je dolgo pogovarjal. V zvezi s tem so opozicijski krogi zadnji teden mnogo govorili o nekaki krizi v JRZ. V tem pogledu je bilo zlasti ljubljansko »Jutro« sila zgovorno. Toda izjava predsednika vlade g. Cvetkoviča in pa izjava tajništva JRZ je odločno zanikala vsakršno krizo v JRZ, ki hoče mirno in stvarno delovati. To dokazujejo tudi zborovanja JRZ, ki so bila zadnje čase v južnih krajih in tudi drugod. O krizi JRZ ni govora.

Zdaj vlada dela novi zakon o strankah in zborovanjih. Sam predsednik vlade je povedal, da bodo po novi postavi dovoljene vse stranke, razen komunistične, ki je že po drugi postavi prepovedana.

Drugi važni dogodki

Zagrebski nadškof dr. Stepinac je te dni poslal vsem zdravnikom na Hrvatskem pismo, kjer jih rola in prosi, naj pomagajo kot zdravniki zlasti tiri umetne splave, ki tako silno škodujejo rasti in moči hrvatskega naroda. Zlasti divja ta bela kuza med prebivalstvom Slavonije in Srema ter v Posavini, kjer pa so najbolj bogati ljudje. Nadškof imenuje tako počelje »narodni samomor«. Zdravnike prosi, naj sodelujejo v tem boju zoper to narodno škodo. To pismo je v hrvatski javnosti vzbudilo veliko pozornost.

Pred kratkim je izšla uredba, ki ureja vrhovno nadzorstvo nad našo vojsko. Po tej uredbi je vrhovni nadzornik vse naše vojske knez namestnik Pavle. Te dni pa je izšlo imenovanje, ki za pomočnika vrhovnega nadzornika jugoslovanske vojske imenuje admiralnega generala g. Bogoljuba Ilića. Ta izvrstni general je služil nekaj časa tudi v Ljubljani kot poveljnik dravske divizijske oblasti. V vseh vojnah se je močno odlikoval ter se izkazal za sposobnega poveljnika.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

objavlja izid žrebanja z dne 10. februarja V. razreda 39. kola.

200.000 din št. zadela št. 76.043.

50.000 din št. 14.191, 26.531, 34.410, 58.790

40.000 din št. 58.790, 3.

30.000 din št. 46.360.

24.000 din št. 16.043, 21.665, 54.267, 58.402.

20.000 din št. 18.754, 53.671, 78.229, 80.606.

16.000 din št. 17.585, 24.493, 42.347, 42.587.

12.000 din št. 76., 4.828, 9.373, 16.580,

44.353, 44.383, 75.648, 81.934,

83.812.

10.000 din št. 9.061, 11.384, 15.102, 18.912,

18.975, 29.276, 35.943, 50.987,

62.362, 77.085, 81.486, 95.451,

99.012.

8.000 din 2.039, 9.868, 14.797, 18.116, 28.990,

29.509, 40.228, 52.615, 56.930, 64.902, 67.423, 69.355,

81.332, 84.549, 90.147, 90.302, 95.176, 96.283.

6.000 din 8.272, 8.470, 8.670, 15.273, 19.838,

26.559, 27.237, 32.164, 36.350, 39.293, 39.536, 43.294,

44.319, 62.306, 76.714, 77.179, 84.387, 93.035, 98.149,

98.478.

5.000 din 5.622, 15.614, 28.227, 37.179, 40.828,

47.435, 58.805, 59.229, 60.757, 65.983, 67.740, 67.826,

87.982, 93.837, 98.524.

4.000 din 223, 735, 1.858, 3.534, 3.560,

8.405, 8.680, 9.522, 14.688, 15.188, 19.168, 21.110,

22.186, 32.503, 23.576, 23.799, 26.852, 34.507, 41.559,

44.683, 48.044, 49.894, 51.179, 51.781, 54.704, 55.608,

56.562, 56.591, 60.386, 60.707, 61.584, 65.905, 67.935,

69.599, 71.022, 71.487, 72.308, 72.624, 73.127, 75.264,

79.018, 81.251, 82.625, 88.264, 90.022, 90.768, 91.521,

92.461, 92.986, 93.612, 94.451, 96.613.

Nadalje je bilo izrebranih še veliko število

dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v ponedeljek, 12. t. m.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, dobitke lahko takoj dvignejo.

Kupujte srečke drž. razredne loterije v glavni domači kolekturi »VRELEC SREČE«, ker se Vam sedaj nudi največja prilika, da v kratkem času zadene kak večji dobiček. Srečke se bodo prodajale, dokler bo trajala zaloga.

Priporoča se Vam vsem domača kolektura držav. razredne loterije »VRELEC SREČE« ALOJZIJ PLANINŠEK, Ljubljana, Beethovnova 14.

Kamnik

Novo izborna primorsko črtno točijo pri Šaraju.

Trboje

Dne 4. februarja, na pustno nedeljo, prirejena narodna drama naših starih jeseniških plavzarjev: Plavž je kljub slabi cesti privabila lepo število udeležencev od blizu in daleč. Pa so jo tudi dobro prikazovali na odru naši igralci in igralki. Ne vemo, komu bi prisodili prvo prednost, ker so bili prav vsi na mestu in dobri. Obiskovalci so bili prav zadovoljni ter so odnesli vsak lep užitek. Ljubezen do rodne zemlje se je prav vzgala v srcih vseh navzočih. Da bi še drugi bili deležni takega užika, bodo naši prosvetni delavci dramo iz našega naroda povzeto, v nedeljo 11. februarja popoldne kmalu po 3 ponovili.

Ptuj

Royal kino, Ptuj. Danes zadnjikrat edinstven film »Sevastopol«, ki prikazuje burne dneve ruske revolucije. (Camilla Horn, Fritz Kampers), od 13. do 15. febr. »Tiger Arizona«.

Danes, v nedeljo popoldne takoj po večernih gostujeta pri Sv. Vidu pri Ptujtu ptujski FO in DK s prekrasno Oblakovo dramo v treh dejanjih »V temoti«.

Občani Rogoznice! Danes po osmi sv. maši (ob tri četrti na 9) vsi na občni zbor krajevne organizacije JRZ Rogoznica in na shod b. narodnega poslanca g. Marka Kranjca, ki bo v društveni dvorani minoritskega samostana.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Zaradi srčne kapi je naglo, pa ne nepravilno, umrl vr krščanski mož, 70 letnik Franc Galun. Z neumornim in zvestim delom je kot dninar in dolga leta kot majar na Urbanovem posestvu preživljal svoje, skrbno vzgajal svoje otroke in na stara leta še postavil poleg lesene bajte lepo novo hišico, v kateri ostajata zdaj sami njegova skrbna žena-vdova in najmlajša hči. Zelo lepega pogreba se je udeležilo tudi številno zastopstvo mariborske policije, katere član je rajnega najstarejši sin, dočim je mlajši orožnik v Beogradu. Pokoj blagi duši! Ostalim naše sožalje!

Trbovlje

V počastitev spomina rajnega msgra. Gašpariča so darovali za Vincencijevo konferenco in Trbovljah po 200 din g. prof. Bitenc Mirko, bivši poslanec; po 100 din: Cekveni pevci. Dekliški krožek, obratovodja inž. Zeleznik Jožef, Ban Pavle, Združeni zasebni in trgovski nameštenci so med seboj dosedaj nabrali že 400 din. Iz istega namena so darovali za novo bogoslovje v Mariboru po 100 din ključarji podružne cerkve v Retju in Sv. Marku. Nekateri so darovali znatne zneske za občinske reveže, mnogi za sv. maše in drug: dobre namene. Vsem iskren »Bož plačaji«.

Porok je bilo sklenjenih v letošnjem kratkem predpustu 23. Bilo je pa še nekaj več parov izklicanih, a še čakajo na lepše vreme.

Potrebe industrijskih občin

Pri banu dr. Natlačenu se je zglasila deputacija petih občin iz rudarskih revirjev in mu predložila skupno prošnjo teh občin

Z ozirom na naraščajočo draginjo so se sestali župani in člani občinskih uprav industrijskih občin, in sicer iz Hrastnika-Dola, Senovega pri Rajhenburgu, Sv. Kristofa nad Laškim, Trbovelj in Zagorja na skupen razgovor, kako omiliti gospodarsko stanje in to predvsem rudarskim staroupokojencem, novoupokojencem izpod 400 din mesečne pokojnine, občinskih ubožcem, oženjenim nezaposlenim delavcem itd. Predsedoval je sklicatelj trboveljski župan Klenovšek Jakob. V razpravo so posegli vsi navzoči, posebno pa trboveljski župan, dalje župani občin Hrastnik-Dol (Malovrh Karel), Senovo (Fabjančič), Sv. Kristof (Lešnik), Zagorje (Prosenec) ter člani občinskih uprav Plavšak Robert, Berger Ivan, Murn Filip, Orožen Martin, Karel Logar in Domšek Ivan.

Ko so vsestransko in temeljito proučili položaj, so soglasno sklenili, da vse našteje občine predlože banški upravi v zadevi prehrane najrevnejšega prebivalstva v vseh zgoraj navedenih občinah skupno prošnjo sledeč vsebine:

1. posredovati na merodajnih mestih, da se vsem rudarskim staroupokojencem, njih vdovam in sirotam prisloži na pomoč iz sredstev sanacijskega fonda;

2. posredovati, da Bratovska skladična valorizira — zviša pokojnine rudarskim novoupokojencem, njih vdovam in sirotam;

3. nuditi brezposelnim delavcem (in njih svojem) pomoč iz sredstev banovinskega bednostnega fonda, bodisi za zaposlitev ali podporo;

4. vzeti na znanje, da bodo občine same skrbjele za pomoč ubožnim občanom v smislu predpisov zakona o občinah iz sredstev občinskega preračuna in da bodo z ozirom na naraščajočo draginjo uredile tudi službene prejemke svojih uslužbencev;

5. povzročiti, da se maksimirajo cene vsaj najnujnejšim življenjskim potrebščinam;

6. odobriti glede nabave enomesečne zaloge hrane za prebivalstvo da za to poskrbe krajevne trgovske zadruge in trgovci, ker občine nimajo potrebnih skladišč in sredstev in se je tudi bati, da bi se hrana v neprimernih skladiščih pokvarila. Tako bi odpadel vsak riziko za škodo, ki bi nastala zaradi raznih nedostatkov;

7. dovoliti, da se grade v občinah, kjer je potrebno, zaklonišča za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka po posameznih okrajih za več sosednih hišnih posestnikov skupaj; v to svrhu naj bi se prispevalo iz sredstev banovinskega bednostnega fonda, delno pa bi se ta dela opravila tudi s pomočjo ljudskega dela (kuluka);

8. upoštevati, da občine pri sestavi občinskih preračunov za leto 1940-41 z ozirom na nove velike naloge in občinskega gospodarstva sploh ne bodo mogle znižati občinskih doklad in bodo nekatere uvedle, nekatere pa obdržale oziroma zvišale trošarino na električni tok.

Resolucija nadalje navaja podatke, ki prihajajo v poštev pri akciji za prehrano revnega prebivalstva v posameznih industrijskih občinah, in sicer:

Občina Hrastnik-Dol ima 159 občinskih ubožcev s 54 družinskimi člani, 120 staroupokojencev z 31 družinskimi člani, 40 brezposelnih s 53 družinskimi člani, 4 novoupokojence, ki prejemajo od 50 do 100 din mesečne pokojnine, 22 novoupokojencev s 100 do 200 din, 47 z mesečno 200 do 300, 21 z mesečno 300 do 400 din, 45 kajzarjev in preužitkarjev s 181 družinskimi člani.

Občina Senovo ima 144 kočarjev s 300 družinskimi člani, 15 brezposelnih (45), 30 občinskih

revežev, 76 upokojevcev, ki prejemajo do 400 din mesečne pokojnine z 236 družinskimi člani.

Občina Sv. Kristof: 90 stalnih občinskih ubožcev, 40 brezposelnih, 24 staroupokojencev, 124 novoupokojencev, ki prejemajo do 400 din mesečne pokojnine.

Občina Trbovlje: 316 občinskih ubožcev s 109 družinskimi člani, 148 staroupokojencev z 51 družinskimi člani, 206 nezaposlenih s 76 družinskimi člani, 266 novoupokojencev, ki prejemajo do 400 din mesečne pokojnine. Ti upokojevci imajo še 165 družinskih članov, 85 otrok prejema hrano v občinski mladinski kuhinji.

Občina Hrastnik: 70 brezposelnih, 134 staroupokojencev, 295 novoupokojencev, ki prejemajo do 400 din mesečne pokojnine, 167 občinskih ubožcev.

Vse občine podpirajo ubožce, staroupokojence, novoupokojence in brezposlene delavce z razpoložljivimi sredstvi po preračunih občin odnosno preračunih občinskih ubožnih skladov.

Pretekli petek se je pri banu g. dr. Marku Natlačenu zglasila posebna deputacija naštetih občin, ki jo je ban ljubezljivo sprejel. Deputacija je g. banu izročila resolucijo in ga prosila za pomoč. G. ban je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da ustreže zahtevam resolucije. Deputacija se je oglašila tudi pri rudarskem glavarstvu, kjer je izročila spomenico iste vsebine ter intervenirala v zadevi rudarskih upokojevcev.

Jesenice

Danes ob 10 dopoldne

shod JRZ

v Krekovem domu. Poroča minister dr. M. Krek.

Somišljeniki, polnoštevilo na shod!

Kino Krekov dom predvaja danes ob treh popoldne »Klic z Matterhorn«, ob 5 popoldne in ob 8 zvečer pretresljivo družinsko dramo »Zigasanac«. V ponedeljek, 12. februarja ob 8 zvečer »Klic z Matterhorn«. Pri vseh predstavah poleg običajnih dodatkov tudi Mickey Manos simfonija.

Predavanje o pasivni zaščiti bo na Hrušiči v Gasilskem domu v torek, 13. februarja ob pol 8 zvečer, na Jesenicah pa v četrtek, 15. februarja ob 8 zvečer v ljudski šoli. Predavajo: ing. Kladnik, dr. Kržan in mag. ph. Koželj.

Ježica

Katoliško prosvetno društvo na Ježici priredi v dnevi od ponedeljka, 12. februarja do petka, 17. februarja ob pol 8 zvečer v šoli na Ježici »Vzgojni tečaj«. Snov, katero bomo obravnavali na teh večerih je: V ponedeljek

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; izenitveni oglas 2 din. Debelo tiskane naslovene besede se računajo dvojn. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petina vsotica po 3 din. — Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Sluškinja
mlajša, zmožna kuhe — išče službo. — Naslov v upravi »Slov.« št. 1832. (a)

Lesni manipulant
išče službo. — Naslov v vseh posloval. »Slovenca« pod št. 1693. (a)

Šiviljska pomočnica
išče službo. — Najraje v Ljubljani. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1632. (a)

Organist-cerkvenik
išče primerno službo. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1751. (a)

Mesarski pomočnik
vaje vseh del, išče službo. Zeli nastopiti takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1719. (a)

500 din dam
tistemu, ki mi preskrbi stalno službo sluge ali podobno. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1772. (a)

Preddelavec
za tovarno nekovanih in zobčastih sprov išče zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1839.

17-letno dekle
zdravo — zeli k manjši mestni družini. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dekle« št. 1838. (a)

Mizarski pomočnik
išče službo, grem tudi za slugo ali hišnika. — Savo Ludvik, mlekar, Ljubljana, Karlovska 8. (a)

1000 din
dam nagrade, kdor preskrbi službo ključavničarju, zmožnemu nemščini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1853. (a)

Prodajalka
začetnica prosil nameščonja v trgovini mešanega blaga. Nastop takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1699. (a)

Pletilja
z znanjem entlanja, ažuriranja in nekoliko pri krojevanja. — Išče službo za takoj. Naslov v upr. »Slovenca« pod 1698. (a)

Pošteno dekle
z gospodinjstvo šolo išče službo pri mali družini. Naslov: Kozole Marija, Loke 334, Trbovlje. (a)

Gospodična
išče mesta k otrokom ali starejši gpepe kot pomoče v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Skromna« št. 1797. (a)

Šofer
vaje tovornih in osebnih voz kakor tudi Diesel strojev in prevozništva, išče službo. — Naslov v upravi »Slovenca« 1875.

Zenska
srednjih let gre kot gospodinja k starejšemu gospodu, gospe ali oročnikom. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod značko »Samostojna« št. 1796. (a)

Iščem službo vrtnarja
ali pomočnika, samo na boljši vrt; star sem 22 let, vojašine prost. ne oženjen. Ponudbe pošlani: Vlado Pogorelec, vrtnar, Bežanec, p. Pregrada, Hrvaško. (a)

Krojaški pomočnik
vešč krojenja in izdelovanja velikih damskih in moških komadov, išče stalne zaposlitve kjerkoli. Dovolil sem strokovno šolo in več tečajev. Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Mlada moč«

Kontoristka
perfektna v srbohrvaščini, dobra strojepiska, vešč vseh pisarniških del, išče službo v pisarni in gre za skromno plačo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skromna in vestna«

Davčna uredba
predpisuje pridobitnikom vodstvo pravnega knjigovodstva. To vam naloži, uredi in vpelje stroki primerno prokurist, knjigovodja-bilancist z 20-letno prakso. Obrnite se pod »Strogo zaupen« v upravo »Slovenca« št. 1893.

Fant
vaje vrtnarstva in hišnih del išče primerno službo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1941. (a)

Graščinski ekonom
upokojen, a prakso v lesni industriji (Sägebetrieb) išče kakršno koli službo. Skromne zahteve. Dopise v upravo »Slovenca« pod »D. S. 206«. (a)

Službo šafarja
za sadjarstvo in vinarstvo iščem. Naslov pove uprava »Slovenca« Maribor pod št. 269. (a)

Knjigovodja-bilancist
z mnogoletno trgovsko-industrijsko in bančno prakso z znanjem več jezikov, s la referencami, sprejme solidno mesto v Ljubljani. Cenjene naslove prosim upravi »Slovenca« pod »Vztrajnost« št. 1892. (a)

Samostojna kuharica
in gospodinja išče službo pri boljši manjši družini. — Gre tudi za posrežnico čez dan. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1750. (a)

Vajenci
čevljarstva vajenca sprejme Pavlin, Tyrševa cesta 53. (v)

Vajenca
takoji sprejem. — Franc Jager, tapetnik, Sv. Petra c. 17. (v)

Vajenca
od 16 let naprej sprejme Kovačič, soboslikar, Stična. (v)

Mizarskega vajenca
sprejmem takoj. Svetek Viktor, Koblarjeva št. 7, Ljubljana. (v)

Vrtnarskega vajenca
marljivega, z oskrbo — sprejme takoj vrtnarstvo Vatovca, Vrazov trg. (v)

Dekle
z malo maturo išče mesto vajenke v trgovini z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Vestna« 1747. (v)

Mizarskega vajenca
z vsi oskrbo sprejemem. Černe Matija, strojno mizarstvo, Zg. Gorje 49, p. Gorje pri Bledu. (v)

Vajenko
z dovršeno meščansko šolo, sprejme trgovina z usnjem. Pisemne ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Marilija in pošena« št. 1800. (v)

Učenec
zdrav, pošten, kmečkih staršev, 14—16 let star, se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga na dežel. Dopise podružnici »Slovenca« Maribor pod »Marilij« 259. (v)

15 letni fant
reven, brez pravega doma, se želi izučiti kakršne koli obrti. Je pošten in vsakega dela vajen. — Prosi po možnosti hrano in stanovanje v hiši. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Vedno hvaležen« št. 1792. (v)

Poizvedbe
išče se
Klinčič Ivan, roj. 31. marca 1876 v Sp. Štaku, pristojen v občino Blanca, okraj Brežice, samski, ključavničar. Komur bi bilo njegovo bivališče znano, se naproša, da to sporoči njegovi sestri Tereziji Horvat, posestnici na Celovski cesti 162 proti povračilu stroškov.

Službo dobe

Mehanika
sprejemem takoj. — Lojze Zajc, Polje pri Ljubljani

Modistinjo
prvovrstno, sprejme takoj salon Julci Klopčič, Resljeva c. 8. (b)

Sluškinjo
za domača in poljska dela sprejemem s 15. febr. Dravljje, Vodnikova 215.

Fanta
okoli 17-letnega, sprejemem k živini. — Anžič, Dobrunje 57. (b)

Samostojen vrtnar
samski, dobi službo. Ponudbe pošlani v graščino Ortnek. (b)

Puškarke pomočnike
2 starejša in 3 mlajše — takoj sprejemem. Vrtunski Srbivoj, Novi Sad. (b)

Mesarskega pomočnika
mladega, sprejme Marolt Franc, Vodnikova c. 101, Ljubljana VII. (b)

Sluškinjo
tudi za dela na vrtu — sprejemem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1743. (b)

Kuharico
z dolgoletnimi spričevali in sobariči sprejemem. — Ponudbe: O. Piser, Zagreb, Amruševa 19. (b)

Hišnika
za vilo — iščem. Prosto stanovanje in plača. Upokojenci imajo prednost — Beranek, Kranjska gora.

Mizarski pomočnik
s kavčijo 10.000 din dobi stalno službo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1669. (b)

Parna žaga
sprejme dobrega ključavničarskega pomočnika ali strojnika ali kurjača. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod značko »Žaga« št. 1810. (b)

Gostilniško kuharico
samostojno, pridno, pošteno, sprejemem v stalno službo. — Ponudbe z navdobo doseganega službovanja na naslov: Andrej Čufer, Jesenice. (b)

Gospodinjstvo pomočnico
pošteno, vajeno kuhe in vseh gospodinjstvih del, sprejemem s 1. marcem. Plača po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1825. (b)

Perfektna kuharica
samostojna, vajena večje rodbine in zmožna dela na vrtu, dobi takoj stalno službo. Ponudbe podruž. »Slovenca« v Celju pod sifro »99«. (b)

Kuharico
staro od 30 let naprej sprejemem na večje posestvo blizu Ljubljane. — Plača po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pridna, poštena in zanesljiva« št. 1881. (b)

Trgovskega pomočnika
z daljšo prakso v trgovini z mešan. blagom, nekadiča, treznega in poštenega, sprejemem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobre reference« št. 1684. (b)

Sluškinjo
dobrih staršev, ne premlado, pošteno, zdravo, vajeno hišnih in vrtnih del, vsaj nekaj kuhe — sprejemem. Prednost imajo one z gospodinjstvom tečajem. Naslov v podr. »Slovenca« v Celju (b)

Poslovodjo
za večje mizarsko podjetje, strokovnjaka v stilnem pohištvu kakor tudi v stavbenem delu, agilnega in korektnega — sprejemem. — Ponudbe s podatki in plačilnimi pogoji nasloviti na upravo »Slovenca« pod značko »Poslovodja« št. 1801. (b)

Pekovskega pomočnika
mladega, z lastnim kolegom, sprejemem. Ivan Jakin, Stožice. (b)

Mlinarski pomočnik
mlajši, pošten, dobi stalno službo. Andrej Simončič, Skofja Loka. (b)

Kovaškega pomočnika
dobro izurjenega, takoj sprejemem. Kunavar Fr., Kovač, Ježica 25. (b)

Mehanika
za kolesa sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« 1774. b

Kovaškega pomočnika
sprejme Bauman Janez, Sv. Jakob v Slov. gor., Jakobski dol. (b)

Iščem dekle
za razna dela. Prednost imajo šivilje. Naslov v podr. »Slovenca« v Celju pod št. 1767. (b)

Dekle
v pomoč gospodinjki takoj sprejemem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1745. (b)

Hlapca
mladega, poštenega za domača dela, sprejemem. Žaga Androvič, Skofljica.

Strojnika
treznega, zmožnega strojnih popravil, montaže in struženja, sprejme parna žaga »Zora«, Crnomelj. b

Vežalko vencev
in vajenko, zanesljivo in pošteno, sprejemem takoj. Vatovca Adolf, vrtnarstvo, Vrazov trg. (b)

Sluškinjo
veščo kuhe, pridno, pošteno, sprejemem. Malavasič Marija, trgovina, Vrhnika. (b)

Sluškinjo
pošteno, sprejme štiriclanca družina v Kočevju. Vprašati: Ljubljana, Gradišče 10-III, des.

Kuharico
pridno in vestno z dolgoletnimi spričevali sprejemem na deželo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Kuharica« št. 1918. (b)

Hlapca
poštenega in zanesljivega ter sposobnega za vsa dela, takoj sprejemem. — Franc Ovirik, mešar — Povšetova 38, Ljubljana.

Šivilje
za šivanje moškega perila iz svilnega triko sprejme takoj tovarna Vidmar, Ljubljana, Savlje 18. (b)

Organist
dobi službo v Hrastniku. Plača v denarju, prilika za instrukcije. Interesenti naj se javijo do 25. februar, pri župnem uradu.

Kravarja in hlapca
nad 40 let starega, sprejemem na večje posestvo blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Pridna, poštena in trezna« 1882.

Mesarskega pomočnika
od 40 let naprej, dobrega sekača, ki razume tudi klobasarstvo — sprejme takoj Maks Šerbec, mesar, Studenci pri Mariboru. (b)

Kmetško dekle
pridno, zdravo, močno — sprejemem za vsako delo na vrtu in pomoč gospodinjji v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1638. (b)

Kmetško dekle
z gospodinjstvo šolo, ev. moza in ženo sprejemem na majhno posestvo v bližini Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1617. (b)

Več moči
za delo na terenu, išče odlično vplejana domača zavarovalna družba za takoj, stanujočih v Celju ali okolici. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Fiksium in provizija«. (b)

Naročajte in širite »Slovenca«!

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Pomlad ...

Kakor narava, tako je obnemoglo tudi naše telo ter se le s težavo bori proti boleznim. Zato mu moramo pomagati in ga napraviti odpornega in zdravega. Očistiti ga moramo telesu škodljive navlake ter mu dovažati nova, osvežujoča sokova. Zato se priporoča naravno zdravljenje s

„PLANINKA“-čajem

ki je večinoma pripravljen iz najboljših planinskih zdravilnih rastlin, katerih koristno delovanje priznava že znanstvena medicina. Dolgoletna skušnja nam potrjuje, da je »Planinka« zdravilni čaj zelo dobro ljudsko zdravilo, ker so njegove sestavine vzete iz znanstvene, deloma pa tudi iz ljudske medicine. »Planinka« zdravilni čaj je dober regulator za čiščenje in obnavljanje. Zato je zdravljenje 6—12 tednov s »Planinko« čajem Bahovec izredno dobro:

pri slabi prebavi in zaprtju,
pri nerednem delovanju črevesja,
pri napietosti in omotici, glavobolu, nespečnosti in zganji,
pri obolenjih sečne kisline,
pri obolenju jeter in hemoroidov,
pri nervozni in živčnih boleznih.

Zdravilni čaj »Planinka« pospešuje tek. Zadrževajte v apotekah izrečno »Planinka« čaj Bahovec, ki je samo tedaj pravičen, če je zaprt in plombiran ter nosi ime:

MR. BAHOVEC APOTEKA LJUBLJANA

ZDRAVILNI ČAJ „PLANINKA“

Rec. Sp. Dr. Katič od 10. VII. 1934.

Zasluzek

Pletilja
sprejme delo na dom za navijati ali šivat. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1840. (b)

Kupimo

Jesenov les
od 25 cm debeline nazvgor kupuje B. Kolb — Vizmarje-St. Vid n. Lj.

Kupim
več rabljenih vsakovrstnih železnih sodov kakor tudi počevinastih kant. Ivan Prešern, Kranj. (k)

Kupujemo

vsako količino obrabljeneh pil po najvišji ceni: pilarna Figar, Ljubljana, Vošnjakova ulica 12. (k)

Pozor!
Kupujem rabljene čevlje in prodajam moške obleke in rabljeno (tudi strgano) perilo. — Klavžer, Vošnjakova 4. (h)

Pohištvo

Nekaj pohištva
starejšega, prodamo. Dve postelji, 1 velika omara in 1 mala. Bleiweislova c. 15-III, vrata 16. (l)

Vsakovrstno pohištvo
dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi tvrdka

»OPRAVA«
Celovska cesta 50. Sprejemajo se naročila.

Pohištvo
za predbeno in gromofon z 10 ploščami, prodam. Vprašati: Gospodstva c. 1/II., desno. (s)

Mreže za postelje
izdeluje in sprejema rabljene v popravilo največje Alojz Androvič, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradišču).

Prodajam
šperano orehovo in masivno orehovo spalnico. — Tomaž Hafner, mizar — Vaše, p. Medvode. (s)

Modroce

patentne postelne mreže, moderne kauče in foteje audi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 13
Otomane od Din 820—

Ženitbe

Samostojen obrtnik
z dobro obrtjo — poroči dekle, dobro gospodinj, z nekaj gotovine, staro 25—30 let. Resne ponudbe s sliko upravi »Slov.« pod »Nova pomlad« 1779.

Kupujte pri naših inserentih!

Beneški jermenik
z vsem priborom, krožno žago in elektromotorjem takoj kupim. A. Kastelic, V. Vrhnica, p. Šmarje-Šap.

Denar

Družabnika ključavničarja
strokovnjaka, z nekaj gotovine, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zasluzek« št. 1909. (a)

Hranilne knjižice

3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Hranilno knjižico

Kmetске posojilnice Ljubljanske prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »70.000« št. 1724. (d)

Hranilne knjižice

Prve hrvaške sredionice kupim. — Ponudbe z navdobo cene na upravo »Slovenca« pod »Knjižice Ljubljana« 1752. (d)

Kranilne knjižice

vrednostne papirje kupujemo stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12.

Ureditve premoženja

Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetških) nabavo posojil in družbenikov, dobičkonosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb. — sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE
Ljubljana, Gledališka ul. 7

Vložno knjižico

Kmetске posojilnice prevzamemo v račun kupnine za moderno urejeni valjni mlin in veliko stanovanjsko hišo z gospodarskimi poslopji ter vrtom v izmeri 1 ha 12 a, v neposredni bližini Zagreba. Pojasnila v upravi »Slovenca« pod »Sava« št. 1889. (p)

Zivali

Beločrna psica (hrt)
se je izgubila. Lepa nagrada. Idrijska 19. (j)

Dva konja
4 in 5 let stara, prodam. Jakob Novak, Zg. Šiška, Za vasjo 8. (j)

HIŠA

Priložnostne prodaje, upravljanje in nadzorovanje hiš pravzema

IMOBILIJAS
BEOGRAD
Knez Mihailova 17
Telefon 26-167 in 28-260

Posedstva

Tristanovanjsko hišo
solidno zidano, prodam v zeleni jami, Bezenskova ulica 32. (p)

Parcelo prodam
pri Sv. Krištofu, Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1872. (p)

Manjše posestvo
v bližini Domžal kupim, Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1854. (p)

Hišo
v trgu Mokronog ugodno prodam. Poizve se v gostilni Sušnik, Retje 54 - Trbovlje. (p)

Kupim takoj
eno ali dvodružinsko hišo v bližini Celja ali pa v večjem kraju v Savinjski dolini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1823. (p)

Hišico z vrtom
na sončni legi, takoj po ugodni ceni prodam. — Vprašati pri Brdniku, gostilna Zadnikar, Brdo pri Viču. (p)

Novo zgrajeno stavbo
s trgovskim lokalom, na prometni točki v okolici Maribora, prodam. - Mesečni dohodek 2500 din. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Ugodno« 263. (p)

Javna dražba
V nedeljo, 18. februarja ob 13 urah razprodano na izvensodni javni dražbi posestvo na Pijavi gorici št. 22 po parcelah, med drugim tudi gostilna s trgovino. Informacije pri dr. Zupančiču v Ljubljani, Cigaletova 3. (p)

Lepo posestvo
obstoječe iz dveh velikih hiš, donosnih, v bližini Ljubljane, pripravno za večje podjetje ali obrt, na prometnem kraju — takoj prodam. — Istotam naprodaj po nizki ceni rabljena oprava za trgovino in tehtnica. (p)

Lepa hiša
skoraj nova, enonadstr., z gostilniško koncesijo in dobro idočo gostilno, s trafikom, inventarjem in lepim vrtom, v industrijskem kraju ob banovinski cesti, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1717. (p)

Posestvo
novo zidana hiša, gosp. poslopje, z opeko krito, 8 oravov zemlje - sadonosnik, vinograd, njive, travnik in gozd — vse skupaj ob glavni cesti Mestni vrh pri Ptuj — takoj prodam. - Osojnik Ivana, Mestni vrh 109, Ptuj. (p)

Vinogradno in sadonosno posestvo
45 minut od mesta Celja oddaljeno, v najlepši sončni legi, med Celjem in Laskem, v skupni izmeri 14 johov, od tega 3 johi vinograda, zasaženega z najzlahnejšimi trtami, povprečni letni pridelek 60-70 hl, nadalje sadonosnik s preko 2000 različnih sadnih dreves, nadalje njive in kosnja za vzdrževanje dveh krav in več svinj, kakor tudi nekaj gozda. Na posestvu se nahaja nova enonadstropna stavba kot vila (8 let stara), potem viničarsko poslopje s kletjo in večsobnim stanovanjem s shrambami, ter večji hlev z betonirano gnojno jama, vse v najboljšem stanju. Posestvo ima krasen razgled proti Laški kotlini. Proda se zaradi preobremenitve lastnika iz proste roke, vrednost je znatna, prodaja se pa za 200.000 din s celotnim živim in mrtvim inventarjem, kar kaže rentabilnost čez 10%. Pojasnila daje iz prijaznosti Ivan Kos, Celje — Masarykovo nabrežje 9. (p)

Hišico ali parcelo
v št. Vidu, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1891. (p)

Vilo »Metox«
Vodnikova ulica št. 120, Zg. Šiška, prodam. Ogled in razgovor vsak dan. (p)

Enodružinsko hišico
prodam. Potrebno 45.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1901. (p)

Hišico ali 2 stanovanji
enobitni, poceni oddam. Vič 128. Cesta dveh cesarjev. (n)

Hišo v Ljubljani
prodam. Pojasnila daje od 2-4 dr. Petrič, Florjanska 26. (p)

Hišo z vrtom
v okolici Ljubljane prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1899. (p)

Hiša
visoko prtilična, 4 stanovanjska, pripravna za obrtnika, naprodaj. - Poljane 36, št. Vid nad Lj. (p)

Večje posestvo
gostilno in trgovino v Ljubljani prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1819. (p)

Novo hišo
tristanovanjsko, par minut od postaje Kranja - prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nizka cena« 1479. (p)

Trgovsko hišo
centrum Ljubljane, kupim. Cena indifferetna. — Opis in ceno pošljite na upravo »Slovenca« pod »Izplačana gotovina 1920. (p)

Lepo posestvo
z gospodarskim poslopijem, v ravlini, 10 minut od postaje Jevnica, prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1908. (p)

Hišo z zemljiščem
ob Dolenjski cesti, 10 minut od tramvaja, prodam. Stanovanje na razpolago. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1900. (p)

Gospodarsko poslopje
z 200 sadonosnimi drevesi, blizu tovarne, prodam za ceno 70.000 din. 150.000 din. Cizelj Franc, Stara vas 71 — Videm-Krško. (p)

Prodam dve hiši
z gostilniško obrtjo, dva vrta, gospodar. poslopje, v sredini industrijskega trga Rajhenburg. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »1000« št. 1591. (p)

Nepremičnine
šlrom Slovenije kupuje in prodaja — Stanovanjâ najugodnejše najamete ali oddaste v Realitetni pisarni v Ljubljani, Gosposvetska cesta 3. (p)

Enonadstropno hišo
z vrtom, prodam zaradi preemistitve. Zelo ugodno, na zelo prometnem kraju. Poizvedbe upravi »Slovenca« pod št. 1898. (p)

Lepo malo posestvo
v lepem kraju in bližini železniške ali avtopostajališča, primerno za prevzem letoviščarjev, iščem v najem, event. pod ugodnimi pogoji tudi kupi. Ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Penzionist 505«. (m)

Posestvo
Pri okrajnem sodišču v Radečah bo na sodni dražbi dne 14. febr. ob 10 dopoldne prodano posestvo v Močilnem št. 15, vlož. št. 128 in 301 k. o. Njivice. Posestvo obstaja iz hiše in gospodarskih poslopij ter gozdov, njiv, travnikov in pašnikov. — Najnižji ponudek 131.000 in vadi 19.651 din. Pojasnila daje: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Miklošičeva 19, tel. 25-21 in 25-23. (p)

Parcela
naprodaj poleg tramvaja in blizu nove gimnazije. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1913. (p)

Vilo
ali stanovanjsko hišo kupim od 200 do 600.000. Takoj denar. Ponudbe s popisom in ceno v upr. »Slovenca« pod »Zaključek takoj« št. 1914. (p)

Hišo
z veliko delavnico, pripravno za vsako obrt, z veliko stavbno parcelo, prodam v Ljubljani. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »V centru« 1917. (n)

Vila
dvostanovanjsko, enonadstropno, novo, 10 minut od postaje Celje, takoj prodam. Cena 125.000 din. Naslov pove iz prijaznosti Kronovšek, Glavni trg št. 6, Celje. (p)

»Realiteta«
pisarna za nakup in prodajo nepremičnin, Ljubljana, Prešernova ul. 54-I telef. 44-20, Hotel »Slona«. Vsa naročila izvršimo hitro, točno in solidno. — Prepišite si naslov! (p)

Dvostanovanjsko hišo
mansardna soba, pomožne zgradbe, dobro ohranjeno, 2 minute od žel. in avtobusne postaje ter 1 parcelo gozda, prodam. Vprašati: Ptujška c. 37, Tezno, Maribor. (p)

Vnajem

ISCEJO: Skladišče
veliko, suho, v Ljubljani, iščemo. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Suho« št. 1879. (m)

Prostorno skladišče
za suho blago, v središču mesta, vzamem takoj ali pozneje v najem. — Pismene ponudbe na naslov, ki ga pove uprava »Slovenca« pod 1658. (m)

ODDAJO: Lokale
za vsako obrt, zelo promet. kraj, oddam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dežela 94« št. 1753. (n)

Mlekarno
na prometnem kraju oddam zaradi odpotovanja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1833. (n)

Otroški kolček

SLON SAMBO

(281) V tem veselju pa tudi na Samba niso pozabili. Ko se je razvedelo, da je Sambo ozdravil sultana, so z veliko častjo ravnali z njim. Vsak dan je odšlo nekaj fantov v gozd in so mu nesli sadja in slaščice. Spočetka je Sambo jako osuplo gledal to početje, potem pa je razumel, da je to zanj, in je bil silno vesel.

Valjčni mlin
oddam v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1675. (n)

Lokal za trgovino
ali pisarno, lep, v novi hiši, oddam. Vprašati pri hišniku Pražakova ul. 12. (n)

Mlekarno
na prometni točki, oddam zaradi bolezni za 3.500 din. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 1897. (n)

Trgovski lokal
lep, nov, poleg Figovca, takoj oddam. Informacije pri I. Knez, Gosposvetska cesta 1, dvorišče. (n)

Dva gostinska lokala
s kuhinje v suterenu, pripravna tudi za kako drugo obrt, ter sobo v mansardi oddam v Tovarniški št. 11 z marcem. Vprašati Hauptman, Krekov trg št. 10. (n)

Poslovne prostore
primerne za pisarne, ordinacije, ateljeje in slično, v prvem nadstropju poleg Figovca takoj oddam. Informacije pri I. Knez, Gosposvetska cesta 1, dvorišče. (n)

Trgovino
z mešanim blagom, dobro vpeljano, v večjem prometnem kraju, z inventarjem in zalogo ali brez oddam v najem. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Ugodni pogoji« 1685. (n)

Majhno tovarno
železnih izdelkov, jako dobro vpeljano, deloma brez konkurence, oddam v najem. Potreben obratni kapital 50-80.000 din. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Tovarna« 267. (n)

Stanovanja

ISCEJO: Dva zakonec
brez otrok iščeta eno ali dvosobno stanovanje za mesec maj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 1795. (e)

Prostorno stanovanje
dvosobno z večjim kabinetom, kopalnico in pritliklami, išče zakonski par brez otrok. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Stanovanje« 1729. (e)

ODDAJO: Komfortno stanovanje
2 sobi, kabinet, kopalnica itd., oddam v villi pri Sv. Krištofu z majem. — Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Komfortno« št. 1929. (e)

Takoj oddam
2 prazni parketirani sončni sobi na najlepši točki blizu Sv. Jožefa. Poizvedbe dnevno dopoldne pri Klander, Stara pravda 1, Ljubljana. (e)

Trisobno stanovanje
komfortno, oddam za 550 din mesečno. - Babšek, Dolenjska cesta 80. (e)

Enosobno stanovanje
majhno, za 2 osebi, oddam. Bavdekova ulica 7, Zelena jama. (e)

Trisobno stanovanje
s kopalnico, oddam z aprilom. Klunova št. 12, Kodeljevo. (e)

Dvosobno stanovanje
z balkonem in pritliklami v nadprtičju oddam s 1. marcem. Poljane 30, št. Vid nad Ljubljano. (e)

Dvosobno stanovanje
s kopalnico, na zelo lepi razgledni točki oddam za maj ali junij. Baragova ulica 12. (e)

Dvosobno stanovanje
s kuhinjo in pritliklami oddam s 1. marcem v lepi villi na Lavi št. 35, za 450 din mesečno. Naslov v podruž. »Slovenca« v Celju pod št. 1766. (e)

Dvosobno stanovanje
v centru iščem za maj. Plačam za 6 mesecev. — Prodaj kopalno banjo in izvečno hrastovo mizo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1906. (n)

Stanovanje
moderno urejeno, prikladno tudi za zdravniško ordinacijo ali pisarno (telefon, plin, električna), v sredini mesta takoj oddam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Februar« 1787. (e)

Petosobno stanovanje
v centru mesta z vsemi pritliklami in komfortom oddam za takoj ali pozneje. Dostaj so predmetni prostori služili kot pisarna in stanovanje ter imajo zato dohod iz dveh stopnišč. Vsa potrebna pojasnila daje Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, vsak delavnik med uradnimi urami od 8-14. Telefon 25-21 in 25-22. (e)

SOBE

ISCEJO: Opremljeno sobo
s štedilnikom za 2 osebi, iščem v Celju ali predmestju za 15. t. m. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Točen plačnik« 1725 (e)

ODDAJO: Prazno sobo
s posebnim vhom oddam, v Šiški, Knezova 34. (e)

Sobo
prazno, s pred sobo, s posebnim vhom, oddam takoj v najem v Zrinjskega ulici 15. Podatke dobite Gajeva 5, soba št. 128/L. (e)

Dve opremljeni sobi
sredi mesta Kranja oddam s 15. februarjem ali 1. marcem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1720. (e)

STROJI

Šivalni stroj
prav poceni prodam. Lah, Salendrova 4, dvorišče. (e)

Stroj za tamburiranje
poceni prodam. Naslov v upr. »Slovenca« 1923. (p)

Dva pisalna stroja
(eden nov in en rabljen) zelo poceni naprodaj. — Cizel, Kotnikova 21-II. (e)

Šivalni stroji
znamke »Jax« so najbolj. š. Oglejte si zalogo pri tvrdki Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36. Rabljeni stroji in kolesa vedno na zalogi. (l)

Poceni naprodaj!
18 popolnoma novih šivalnih strojev, več koles, otroških vozčkov in raznih drugih predmetov pri »Promet«, nasproti križn. cerkve. (l)

Anker šivalni stroji
najnovejši cikcak za entlanje, za robčke, z dvema iglama, za šivilje, krojače, gospodinje, malo rabljene Veritas Centralbobbin, prodaja Triglav, Resljeva cesta 16. (l)

Prodamo

Pisalni stroj
rabljen, poceni prodam. A. Knez, Večna pot 41. (e)

Najugodnejši nakup
moških oblik nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (e)

Čevljarski šivalni stroj
dobro ohranjen, prodam. Kavčič Jakob, Dol. Logatec 50. (l)

Mesarji!
inventar za mesnico prodam ugodno. Vodnikova c. 240. (l)

Trgovino
s sadjem, mlekom in branjerjo prodam. - Polzve se v upr. »Slovenca« pod št. 1813. (l)

Mizarji, pozor!
Večjo pošiljko bukovihih in Samba vezanih plošč od 3 do 7 mm debeline prodajamo po starih cenah. Izrabite priliko dokler traja zaloga. »FURNIR« prodaja vezanih plošč in furnirjev Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4

Kupujte pri naših inserentih!

NIBOL TABLETE-MAST

Pri revmatizmu, gihtu in išijas masirajte boleče dele z »Nibol« mastjo in vzemite »Nibol« tablete. Tudi pri prehladu, gripi in glavobolu pomagajo »Nibol« tablete.

»Nibol« v lekarnah Din 20—
Apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana
Reg. br. 17, 816/35

Fižol za kuho
dobite poceni pri Sever & Komp., Gosposvetska cesta 5. (l)

Več skobelnikov
prodaj po nizki ceni. — Franc Mušič, Mengeš 92. (e)

Globok otroški vozček
prodaj. Jeglič, Svetosavska 10-I. (l)

Pisalno mizo
zelo lepo in 2 moderna radio aparata prodaj ABC, Medvedova cesta št. 8 — poleg kolodvora Šiška. (e)

Trgovino s sadjem
zelenjavo in živili, dobro vpeljano, v centru Ljubljane, prodam. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Redka prilika« 1742. (l)

Takoj prodam
ogledalo, šivalni stroj Singer, mizo, plinski roš, oleandre, rože, dekliški plašč, Moste, Slapničarjeva 7, dvorišče. (l)

Prodaj
nekaj kratkih škarta desk za obiranje, nekaj lipojih, in mizarški skobelnik za polovično ceno. Petermel, Cankarjeva 7, Kodeljevo. (l)

Trgovino z meš blagom
dobrodošlo, v Ljubljani prodam zaradi odhoda. - Potrebno 20.000 din. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Redka prilika« št. 1905. (n)

Kam pa kam?

Najcenejši zajtrk
za večerjo mlečno hrano po naročilu - v mlekarni »Drama«, Erjavčeva 2. (e)

Radio!

Glasba!

BRZPLAČEN POKUP V KRAJANI

TRUMPETA DINC 490-
GITARA DINC 128-
VIOLINA DINC 65-
HARMONIKA DINC 59-

ZAHTEVAJTE BRZPLAČEN KATALOG! MEINEL-HEROLD 8+3+1. Brevier Model, MARIBOR št. 102

Harmonij
(evropski) malo rabljen, poceni naprodaj. Tramite, Medvode. (g)

Priložnostne prodaje
ne iščite, ker dobita tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po 10 30". Zahačujte seznam.

elektron
PASAJA NEGOTIČNIK

Harmonij
rabljen, a dobro ohranjen kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Harmonij« št. 1664. (g)

Specijalna izdelovalnica HARMONIK

JOS. FLEISS
(prej F. Lubas in sin) LJUBLJANA, Tyrševa 30j
Zahtevalite cenik.

Klavis
zelo dober, za vsako cenonaprodaj ali zamenjam za radio ali šivalni stroj. Cizel, Kotnikova ulica 21-II. (g)

Klavisje vijoline
saksophone - trompeta - harmonike in druga glasbila od šolskih do prvovrstnih instrumentov - strune in vse potrebuje v veliki izbiri in najceneje kupite pri **WARBINEK** Ljubljana, Miklošičeva 4 telefon 35-59

ŽAGE

original Dominicus
Remscheid
izberete najceneje pri »Jeklo« - Stari trg

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

PREMOG DRVA OGLJE
dostavlja na dom tvrdka
Bartol Anton
Ljubljana VII.
Podmliščakova 15
Telefon 35-40

„VELEBIT“
otroški vozčki
ZAGREB, Ilica št. 55
Najnovejši, do sedaj nevideni modeli za 1940 v specijalni in največji trgovini otroških vozčkov. Prodaja se gotovino. Prevoz in omet se ne računa - Cenik s slikami brezplačno - Izrežite oglas zaradi naslova.

Objave

Kobilica
visoka, rdeče barve, prva in zadnja noga malo bela, se je našla. Dobi se v gostilni Jager, št. Vid n. Ljubljano, proti povrnitvi stroškov.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODRUŽNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split **Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu — Eskontira trgovske menice** DELNIŠKA GLAVNICA Din 20.000.000.—
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5% **Novo vlogo znašajo nad din 67.000.000.—** Vrh vse bančne posle najkulantneje

Večje podjetje sprejme poslovodjo

Reflektant mora biti zelo sposoben, inteligenten, dobro izurjena oseba, prvovrsten bilancist, v knjigovodstvu verziran, s trgovsko izobrazbo in navedbo referenc. — Plača dobra. Nastop po dogovoru. Soudeležba v podjetju ni izključena. — Ponudbe je poslati na upravo «Slovenca» pod značko »Velepodjetje« št. 1937.

Zahtevajte povsod naš list!

Vabilo

na 15. redni občni zbor

Usnjarske in čevljarke zadruge »RUNO« v Trzinu, r. z. z. o. z.
ki bo v nedeljo, 18. februarja 1940 ob 3 popoldne v Rokodelskem domu.

DNEVNI RED.

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročili načelnstva in nadzorstva.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Odobritev računskega zaključka za leto 1939.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sprememba pravil v smislu novega zadr. zakona.
7. Slučajnosti.

Načelnstvo

Razpis licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev razpisuje očetlano licitacijo za adaptacijska dela v Radio-Thermi Laško

na 27. februarja 1940 ob 11 dopoldne

v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20.

Vsa razpisana dela se bodo oddala skupno.

Interesenti naj vložijo ponudbe do zgoraj navedenega roka v pisarni OUZD v Ljubljani v zapечатem omotu z napisom »Ponudba za adaptacijska dela Radio-Thermi Laško«.

Vse razpisane pripomočke dobe interesenti pri tehničnem oddelku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba št. 201, proti plačilu din 50.—.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani

Razpis

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje

oddajo kleparskega dela za novogradnjo stanovanjskih hiš

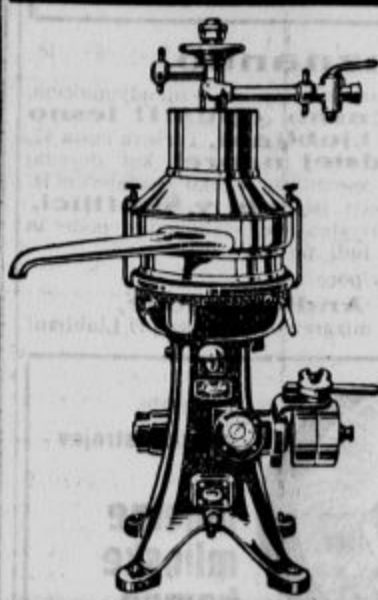
na vogalu Nunske in Muzejske ulice v Ljubljani.

Ponudbe je vložiti do dne 19. februarja 1940.

Vsi razpisni podatki so interesentom na razpolago, vpogled in v nakup pri uradu v Ljubljani, Gajeva ulica 5/II., v sobi št. 221, od dne 12. februarja dalje.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1940.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

Pozori

Obrtniki • Kmetje • Trgovci • Šivilje • Mlekarnice

Valjčne mlne, najnovejšo tehnično izpopolnjene, kateri vam služijo za mletje vsega žita v poljubno fino in navadno moko, s planskim sejalom in strojem za čiščenje zdroba, ter obdelovanje ješprenja in kaše.

Elektro in Diesel motorje razne velikosti in moči.

Električne črpalke za črpanje vina, kisa, vode in drugih tekočin. Boljše od inozemskih in 100% cenejše.

ROYAL šivalne stroje z večletnim jamstvom, so jako lepo in močno izdelani, za kar že jamči znamka ROYAL.

Lacta, New Prima, Milena, Teutonija, vsakovrstne mlekarske stroje za kmečko in mlekarsko uporabo.

Kangije za mleko v vsaki velikosti.

Vse to dobite, kakor tudi dele od teh strojev, po zelo nizkih cenah pri tvrdki:

Jelenc Adolf & Tomažin - Ljubljana
Celovška cesta 49

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTORSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA IO
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

Zahvala

Podpisana gasilska četa v Račah se najtopleje zahvaljuje »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani za izplačilo nezgodne rente gasilcu Plešku Ivanu. Zlasti se poudarja, da navedeni gasilec ob času nezgode še ni bil zavarovan. »Vzajemno zavarovalnico« vsakomur priporočamo, posebno pa gasilskim četam.
Gasilska četa v Račah, dne 6. februarja 1940.

Ramne žolčne, ledvične, v mehuru razstaplja in zdravi njihove bolezni
DUBRAVKA ČAJ
Mnogo jih je že ozdravelo, poskušajte tudi vi!
Zavitek Din 30.—. Izdeluje: Kem. farm. laboratorij lekarnarja Mr Ivana Andrijič Mostar
R. S. br. 14471 25/V. 1938

Kupimo vsakovrstni les

smreko, bor, hrast, jesen, jelšo, javor, bukev, brest itd., rezan in okrogel, hrastove, bukove in borove prage, hrastove in bukove parketne frize, itd. **Tople ponudbe, po možnosti opremljene s konsignacijami in navedbo cen,** na upravo »Slovenca« pod »Les« 1900.

Preklic

Podpisani izjavljam, da so moje klevete o Šilarju Pavlu iz Stražišča pri Kranju neresnične ter jih kot take preklicujem in obžalujem.

Uzunovič Oto,
delavec, Stražišče.

Ugodna naložba denarja!

Veleposestvo

v Savinjski dolini naprodaj

Obsega okrog 36 ha njiv in travnikov ter okrog 43 ha gozdov. Hmeljskega nasada 12.000. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod »Veleposestvo«

«SLOVENEČ», podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Po težki bolezni nas je zapustil, previden s tolažili sv. vere, moj predragi soprog, gospod

Wolf Kajetan

usnar in posestnik, načelnik Kmečke obrtnice hranil in posojilnice ter častni član prostovoljne gasilske čete v Dravogradu.

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na zadnji poti v ponedeljek, dne 12. februarja 1940 ob 16.

Dravograd, dne 10. februarja 1940.

Zalujoča soproga Ana in ostalo sorodstvo.

Kmečka obrtna hranilnica in posojilnica v Dravogradu javlja žalostno vest, da je umrl po dolgi in mučni bolezni njen predsednik, gospod

Wolf Kajetan

Pokojnika, ki je vodil naš zavod od njenega postanka, bomo ohranili v častnem spominu.

Dravograd, dne 10. februarja 1940.

Načelnstvo in nadzorstvo.

Zahvala

Vsem, ki so našega ljubljenelega soproga, očeta, svaka in strica, gospoda

Pavla Sedeja

spremili na njegovi poslednji poti na pokopališče v Sinji gorici, obsuli njegovo krsto s cvetjem in vencem in z nami sočustvovali, se najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom in vodstvu »Leonišča« za pomoč in postrežbo v pokojnikovi bolezni. Nadalje se zahvaljujemo častiti duhovščini vrhniške fare, Sadjarskemu društvu, Prosvetnemu društvu na Vrhniki in Krekovi gospodinjki šoli iz Ljubljane, številnim pokojnikovim prijateljem in znancom iz Vrhnike, Ljubljane, Jesenic in Slov. Javornika naj velja naša posebna zahvala za častno spremstvo pri pogrebu.
Vrhnik, dne 10. februarja 1940.

Družina Sedej.

Jakob K. Heerj

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

Ko je odprla kozama hlev, so naletele prve kaplje in v gorah je zabobnel grom.

Zgodaj se je stemnilo. V sobi jo je pričakoval župnik, ki se je bil že precej prej vrnil iz St. Moritza, in ko je vstopila, ji je ponudil obe roki.

»Kopico pozdravov od tam, za to pa, ker te nisem privedel s seboj, so me pošteno ošteli. Izza Samadena te hvalijo na vse pretege! In stari Gruber iz Suldentala je pri Drioschu.«

Cilgija je zarzela.
»Mogočen mož je po telesi in duši,« je nadaljeval župnik. »Ker te želi spoznati, sem ga povabil za jutri k nam na kosilo. Mislim, mislim —«

Župnik je veselo pomežiknil Cilgiji.

»V lepe skripec me spravljate,« je odgovorila napol za šalo, napol za res. Župnik je hotel odvrtni baš nekaj dovipnega, ko se je za bliskalo in zagrmelo, da se je posvetilo do zapečka in so okna zaklepetala.

Mogočno in krasno je divjala nevihta skozi noč in ko sta pogledala skozi okno, sta uzrla na pobočju onstran Berninščice sikajoč plamen. Blisk je bil užgal staro limbo, gorela je ko plamenica in s krvavim žarom razsvetljevala ostre čeri.

»Kamogaskarski ogenj,« je dejal župnik.

»Kamogaskarski ogenj? Ali veste, da imajo Marka Paltrama za kamogaskarja? Povejte mi, kaj pomeni ta vzdevek.«

»Baš zaradi Marka Paltrama, Cilgija, bi ti ne želel prikrievati, kaj se o kamogaskarjih pripoveduje.«

Bistro jo je pogledal od strani ter se odkaljal, in medtem ko je zunaj v temi besnela nevihta, je Cilgija napeto poslušala župnikovo pripoved.

»Med ljudmi,« je začel, »kroži več iniačo te bajke, povedal ti jo bom v oni, ki iz kamogaskarja, graščaka z Guardavala, ne ustvarja neumljivega divjaka, temveč za silo razlaga njegovo ravnanje. Po njej so ljudje viteza sprva ljubili in mu zaupali, in on jih je prijazno vabil k veseliam na svoj grad, kjer so potujoči pevci brenkali na

harfe. Nekega dne je pa izvedel, da ni potomec viteza, ki ga je častil kot očeta in ki je padel na Jutrovem v bojih za Kristusov grob, temveč sin navadnega moža, grajskega oskrbnika. Mladi vitez je dal oskrbnika vreči čez skale in kosti svoje matere iz groba. Sam se je čisto spremenil. Zasovražil je ljudi; samoten je pohajal ali jezdaril po gorah; v brezbojni jezi je gonil može na najtršo tlako, v pijani razbrzdanosti je jemal njihove hčere; njegov pogled jih je čarodejno prevzemal in slepil, da so pozabljale na očeta, mater in čast in radosno sedale na pot, da bi jih videl.«

Župnikovo pripovedovanje je pretrgal nenadoma čuden vzklík in ga zmotil v pozornosti, s katero je spremljal svoje besede.

»Skratjač z zobmi in bleda od jeze mu je sedela Cilgija nasproti.«

»Ali ti pripovedka ne ugaja?«

»Ne, toda zdaj bi jo vendar rada slišala do konca. Pripovedujte dalje, stric,« je rekla z bliskajočimi očmi.

»Saj ni več dosti,« je odvrnil. »Ko je nasilnik nekaj časa tako divjal in kopicil nesrečo nad ljudi, ga je ubil neki oče na njegovem gradu. Od tedaj straši vitez kot divji lovec; večinoma prebiva v Kamogaskarski dolini, prihaja pa od časa do časa tudi na Bernino. Nesreče na planinah ga naznanjajo, vihar ga spremlja, na konjskem okostju jezdi med bliskom in gromom, živalska okostja drvijo in sklepetajo pred njim. Nekajkrat v letu, ob zakletih dnevih, se pa utegne zgoditi, da se vtelesi kot živo bitje iz pripekajočega sonca, šumečega zraka in zemeljskih hlapov in se prikaže kot peklenški privid pastiricam in žanjicam divjega sena. Sprva vidijo samo žareče oči — ako ne izmolijo brž zarotivne molitve, so izgubljene. In kakor imenujejo njega, pravijo tudi otrokom teh ur kamogaskarji.«

Pridušeno in bleda je vprašala Cilgija: »In kaj sodite vi, stric, o pripovedki?«

»Skušal sem jo razvozljati, toda viri so preveč nezadostni, da bi mogel kaj prida povedati o njeni zgodovinski vrednosti. Gotovo je samo, da so pritaknili ljudje marsikaj žele pozneje, tako vero o kamogaskarjevih otrocih. Pojavila se je šele za časa preganjanja čarovnic, ko so ženske na natezalnici v brezumnih muka hlepo priznavale, da se jim je prikazal divji lovec.«

Cilgija se je poznalo na obrazu, da je nestrpna.

»Kar mi pripovedujete, stric, je zanimivo, toda jaz ne mislim, kakšno vrednost ima pripovedka za engadinsko zgodovino, temveč ali se ne skriva morda v njej neki globlji smisel!«

Njene zadnje besede so zveneje izzivajoče in iz oči se ji je bralo neko srdito veselje do boja.

»Dekle, dekle, kaj se razburjaš zaradi te stare bajke! In župnik je zmalj za glavo.«

Toda Cilgija je vstala in dejala v zanosu mladine: »Ali ne čutite, stric, kako krvavo ponižuje pripovedka nas ženske. Nastavljati se na pot! Jaz bi si jo izmislila drugače!«

Stala je z gorečimi lici, tako da je župnika prestrašila njena silovitost.

»Jaz bi rekla: Ko je bil vitez izvedel za materin greh, je izgubil vero v vzvišenost ženske časti. Toda iz ljudstva se je rodilo dekle, ki se mu je uprlo in ga premagalo s svojo ljubeznijo, svojo stanovitnostjo in čistostjo.«

Krasno je drhtel bron njenega glasu in začudeno kakor v Samadenu je pogledal župnik svojo nečakinjo.

»Dekle, kaj vse se skriva v tvojih zmagoslavnihih očeh!« je dejal prestrašen. »Cilgija, s svojo pripovedko nisem hotel žaliti ne tebe ne tvojege spola. Ne, prav zares ne!«

Z dobrovoljnim nasmehom mu je iztegnila roke naproti.

»Sodim pa,« je nadaljeval, »da pripovedka vendar ni brez kle-nega jedra. V naših gorah, skrita med tihimi gozdovi, ležijo brezdanja jezera. Brezdanje zijajo prepadi ledenikov, brezna so v ljudstvu, in če prebiraš zgodovino naših krajev, boš brž spoznala postave, ki sličejo tem neodumljivim jezerom in nedostopnim prepadam. Povsod je pa narava k nevarnostem postavila svarilo: okoli jezer brez dna je obreže rumeno in se goljujivo vdaja, na gorah migota čisti beli sneg tam, kjer zija pod njim ledeni prepadi, in vzdevek kamogaskar je tablica, s katero svari tanki ljudski nos pred neodumljivimi dušami.«

Cilgija se je zelo zresnila. »Ali ne bi bilo tudi mogoče, stric,« je vprašala zamisljeno, »da se ljudstvo moti in oblaja kdaj nekega clo-veka po krivici za kamogaskarja in mu nakopije na glavo prokletstvo nezaupanja? Potem si prizadeti misli: Prav, ako sem vam kamogaskar, hočem v resnici tudi biti! In se zakrčne in obupa ter postane nedoumljiv?«

»Tebe ni moči ugnati, dekle!« je dejal župnik.

Nečakinja in stric sta govorila še dolgo v noč. Plamenica na goskrem pobočju je bilo dogorela, nevihta se je kuhala samo še nad Rosesko dolino.

»In jutri pride Lovrenc Gruber!« je dejal župnik, ko je odhajal k počitku.

FRANC PIRC strojno sodarstvo
Dravje - Ljubljana

Kletni sodi, Bukovi sodi za eksport sadnih sokov, barve in olja. Kadi za namakanje, specijalne kadi za mlekarne in kemično industrijo. IMPREGNIRANJE sodov. Strokovna popravila. Nizke cene. — Točna in solidna postržba.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI
zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so **v celoti vsak čas izplačljive** obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

Po vaši želji Vam izdela **Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani** Kopitarjeva 6/11

v svoji žrtalnici razne poslovne knjige, ako niso že v zalogi, istotako izvrši tudi vsa druga knjigoveška dela, posebno razne vezave od preprostih do razkošnih oblik.

Posebni oddelek za izdelovanje damskih torbic, pasov, denarnic in drugega usnjene galanterijskega blaga Vam nudi te predmete vedno v lepih, modernih fazonah.

Cene skrajno nizke. Poslužite se!

Občinska uprava občine Kamnik
naznanja, da je Vsemogočni poklical k Sebi včeraj dne 9. februarja gospoda

Franceta Hočevarja
posestnika, tovarnarja in zelo agilnega člana tukajšnjega odbora

Blagopokojniku ohranimo trajen in časten spomin!
Kamnik, dne 10. februarja 1940.

Župan Nande Novak

Umrla nam je 9. februarja 1940 naša srčno ljubljena mama stara 80 let in lepo pripravljena za večnost

Marija Pintbah roj. Kerštan

Na župnijsko pokopališče jo bomo spremili v ponedeljek, 12. t. m. ob 9 dopoldne. Prosimo pobožne molitve za njen večni pokoj. Ráteče-Planica, 9. februarja 1940.

Jožef Pintbah, sin; Marija Pintbah, hči; Helena Pintbah, roj. Smukavec, sinaha, in ostali sorodniki

Zalostni sporočamo, da nas je zapustil v 83. letu starosti skrbni soprog, najboljši oče in dedek, gospod

Martin Šumak
ustanovitelj izvozne tvrdke in posestnik na Spodnjem Krapju pri Ljutomeru.

Dne 11. februarja 1940 ob pol 16 ga bomo spremili od hiše žalosti v Ljutomeru na tukajšnje pokopališče. Spodnje Krapje - Ljutomer, Ormož, dne 9. februarja 1940.

Alojzija, soproga; Andrej, brat; Marija žgajnar, sestra; Mirko in Franc, sinova; Kristina in Frančiška, sinahi; Dragomir, Franček, Danica, Mela, Boris, Milica, Marta, Mira, Ivo, Marjan, Slavica, Jožko, Ljubica, vnuki in vnukinje — ter ostalo sorodstvo.

Cenjenim damam se priporoča **MODNI KROJAŠKI SALON** JERNEJC MARJETA **TYRŠEVA CESTA 51**

Izdelava prvovrstna • Cene zmerne

Naznanilo.
Vljudno naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da **sem začasno opustil lesno trgovino v Ljubljani**, Tyrševa cesta 47. **ter bom odslej naprej kot dosedaj postregel z vsemi v to stroko spadajočimi izdelki v mnogo večji izbiri le v Škofljici.** Nudim vsakovrsten les, vsakovrstne pode in opaže. — Zagam tudi po naročilu. Se vljudno priporočam **Andlovic Jože**, žaga in mizarstvo, Škofljica pri Ljubljani

Vse vrste **alinskih strojev** in **umetne mlinske kamne** dobite pri Prvo jugoslov. mlinostavno podjetje **S. Forstnerič, Maribor, Melje**

Kmetovalci pozor!
Kupujem staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati!
Justin Gustinčič, Maribor
Ulica Kneza Kocija in podružnica: Tezno, vogal Ptujске in Tržaške ceste.

Kolesa Najnovčši otr. vozčki
Čenki franko! motorji tričkliji šivalni stroji Velika izbira!

igračni vozčki, skiroji, avtomobilčki, koles, deli
Iribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovška c. 4
Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova 26.

V cvetu mladosti nas je za vedno zapustila naša srčno ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Marija Hribar
dijakinja

dne 9. februarja, po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere. — Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. februarja ob 2 pop. izpred mrliške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Škofja Loka, Šmarje, Ljubljana, dne 10. februarja 1940.

Zalujoči ostali.

Zapustila nas je za vedno naša ljubljena soproga, teta, sestra in evakinja, gospa

Kati Jurjevčič roj. Zamjen
soproga sod, pisarn. uradnika

dne 10. t. m., po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere. — Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. februarja 1940 ob 4 popoldne izpred mrliške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 10. februarja 1940.

Zalujoči: **Janko**, soprog — in ostalo sorodstvo.

Naročajte SLOVENC
najcenejši slovenski dnevnik

MANUFAKTURNA TRGOVINA **ČEŠKI MAGAZIN** M. CAR SE JE PRESELIL iz Pražakove 12 na **Miklošičevo c. 36** (vis-a-vis Vzajemne zavaroval.)
Za nadalj. naklonjenost se priporočamo

Zahtevajte za Vaše firmice in tapecirano pohištvo **ŽIMO** samo z zaščitno plombo **STERILIZIRANO**

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115° C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarnskih obratov, ker je slabo in nehygieno izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo moči in mrčes. **Prepričajte se pred nakupom!** Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte s a m žimo z zaščitno znakom **STERILIZIRANO**

Zahvala
Ob težki izgubi svoje drage žene, gospe **Nade Grošelj roj. Fabjan**

se od srca zahvaljujem za številne izraze sožalja ter dokaze prijateljstva in naklonjenosti. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 12. t. m., ob 6.55 v cerkvi Marijinega Oznanjenja. Ljubljana, dne 10. februarja 1940.

Dr. Milan Grošelj in sorodstvo

V neizmerni žalosti sporočamo sorodnikom, prijateljem in znanecem, da je naš predragi brat, svak in stric, gospod

France Hočevar
solastnik tovarne Bratje Hočevar v Mekinjah pri Kamniku

v petek ob 8. uri zvečer, v 54. letu svoje dobe, zadet od kapi nenadoma preminul. Blagega pokojnika spremimo k večnemu počitku v nedeljo, dne 11. februarja t. l., ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti na mekinjsko pokopališče. Mekinje pri Kamniku, dne 10. februarja 1940.

Zalujoči bratje in sestra

Tovarna gospodarskega orodja »Bratje Hočevar«, d. z o. z., v Mekinjah pri Kamniku naznanja žalostno vest, da je njen šef-senior, gospod

Franc Hočevar

v petek zvečer ob 8 uri, zadet od kapi, nenadoma umrl. Pogreb bo v nedeljo, dne 11. februarja ob 4 uri popoldne na domače pokopališče. Blagemu pokojniku, ki je posvetil našemu prospelu vse svoje sile, ohranimo časten spomin. Mekinje pri Kamniku, dne 10. februarja 1940.

»Bratje Hočevar«, d. z o. z.

Zahvala
Za vsa sočustvovanja in počastitve, izkazane ob nenadomestljivi i žubi naše nad vse dobre, zlate, nepozabne mame

Neže Vintar roj. Dular

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebna zahvala pa prečastiti duhovščini, gasilnim društvom, darovalcem vencev in vsem, ki so se nas spomnili v tem najhujšem času

Rodbine: Vintar, Sušteršič, Berdavs

LJUBLJANA

Originalno darilo smučarjem

Ljubljanski župan dr. Juro Adlešič že slovi po svojih pomembnih in zaradi visoke estetske cene dragocenih darilih za razne tekme in druge prilike. Za III. zvezne smučarske tekme ZFO je pa župan g. dr. Adlešič podaril zmagovalcu tako originalno darilo, da bo zbudilo pozornost gotovo tudi v inozemskih smučarskih krogih, in tako bomo namesto že vsakdanjih pokalov in drugih šablonskih daril tovarniškega izdelka kmalu tudi pri velikih inozemskih mednarodnih tekmah opazili zlato smučarsko palico kot nagrado zmagovalcu. Po načrtu že priznanega mojstra podobnih daril, mestnega arhitekta inž. Borisa Kobeta, je posrebrska in pasarska delavnica Bratov Žmuc na Tyrševi cesti izdelala to smučarsko palico, ki jo sedaj vse občuduje na Miklošičevi cesti v izloži tvrdke »Radio«. Palica sama je iz »Ljubljanske ebenovine«, kakor po pravici imenujemo zaradi tiščetnega ležanja v vlažni globini Ljubljanskega Barja popolnoma počrnelo hrastovino. Hrastovina torej ni črna, temveč je ali lužena, temveč je njena naravna barva tako črna. Ročaj s verižico in konicica s kolescem sta na roko stružena iz pozlačene kovine za novce. Na ročaju je graviran napis: »Dr. Juro Adlešič, župan mesta Ljubljane, zmagovalcu na 3 zveznih smučarskih tekmah ZFO — MCMXXXX«. Kolesce je posejano s 64 velikimi in majhnimi belimi češkimi dragulji ter se giblje na dveh tečajih na vse strani kakor kolesa pri pravih smučarskih palicah. Vsi kovinski deli so masivni ter je palica visoka 1,25 m da ima torej normalno velikost smučarske palice. Spet je naša umetnostna obrt dokazala, da nikakor več ne potrebujemo uvoženih šablonskih daril tovarniškega izdelka, ker smo s to palico gotovo dali pobudo in zgled celo tujim umetnostni obrti, a Ljubljana se je spet izkazala s svoistveno zamisljivo in odličnim estetskim okusom.

1 Lovsko društvo Ljubljana bo imelo svoj redni občni zbor 19. febr. ob 20. v restavraciji »Zvezda« v Ljubljani.

1 Družba sv. Vincencija Pavelskega. Ljubljanske in okoliške konference imajo danes po sv. maši (ob 7) zborovanje ob pol 9 v Marijanišču v zborovalni dvorani! Vsi člani vseh konferenc nujno vabljeni!

1 Sklep duhovne obnove pri frančiškanih. Danes popoldne ob 4 bo slovesen zaključek duhovnih vaj v frančiškanski cerkvi. Najprej bo sklepna pridiga g. svetnika Karoja, nato pete litanije Matere božje in papežev blagoslov, ki je združen s popolnim odpustom. Po pobožnosti bo delitev spominskih podob.

1 Ljubljana dobi krematorij za sežiganje mrhovine. Važno vprašanje higijene vsakega naseljenega kraja zlasti pa mest je pokopavanje mrhovine. Ljubljanski mestni konjač pokopava mrhovino na zemljišču v Mestnem logu, ki je primerno oddaljeno od človeških bivališč. Višina talne vode in deloma močvirni teren zemljišča pa ovira hitro trohnenje in razkrajanje mrhovine ter zato ni izključeno okuženje bližnjih travnikov, ako krti oziroma mrčes, prinesejo izpod zemlje bolj odporne bolezenske bacile. Preračunski načrt mestne občine za leto 1940-41 pa je že ugodil zahtevi mestnega fizikata, da se v Ljubljani zgradi poseben krematorij za sežiganje mrhovine, s čemer bo v Ljubljani rešeno važno higijensko vprašanje.

1 Delo Ljubljanske reševalne postaje v preteklem letu. Kakor znano, vzdržuje mestna občina ljubljanska moderno opremljeno reševalno postajo z izvežbanim osebjem. Za prevoz bolnikov in ponesrečencev so na razpolago trije sodobni avtomobili, poseben avto pa je namenjen za prevoz mlačljivih bolnih. V letu 1939 je reševalna postaja opravila 4575 prevozov ter prepeljala skupno 4644 bolnikov oziroma ponesrečencev. Bolezni, odnosno vzroki prevoza so bili naslednji: notranje bolezni 1225, poskodbje, nezgode in zastrupljenja 872, porodi in splavi 555, vnetje slepiča 158, samomori 57, nalezljive bolezni 234, prevozov umobolnih je bilo 102, živčnih bolezni in kap 67, razne krvavitve 163 in drugih prevozov 1153. Uslužbenci reševalne postaje so bili ob vseh prilikah ljubizni in požrtvovalni, dasi so morali opravljati svojo službo čisto v najtežjih razmerah daleč izven mesta in ob najslabšem vremenu.

1 Dekliški krožek Trnovo priredi tridnevni zdravstveni tečaj v torek, 13 febr., nedeljo, 18. febr. in torek, 20. febr. t. l. vsakokrat začetek ob 20 v Prosvetnem domu — Karunova ul. 14 (velika soba). Vljudno vabimo vse članice D. K. kakor tudi naše žene, da se zdravstvenih večerov udeležujejo. Na tečaju bo praktično pokazana teorija domačega zdravnika, ki je vsaki ženi in vsakemu dekletu nujno potreba. Predavanja je oskrbela Sl. k. ž. zv. Vabi odbor.

1 Najlepše počaščenje spomina dr. Pavla Grošlja. V spomin svojega ljubega prijatelja, Pavla z Mirja, je poklonil Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani g. dr. Josip C. Oblak, odvetnik in pisatelj v Ljubljani, 1000 din in pristopil s tem kot ustanovni član. — Neimenovani pa je daroval za »Sklad prof. dr. Pavla Grošlja« 300 din. Prirodoslovno društvo se obema velikodušnima darovalcema najtopleje zahvaljuje s pozivom, da tudi drugi slede njegovemu vzgledu in tako najlepše počaste spomin nenadomesljivega prirodoslovca-poeta.

1 Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana, ima dne 13. februarja 1940 ob 18 strokovni sestanek v predavalnici bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: predavanje dr. Breclja Bogdana: Pawelsova operacija in njena indikacija; dr. Kunc Boris: Ulcus cruris. Vabljeni vsi zdravniki!

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri lenivosti črev je često dovolj, če pijete vrecel Tempel in v kratkem času izginejo neugodnosti.

Predavanje prof. dr. Blaznika o cehih na Slovenskem

V petek je imel na prosvetnem večeru ljubljanske Prosvetne zveze v frančiškanski dvorani nad vse zanimivo predavanje v cehih v Sloveniji znani zgodovinar prof. dr. Pavle Blaznik iz Celja. V svojem predavanju je naznačil najprej razvoj obrti v mestih in podeželju v srednjem veku; njihov značaj je podal z opisom slavne slike trpečega Kristusa v Črnobru, ki je pač edinstven zgodovinski dokument srednjeveških obrti. Ko tako poda razmere v srednjem veku ter samooobrambo obrtnikov za svojo obrt, tudi že obenem naznači, odkod je nastala misel na ceh, ali cunfte, kakor se tudi ponekod imenujejo. Njihov postanek je tesno povznan z religioznim, cerkvenim življenjem, pa tudi gospodarsko samooobrambo. Tako so se cehi po stanovih skupno udeleževali cerkvenih slavnosti, sodelovali pri procesijah, pasionskih igrah, pogrebihi itd., pa tudi skrbeli za dobrobit svojih članov ali potujočih tovarišev. Blaznik je razbral podrobno sestav takih cehev, njihovo organizacijo pa tudi njihovo udeleževanje na religioznem, socialnem, gospodarskem in pravnem polju in to vse z ozirom na ceh v Sloveniji (Ljubljana, Kranj, Kamnik, Trzič, Krško, Novo mesto, Celje itd.). Posebno je očitel cehovske svobosčine, ki pa so z novimi razmerami vedno bolj plahnele ter so prestale s francoskimi časi. Ostala pa je živa še tradicija tako v Trziču (kovaška nedelja), še bolj pa in edinstveno evože v Škofji Loki, kjer je še sedaj cehovsko življenje ohranjeno v stari obliki, seveda samo še kot bratovščina in tradicija, ne pa več kot gospodarska osnova. Stevilne ekioptične slike, ki so spremljale živo besedo, so ponazarjale cehovsko organizacijo slovenskih obrtnikov ter tudi pokazale njihov živ spomin v Škofji Loki. Predavanje je bilo gotovo nad vse zanimivo in je odprlo lep pogled v srednjeveško organizacijo cehovstva.

Kakor poročila Prosvetna zveza, ima na razpolago predavanje ter ga priporoča zlasti društvom v naših podeželskih mestih. Predavanje je vredno da bi izšlo v kakem našem strokovno obrtniškem glasilu, da osveži v njih stanovsko tradicijo.

Naslednje predavanje v okviru Prosvetnih večerov bo imela g. dr. Melita Pivec o ženskih samostanih na Slovenskem. Na predavanje vabimo že sedaj ljubljansko občinstvo (16. februarja t. m.).

Otroški zdravnik Dr. Luka Bezlič zopet redno ordinira Turnogradska 4/I. Tel. 36-39

1 Za dobrih osem kilometrov cevi je bilo lansko leto povečano vodovodno omrežje v Ljubljani. Na mestni vodovod je bilo priključenih v preteklem letu nanovo 237 hiš. Zdjameri celokupno vodovodno omrežje Ljubljane 175 km 510 m.

1 173 novih stanovanjskih hiš je bilo v letu 1939 zgrajenih v Ljubljani. S tem je bilo nanovo pridobljenih 602 novih stanovanj, od tega 537 malih in 65 velikih. Potom prezidav odnosno adaptacij pa je bilo pridobljenih nanovo 57 stanovanj, od tega 49 malih in 5 velikih. Skupno je bilo torej lansko leto nanovo urejenih v Ljubljani 656 stanovanj. Kljub temu pa je potreba po malih stanovanjih, za katera bi zmogli najemnino manj premožni sloji, še vedno velika.

1 Koliko je v Ljubljani lokalov za prodajanje živil. Konec leta 1939 je bilo po poročilu mestnega fizika v Ljubljani 9 restavracij, 247 gostiln, 17 kavarn, 51 bifejev, 14 krčm in vinočočev, 13 ljudskih kuhinj, 7 hotelov, 73 pekarn, 66 mlekarin in 70 drugih obratovalnic z živili. Vse te lokale so redno pregledovali organi mestnega fizikata. Vse nedostatke so lastniki odpravljali redno v sporazumu z uradnimi organi.

1 Društvo Meščanska šola in dom Ljubljana-Vič se najtopleje zahvaljuje za podarjene podpore sledečim tvrdkam: Korn Teodor, Košenina Franc, Umek Ivan, Mrak Ivan in Seder Ivan. Omenjene tvrdke so bile zaposlene pri izdavi novega poslopja meščanske šole na Viču. Podarjeni zneski se bodo porabili za siromašno šolsko mladino.

Pod pariškimi mostovi

JEAN PIERRE AUMONT — MICHEL SIMON KINO SLOGA tel. 27-30

PLES NA DVORCU

Najboljša muzikalna komedija z novo, mlado film. zvezdo Alida Valli. Balet milanske »Scale« Ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri KINO MATICA 21-24

Čardaš - kavalirji

Ob 10.30 dopoldne (znižane cene) ob 15., 17., 19. in 21. uri KINO UNION, telefon 22-21

Veseloigra radosti, ciganske muzike, lepih pesmi, ognjevitega temperamenta, ljubzni in kavalirski!

Gustav Fröhlich Camilla Horn, Tibor Halmay, Glasba: Paul Abraham

KINO UNION, telefon 22-21

Založba NAŠA KNJIGA

LJUBLJANA — Jugoslovanska knjigarna

- Izšla je prva knjiga: »PRICE TRPLJENJA GOSPODOVEGA« od Papinija
 Druga knjiga: »ALAHOV VRT« od Hichensa, ki jo naročniki komaj čakajo, izide za Veliko noč
 Tretja knjiga: Jalen: »PREVISI«
 Četrta knjiga: »DANES GROFJI CELJSKI IN NIKDAR VEČ« izide po programu

Ali ste že naročili knjižno zbirko »Naša knjiga 1940?«

- ŠE JE ČAS da jo naročite za din 240— na mesečne obroke po din 20—!
 ŠE JE ČAS da z naročilom uveljavite pravico do 25% popusta pri vseh knjigah Jugoslovanske knjigarne (le pri šolskih ne);
 ŠE JE ČAS da napolnite knjižno omarico z lepimi knjigami, ki so zadnjih sedem let izšle v knjižnih zbirkah ter jih bomo dajali po globoko znižanih cenah samo naročnikom knjižne zbirke »Naša knjiga«

Vsa pojasnila pri založbi »NAŠA KNJIGA«, Jugoslovanska knjigarna

1 Zanimivosti z živilskega trga. Zaradi slabega vremena, poprej sneg, nato mraz in zadnje dneve južno vreme, se letos živilski trg še ni nikakor mogel oživetiti. Včeraj je bilo na trgu pomanjkanje jajc, ki so bila še vedno po 2 din komad. Trg nudi drugače napredaj vse dnevne živilske potrebščine po stalnih cenah. Komprij je še vedno po 1.75 do 2 din kg. Domača čebula po 10 din kg. Zeljate glave srednje po 2 din, druge še dražje. Fižol je po 7 do 8 din kg. Dalmatinska cvetača se je nekoliko pocenila, ker jo je obilo na trgu. Bila je po 5 do 6 din kg. Razna zelenjava je primerno draga. Izredna posebnost je bila, da je neka branjevka prodajala še lepe, zimske hruške po 12 din kg. Cene drugim živilom so ostale v glavnem neizpremenjene.

ZOBOZDRAVNIK dr. Pavločič Franc ordinira na Gospodetski cesti št. 3

1 Naraščanje ljubljance. Zaradi južnega vremena, ki traja že peti dan, se sneg naglo taja. Ljubljance je začela naraščati. Na Spici je terenska sekcija za regulacijo ljubljance včeraj zjutraj izmerila, da je tam Ljubljance narasla za 60 cm. Hidrocentrala na Fužinah je včeraj popoldne javila, da je Ljubljance tam narasla že za 95 cm. V času najhujšega mraza v januarju je dosegla tam najnižje stanje 65 centimetrov pod normalo.

1 Letna prijava biciklov in kočij za leto 1940. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike biciklov in fижakerskih voz, da se rok za prijave vozil bliža koncu in da bodo morali od 1. marca 1940 zamudniki plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak bicikel 37.50 din, za vsako kočijo 67.50 din.

1 Letna prijava motornih vozil za leto 1940. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike motornih vozil, da prijavijo svoje avtomobile, avtomobuse in motocikle najdalje do 29. t. l., ker bi po 1. marcu 1940 morali plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak avtomobil in za vsak avtomob 180 din, za vsak motocikel brez priklole 80 din, za vsak motocikel s prikolico pa 92.50 din.

1 Letna overovitev vozniške izkaznice za voznike motornih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike vozniških izkaznic, da je rok za plačilo banovinske takse na te izkaznice samo še do konca tega meseca. Obenem poziva prizadete lastnike, da v določenem roku iste predložijo v overovitev za leto 1940. Zamudnike bo zadela kazen.

Kvalitetno blago

je trpežnejše — zato tudi cenejše! Z obliko pa imate veselje le, če Vam dobro pristojal! — Obiščite znano domačo tvrdko

Drago Schwab LJUBLJANA Aleksandrova c. 7
 kjer Vam strokovno postržejo po zmernih cenah.

Stokrat na odru

Kdo ne pozna prijazne in prikupne mladenke Marije Bečajeve z Borovnice, ki praznuje svoj stoti nastop na borovniškem prosvetnem odru. Mimo tega jubileja ne smejo kar tako iti, saj je vendar zaslužila, da se je spomnimo v »Slovenec«. Marija pa praznuje tudi 10letnico delovanja v borovniškem prosvetnem društvu. Požrtvovalno deluje v dekliškem krožku in jo vidimo med prvimi telovadkami. Njena vesela narava razveseli vse, ki pridejo z njo v stik. Njeno največje veselje pa je oder, ki je z dušo in srcem navezana nanj. Skromna, ljubljiva in nasmejana obraza daje veselje in korajži vsem. Svojega očeta, ki je bil v železniški službi, je Marija izgubila že pred dvajsetimi leti. Njena skrbna mati gospodari doma in Marija se jo z vso ljubiznjivo oklepa, ker ve, kaj je mati. Naša Marija ne zna biti žalostna, vedno jo bomo srečali z nasmejanim obrazom, prav kakor jo vidite na sliki. K jubileju, ki ga praznuje naša odlična prosvetna delavka, ji iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče posvetila vse svoje zmožnosti in sposobnosti ljudski prosveti. Bog živi našo Marijo.

Poleg tega je opeharil brezposelnega reveža Bertoncija Jožeta za čedno Hubertus-suknjo. Bertoncij mu jo je iz usmiljenja posodil, ježek pa je šel in jo še isti dan prodal za 60 din...

1 Razne tatvine. Brumec Ivan je prijavil policiji, da mu je bila v pustni noči v nekem lokalu ukradena srebrna moška ura »Omega« z 18 rubini in kvadratni obsek v skupni vrednosti 2900 dinarjev. — V stanovanje Bernard Božene na Tyrševi cesti 127 se je splazil ponoči neznan tat in odnesel zlato damsko zapestno uro z verižico in eno damsko obleko, v skupni vrednosti okrog 800 din. — Neki kurji tat pa se je splazil v noči na 8. februarja v kurnik Košute Martina, nasproti glavnega kolodvora, in odnesel iz njega pet kokoši, vrednih 100 din. — Tinti Ladislavu pa je nekdo odnesel z dvorišča hiše Pod Ježami št. 19 šotor rjave barve v vrednosti 400 din. — Plut Mariji na Domobranski cesti št. 13 je bilo ukradenih 530 din in ključ vežnih vrat iz torbice, ki jo je imela v stanovanju na mizi.

† Višji sodni svetnik Jože Kovač najstarejši slovenski sodnik

Novo mesto, 10. februarja.

Kdo ga ni poznal, ko jo je kljub svojim devetinosemdesetletim letom mahal vsak dan po mestnem trgu na svojo merico dalmatince? Nadsvetnik Kovač, najstarejši slovenski sodnik, trd kakor grča. Bil je doma iz Suhe Krajine, tam kjer je svet kamenit in kjer se mora človek trdo boriti z naravo za svoj obstanek. Zato ga je življenje napravilo kremenitega, zdravega in odločnega. Ni ga bilo dogodka, da ga ne bi zanimal in da ne bi bil pozoren na kak važnejši kazenski primer, ki se je dogdil. Še vedno je živel z nami, še vedno nam nadziral, kako čuvamo nad zakoni in kako jih izvršujemo. Človek bi si mislil v njegovih letih, da sploh ne ve, kaj se dogaja, kako njegovi stanovski tovariši žive na mestih, na katerem je on že zdavnaj služboval. Nadsvetnik Kovač je bil med stariimi ljudmi res prava izjema, še vedno je živel z duhom časa, bil je kljub svojim visokim letom vedno čil in svež. Veselil se je življenja, hrepeneče pričakoval, kdaj bo zakukala kukavica, hudomušno pravil, koliko let mu je še nakukala in kdaj bo šel zopet lahko z bližnji potok, da se bo kopal in tako dosegel vsakoletni rekord. Hotel je dočakati sto let in več, tako mi je pravil, da se je pogodil v maju s kukavico.

Prestrigla je pa tudi njemu bridka smrt račune. Nenadoma ga je nam vzela, odšel je od nas, ne da bi se mogli posloviti, ne da bi mu kaj naročili za oni svet. Saj se je tako hladnokrvno razgovarjal o smrti, kakor da je vsak čas pripravljen na njen obitek. Pa je tudi bil, bil je globoko veren in kakor je rad prihajal v družbo, tako tudi ni obenkrat pozabil na svoje vereke dolžnosti. Tudi pokaral te je, če je videl, da si bil mlačen in brezbrizen v verškem oziru.

Tak je bil naš nadsvetnik, pravi sodnik nad drugimi in nad seboj. Markantna osebnost je z njim izgnila iz Novega mesta in dolgo ga ne bomo mogli pozabiti. Danes smo ga spremili na zadnji poti na smiheleko pokopalnišče ob številih njegovih znancev in prijateljev, zlasti njegovih stanovskih tovarišev.

Naj počiva v miru, njegovim, zlasti gospej soprogi in obema hčerkama pa želimo naj se potolajijo v nadi, da še kdaj vidijo.

Stokrat na odru

Kdo ne pozna prijazne in prikupne mladenke Marije Bečajeve z Borovnice, ki praznuje svoj stoti nastop na borovniškem prosvetnem odru. Mimo tega jubileja ne smejo kar tako iti, saj je vendar zaslužila, da se je spomnimo v »Slovenec«. Marija pa praznuje tudi 10letnico delovanja v borovniškem prosvetnem društvu. Požrtvovalno deluje v dekliškem krožku in jo vidimo med prvimi telovadkami. Njena vesela narava razveseli vse, ki pridejo z njo v stik. Njeno največje veselje pa je oder, ki je z dušo in srcem navezana nanj. Skromna, ljubljiva in nasmejana obraza daje veselje in korajži vsem. Svojega očeta, ki je bil v železniški službi, je Marija izgubila že pred dvajsetimi leti. Njena skrbna mati gospodari doma in Marija se jo z vso ljubiznjivo oklepa, ker ve, kaj je mati. Naša Marija ne zna biti žalostna, vedno jo bomo srečali z nasmejanim obrazom, prav kakor jo vidite na sliki. K jubileju, ki ga praznuje naša odlična prosvetna delavka, ji iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče posvetila vse svoje zmožnosti in sposobnosti ljudski prosveti. Bog živi našo Marijo.

1 Z nabitralnimi polami so na lahek način hoteli priti do denarja trije ljubljanski mlajši nepridiprivi. Njihov idejni vodja in organizator je bil 28 letni zasebni uradnik brez posla B. F., ki se je moral sivočasno že zagovarjati pred sodiščem zaradi ponesverb. B. je organiziral svo stvar takole: pri nekem graverju je dal napraviti štampiljko za »Združenje absolventov trgovskih šol«, ki jo je pritisnil na več nabitralnih pol, s katerimi so on in oba njegova pajdaša hodili okrog trgovcev in drugih strank ter pobirali prispevke za »akademijo«, ki jo bo to društvo priredilo, da »izboljša težak gnotni položaj absolventov trgovskih šol«. Tako je stalo na nabitralni poli in s podobnimi besedami so nepridipravi tudi utemljevali svoje motedovanje okrog ljubljanskih trgovcev. Posrečilo se jim je na ta način, da so nabrali nad 1000 din gotovine in okrog 40 raznih daril za »akademijo«. Eden od njih se je te dni oglašil pri trgovcu Novaku na Kongresnem trgu. Leta pa se ni dal speljati na led, temveč je vprašal nabiralca, kdo ga je poslal. Nabiralec, ki morda res ni vedel, kaj se skriva za tem nabitranjem, je povedal ime B. F. Trgovec ga je nato s svojim pomočnikom poslal v tajništvo trgovskih združenj, kjer so seveda kmalu ugotovili, da se za tem nabitranjem skriva goljufija. Policija je B.-ja hitro izsledila in tako napravila konec njegovemu početju.

1 Nepoboljšljiv tat je 28 letni Ivan Ježek, star znanec policije in sodišča. Več kakor polovico svojih mladih dni je preživel po ječah, kjer si je nakopal tuberkulozo. Zdjaj je njegova bolezen že blizu zadnjega štadija in ne bo mu več dolgo usojeno življenje v senci kriminala. Kljub temu pa, da že bela žena steguje svojo roko po njem, išče še vedno prilike, da kje kaj izmakne. Oni dan se je sukal v poslopu Okrožnega urada, kjer je neki pacientki, med tem ko je šla v sobo k zdravniku, izmaknil torbico, v kateri je bilo 200 din.

1 Z nabitralnimi polami so na lahek način hoteli priti do denarja trije ljubljanski mlajši nepridiprivi. Njihov idejni vodja in organizator je bil 28 letni zasebni uradnik brez posla B. F., ki se je moral sivočasno že zagovarjati pred sodiščem zaradi ponesverb. B. je organiziral svo stvar takole: pri nekem graverju je dal napraviti štampiljko za »Združenje absolventov trgovskih šol«, ki jo je pritisnil na več nabitralnih pol, s katerimi so on in oba njegova pajdaša hodili okrog trgovcev in drugih strank ter pobirali prispevke za »akademijo«, ki jo bo to društvo priredilo, da »izboljša težak gnotni položaj absolventov trgovskih šol«. Tako je stalo na nabitralni poli in s podobnimi besedami so nepridipravi tudi utemljevali svoje motedovanje okrog ljubljanskih trgovcev. Posrečilo se jim je na ta način, da so nabrali nad 1000 din gotovine in okrog 40 raznih daril za »akademijo«. Eden od njih se je te dni oglašil pri trgovcu Novaku na Kongresnem trgu. Leta pa se ni dal speljati na led, temveč je vprašal nabiralca, kdo ga je poslal. Nabiralec, ki morda res ni vedel, kaj se skriva za tem nabitranjem, je povedal ime B. F. Trgovec ga je nato s svojim pomočnikom poslal v tajništvo trgovskih združenj, kjer so seveda kmalu ugotovili, da se za tem nabitranjem skriva goljufija. Policija je B.-ja hitro izsledila in tako napravila konec njegovemu početju.

1 Nepoboljšljiv tat je 28 letni Ivan Ježek, star znanec policije in sodišča. Več kakor polovico svojih mladih dni je preživel po ječah, kjer si je nakopal tuberkulozo. Zdjaj je njegova bolezen že blizu zadnjega štadija in ne bo mu več dolgo usojeno življenje v senci kriminala. Kljub temu pa, da že bela žena steguje svojo roko po njem, išče še vedno prilike, da kje kaj izmakne. Oni dan se je sukal v poslopu Okrožnega urada, kjer je neki pacientki, med tem ko je šla v sobo k zdravniku, izmaknil torbico, v kateri je bilo 200 din.

Stokrat na odru

Kdo ne pozna prijazne in prikupne mladenke Marije Bečajeve z Borovnice, ki praznuje svoj stoti nastop na borovniškem prosvetnem odru. Mimo tega jubileja ne smejo kar tako iti, saj je vendar zaslužila, da se je spomnimo v »Slovenec«. Marija pa praznuje tudi 10letnico delovanja v borovniškem prosvetnem društvu. Požrtvovalno deluje v dekliškem krožku in jo vidimo med prvimi telovadkami. Njena vesela narava razveseli vse, ki pridejo z njo v stik. Njeno največje veselje pa je oder, ki je z dušo in srcem navezana nanj. Skromna, ljubljiva in nasmejana obraza daje veselje in korajži vsem. Svojega očeta, ki je bil v železniški službi, je Marija izgubila že pred dvajsetimi leti. Njena skrbna mati gospodari doma in Marija se jo z vso ljubiznjivo oklepa, ker ve, kaj je mati. Naša Marija ne zna biti žalostna, vedno jo bomo srečali z nasmejanim obrazom, prav kakor jo vidite na sliki. K jubileju, ki ga praznuje naša odlična prosvetna delavka, ji iskreno čestitamo z željo, da bi tudi v bodoče posvetila vse svoje zmožnosti in sposobnosti ljudski prosveti. Bog živi našo Marijo.

V spomin † msgr. Jakobu Gašpariču

»Razveselil sam se, ko so mi rekli, v hišo Gospodovo pojdem. Reven sem bil rojen, reven umrl. To so prvi stavki njegove oporoke. Skromno se čujejo te njegove besede, pa vendar so bile oeno-va za vse njegovo življenje. Saj bi on lahko, po svojih zmožnostih postal premožen, pa je sam sebe žrtvoval v blagor ljudstva. »Z dobrotljivostjo bom začel«, tako je bilo njegovo geslo ob nastopu trbo-

nje, da se to v kratki dobi izvede. Predobro se je zavedel, kolikoga pomena bi bila ta ustanova za Trbovlje, v srednji rudarski koloniji.

Prilagoditi se je znal v vse razmere. V družbo je rad zahajal, a nikdar se ni omejil na gotovo omizje. Govoril je malo, a kar je izrekel, je držalo in nikdo ga ni mogel drugače prepričati, pa se mu tudi ni oporekalo. Častihlepa ni poznal, še celo sovražil

Pogreb msgr. Jakoba Gašpariča v Trbovljah na pokopališču

veljske župnije. Držal se je trdno vse življenj: Kristusovega nauka »Ljubi Boga nad vse, svojega bližnjega pa kakor samega sebe«. Visoko naobražen, impozantne postave, je bil ponižen, skromen, kakor brat med brati. Naj je bil gospod, kmet ali delavec, v vsakem je gledal samo človeka s krščanskega vidika, namreč, da smo vsi ljudje med seboj bratje in sestre v Kristusu. Zato je bilo njegovo delo utrjevanje Kristusovega duha med ljudstvom in ko je tako ustvarjal duhovno življenje svojih faranov, je bilo vidno opaziti napredek srčne in duhovne kulture med ljudstvom.

Dasi je bil duhovnik, se je živo zanimal za vsako delo izven cerkve. Povsod si ga videl v prvih vrstah, najsibo pri dobrodelnih, prosvetnih ali socialnih društvi. Mladina mu je bila posebno pri srcu. Da bi jo rešil cestnega pohajkovanja, se je mnogo trudil, da bi se za njo zgradilo zavetišče in cerkev na Vodah, kjer je središče rudarske industrije. Vincencijeva konferenca, katere vodja je bil vsa leta od ustanovitve sem, je v ta namen že kupila obširno zemljišče. Naložil si je s tem ogromno dela. Popolnega ureenjenosti te, za Trbovlje zelo važne ustanove, sicer ni doživel, a stvar je v toliko zrelo, da je upa-

je vsako tako mišljenje. Odlikovan z različni posvetnimi in cerkvenimi odlikovanji, a njih vidna znamenja ni nosil nikdar ali se dal titulirati.

Prosvetna društva je rad podpiral. Ako se njih prireditve ni mogel radi pomanjkanja časa osebno udeležiti, svoj dar je gotovo prispeval. Posebno v časih je pa imel cerkvene organizacije. Kako je bil vesel, videč, kako stopajo številni mošnje in fantje k obhajilni mizi, kako rad je vsaki umrli članici Marijine družbe žen ali deklet na grobu govoril poslovalne besede Sploh je pa bilo vse njegovo delo usmerjeno le v prid katoliške Cerkve.

Njegovo življenje je tako polno vsevrstnega dela, da ni mogoče v kratkih besedah povedati. Omeniti nam je pa dolžnost, da se je pod njegovim župnikovanjem zgradila v Hrastniku, ki spada cerkveno pod Trbovlje, cerkev Kristusa Kralja, kjer se sedaj lepo razvija versko življenje, medtem, ko je bil prej ta kraj v verskem oziru zapuščen in prepričan drugim za narod nevarnim vplivom. Plodono so bile njegovo delo v vseh ozirih v Trbovljah, to se vidi že danes, kakor se bo še mnogo let. Bog mu povrni za vse njegove dobrote, mi pa molimo zanj in ga ohranimo v hvaležnem spominu!

nih predavateljev. Pri volitvah je bil izvoljen dosednji odbor, v katerega je prišel na novo strokovnjak za plinsko obrambo prof. Modic.

— Dolžnost vsake žene je, da pazi na redno stolic, ki jo doseže z naravno »Franz-Josefovo« gredko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Gledališče

Nedelja, 11. febr. ob 15: »Neopravičena ura«. Znižane cene. - Ob 20: »Cigan barona«.

Skoplje

Komemorativna akademija ob obletnici smrti skopljanske škofa dr. Ivana Gnidovca je bila v nedeljo, 4. februarja v Prosvetnem domu v gledališki dvorani. Križ s trnjevim vencem in slika pokojnikova sta bila simbol njegovega življenja. V pritajeni svetlobi so nastopili recitatorji in besedniki. Naši dijaki so lepo izvedli globoko zamišljeno meditacijo. Ad hoc je bila kompozicija pesmi v slovo pokojniku. Govor je imel ban. uradnik g. Marko Boboleža, ki je orisal delo nepozabnega nadpastirja. Na koncu so dijaki dovršeno odigrali Pregljevo »Smrt sv. Cirila«. Sodeloval je g. Orel, član skop. gledališča.

V katoliškem prosvetnem domu v Skoplju razstavlja Metod Lepavac Lemeto, slikar iz Prilepa. On je razstavljal v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Kakor je sicer mecenstvo za narodne stvari zelo razvito pri Srbih, se ne opaža zmišlel za detajlne umetniške napore posebno domorodcev. Razstava je bogata južnoherbajanskih-makedonskih pokrajinskih slik, posebno iz Skoplja. Ima tudi nekoliko portretov. — XI razstavo namerava Lemeto otvoriti v Sarajevu. Naj bi slovenski umetniki razstavljali kdaj v Skoplju.

SCHICHTOV RADION

vsebuje

MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vso nesnago. Perilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

Schicht

RADION

pere sam!

Najnovejša poročila

Dve angleški ladji potopljene

London, 10. februarja. t. Havas; Danes so nemška letala v Severnem morju napadla z bombami dve angleški vojni ladji ter ju potopili. Ena od teh se je imenovala »Robert Brown«, druga pa »Fort Royal«. Življenje so izgubili vsi častniki in 18 mornarjev. O nadaljnjih izgubah bo admiraliteta še poročala, brž ko bo imela podatke.

Nowyork, 10. februarja. t. Havas; Severnoameriška radijska postaja Mackay je prejela klice na pomoč od nizozemskega trgovskega parnika »Burgerdyck« (6833 ton). Ladja je javljala, da se potaplja, ker je trčila ob drugo ladjo, 110 km južno od čeri Bishop rock. Druge podrobnosti niso znane. Parnik »Burgerdyck« je odplul 30. januarja iz New Yorka v Rotterdam.

Finsko poročilo o sovjetskih izgubah

Helsinki, 10. febr. AA. Havas; V prvih 10 tednih vojne je sovjetska vojska izgubila v borbah na Finskem 327 letal, 584 tankov, 210 topov, 262 avtomobilov, 1560 konj, 20 vlačilcev, 63 poljskih kuhinj in 28 blindiranih avtomobilov, 3 bojne ladje in eno podmornico.

Helsinki, 10. febr. AA. Havas; Današnje poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi, da je sovražnik še naprej napadal v Karelijski ožini in da je bil pritisk najhujši pri Sumi. Vsi napadi so bili odbiti z velikimi izgubami sovražnika. Uničenih je bilo 30 sovjetskih tankov, 800 mož. Severnovzhodno od Ladosega jezera so finske čete prizadele težke izgube sovražniku, ki je izgubil 800 mož, dva tanka in 60 voz tera.

London, 10. febr. AA. Reuter; Informacijsko ministrstvo je iz verodostojnih virov v Tallinu dobilo poročilo, da ne bo v bodoče nobenemu sovjetskemu letalu dovoljeno samemu leteti. Sovjetske oblasti hočejo na ta način preprečiti dezertacije. Izve se, da je neki policijski komisar, dodeljen letalskemu oporišču v Baltijskiju, izjavil, da bodo vsakemu letalcu, ki bi pobegnil na Finsko, prijeli njegovo ženo in otroke ali pa starše kot talce. Tako se je že mnogim letalcem zgodilo.

Rooseveltov govor mladini

Washington, 10. febr. AA. Reuter; V govoru, ki ga je imel danes s stopnic Bele hiše, je Roosevelt izjavil, da vlada v Sovjetski Rusiji diktatura, kakor vsaka druga diktatura na

svetu. Zato je pristavil, da pomeni vojna Sovjetske Rusije proti Finski enostaven napad na svojega soseda. Finska je tako majhna proti Rusiji, da ji prav nikdar ne more biti nevarna. Ta govor je imel Roosevelt za skupino ameriške mladine.

Ko je omenil Finsko, je Roosevelta prekinilo vzklikanje množice za Finsko. 98% ameriških simpatij je na strani Finske, je poudaril Roosevelt. Prejšnja leta sem upal, da bo reševala Rusija svoja vprašanja in da bo morebiti sovjetska vlada postala vlada, ki ljubi mir in ki se ne meša v neodvisnost in samostojnost svojih sosedov. Ta nada pa je sedaj omajana in prepričana na boljše čase. Sovjetska Rusija se je združila z drugo totalitarno državo in naskočila soseda, ki bi rad edinole živel v miru kot liberalna in napredna demokracija.

Bolgarsko-jugoslovanski trgovinski odnosi

Belgrad, 10. febr. m. V zvezi z ustanovitvijo bolgarsko-jugoslovanske trgovinske zbornice, ki se bo odprla jutri dopoldne v Belgradu, je bolgarski trgovinski minister dr. Slavko Zagorov dal za časopisje sledečo izjavo: Kljub dejstvu, da sta Jugoslavija in Bolgarija prvenstveno agrarni državi, je vse polno pogojev za izmenjavo dobrin blaga med našima gospodarstvom. Ti pogoji leže v specifičnem značaju jugoslovansko-bolgarske industrijske proizvodnje. Ni daleč dan, ko bodo to umeli gospodarski usmerjalci obeh držav in tedaj se bo bolgarsko-jugoslovanska trgovina okrepila.

Trgovinski minister dr. Ivan Andres je izjavil: Pogodbeni režim v trgovini izmenjavi med našo kraljevino in Bolgarijo, ki se je uvedel s sklenitvijo trgovinske pogodbe 24. maja 1934, ni v večji meri povečal medsebojni trgovinski promet. Razlog za to je istovetnost gospodarske strukture obeh držav. Toda olajšave, ki jih je pogodbeni režim nudil tranzitu bolgarske proizvodnje čez našo kraljevino, so vsekakor omogočile, da je Bolgarija svoje proizvode lažje in znosneje plasirala na inozemskem trgu. V bližnji bodočnosti je pričakovati znatnejše izmenjave industrijskih proizvodov z ozirom na vse tesnejše sodelovanje dveh držav, za kar je dala podlago pogodba iz l. 1934.

Bolgarski trgovinski minister dr. Slavko Zagorov prihaja v Belgrad na otvoritev jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice z večjo skupino bolgarskih gospodarstvenikov.

Sestanek odbora za normalizacijo odgoden

Belgrad, 10. febr. AA. Napovedani sestanek odbora za normalizacijo, ki bi moral biti 11. t. m., je odložen na nedoločen čas. Po vseh znakih sodeč bo ta sestanek v začetku prihodnjega meseca. Sestanka se bodo poleg drugih delegatov udeležili tudi zastopniki banske oblasti v Zagrebu.

Belgrad, 10. februarja. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel snoč ob 17.30 trgovinskega ministra dr. Ivana Andresa.

Belgrad, 10. febr. m. Gojenci šole za telesno vzgojo so nocoj odpotovali na 20 dnevno smučanje. Gojenke so odpotovale v Slovenijo na Pokljuko, gojenci pa na Kopaonik.

Drobne novice

Solija 10. februarja. t. Havas; Danes dopoldne je prispela v Solijo delegacija romunskega trgovinskega ministarstva, pod vodstvom Karamila zaradi razgovorov in zaključka novega sporazuma o klirin- gu med Bolgarijo in Romunijo.

Bukarešta, 10. febr. AA. Havas; S kraljevim ukazom je imenovan za ministra brez listnice Jan Cristu, ki ima nalogo, da izvede vse potrebne ukrepe v zvezi z romunsko zunanjo trgovino.

New York, 10. febr. AA. Havas; Joe Louis je premagal po točkah čilškega boksarja Godja ter si na ta način ohranil naslov svetovnega prvaka teške kategorije.

Bern, 10. febr. AA. Havas; Na izpraznjeno mesto v švicarskem zveznem svetu bo konservativna stranka poslala na izpraznjeno mesto po smrti Giuseppea Motta, Troisa, ki ima 60 let in ki je član sveta že od l. 1920.

MARIBOR

Uspešno delo Angleškega kluba

Maribor, 10. febr.

Snoči je bil osemnajsti redni občni zbor Angleškega kluba v Mariboru. Ta zbor se je vršil v lastnih, na novo opremljenih klubskih prostorih v Krekovi ulici. Vodil ga je agilen predsednik prof. dr. Janko Kotnik, ki je podal zelo zanimivo poročilo. Ugotovil je nenavaden društveni napredek tako glede pridobitve novih, reprezentativnih društvenih prostorov, kakor glede angleškega počitniškega tečaja, zasnovanega v velikem obsegu s pomočjo angleških in naših univerz ter kulturnih ustanov. Kljub dejstvu, da se je iz vrst angleškega kluba odmaknilo nekaj drugorodnih članov, se je zanimanje za klubovo delo izredno poživilo. To se vidi iz močnega povišanja števila članov, ki se še vedno prijavljajo ter iz stalnega povečanja števila angleških tečajev, za kar gre prvenstveno zasloga novodošlemu profesorju angleščine Mr. Petru Bougheyu, ki je med drugim organiziral tudi tečaj bogoslovcev, tečaj gojencev zasebnih zavodov in tečaj natarkarjev, pa tudi prof. dr. Kotniku in Sumljaku, ki vodita po več tečajev. Angleških tečajev se udeležuje 160 Mariborčanov. — Tajnik prof. Kos, ki je za tem poročal, je omenjal zasluge belgarijskega angleškega konzula grofa Stenbocka za pridobitev novih klubskih prostorov, v katerih se razvija klubsko življenje po angleškem načinu. Poudaril je tudi pomen lankoletnega angleškega tečaja za spoznanje Maribora tako po Angležih, kakor po udeležencih iz naših južnih pokrajin. Tečaj so obiskali med drugimi tiskovni ataše angleškega poslanstva v Belgradu Mr. Childs, angl. gen. konzul v Zagrebu Mr. Rapp, dopisnik Timesa Mr. Maitland, predsednik angleško-ameriško-jugoslovanskega društva v Belgradu Pepič, univ. profesor dr. Popović in drugi. Mariborski klub so nadalje lani obiskovali generalni tajnik British Councila iz Londona Mr. Johnson in Mr. Everett, predavali pa so v okviru kluba Mr. Copeland, član angleškega poslanstva Mr. Johnson, minister v pok. Vladislav Savič, Miss Tafts iz Londona. Klub se je po svojem predsedniku udeležil medklubske konference v Belgradu ter je bil povabljen na častni sprejem, ki je bil prirejen predsedniku British Councila lordu Lloyd. — Klubov blagajnik prof. dr. Bogovič je poročal o povišanem denarnem prometu, ki je dosegel izredno višino 85.000 dinarjev. Klubove finance so prav zadovoljive, dasi so se potrebe zelo povečale. Preglednika računov dr. Toplak in prof. Sumljak sta izrekla blagajniku priznanje in pohvalo. Knjižničar Gnišek je ugotovil porast knjižnice in povečano zanimanje čita-jočje publike. V klubu so na razpolago številni novi dnevnik, tednik ter mesečne angleške in ameriške revije. Pri volitvah je ostalo v glavnem pri starem, zamenjala sta mesti prof. dr. Bogovič, ki bo od- slej preglednik računov, blagajnik pa bo prof. Sumljak, na novo pa se izvolijo v odbor Mr. Peter Boughey, Jesih in gospa Špendalova. Klub je nato pozdravil konzularni zastopnik Francije dr. Rapotec. Končno je predsednik najavil zanimivo pre- davanje o ekspedicijah na Mount Everest v letih 1933. in 1936. Mr. Hugh Ruttledgeja iz Londona, ki se nahaja na predavalni turneji po Švici, Italiji ter pride v Jugoslavijo. Predavanje je namenjeno širši javnosti ter se bo vršilo v sredo 21. t. m. ob 20. uri v Ljudski univerzi s skioptičnimi sli-kami v angleščini, poskrbljeno pa bo tudi za slo-vensko razlago.

m Katehetski sestanek se bo vršil v po- nedeljek popoldne ob treh, in ne danes po- popoldne, kakor je bilo pomotoma javljeno v našem listu.

m V Narodnem gledališču gostiju v četrtek, 15. febr. Mrakova gledališka skupina. Gostje bodo uprizorili najnovejšo Mrakovo tragedijo: »Stari Rimljan«, ki je v Ljubljani žela iz- redno velik uspeh.

m Rezervnim častnikom v Mariboru. Za rezervne častnike v Mariboru bodo sledeča ob- vezna predavanja: Danes dopoldne od 11 do 12 v kasarni Vojvode Putnika (artiljerijska vo- jašnica) o modernem orožju. Dne 20. febru- arja od 20 do 22 v prostorih Ljudske univerze o borbah na gozdnatem ozemlju. Dne 27. febr. od 20 do 22 v prostorih Ljudske univerze o opazovalni službi.

m Naznanjam cenj. občinstvu, da je tvrdka JAS & LESJAK v Mariboru, Ulica 10. oktobra št. 2, prenehala obstojati. Pri tej priliki na- znanjam cenj. občinstvu tudi, da bom v krat- kem času odpri v Mariboru popolnoma novo, moderno urejeno trgovino in se pripravilo na blagohotni naklonjenosti tudi za novo podjetje. Z odličnim spoštovanjem MAKS JAS.

m Fantovski odsek Maribor II. ima jutri zvečer točno ob osmih redni sestanek, na ka- terem bo imel svoje zaključno predavanje prof. dr. Josip Hohnjec o »razlikah med vzhodno in zapadno cerkvijo«.

Preproge, zavese, odeje vatrane in vol- nene kupite najceneje pri „OBNOVA“, F. NOVAK, Glavni trg 1 in Jurčičeva ulica 6.

m Občni zbor gasilske župe Maribor je bil te dni v gasilskem domu na Koroški cesti 12, pod vodstvom predsednika ravnatelja Bog- dana Pogačnika. Rezultati dela v okviru te župe so bili v preteklem letu zelo razveseljivi ter je uspeh jako viden. Mariborska gasilska župa vodi naše gasilstvo v severnem delu Slovenije ter je važno središče, v katerem se osredotočujejo vsi gasilski tečaji, obenem pa daje za podeželje največ strokovno podkova-

Sreča Vas čaka!

Naročite »Domoljuba«! 700 nagrad Vas čaka!
Še danes in jutri imate čas, da plačate naročnino!
Uprava »Domoljuba«